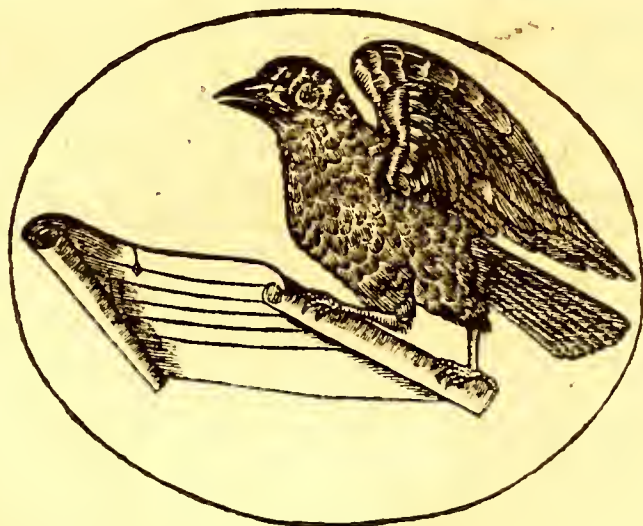

ATHANASII KIRCHERI
FVLDENSIS
SOC. IESV PRESBYTERI.
M V S V R G I A
VNIVERSALIS
S I V E
A R S M A G N A
CONSONI ET DISSONI
Tomus II.

Qui continet. { In Lib. VIII. Musicam Mirificam.
{ In Lib. IX. Magiam Consoni & Dissoni.
{ In Lib. X. Harmoniam Mundi.

*Mille velut Philomela sonos Epiglottide promit,
Sic Ars Magna suo hoc dat mille Volumine Voces.*

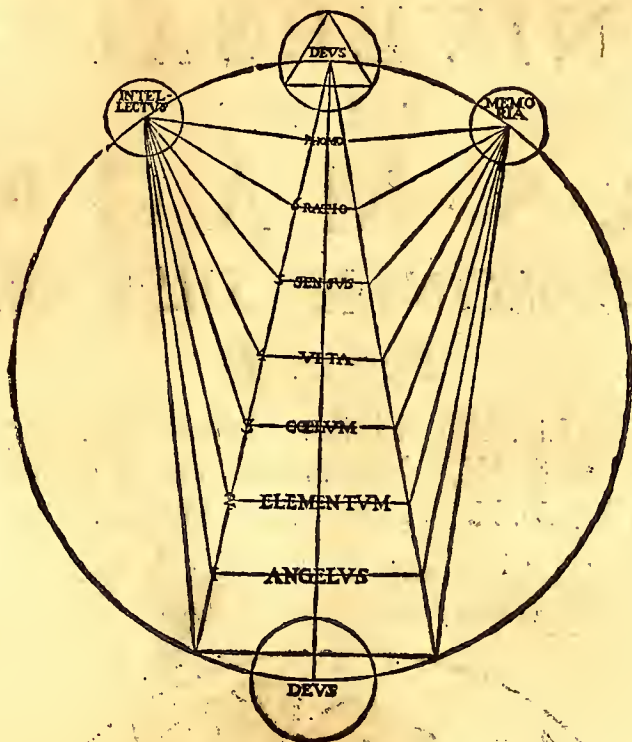
*Præfaga Vati Aus est Apollini,
Qui Musicæ almus fertur & metri parens. Terent.*

ROMÆ, Typis Ludouici Grignani. Anno Iubilæi MDCL.

SVPERIORVM PERMISSV.

TRISTYCHON IN TOMVM II.

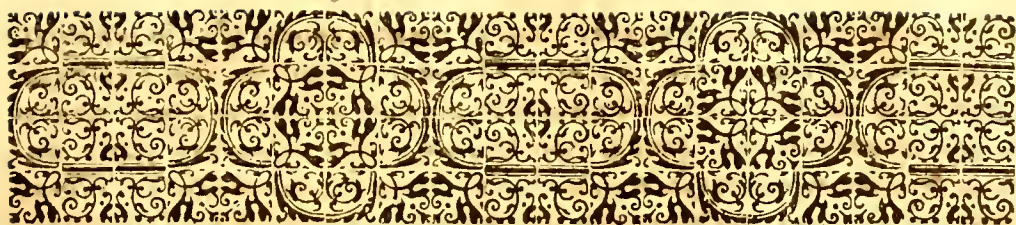
ORGANVM agit Mundus denis vocale Registris,
 Rerum in eo quot sunt Entia, tot Metra sunt.
 Est DEVS Harmoftes, in quo Sapientia Patris,
 Quæ benè disposuit, Spiritus vnit Amor.
 Hic amor harmonia est, hoc Mundus amore ligatur;
 O *egzavov* hunc mundum Numinis esse negas?

TRISMEGISTVS IN ASCLEPIO.

ἡ μουσικὴ μὴ δὲν ἐστὶν ἰσογενὴς, ἢ πάντων ταῖς ἐν αὐτῇ.

Musica nihil aliud est, quam omnium ordinem scire.

A R T I S
M A G N A E
C O N S O N I,
E T
D I S S O N I
L I B E R O C T A V V S
D E
M V S V R G I A M I R I F I C A

hoc est

ARS NOVA MVSARITHMICA RECENTER INVENTA;
qua quiuis etiam quantumuis Musicae imperitus, ad perfectam
componendi notitiam breui tempore pertinere potest.

P R A E F A T I O.

*I*N omnibus artibus & scientijs Praxis & Theoria coniun-
ctionem ambiunt, ut una si alteram destituat, merito utraq-
ue cadat; neque enim praxis suam sine Theoria obtinet existimatio-
nem; neque sine praxi sola suam Theoria, quæ uti in alijs, ita po-
tissimum in Musica facultate locum habent; Et si enim Theoria
Musice solo veritatis amore contenta finem aliquo modo consec-
uta dici possit, scilicet propriam delectationem: fieri tamen nulla ra-
tione poterit, ut si omnimoda praxi destitutus sit Musicus, quicquam circa dictam fa-
cultatem dignum præstet; Hinc ab ineunte etate ego utrique ex æquo incumbendum du-

A

xi;

xi; ut cui ad intima Musicę arcana profundius rimanda animus esset, in executionis intentione nec Theoriam praxis, nec praxim Theoria destitueret: Stimulum ad propositū exequendum addidit, Symphonetarum mere practicoꝝ arrogans obiurgatio, ut dum putant, fieri non posse, ut Theoricus Melodiam eo artificio elegantia & gratia componat, quā iure merito Musica moderna requirit; immo contrarium asserentes risu cachinnisque excipiant; ut hanc eorum obiurgationem falsam iniustamque ostenderem. Serio iam à multis annis huic negotio incubui, nihil non intentatum relinquendo, quo Artem aliquam reperirem, qua quivis etiā quantumvis Musicę imperitus, id exiguo temporis spacio & sine labore consequi posset, quod practici Compositores vix multorum annorum spacio consequuntur.

Cum itaque frequenti Musicę experientiā doctus, magnam vim combinationum sub Musicis intervallis tonorumque diversitate abditam notarem; principia totius Musurgicę combinationis artis analytica subsidio aggressus, præstantiores Musurgisq; magis necessarias harmonicarum relationum metatheses in tabulas magno sanè labore redegei eā arcani artificij dispositione; ut quocunque situ Melotactica columna ordinarentur, nova semper emergeret harmonia. Quæ miranda sanè Melotactica cōbinatio, cum in simplici tantum Contrapuncto, utpote in primis adhuc incunabulis vagiens, suos sortiretur successus haud pœnitendos; continuo mentis exitu abreptus ijs non cōtentus animum ad uniuersalem Musurgicę Melotheticę methodum eruendam adieci, quo quidem id præstitisse videor, ut omnem harmonices venustatē, & gratiā unā cū artificijs verbis competentibus, exhibuerim; Quæ res cum Musicis primò nesciētia & sanè prodigiosa viderentur; experimento tamen à diuersis illustribus Viris factō conuicti, ei Arti fidem didicerunt habere, cuius principia nescirent. Consistit autem hac noua nostra Musurgia maxime in Tabellarum melotacticarum artificiosa combinatione; quā quomodo libet facta, noua semper necessariò emergat harmonia; ita ut cum huiusmodi compositiones prope sint infinitæ, infinita quoque harmonici concentus diuersitas nascatur. Quicunque igitur Tabellas nostras Melotacticas, iuxta regulas à nobis paulò post præscribendas adaptare, numerosq; harmonicos in scalam melotacticam ritè transferre nouerit, is etiā quocunque tono & quibusuis verborum textibus datis, quasunque artificiosas cantilenas simplices, compositas, floridas, diminutas, syncopatas, artificiosis ligaturis intextas, fugarumque in modum sese insectantes eadem facilitate se nouerit compositurum. Nam quemadmodum in Algebra Logista regulæ tenorem sectando, paradoxarum quæstionū elucidationes perficit, eā facilitate, ut operans ipse quod fecerit nesciat, adeoque inexpectatus effectus Logistā vix cogitante prodeat; ita hic regularum præscriptarum tenorem sectantibus Melothetis desiderata harmonia, siue à Musicæ peritis, siue ab eiusdē ignaris, pueris etiā, & Mulieribus peracta prodibit. Certè ad arcanum hoc publicandum multum potuere, Patrum nostrorum in remotissimas terrarum Indias commigrantium vota, & efficax deprecatio; Cum enim barbarorum hominum attractio in musici exercitij laudumque diuinarum frequentatione consistat, neque semper libri impressi, aut compositores adsint; maxime hanc Musurgiam ijs vsui futuram credebant, cum hac non desideratas tantum cantilenas, in latina lingua, sed & quacunque proposita lingua, etiam Indici, & quantumvis barbari idiomatis, ut postea fuscè dicetur, sint effecturi;

His

His igitur inductus Musurgiam hanc mirificam publici iuris facere volui, ne quicquā quod ad cultum honoremque diuinum propagandum in hoc negotio faceret, omisisse viderer. Verum ne diutiūs auidum Lectoris animum suspendamus, negotiū felicibus auspicijs aggrediamur. Ne verò in arte noua & inaudita amissus progredieremur, eo ordine & methodo procedemus, quam Musurgia hac mirifica iure suo vendicat.

MVSVRGIAE MIRIFICAE

PARS PRIMA.

MVSURGIA COMBINATORIA

LEMMA I. MVSURGICVM.

Quandocunquē ratio v. g. A ad B. dicitur composita, veluti ex rationibus AEI. dico eandem componi ex iisdem quocunquē ordine positis; hoc est inter duos terminos AB licitum esse continuare dictas rationes toties, quoties possunt inter se mutare locum; V. g. sumantur tot numeri in serie naturali, quot res sunt propositæ: multiplicati enim inuicem producant summam mutationum, ita vt pro duabus rebus duæ, pro tribus rebus sex, pro quatuor 24. pro quinque 120. mutationes proueniāt.

Paradigma.

1 Sint duæ v. g. res propositæ A & B. dico eas bis mutari posse non pluries, nam ^{AB 1} quauis semel tātum primum occupabit locum, vt in margine patet, hi enim ^{& BA 2} numeri inter se multiplicati producant duo.

2 At tres res sex modis variari possunt. Nam hi numeri 1.2.3. in se ordine ducti producant sex, si scilicet dicam semel 2, facit 2. & bis 3, facit 6. &c. ratio huius est, quia vnaquæquē res primum tenebit locum semel, & reliquæ duæ bis possunt mutari inter se, vt in exemplo sequenti patet.

Exemplum.

1	ORA	3	ROA	5	AOR
2	OAR	4	RAO	6	ARO

3 Sint quatuor res inter se mutandæ, duc itaque quaternarium in eum qui ex proxima multiplicatione productus est, videlicet in 6. & producentur 24 mutationes, quia hi numeri 1, 2, 3, 4, inter se ordine multiplicati producant 24. Nam vnaquæquē res semel tantum primum tenebit locum, & reliquæ tres sexies inter se variari possunt. Verū exemplum præsens inspicere.

Exemplum.

A 1.	M 2.	E 3.	N 4.
1 AMEN	7 MAEN	13 EAMN	19 NAME
2 AMNE	8 MANE	14 EANM	20 NAEM
3 AEMN	9 MEMN	15 EMAN	21 NMAE
4 AENM	10 MENM	16 EMNA	22 NMEA
5 ANEM	11 MNAE	17 ENAM	23 NEMA
6 ANME	12 MNEA	18 ENMA	24 NEAM

4 Siverò 5. res mutare velis, pone numeros ordine naturali, vt sequitur 1. 2. 3. 4. 5. deinde omnes ordine inter se multiplica; & producentur 120, & toties res dico inter se commutari posse, vt in sequenti exemplo patet, vbi quinque vocales cētum & viginti vicibus mutari posse ostendimus. Nam vnaquæq; litera ex 5. vigies quater ponipotest, & reliquæ inter se mutari, vt in sequenti exemplo patet.

Exemplum commutationis quinque rerum.

1 a		2 e		3 i		4 o		5 u	
1	a e i o u	25	e a i o u	49	i a e o u	73	o a e i u	97	u a e i o
2	a e i u o	26	e a i u o	50	i a e u o	74	o a e u i	98	u a e o i
3	a e o i u	27	e a o i u	51	i a o e u	75	o a i e u	99	u a i e o
4	a e o u i	28	e a o u i	52	i a o u e	76	o a i u e	100	u a i o e
5	a e u i o	29	e a u i o	53	i a u e o	77	o a u e i	101	u a o e i
6	a e u o i	30	e a u o i	54	i a u o e	78	o a u i e	102	u a o i e
7	a i e o u	31	e i a o u	55	i e a o u	79	o e a i u	103	u e a i o
8	a i e u o	32	e i a u o	56	i e a u o	80	o e a u i	104	u e a o i
9	a i o e u	33	e i o a u	57	i e o a u	81	o e i a u	105	u e i a o
10	a i o u e	34	e i o u a	58	i e o u a	82	o e i u a	106	u e i o a
11	a i u o e	35	e i u a o	59	i e u a o	83	o e u a i	107	u e o a i
12	a i u e o	36	e i u o a	60	i e u o a	84	o e u i a	108	u e o i a
13	a o e i u	37	e o a i u	61	i o a e u	85	o i a e u	109	u i a e o
14	a o e u i	38	e o a u i	62	i o a u e	86	o i a u e	110	u i a o e
15	a o i e u	39	e o i a u	63	i o e a u	87	o i e a u	111	u i e a o
16	a o i u e	40	e o i u a	64	i o e u a	88	o i e u a	112	u i e o a
17	a o u e i	41	e o u a i	65	i o u a e	89	o i u a e	113	u i o a e
18	a o u i e	42	e o u i a	66	i o u e a	90	o i u e a	114	u i o e a
19	a u e i o	43	e u a i o	67	i u a e o	91	o u a e i	115	u o a e i
20	a u e o i	44	e u a o i	68	i u a o e	92	o u a i e	116	u o a i e
21	a u i e o	45	e u i a o	69	i u e a o	93	o u e a i	117	u o e a i
22	a u i o e	46	e u i o a	70	i u e o a	94	o u e i a	118	u o e i a
23	a u o e i	47	e u o a i	71	i u o a e	95	o u i a e	119	u o i a e
24	a u o i e	48	e u o i a	72	i u o e a	96	o u i e a	120	u o i e a

Haud secus numeri sub quacunquē serie naturali dispositi, & in se multiplicari, dabunt mutationes quocunquē rerum propositarum; Verū ad hoc intelligendum nil aliud requiri videtur, nisi tabula sequens, ex qua quæcunquē hucusquē dicta sunt, sole clarius elucescunt.

TABVLA I. Combinatoria.

1	1
2	2
3	6
4	24
5	120
6	720
7	5040
8	40320
9	362880
10	3628800
11	39916800
12	479001600
13	6227020800
14	8778291200
15	130767436800
16	20922789888000
17	355687428096000
18	6402373705728000
19	121645100408832000
20	2432902008176640000
21	51090942171709440000
22	112400072777607680000
23	25852016738884976640000
24	620448401733239439360000

Mutationes, & sic in infinitum.

Vides igitur quomodo numeris quibuscumque ordine naturali positus, ex multiplicatione numerorum ordine inter eos facta producat numerus mutationum rebus conueniens. ita 10 res inter se combinari possunt, 3628800. vicibus 20 res 24329020081709440000. vicibus. Quæ vix credi possunt, nisi demonstratio nostrum conuinceret intellectum.

LEMMA II.

Quandocumque verò res similes occurrunt, vel quod idem est res eadem in rebus combinandis sæpius ponuntur; Combinatio totius per numerum combinationis rerum similium in præcedenti tabula propositarum diuisa, dabit numerum combinationis quæsitum.

Sit propositum nomen MARIA; quod cum duas literas similes habeat, siue quod idem est, vnam literam A, videlicet, bis positam; quæritur quoties id combinari possit; Cum itaque nomen sit pentagrammaton siue quinque literarum; & proinde, si omnes literæ diuersæ forent, combinationem haberent 120 in præcedenti tabula propositam. diuidatur hic numerus per numerum combinationis binarij siue per 2. vt tabula monstrat, dabitque quotiens 60. & toties combinari poterit quodlibet nomen 5. literarum quod tamen duas literas habuerit similes siue easdem, vt in præsentis nomine duo AA.

Iterum detur nomen trigrammaton siue trium literarum, in quo duæ literæ bis ponuntur, vt in nomine ALA & quispiam scire desideret, quoties id combinari possit; fiet is voti compos; si combinationem totius, scilicet combinationem trium rerum quæ est 6, per numerum combinationis binarij, qui est 2. diuiderit, prodibit enim tertia combinatio propositi nominis quæsitæ.

Mutationes nominis pentagrammati, in quo duæ literæ similes

Nominis trigrammati.

Vides

Vides igitur in hoc exemplo, hoc nomen non admittere nisi tres mutationes propter A bis positum; Si enim duo AA in principio semel posueris; deinde vnum in principio & in fine alterum. 3. duo in fine; exhausta erit tota combinatio. Iterum si tetragrammati duarum similium literarum combinationem scire velis, diuides 24 per 2. prodibitque 12, combinatio dicti nominis quæsitæ.

A A L
A L A
L A A

Exemplum Tetragrammati nominis in quo duæ literæ similiter bis ponuntur.

חחוי 7	יהיה 1
חחיר 8	יההח 2
חויח 9	יחה 3
חיהח 10	יחה 4
חירח 11	יחח 5
חוחי 12	יחה 6

Vides in exemplo, hoc nomen non esse combinabile nisi duodecies, vt exemplum docet, vbi vides ח sexies in principio positum 7 ter & י ter quæ simul iuncta constituunt 12 quæsitum numerum combinationis huius nominis tetragrammati; idem dicendum de quouis alio nomine tetragrammato. Si verò tres literas quodpiam tetragrammaton haberet similes, id est, easdem; 24 per 6 diuisa dabunt quæsitam combinationis mutationem, vt in secundo exemplo patet. Vbi vides impossibile esse, vt id admittat præterquam 4 mutationes.

Exempl. Tetragrammati in quo tres literæ similes sunt quater tantum mutari possunt, vt in AAAL.

Iterum sit pentagrammaton siue quinque literarum vox, quæ tres literas similes habeat, vt AMARA. eius habebis combinationem; Si combinationem quinque rerum, scilicet 120, diuiseris per combinationem numeri ternarij, quem in tabula sexta inuenies. Quotus enim dabit 20 combinationem nominis quæsitam, vt in exemplo patet, in quo vides hoc nomen aliâ combinationem admittere non posse.

A A A L
A A L A
A L A A
L A A A

1 AMARA	11 AAARM
2 AMAAR	12 AAAMR
3 AMRAA	13 MAARA
4 ARMAA	14 MA AAR
5 ARAAM	15 MARAA
6 ARAMA	16 MR A A A
7 AARAM	17 R A A A M
8 AAMRA	18 R A A M A
9 AAMAR	19 R A M A A
10 AARM A	20 R M A A A

Volui hæc paucula exēpla hic ponere vt in paruis exemplis veritas innotesceret. Verū vt quācunq; aliarum rerū combinationem in promptu habeat curiosus Lector, hic tabulam adiungere voluimus, in qua dicto citius videbis omnia, quæ hucusquē dicta sunt.

T A B V-

TABVLA II. Combinatoria ostendens numerum mutationum, rerum, in quibus non præcisa diuersitas, sed quædam sunt similes.

I	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Series rerū diuersarū.	Combinatio rerū omniū diuersarū.	Combinatio rerū in qua 2 similes.	Combinatio rerū in qua 3 similes.	Combinatio rerū in qua 4 similes.	Combinatio rerū in qua 5 similes.	Combinatio rerū in qua 6 similes.	Combinatio rerū in qua 7 similes.	Combinatio rerū in qua 8 similes.	Combinatio rerū in qua 9 similes.
I	0								
II	2	0							
III	6	3	0						
IV	24	12	4	0					
V	120	60	20	5	0				
VI	720	360	120	25	6	0			
VII	5040	2520	840	210	42	7	0		
VIII	40320	20160	6720	1663	336	56	8	0	
IX	362880	181440	60480	15953	3024	504	72	8	0
X	3628800	1804400	604800	159530	30240	5040	720	90	10
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX

Tabula Combinatoria.

V S V S T A B V L A E.

Habet hæc tabula 10 columnas, ordine proportionaliter decrecentes in prima continentur 10 numeri significantes res combinabiles siue seriem rerum combinabilium. Secunda columna continet combinationes rerum, quarū singulæ inter se differūt. ita res IV mutari possunt 120. vicibus; VII verò res 5040. Tertia colūna cōtinet combinationes rerum, quarum duæ eadem sunt. Quarta columna continet combinationes rerum, quarum tres eadem sunt, & sic de cœteris ordine columnis vsquē ad decimam columnam in qua combinationes rerum, quarum nouem eadem sunt; continentur.

Vsus igitur huius tabulæ hic est si quis scire cupiat, quoties nomen aliquot 8. v. g. literarum mutari possit, quod tamen 4 literas habeat eadem, vti hoc fictum nomen MARABANA ostendit, in quo cū 4 literæ sint eadem, quæritur quoties id combinari possit. Quære igitur in prima columna VIII. (tot enim literarum nomen propositum est) deinde columnam combinationis rerum, quarum quatuor eadem sunt, & angulus communis dabit 1663. & toties propositum nomen 8 literarum quarum 4 eadem sunt, combinari poterit. Ita nomen sex literarum quarum tres eadem sunt, 120 vicibus commutabile est, quem numerum habebis in angulo cōmuni, si à numero VI. in prima columna transuersum, & in tertia columna sursum ascenderis.

Vsus Tabulæ.

Ita

Ita vides sex res omnes differētes 720 vicibus mutari posse; Si verò illarū duę fuerint, eadem, 360; si 3, eadem 120; si 4, eadem 25; si 5, eadem sexies; si 6, res eadem 9. Haud secus procedes de alijs rebus quotlibet intra denarium contentis. Composuimus autē hanc tabulam ex regulis paulo ante traditis. vt proinde difficile non sit eam ad quemcunquē numerum extendere. Verū hanc tabulam fusissimē declaramus in Arte nostra Combinatoria, vbi eam ad quarumcunquē artium & scientiarum principia applicamus, ad quam suo tempore Lector curiosus recurrere poterit.

C A P V T I.

De Notarum Combinationibus.

Per aliquot Problemata hic docebimus modum ac rationē quā determinare liceat quomodo & quoties Notę quocunquē variari ac inter se combinari valeant.

Problema I. Combinatorium.

Data voce quocunquē notarum, quoties illa intra certum intervallum mutari possit, innenire.

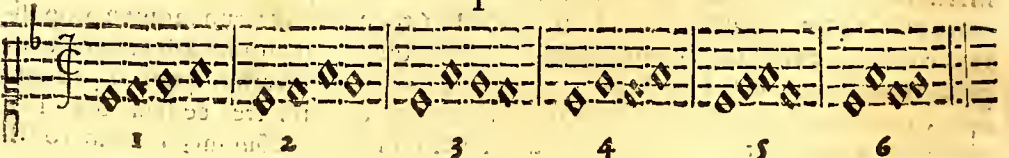
Sit primò vox trium notarum quę per tertiam ascēdat ex C per D in E. quęritur quoties illa intra hoc intervallum ita mutari possit, vt nulla bis ponatur in eodem gradu, sed singulę intra idem intervallum differentes sint? Respondeo sexies id fieri posse non pluries, cum enim iuxta I. Lēma tres diuersę res, sexies mutari possint, hic autē sint tres notę in tribus diuersis gradibus positę, sequitur necessariò illas sexies quoquē intra intervallum vnus tertię mutari posse. Verū ad huius vltiorem demonstratiōē nihil aliud requiri videtur nisi ocularis demonstratio, quę sequitur.

Vides igitur in exemplo, quomodo vox proposita sexies ita mutetur, vt nulla bis in aliquo gradu ponatur, sed singulę differentes sint intra idem intervallum; fecimus igitur quod erat propositum.

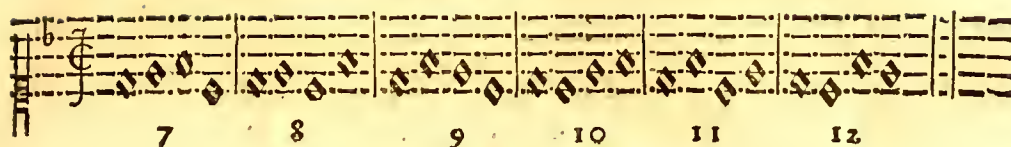
Haud secus vox quatuor notarum gradatim ex C in F per vnā quartā ascendentiū, 24 vicibus iuxta Lēma I. mutari poterit. Cum enim 4 loca in intervallo quartę, omnia diuersa sint; Vox sexies mutari poterit, incipiēdo à chorda C. & sexies à chorda D, & sexies incipiēdo à chorda E. & sexies deniquē incipiēdo voces mutationis à chorda F. quatuor autem in 6 ducta dant numerum totius combinationis propositum. Vt in sequenti exemplo patet.

6 incipiunt à G.

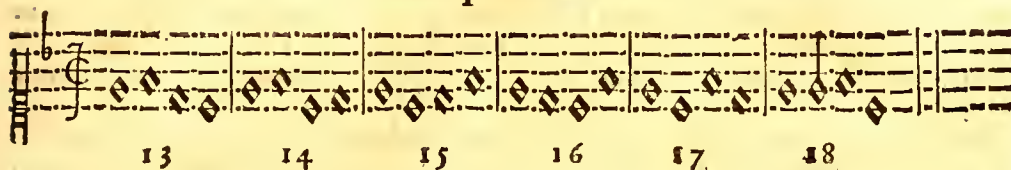

6 muta-

6 mutationes incipiunt à D.

6 incipiunt ab E.

6 incipiunt ab F.

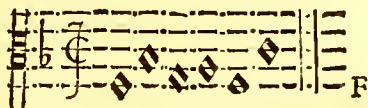

Vides igitur nullam in hac combinatione notā bis in eodem gradu inueniri, sed 24 mutationes prorsus differentes esse.

Problema II. Combinatorium.

Data voce quocunque notarum, quarum quotlibet notæ super eandem chordam existant, combinationem propositæ vocis inuenire.

Hoc problema soluitur sine vlla difficultate ex præcedenti tabula II. Combinatoria. Sit igitur primò vox quæpiam sex notarum, quarum duæ sint eadem siue super eandem chordam existant, quæritur vocis combinatio; diuide combinationem senarij, videlicet 720 per combinationem binarij numeri & quotiens 360 dabit quæsitam combinationem; toties enim proposita vox mutari poterit, vel per tabulam præcedentē:

Quære in prima Columna VI. & columnæ secundæ angulus cōmunis dabit 360. quæsitam combinationem vt prius.

Sit iterum vox quatuor notarum, quarum duæ eadem sunt; inquiritur combinatio; diuide igitur combinationem quaternarij videlicet 24 per combinationem binarij 2. & quotiens dabit 12. combinationem quæsitam vt in exemplo patet.

6 incipiunt ab F.

3 à G sol, re, ut.

3 ab A la, mi, re, incipiunt.

Vides in hoc exemplo omnes voces mutari, manentibus semper super eandem chordam, duabus notis; reliquis initium mutantibus, & in primis quidem 6 mutationibus manentibus duabus notis super chordam F ut, in qua & initium fit: in 6 alijs mutationibus tres notæ semper incipiunt in G; & 3 in A, reliquis binis notis semper manentibus in F.

Ita vox octo notarum per octavam gradatim dispositarum, mutationem vocum continet 40320. Si verò duæ ex octo notis quomodocunque dispositis eandem chordam tetigerint, admittat illa vox iuxta tabulam II. Combinatoriam 20160 mutationes. Si tres eandem chordam tetigerint, admittet 6720. Si 4 eandem chordam tetigerint, 1662. Si 5 eandem chordam tetigerint 336. Si 6. 56. Si 7 denique eandem chordam tetigerint 8 mutationes admittet vti tabula pulchrè demonstrat.

Problema III. Combinatorium.

Data voce quocunque notarum, & inter eas quolibet binarijs, ternarijs, quaternarijsve notarum super eandem, aut diuersas chordas existentibus, mutationes vocis inuenire.

Si primò proposita vox 5 notarum quarum duæ notæ in A la, mi, re, sint & totidem in B fa, la, mi, ut in exemplo patet. Quæritur quoties illa mutari possit cum hic sint duo binarij & eos primò in se duces siue quadrabis, habebisquæ diuisorem per quem combinatio quinque rerum videlicet 120 diuisa reliquit 30 combinationem siue mutationem vocis propositæ quæsitam. Verum ad huius problematis notitiam nihil aliud requiritur, nisi ocularis exempli sequentis inspectio, & examinatio.

Combinatio vocis 5 notarum in qua duæ notæ eadem bis in diuersis spatijs.

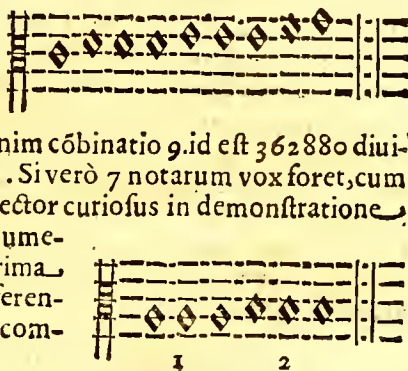

Vides

Vides igitur propositam vocem non nisi trigiesies mutari posse, idquè ob duos binarios notarum in iisdem vel diuersis chordis existentes.

Alterum exemplum. Si porro vox quædam sit nouem notarum quæ in duabus diuersis chordis tres notas habeat existentes quomodocunque dispositas vt in sequenti exemplo: queritur mutatio? ita progredieris, cum tres notæ sint in duabus diuersis chordis eadem combinatione 3, cui in prima tabula inuenies correspondere 6, in se ergo 6 duces, vt habeas 36 diuisores; per hunc enim combinatio 9, id est 362880 diuisa, dabit 10080 mutationes vocis propositæ quæsitæ. Si verò 7 notarum vox foret, cum duobus ternarijs, mutabitur vox 140. Verum vt Lector curiosus in demonstratione oculari rem percipiat, demus exemplum in paruo numero. Sit igitur vox sex notarum, quarum tres in prima chorda & aliæ tres in secunda chorda, tono differentes, queritur mutatio vocis propositæ. Diuide igitur combinationem 6, hoc est,

Combinatio vocis 6 notarum tono distantium, in qua 3 notæ in A. tres in 8.

720 per 36, quadratum combinationis ternarij hoc est 6, & prodibunt 20 numerus mutationum quæsitus; toties enim mutari potest dicta vox, vt in dato exemplo patet.

Problema IV. Combinatorium.

Data voce quocunque notarum, quarum duæ eadem in una chorda, sint, tres verò eadem in alia chorda; combinationem, id est numerum mutationis vocum reperire.

Si vox quæpiam nouem notarum, quarum duæ eadem in chorda A. tres verò eadem in chorda C. & duæ aliæ iterum in chorda A; vt in præfenti exemplo patet; queritur mutatio vocis propositæ & ita progredere. duc combinationem ternarij, hoc est 6 per quadratum combinationis duarum rerum, hoc est per 4. habebisquæ diuisorem 24. per hunc diuide combinationem nouenarij videlicet 362880. & prodibunt 15120, quæ sunt in voce data mutationes quæsitæ.

Quadratum
Cōbinatio-
nis 4 est 24.
cuius quad.
576.

Si iterum occurrat vox 22 notarum, quarum duæ repetuntur bis; & 1 quæ repetatur ter, & duæ aliæ quæ repetantur quater, queritur quoties vox mutari possit & ita proceditur; quadrabis combinationem 2. & habebis 4. hunc duces in 6 combinationem ternarij vt habeas 24. hunc deinde iterum duces in quadratum combinationis 4. hoc est in 576. & productum 13824 dabit diuisorem, per hunc numerus combinationis 22. id est 11240000727777607680000, diuisus dabit 8130792301632000. numerum mutationis cantus quæsitum.

Exempla varia.

In voce nouem notarum.

Quandocunque omnes notæ sunt differentes situ, habebit vox 362880 mutationes vt.

Quandocunque duæ notæ ex 9 eundem situm habuerint, habebit vox mutationes 181440.

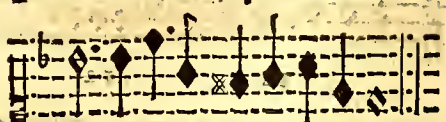
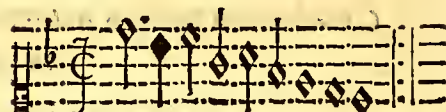
Quandocunque tres ex nouem supra eandem chordam fuerint, vox mutationes habebit 60480.

Quando septem ex nouem eandem chordam tenuerint vox habebit mutationes 72.

Quando 2 & 2 ex nouem fuerint eadem: Vox mutationes habebit 90720.

Quando verò 2, 2, ex 2, & 9 fuerint eiusdem situs, mutabitur vox 45360.

Voces diuersæ 9 notarum quo ad solum situm.

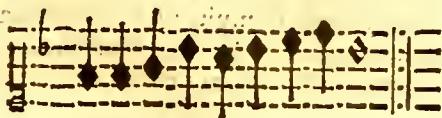

Quan-

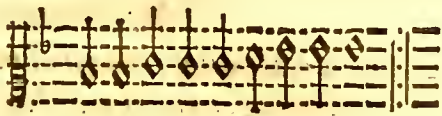
Quandocunquè verò 2, 2, 2, & 3 fuerint ex 9, situ eodem, mutabitur 7560.

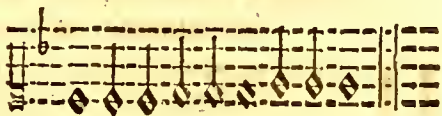
Quandocunquè verò 2 & 3 ex 9 fuerint eadem, mutabitur 10080.

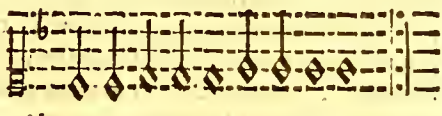
Quandocunquè 2 3 & 3 ex 9 fuerint eadem, mutabitur vox 5040.

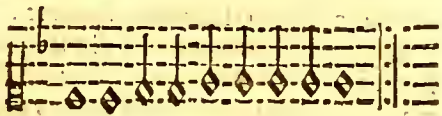
Quando 3, 3 & 3 ex 9 fuerint eadem, mutabitur vox 1680.

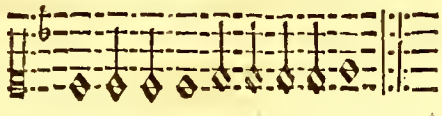
Quando 2, 3 & 4 ex 9 erunt eadem, mutabitur vox 1260.

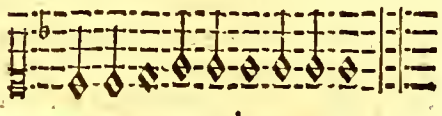
Quando 2, 2 & 5 ex 9 notis eadem, mutabitur 756.

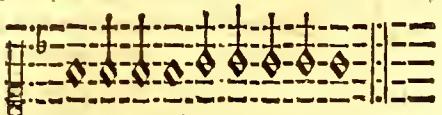
Quando 4 & 4 ex 9 sunt eadem, mutabitur 630.

Quando 2 & 6 ex 9 sunt eadem, mutabitur 252.

Quando 4 & 5 ex 9 sunt eadem, mutabitur 126.

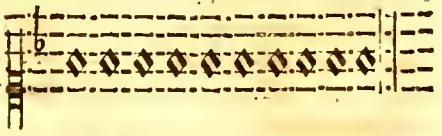
Quando 3 & 6 ex 9 sunt eadem, mutabitur 84.

Quando 2 & 7 ex 9 sunt eadem, mutabitur 36.

Quando omnes notæ sunt in eodem spatio nil mutatur, vt.

Ex præcedente schemate patet clarè, quoties vnaquæquè vox nouem notarum, mutari possit; Et quamuis alicui impossibile videri posset penultimam v. g. vocem 36 mutari posse; verum tamen esse quod dicimus, tunc innotescet, cum Lector curiosus eam expendit. Atquè hac arte mutationes cuiuscunquè vocis & quotlibet notarum facile cognoscere poterit; quæ in 22 notarum voce excurrunt ad 81307923016320000 mutationum.

tationes, quæ summa tanta est, vt si quispiam singulis diebus mutationum earundem tantum mille scriberet, is in describendo laboraturus sit 22260896143 annis. Res omnino ijs qui vim numerorum & combinationis naturam nesciunt incredibilis, quæ facile tamen ex præcedentibus demonstrantur. Vnde etiam patet quàm inconceptibilis mutationum multitudo ex Motecta quapiam subinde 50. 100. 200 notis constante emanare possit. Certè si tota mundana machina charta repleatur, illa non sufficeret ad omnes mutationes continendas vel in 30 notarum combinatione.

Problema V. Vniuersale.

Datis in voce quapiam quotlibet notis siue differentibus, siue non differentibus, quoties quilibet alius ex assumpto & determinato hoc numero, notarum numerus mutari possit.

Habet hæc propositio mirificum quiddam, vnde altius ordiri visum est; & vt mentem nostram facilius explicemus, ab ipso exëplo initium faciemus propositionis. Proponat igitur quispiam è Musurgis hoc Aenigma, combinatorium propositis ordine notis 22 primò omnibus differentibus per trisdiapason ascendentibus tot nimirum, quot voces sunt in scala musicali Guidonis, vt in hoc præsentî schemate apparet.

Quæritur primò, quoties illæ simpliciter mutari possint, atquæ huic quæstioni statim satisfaciemus per Lëma I. & Probl. I. cum enim omnes differentes sint, admittent consuetam 22 numeri combinationem, vt I. Tabula ostendit videlicet 1124000042171709440000.

Quæritur igitur secundò, quoties duæ notæ intra spaciū trisdiapason mutari possint, quoties iterum 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. & sic vsquæ ad 22 exclusiuè numerū, quoties inquam intra determinatum trisdiapason interuallum assumpta ex 22. notis quotlibet notarum vox mutabilis sit? Hoc itaque vt sciatur, ita age. Cum 22 notæ assumptæ sint. Duces primò 22 in 21, scilicet in proxima vnitæte minorem numerum, & producentur 462. & toties duæ notæ intra trisdiapason interuallum disponi possunt, semper differentes. Ratio huius rei est, cum enim 22 duæ notæ omnes differentes sint & gradatim ascendentes, fiet consequenter, vt ordinem vigesies semel mutare possit. Nam prima mutatio per 21 gradus fit. Secunda mutatio fiet cum notæ ita disponantur, vel per tertiam ascendant. Tertia mutatio notarum fiet per quartam. Quarta per quintam. Quinta mutatio per sextam, & sic de cœteris vsquæ ad 22. quæ est trisdiapason. cum itaque in 22 notis fiant 21 diuersæ mutationes hinc consequenter ductæ in 22, producent 462 propositum numerum. Toties igitur duæ notæ intra trisdiapason mutari possunt, nō pluries, quod vult propositum.

Quæ omnia intelligenda sunt de differentibus 462 mutationibus duarum notarum intra interuallum trisdiapason variè dispositarum, vt in appositis exemplis patet. Hinc si scire cupias quoties tres notæ intra inter-

intervallum trisdiapason mutari ita possint, ut nunquam sint eodem, siue quod idem, nunquam bis supra eundem gradum ponantur; Multiplica 20 in 462 paulo ante ex 20 in 22 ductorum summam, & producentur 9240. trium notarum intra trisdiapason variè positarum mutationes. Si verò hunc numerum 9240 duxeris in 19, habebis 175560 numerum mutationum 4 notarum intra trisdiapason variè positarum; & sic ordine progredieris usque ad 22 quæ erit combinatio ordinaria numeri 22. Verum hæc in schemate sequenti omnia clarè innotescunt, in quo vides tres ordines numerorum. Priores 22 notas ordine & gradatim in trisdiapason currentes alteræ, quas assumptas vocamus, denotant, quod ex 22 notis assumptæ intra trisdiapason mutari possint.

[illegible]

Numeri veri unicuique gradui notarum adscripti notant numerum mutationum, quas obtinet quilibet intra trisdiapason assumptæ consonantiæ numerus. ita disdiapason intra

Mira combi
nationis vis

intra tres octavas hoc est 22. notas cum intervallis mutari potest 12893126400. Pari parte vides intervallum 5. siue 5 numeros mutari posse 4683336365740320000 vicibus: Et sit de cœteris. Verùm cum hæc Arithmetices imperito incredibilia videantur, Combinatio autem hæc etiam si 1000 annis laboraretur, à 10000 scriptoribus exhausti tamen non possit; ideò hic exempla in minoribus numeris, apponere visum est, vt per combinationis mutationes expansas veritas rei cognoscatur, idem enim in parvis ac magnis numeris procedendi modus est.

Exempla in minoribus numeris.

Cypiat itaque quispiam scire quoties ex quinque notis propositis duæ tantum notæ mutari possint vt semper differentes sint; Cantusque semper faciat intervalla differentia; ita procedito, ponantur numeri ordine naturali, vt in exemplo patet in quo primus numerus monstrat notas quinque siue integrum. Secunda columna numeris latinis significat partes integri, quoties videlicet partes quinque notarum intra quinarium intervallum mutari possint. Tertia columna significat mutationes ipsas, ita vides vnicam notam quinquies tantum mutari posse, duas notas vigesies, tres sexagesies; quatuor centies vigesies; Quinque tandem notas toties quoties ordinaria primæ tabulæ combinatio præscribit. Fit autem hæc tabula facillime hoc pacto duc 4 in 5. & productum 20 dabit duarum notarum mutationem. iterum 3 in 20 & habebis 3 notarum mutationes videlicet 60. Iterum 2 in 60 & prodibunt 120 quatuor notarum mutationes, & 1 in 120 dabunt ordinariam combinationem rei vt dictum est, sed rem exemplis ostendamus.

5	I	5
4	II	20
3	III	60
2	IV	120
1	V	120

Mutationes duarum notarum ex quinque, id est, intra intervallum vnius quintæ, ita vt nunquam bis supra eandem chordam reperiatur.

In hoc exemplo vides loca duarum notarum vigesies mutari posse, non pluries, si ita accipiantur notæ, vt intervalla semper sint diuersa; Si verò scire velimus quoties mutari possint hæ duæ notæ, si duæ in eodem gradu ponantur, nihil aliud faciendum, nisi addenda 5. siue quod idem est, quinarium numerus in se ducendus est, vt fiant 25. vel quod idem 5. addenda ad 20. Si enim ex 5. duas bis in eodem gradu statueris vt in 5. vltimis mutationibus huius schematis patet, quæ prioribus 20 adnumeratæ dabunt absolute 25 mutationes 2 notarum ex 5. ratio ex positione notarum clarè patet.

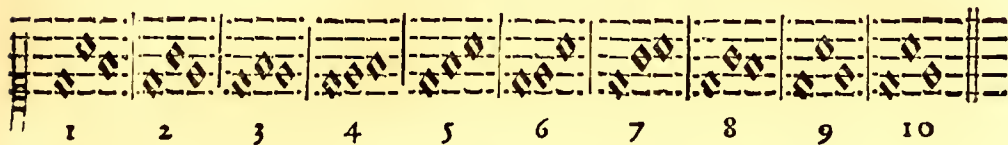
Quoniam verò hoc loco duo semper intervalla sumuntur vnum *ἀναβατον* alterum *κατάβατον*, id est, quorum in vno notæ sursum, in altero deorsum vergant, quæ tamen eadem sunt intervalla cuiusmodi sunt 4 & 5. 3 & 6. 2 & 7. 1 & 8. & sic de cœteris.

Queritur iam quomodo scire possimus, quoties duæ notæ præcisè inter intervallum diapente

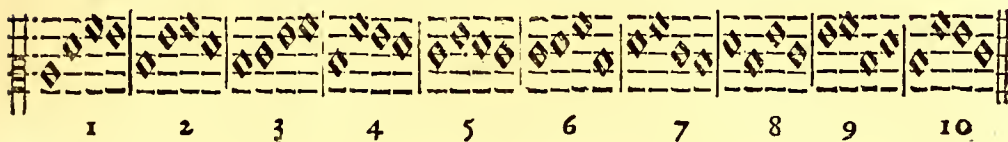
penite ita mutari possint, ut interualla omnia sint diuersa. ita procede, numerū 20 qui 2 notis id est 11 responderet in tabula, per combinationem ordinariam binarij numeri, id est per 2 diuide & prodibunt 10. atque totidem præcisas mutationes admittunt duæ notæ intra diapente dispositæ; totidem quoque admittunt 3 notæ intra diapente dispositæ. totidemque 4 notæ intra diapente dispositæ. si videlicet numerum combinationis in hac tabula 20 scilicet per 2, & 60 per combinationem ternarij hoc est per 6. & 120 per combinationem quaternarij diuiseris. Verum exempla, in quibus clarè pater singulas mutationes ita diuersas esse, ut nulla 2 notas habeat in eodem gradu siue spacio.

Alterum 2-nigma.

I. Exemplum 3 notarum intra diapente.

II. Exemplum 4 notarum intra diapente.

Problema VI. Combinatorium vniuersalissimum.

Datis quolibet notis, quot mutationes fieri possint de quolibet notarum numero ex iis assumpto siue eæ notæ differentes sint, siue eadem, aut similes, siue similes & differentes.

IN præcedenti modum ostendimus, quomodo datis quolibet notis mutationes differentes ex quolibet notarum numero assumpto elicere possimus. Nunc ostendendum quoque est, quomodo ex quolibet numero intra certum interuallum assumptum, mutationes notarum fieri possint, siue illæ fuerint differentes, siue similes, siue partim similes & partim differentes.

Ita igitur age. Sit Systema maximum scalæ musicæ, 22 notis constans pro exemplo; desideret autem quispiam scire, quoties singula interualla musica intra id assumpta præcisas mutationes admittant. V. g. desidero videre quot 3 notæ intra scalam musicalem variè dispositæ, mutationes suscipiant. Ita age, duc 22 notas in se, & prouenient 484 atque hæ sunt mutationes, quas 2 notæ intra totum systema variè dispositæ subire possunt. porro hunc numerum 484 iterum duc in 22. & habebis 10648 mutationes trium notarum intra dictam scalam quæsitas.

Hoc pacto 22 in 10648 ducta producent 234256, numerum mutationum quatuor notarum intra scalam variè dispositarum. Sic 22 in 234256 proximè inuentum numerū ducta dabunt mutationes notarum intra datum Systema variè positarum, & sic semper vltimum productum multiplicando per notas totius scalæ siue per 22, producetur numerus omnium mutationum notarum eius numeri, qui in ordine naturali proximè succedit; Si verò velis scire numerum notarum partim similium partim differentium; Numeros præcedentis tabulæ à numeris huius tabulæ subtrahere, & reliquum dabit quæ-

C situm

situm. Exempli gratiâ. Si numerus 9240 mutationum omninò differentium in tribus notis elucescentium præcedentis tabulæ subtrahatur à numero cōbinationis 3. hic correspondente, videlicet à 10648. relinquet 1408. mutationes trium notarum intra trisdiafon partim similia, partim dissimilia quæsitæ. Ita 4 notarum combinatio in priori tabulæ, videlicet 175560. subtracta ab huius tabellæ quatuor notarum cōbinatione videlicet à 234256, relinquet 62696. mutationes 4 notarum partim similia partim dissimilia; Verùm, vt artificium singulorum melius capias, hic triplicem tabellam tibi ob oculos ponemus vnâ octauam tantum comprehendentem, quarum prima ostendit mutationes differentes; Secunda partim similes partim differentes, continetquæ differentias numerorum 1 & 3 tabellæ à se inuicem subtractorum, Tertia mutationes notarum partim differentium, partim earundem similia, partim similia & differentium: Vt sequitur.

		Multiplicator
1	22	22
2	484	
3	10648	
4	234256	
5	5153632	
6	113379904	
7	2494357888	
8	54875873536	

Et sic in infinitum.

Tabella prima, continens
notarum mutationes
differentes.

1	22
2	462
3	9240
4	17556
5	319008
6	53721360
7	85941760
8	12893126400

Tabella secunda, mutatio-
num partim earūdem,
partim differentiū, estq;
differentia inter vtrāq;
I & III columnam.

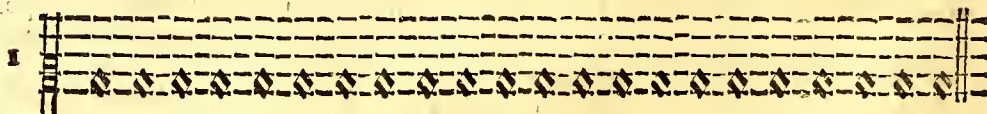
1	2
2	22
3	1408
4	62696
5	837624
6	60669544
7	2408416128
8	42882746936

Tabella tertia, mutationum
partim differentium par-
tim earūdem partim dif-
ferentium & similia.

1	22
2	484
3	10648
4	234256
5	5153632
6	113379904
7	2494357888
8	54875873536

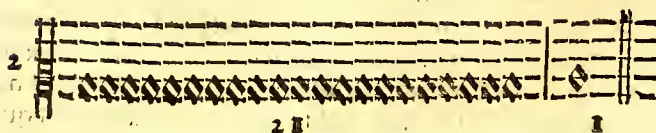
Iungam hic aliud combinationis genus, quod nimirum mutationes fieri possint, ex 22 notis quarum 21 supra chordam eandem & vna supra diuersam ponitur. Secundo quot mutationes fieri possint ex 22 notis, quarum 20 supra eandem chordam semper manent & 2 supra diuersam, at eandem, & sic de cœteris vsquæ ad 11. hinc enim decrescētes quo mutationum numero creuerant, eo decrescunt, sed ad explicationem nihil aliud requiri videtur, quàm Paradigmata singulorum.

Hæ 22 notæ nullam mutationem admittunt.

22.

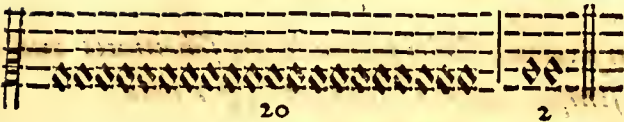
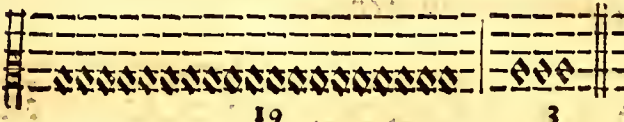
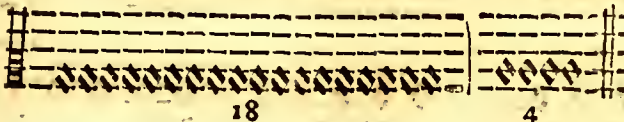
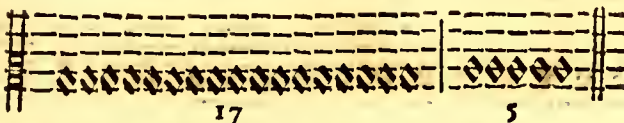
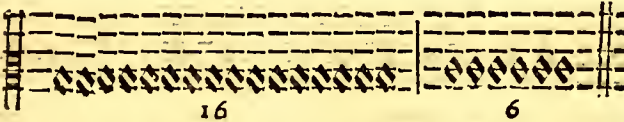
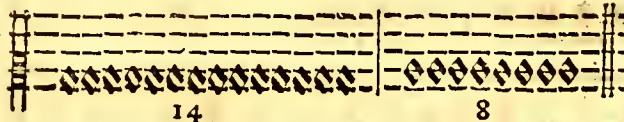
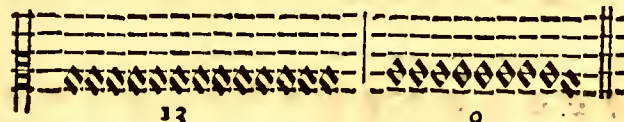
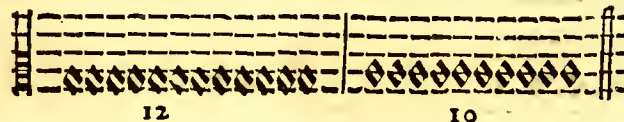
Series

22

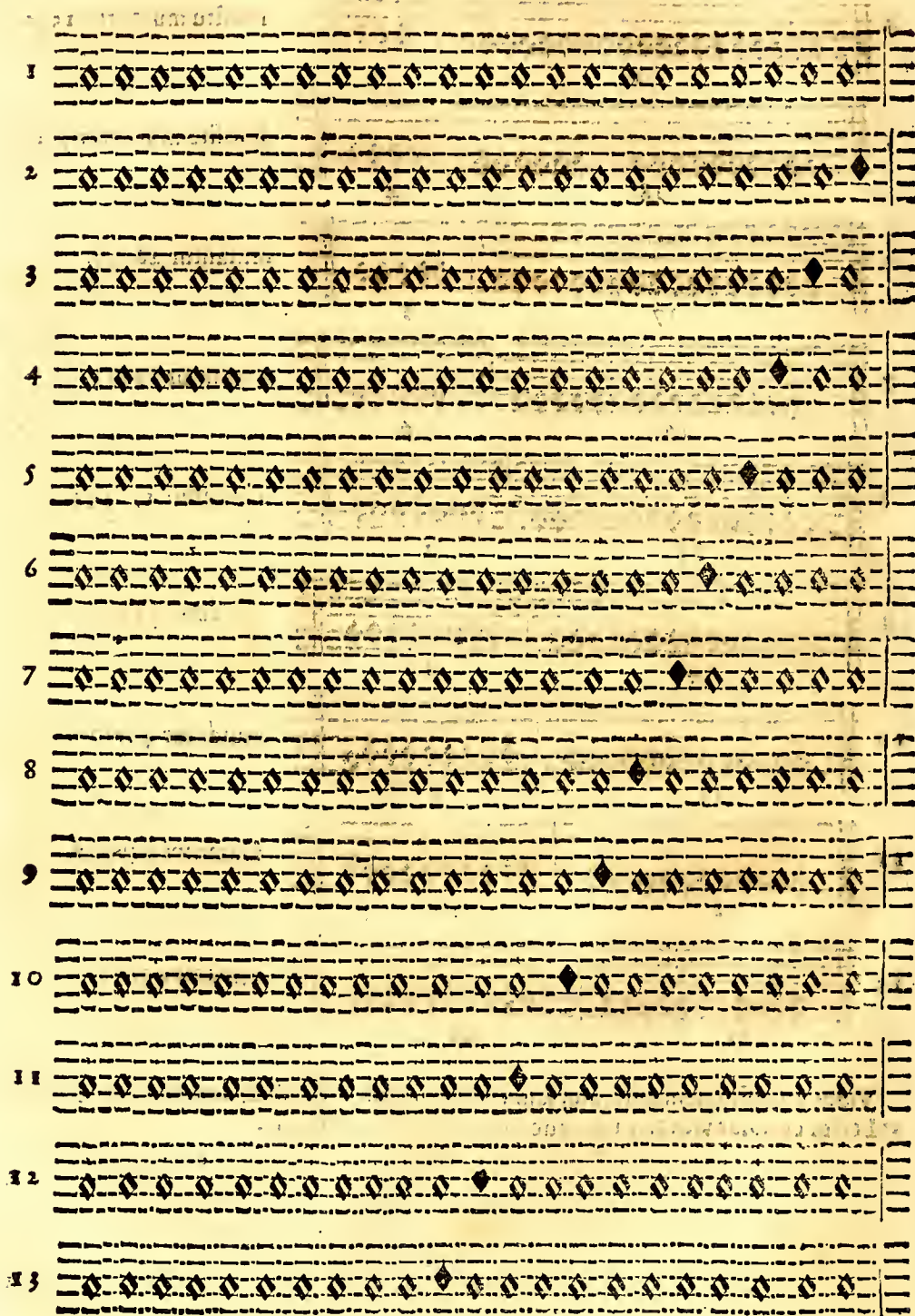
Mutationes.
Notæ 21 & 1. mutantur 22.

Vides

3		hoc situ mutantur 231.
4		hoc situ mutantur 1540.
5		hoc situ mutantur 7315.
6		mutantur 26334.
7		mutantur 74613.
8		mutantur 170544.
9		mutantur 319770.
10		mutantur 497420.
11		mutantur 646646.
12		mutantur 705432.

Vides dispositionem notarum, iam vnicum saltem exemplum demus secundę seriei, ut Lector curiosus videat, quomodo mutationes fieri debeant.

*Exemplum mutationum secundæ seriei præcedentis schematis quâ 21
notæ ponitur semper super 1 chordam, & 1 nota
supra alteram chordam.*

Vides igitur in hoc vnico exemplo secundæ seriei quomodo mutationes semper fiât diuersę quo ad vnâ notam vsquē ad 22. atquē hanc diuersitatem clarè demonstrant notæ nigrę. In serie verò secunda, vbi duę notæ mutant filum, fiunt mutationes 231. quia hæ duę notæ semper manentes in eadem chorda in singulis 22 notis decies mutari possunt in singulis 22 notarum seriebus & paulò amplius quæ conficiunt 231. mutationes. Non secus ratiocinaberis de reliquis seriebus, quarum mutationes adscriptæ sunt.

C A P V T I I.

De combinatione valoris notarum.

Diximus in præcedentibus Problematis, de combinationibus mutationibusque notarum, siue quoties datæ notę mutare inter se situm possint, diuersasquę voces constituere, nunc ostendemus quoquē quâ ratione scire possimus, quoties notæ diuersi valoris etiam in vna chorda dispositę mutari possint. Sit itaquē.

Problema I.

Data voce quocunque notarum, quæ omnes differentis valoris sint, quoties illæ notæ differentis valoris inter se mutari possint, inuenire.

Non demonstramus hîc quoties notę proposîtę locum mutare possint, sed tantum quoties diuersi valoris notæ etiam in vna & eadem chorda dispositæ, inter se mutari & variè disponi possint. Vt igitur à paruis exemplis ordiamur. Sint tres notę differentis valoris proposîtę, velisquē scire quoties illæ inter se mutari possint.

Cubicabis ternarium ter positum vt è latere patet, ducendo 3 in 3 vt fiat 9 3 3 3
deinde, duces 3 in 9, & habebis 27. atque toties tres notę differentis valoris 9
mutari inter se possunt, vt in subiuncto exemplo patet. 27.

Mutatio 3 notarum diuersi valoris.

Atque ex hoc exemplo modus procedendi satis clarè patet, vbi vides semibreuem nouies poni in prima serie; in secunda serie nouies poni minimam; & nouies in tertia serie

V S V S T A B V L A E.

SVnt in hac tabula 4 columnæ, prima ostendit vocum quotlibet mutationes vsque ad 8, quoad situm tantum; secunda ostendit mutationes notarum quotlibet vsque ad 8 quoad valorem tantum; Tertia ostendit mutationes quotlibet notarum intra octauam tum situ, tum valore differentium. Quarta ostendit totum negotium in exemplis. Si quis igitur scire cupiat, quoties quinque notæ, quæ semper intra scalam diuersum situm habent, mutationes admittant, is quærat in columna I. ordinis, V. voces, & è regione in columna combinationis reperiet 120. mutationes quinque notarum quæsitæ. Si verò velis scire, quoties quinque notæ valore tantum differentes (cuiusmodi in col. IV. notæ 5 differentes è regione V. ostendunt) inuenies in col. II. è regione V. 3125. quinque notarum diuersi valoris, siue intra idem interuallum, siue secundum gradus dispositarum mutationes. Si verò scire velis quoties dictæ quinque notæ tum situ tum valore differentes mutari possint; id tibi ostendet III columna è regione V. videlicet numerus 375000. Notæ 5. igitur in quinto exemplo omnes differentes, primò sine omni mutatione situs 3125 mutari possunt, varià tantum notarum diuersi valoris transpositione intra eandem quintam vel etiam supra eandem chordam facta; si verò accedat mutatio situs, quem intra interuallum diapente in xta I. col. 120 mutare potest, fient mutationes 375000, vti dictum est & III. Columna ostendit.

Problema II.

Data voce quotlibet notarum cum situ tum valore differentium quoties vox data sub hac duplici varietate mutari possit, inuenire.

IN præcedenti problemate ostendimus, quoties vox quotlibet notarum differentis valoris mutari possit nullo respectu habito mutationis loci. Hic problemate verò demonstrare intendimus, quoties vox quotlibet notarum, tum situ tum valore differentium mutari transponique possit.

Sit itaque regula vniuersalis. Quotiescunque notæ in voce aliqua tum situ tum valore differunt, primò ducenda est combinatio notarum situ differentium, in combinationem valore differentium & productum dabit quæsitum. Verum rem in minimis numeris ostendamus. Si itaque quispiam velit scire quoties vox duarum notarum situ & valore differentium mutari possit: ducet combinationem notarum situ tantum differentium scilicet 2, vt prima columna ostendit, in combinationem notarum valore differentium scilicet in 2. numerum, vt secunda columna monstrat, & productum dabit quæsitum, videlicet 4. vt patet. Si verò 3 notarum tum situ tum valore differentium mutationes scire desideres, ducet combinationem ternarij videlicet 6 in prima columna in combinationem ternarij in secunda columna videlicet 27, & producentur 162 mutationes quæsitæ.

Haud secus in reliquis omnibus ordine procedes; semper combinationem notarum situ differentium, quam prima columna tibi ostendit, ducendo in combinationem notarum valore differentium, quam 2 tabula ostendit: & habebis mutationis notarum quotlibet assumptarum tum situ tum valore differentium, numerum quæsitum. Verum præcedens tabula omnia exactè docet. Si verò in tribus notis vna differat duabus reliquis similibus, cubus ex ternario bis in se ducto, vt è latere apparet productus, videlicet 27, dabit in tribus notis in quibus vna differt, reliquis similibus, mutationis numerum quæsitum, vt subiunctum exemplum docet.

—	—	—	—
oo	eo	os	es
—	—	—	—
1	2	3	4

3 3 3

9

27

Vides

Vides igitur in hoc exemplo voces trium notarum idem esse vnam notam differre, & 2 differre. Supponitur enim hic in hoc ternario semper duas notas similes & vnam dissimilem.

L E M M A.

SI numerus quilibet assumptus bis, ter, quater, quinquies &c. vsque in infinitum, ordine repetitus fuerit, producent numeri ordine repetitorum in se ordine ducti, numerum cossicum eius ordinis, quem character numeri ordine naturali continuati, siue quem numeri exponentes demonstrant.

Sit ternarius numerus aliquoties repetitus; vt in hoc exemplo patet. Deinde ducatur 33 in se, habebitque Q. si 3333 in se ordine ducatur, habebitque biguadratus, & sic de cæteris vt tabella ostendit in qua vides 3 bis posita atque in se ducta producant quadratum, quæ character cossicus Q. ante binarium positus

R.	1	3	3	Radix.
Q.	2	33	9	Quadr.
C.	3	333	27	Cubus.
QQ.	4	3333	81	Biquadratus.
SS.	5	33333	243	Surfolidus.
QC.	6	333333	729	Quadrato cubus.

indicat; dicuntur autem numeri naturaliserie continuati exponentes, eo quod exponant, quoties poni debeat numerus assumptus quotiesq; in se multiplicari, vt procreetur desiderata dignitas algebraica per characterem exponentibus præfixum, indicata. Ita exponens 4 ostendit tria quater poni debere, deinde in se multiplicari, vt producat 81 biquadratus ternarij numeri per characterem QQ indicatus. 6 verò exponens ostendit 3 sexies poni debere & ordine in se multiplicari vt generetur 729 quadrato-cubus ternarij numeri, quem character QC. indicat. Hoc itaque præmissum Lemma ad sequentia problemata applicabimus.

Problema I I I.

In Polyphoniis, siue multarum vocum melodiis, quotuis notarum, quæ tamen situ & valore æquales sint, mutationes vocum eo ordine crescunt, quo in numeris potestates algebraicæ.

SIt v. g. propositum tetraphonium, siue 4 vocum clausula 3 notarum situ & valore æqualium, vt sequitur cupiatque quispiam scire, quot mutationes ex duabus, 3. 4 vocibus

vocibus emergant, ita procede; ponatur pro radice progressionis Cossicę ipsa combinatio numeri notarum quę quęlibet vox habet, qui cum in hoc exemplo sit 3. eiusque combinatio iuxta 1. tabulam combinatoriam sit 6. erit hic senarius numerus radix totius progressionis Cossicę harmonicę. Hic itaque senarius bis positus, atque in se ductus procreabit 36 Quadratum, qui & ostendit mutationes 2 vocum: quarum unaquęque 3 notas habet, valore equales 36. mutari posse. Cum enim prima vox 6 mutari possit cantante primo vnam ex sex; poterit interim secundus 6 omnes cantare eodem tempore & cantante primo secundam vocem ex suis 6. secundus interim alias 6 cantabit; & sic usque dum primus cantans, sex mutationes absoluit, alius 36 absoluerit, atque hæc est ratio, cur duę voces 36. mutari possint. Hinc eandem ob causam tres voces mutari possunt 216. quia quemadmodum 6 ter posita & in se ordine ducta producant cubum, ita tres voces quarum unaquęque sexies mutabilis est, in se inuicem ductę producant quasi cubum harmonicum videlicet 216. mutationes trium vocum quę sitas. Hac ratione 6 quater ordine posita & in se ducta producant biquadratum harmonicū scilicet 1296 mutationes 4 vocum. & sic de ceteris; vt tabula sequens ostendit, ita si fierent 8 voces, quarum unaquęque 3 notas haberet equivalentes, produceretur ex 8 senariis ordine positis & in se ductis quadrato-quadrati-quadratus harmonicus, scilicet 1679616 mutationes 8 vocum quę sitę.

Genesis mutationis polyphoniorum.

Exponentes Radix

Vox 1	6	Radix harmonica	6.
Voces 2	66	Quadr. harmon.	36.
Voces 3	666	Cubus harmon.	216.
Voces 4	6666	Biquadratus harmon.	1296.
Voces 5	66666	Surdesolidus harmon.	7776.
Voces 6	666666	Quadraticubus	46656.
Voces 7	6666666	Bissurdesolidus	279936.
Voces 8	66666666	Quadrato-quadrati-quadr. harmonicus	1679616.

Vides in hoc vnico exemplo, quomodo in reliquis procedendum sit; vt si v.g. voces complures essent quarum unaquęque 4 notis valore equivalentibus constaret, habebis mutationes vocum duarum 3. 4. & quotlibet; denique si combinationem quaternarij, id est 24 pro radice potestatis dignitatisque Cossico-harmonicę statuas, eo prorsus ordine eum replicando, vt in præcedenti exemplo factum est. Ita 24. 24. radix bis posita & in se ducta dabit quadratum harmonicum id est 576 mutationes duarum vocum, quarum unaquęque quatuor notis æquivalentibus constat. Si ter positam 24. 24. 24. in se duxeris prodibit cubus harmonicus, id est trium vocum mutationes, & sic de ceteris. Verum ad meliorem rerum intelligentiam hæc radices harmonicas octo numerorum ponemus.

Quando vox prima habet notas.	{ 2 } { 3 } { 4 } { 5 } { 6 } { 7 } { 8 }	æquivalentes	{	erit radix eius harmonica	{	2
						6
						24
						120
						720
						5040
						40320

Harum radicum singulę bis, ter, quater, quinque &c. positę atque in se ductę, producent potestates cossico-harmonicas mutationum, quę fieri possunt in duabus, tribus, D quatuor,

quatuor, quinque &c. vocibus. ita radix 40320, octies repetita & in se ducta dabit QQ Quadratum harmonicum, mutationes 8 vocum, quarum vnaquęque 8 notis æquivalentibus constat, continentem.

Problema IV.

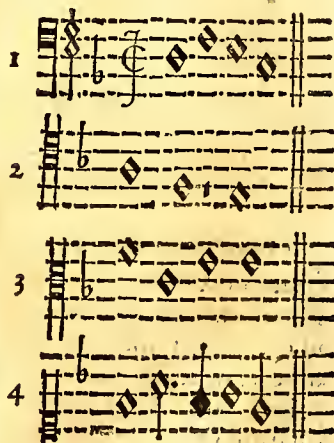
Datis quotlibet Vocum notis situ inæqualibus, valore æqualibus, combinationes earundem reperire.

Sint v. g. voces 4. sex notarum, quarum tamen in singulis duo binarij reperiantur similes; ita procedes, diuides 720 combinationis 6 notarum numerum per quadratum combinationis binarij, hoc est per 4, prouenient 180 numerus mutationis quęsitus, eritque radix harmonica ad duarum, trium, quatuor &c. vocum potestates Coflico-harmonicas, siue quod idem est, mutationes inuestigandas quęsita. Exemplum non addo, cum ex dictis omnia facillè innotescere possint.

Problema V.

Datis 4 Vocibus quarum prima 4 notis constat, secunda tribus, tertia 4, sed 2 stimilibus, quarta 5 notis constet, valore differentibus, mutationes omnium vocum reperire.

Sit hoc præfens tetraphonium, & quispiam velit scire, quoties voces mutari possint, is ita procedet. Cum prima vox 4 voces habeat omnes æquivalentes, & intra interuallum quartę sint constitutę erit iuxta prædicta I. Probl. eius combinatio 24. Cum verò secunda vox tres tantum notas habeat æquivalentes, intra diatessaron interuallum constitutas, eiusque combinatio sit 6. iuxta tabulam I. Combinatoriam, duces 6 in 24, & habebis 144. mutationes primę & secundę vocis quęsitas; si porro triū vocum combinationes desideres, Tertia verò vox quatuor quidē notas habet quarū duę supra idē spaciū iuxta præcedens, combinationē quaternarij per 2 diuides; prodibuntq; 12, quę in 144 ducta dabunt 1728. trium vocum mutationes quęsitas. Si denique 4 vocū mutationes desideres; quarta verò vox 5 notas habeat, dissimiles. eiusq; combinatio ordinaria sit 120. hæc in 3 vocum mutationes videlicet in 1728. ducta dabunt 4 vocum mutationes quęsitas, videlicet 207360.

Problema VI.

Datis speciebus consonantiarum diatessaron, diapente & diapason, earum mutationes reperire.

Quid sint species diatessaron, diapente & diapason fusè dictum est in lib. III. Cum itaque sint 3 species, diatessaron. 5 diapēte, & 7 diapason, vtj citato loco probatum est, nihil aliud ad hoc problema soluendum requiritur, nisi vt ad mutation-

tationes trium specierum diatessaron inueniendas, tripletur combinatio quaternarij siue diatessaron videlicet 24. hic enim numerus triplatus producit 72 mutationes trium dictarum specierum quæsitæ; ad mutationes quinque specierum verò diapente, quintuplanda est combinatio diapente siue quinarij, quem in tabula I. inuenies 120. & prodibunt 600 mutationes quinque specierum diapente, ad mutationes verò septem specierum diapason inueniendas, septuplanda est combinatio octonarij scilicet 40320. & prodibunt 322560. mutationes septem specierum quæsitæ.

Corollaria.

De mutationibus ex 12 diuersis modis siue Tonis resultantibus.

Cum septem diapason species constituent 12 diuersos modos, vnusquisq; verò modus intra *διασημα* trisdiapason mutari possit iuxta I. Probl. 40320 vicibus, hi multiplicati per 12 dabunt 483840 12 tonorum mutationes, si singulæ octauæ seorsim considerentur; si verò mistæ sumantur, quadratus huius numeri 483480 dabit quæsitum, scilicet 234083727360 mutationes.

MVSVRGIAE MIRIFICAE P A R S II.

MVSVRGIA RHYTHMICA SIVE POETICA. C A P V T I.

De Rhythmicæ artis vi & efficacia.

Nescio sanè, quæ occulta & hucusque impenetrata vis naturæ motui insit, quod id in alio posse videmus, quod ipse facit; quod non in extrinseco tantum corporis motu, sed & potissimum eo in motu, qui linguae officio fit in verba & cantus prorumpentis. Videmus enim vel vnum cantantem, ad idem alios faciendum occulta quadam vi, (siue id metu, vt in panico timore percussis, siue instinctu lætitiæ, vt in saltantibus contingit) excitare; quod cum in alijs motibus fiat, certè maximè locum habet in vocibus humanis. Vox enim humana cum nihil aliud sit, quàm artificiosus quidam motus linguae iuxta intentionem hominis ad aliquid significandum formatus, prorsus id in alijs facere videmus, quod ipse præstat; Experientia enim docuit, vnum cantillantē vel plangentem, vel sibilantem aut etiam oscitantem ad idem faciendum alios excitare. quod cum verum sit in sonis vocibusque etiam rudibus impolitisque; certè multò magis, inconcinno verborum vocationumque contextu verificabitur. Notarunt hanc abditam naturæ vim à principio primæ sapientiæ Magistri; hinc laudes Deorum immortalium non quolibet fortuito verborum contextu; sed vineulis veluti iniectis orationes suas harmonicà quâdam mensurâ ita constringebant; vt ipsa verborum mensura internis animi affectibus præcisè congrueret, vt vel hinc prima quædam sacræ poeseos rudimēta agnosceas; quæ vt tunc, ita nullo non tempore nescio quid diuinum apud posteros obtinuit in animis hominum; Nam hac non tantum Genios, Deosque sympathicà quâdam alteratione sibi vicinos sistere; Sed & hominum animos in quodcunque mutare se posse, credebant; Quæ omnia tam præclare *πολυδιδυκτος* ille docet Horatius; vt ad eius verba nihil aliud adiungi posse videatur.

Vox humana ad imitandum prouocat.

Quo sensu
olim Poeta
feras & sa-
xa traxerint.

*Aut pròdesse volunt aut delectare Poeta
Aut simul & iucunda & idonea dicere vita
Siluestres homines sacer interpret squè Deorum
Cadibus & vi-tu fado decernitur Orpheus
Dictus ab hoc lenire Tygros rapidusquè Leones
Dictus & Amphion Thebana conditor arcis
Saxa mouere sono testudinis, & prece blanda
Ducere quò vellet, fuit hæc sapientia quondam
Publica priuatis secernere, sacra profanis
Concubitu prohibere vago; dare iura Maritis
Oppida moliri, leges incidere ligno
Sic honor & nomen diuinis vatibus, atquè
Carminibus venit, post hos insignis Homerus
Tyrtaeusquè Mares animas in tristitia bella
Versibus exacuit, dicta per carmina sortes
Et vita monstrata via est, & gratia Regum
Plerijs tentata modis, ludusquè repertus.*

Certè hanc diuinam & impenetrabilè vim, vt cū Platone loquar, originem suam non habere nisi à motu harmonico, alibi fusiùs declarauimus; præsertim si is internis animi affectibus commensuratus respondeat, commensuratus autè correspondebit; si per breuitatem aut longitudinem syllabarum in aptas harmoniosasque periodos deducta, stringatur oratio, siue quod idem est celeres animi motus, celer & velox sequatur mensura; tardos tarda: & quamuis hæc sicuti in Metrica seu Rhythmica arte vim mirificam possidet, certè multo maiorem in Musica poesi siue Rhythmica energiam habere, compertum est; illa enim huic coniuncta, veluti omnibus numeris completa, prodigioso prorsus effectus in animis hominum obtinere, infinita prope Historicorum monumenta testantur; Est enim vt paulò antè quoq; dixi, nescio quid inter animum nostrum motusque harmonicos & Rhythmicos sympathicum, vt simul ac auribus metrica harmonia sistitur mens varijs agitata affectibus, nunc gaudij modò amoris, nunc mœroris, compassionis, iræ, gemitus aliaque pathematum indicia præbeat, quæ tantum subinde incrementum habet, vt mens internis animi claustris contineri nescia, externa quoque membra ad actus pathemati respondentes excitet; Verùm cū hæc fusè in Arte nostra Magnetica lib. III. de Magnetismo Musicæ & Tarantismo ostenderimus, eo Lectorem remittimus.

Vt igitur etiam imperiti Musicæ Rhythmos harmonicis numeris aptè & sine vllò errore coniungere scirent hoc loco Rhythmicam musicam siue Poeticam harmoniam præmittere vilius est; vt iuxta illam directi intento affectu potirentur. Comprehendimus autem sub hac metrica nostra arte non poesin tantum, sed & Rhetoricam; id est solutionis orationis concinnas periodos efficere atque aptà syllabarum prolatione musicis modulis applicare. Quæ cū ita sint, à primis incunabulis rem ordiamur.

C A P V T I I.

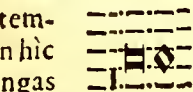
De Accentibus.

Accentus nihil aliud est quàm ratio eleuandæ aut deprimendæ, quoad tonum, syllabæ; Estque apud Græcos triplex. Acutus, Grauis, & Circumflexus. Latini acuto tantum & circumflexo gaudent, neglecto graui vt dictum est. Est autem accentus acutus quo syllaba attollitur, cuius effectus est *ἀγών* id est eleuatio; grauis, quo syllaba deprimitur, *θέρων* amat; Vocantur autem ab accinendo, eo quod cantum siue recita-

Quid Accē-
tus acutus.

citationem numerosam moderentur; Vnde & passim toni quoque, tenores, vocalationes & fastigia vocum dicuntur. de quibus vide Cicer. lib. 3. de orat. deinde l. 2. Quintilianum l. 1. c. 5. Gellium l. 13. c. 6. Martinum Capellam, qui accentum vocat animam vocum & musicę seminarium; Sicut porro accentus impositus syllabis, non ostendit eā syllabam supra quam ponitur esse breuem aut longam, ita tempora harmonica, siue notę quoque non indicant longitudinem aut breuitatem illius syllabę, ad quam applicantur, sed præcisè tantum eleuatio aut expressio vocis per tempus velox aut tardum, indicata attenditur. Vnde triplex quantitas in syllabę pronuntiatione considerari potest, prima est temporis, quo syllabę conceptu immoramur antequam ab eius prolatione cessemus, & hæc est illa, quę ab authoribus intelligitur, cum syllabam breuem esse aut longam dicunt. ad breuem enim proferendam vno tempore, ad longam duobus temporibus utebantur, vt in notis musicis in hęc positis patet. hinc antiqui, vt Quintilianus l. 1. c. 7. docet, syllabas longas gemina vocali pronuntiabant, vt *Maater* pro *Mater*, *deemit* pro *demit*, *piipit* pro *pipit*, *poonit* pro *ponit*, *puunit* pro *punit*. Secunda quantitas est intensiua tenoris, quę intensius eleuatur aut remissus deponitur tonus vocis, & hæc cernitur in scalę musicę gradibus, quare eadem syllaba siue longa siue breuis, si acuta sit vno gradu, & saltem semitono altiolem notam requirit, quam si grauis sit; vt in A patet; si verò circumflexa sit, duas notas requirit, quarum vna sit in gradu superiori, altera verò in inferiori; vt in B videtur. Tertia quantitas orta ex accentu, est mora, qua non tam syllaba eadem, quam eius imago per aerem propagata perdurat in aere, & spacio quod cum aere occurrat. Nam syllaba acuta aut circumflexa longius interuallum penetrat & plures sui similes syllabas propagat in aere, ideoque & diutius viuit eius imago audibilis, & à distatibus melius percipitur, & maiori interuallo repetitur ab Echo, quam syllaba grauis, aut syllabico accentu remissè prolata. Non secus ac fit in chorda intensius ducta, quam in ea quę remissus, & hinc nimirum est, vt syllaba acuta videatur semper longior, quàm grauis; spectata scilicet mora, non quia dum est in ore proferentis ipsi insistitur, sed quia eius species in aere viuit.

Triplex quantitas in syllabę pronuntiatione.

Natura prolationis.

Vides igitur quomodo ex natura accentus paulatim Musica excreuerit. Nam hæc totum humanę fermocinationis negotium dirigit; ita vt tanto sit eloquium elegantius quanto fuerit accentibus suis distinctius; Hinc omnes gentes, & nationes suos proprios accentus habent nationis proprios, & quo à cæteris gentibus distinguantur. Verum cum hæc omnia alijs tractatibus reseruauerimus, hęc longiores esse nolumus. Sicut igitur accentus parturit syllabicam pronuntiationem, ita musicus accentus, harmonicā. & sicuti ex syllabicapronuntiatione Rhythmus nunc veloci nunc tardo pedum motu incedens, nascitur, ita & Rhythmus harmonicus. Visà igitur naturā accentus, iam quid Rhythmus sit inquirendum restat.

C A P V T I I I.

De Rhythmo eiusque accentu.

Rhythmus igitur prout tempus & motum spectat, tam Poetis, & Oratoribus, quàm Musicis communis est, cum tam hi quàm illi voces vocumque periodos certis temporibus distinguant. Differunt tamen in hoc quod apud Poetas omnes syllabę breues sint eiusdem breuitatis, & omnes longę eiusdem longitudinis & productionis; contrà apud Musicos non tam præcisè iuxta naturam sumitur syllabarum correptio & productio; Sed media tantum longa vel breuis in trisyllabis; in tetrasyllabis verò, penultima longa vel breuis attenditur, quam breuitatem & longitudinem vario notarum valore mensurant, vt paulò post ostendetur. Variorum itaque temporum & mensurarum ordo

do Rhythmus dicitur, quem Plato 2 de legibus τῆς κινήσεως τάξις id est motus; Aristoxenus verò τῶν Χρόνων τάξις id est temporum ordinem definit, adeò vt minimum aliquod tempus idem esse possit in Rhythmo, quod sonus in Musica, in Geometrica punctum, & vnitas in Arithmetica; Rhythmus enim fit ex certo motuum vel temporum tardorum, vel velocium ordine, qui in tonis, choris, chordis pulsuque arteriarum deprehenditur. Ab hoc autem Rhythmo qui tarditatem & celeritatem temporis & motus in ipsa harmonicarum vocum longitudine breuitateque elucescentem constituit, Musica Rhythmica nuncupatur; Harmonia enim motu vocis ab acuto in grauem, veluti è loco ad locum tendens, id solum spectat, vt soni per debitas interuallorum dimensiones, suis in locis & sedibus aptè disponantur, quæ tamen nisi Rhythmus eius veluti anima accedat, manca meritò & imperfecta conserbitur.

Quantum verò Rhythmus à sonorum grauitate & acumine differat, constat, ex verbum simpliciter pronuntiatione, quæ neque erigitur, neque deprimitur; sed eundem tenorem à principio ad finem vsque seruat; patet id etiam in tympani strepitu, cuius sonum pulsando varia pro varijs belli circumstantijs indicant, Rhythmum quidem seruât, sed nullam possunt sonorum grauitatem, nullum acumen exhibent; Cum quacunque intensiōe corium ferias, semper idem percipitur sonus; & tamen insignem in concitandis militum animis vim obtinet, præsertim si Rhythmus præcisè obseruetur, idque ob analogiam quandam, quam primus ictus habet cum sequentibus, aut quam omnes simul collecti efficiunt. Statim enim primus ictus duorum sequentium longitudinem æquat, statimque vltimus duobus antecedentibus respondet, & sic de cæteris quos vel in dupla, vel in hemiola vel epitriti ratione efficiunt. Vt proinde Rhythmus latè sumptus nihil aliud sit, quàm sonus quidam proportionatus ex tardis & velocibus motibus, siue quod idem est ex varijs acuminis & grauitatis gradibus compositus. Strictius verò sumptus nihil aliud est, quam conformatio quædam & veluti character qualitatis vocis, quo vox hoc vel illo modo conformata Rhythmum perficit; Aristoteles quoque in Rhythmis motionem in sonorum grauium & acutorum ordine imitationem habere, omnesque Rhythmos cantico & symphonijs gaudere asserit; adeò vt omnes motus ordinati & certa lege stricti Rhythmi dici possint.

Si itaque Musurgus Rhythmo poetico, harmonicis Rhythmos, id est numeros adiunxerit, is certè Auditores non poterit non in admirationem rapere. Quid enim non potest numerosa melodia? & quo Rhythmus elegantior aptiorque fuerit, eo facilius auditores mouebit, per quorum animos arsi & thesi, veluti pedibus decurret, motibusque concinnis errabit; ita pedibus longis spondeis, molossis, epitritis affectus graues; breuibus verò vt pyrrichijs, choreis, trybra chis, pæonibus, hilares exprimentur. Verum, de his paulò fusiùs tractandum est.

C A P V T I V.

De pedibus Rhythmorum siue Metrorum.

Pedis metrici & harmonicici differentia.

PEs Metricus itaque nihil aliud est, quàm versus, Metri, seu Rhythmi pars certo syllabarum numero atque ordine definita & sicuti passus pedibus, ita metrum vocibus longis & breuibus veluti pedibus mensuratur.

Magna tamen inter pedes Musurgis & Poetis vsitatos differentia est. Poetæ enim quantitatem syllabarum in pedibus metro alicui debitis exactius seruant. Musurgi verò vti & paulò antè quoque dictum est, ad omnium syllabarum correptionem productionemque non respiciunt, sed mediarum tantum siue penultimarum syllabarum quantitatem cum primis seruant; reliquas verò syllabarum quantitates non curant, siue eæ longæ sint, siue breues. ita bisyllabarum pedes promiscuè pro spondeo, choro, Iambo, pyrrichio accipiunt Musurgi, cum auditui in bisyllabis breuitas aut tarditas motus sit

fit imperceptibilis? quis enim auditu duos hosce pedes (*Ponit & polit.*) quorum vnus choreus alter pyrrichius; discernat? cum vterque in Musica æquali tempore proferatur.

In trissyllabis verò penultima syllaba siue media tantum attenditur à Musurgis, ita Molossus, Bachius, Antibachius, Amphibrachys pro eodem pede cuius penultima longa sit, attenditur. Haud secus dactylus, Trybrachys, Anapestus, Amphimacer, pro vno pede sumuntur, cuius penultima siue media brevis sit. Cuiusmodi sunt *Pectora, legere, pariunt, condiunt.*

Pariratione in tetrasyllabis non nisi penultimę syllabę quantitas attenditur à Musurgis, ita dispondeus dichoreus, Antipeustus, Ionicus à minore, pæon-tertius, & Epitritus I. II. III. IV. veluti *Oratores, comparare, celebrare*, &c. passim pro vno pede tetrasyllabo harmonico, cuius penultima longa sit, sumuntur. Proceleusmaticus verò, pæon primus, pæon secundus, choriambus & similes quorum penultima syllaba corripitur, vti in hisce patet *regere, concipere, miserie, parturiunt* &c. pariter pro vno & eodem pede sumuntur. Quis enim in hisce duobus pedibus *Oratores & honorati* primę syllabę differentem quantitatem auditu percipiat? Vnde miror eos, qui quantitatem pedū metricorum plus æquo supersticiosè in musicis ad animos concitandos adhibendam esse existimant. Certè qui hæc penitus expenderit, videbit in harmonicis pedibus nil nisi penultimam syllabarum obseruandam. Reliqua verò omnia superflua esse; siue enim vt me exemplo declarem, in sapphicis v. g. choræum siue iambum siue pyrrichium, siue spondæum ponam; idem semper in musicis sonabit. Vt in hoc sapphico patet.

Iste Confessor Domini sacratus

Pie Confessor deprecare Deum

Sanctus Confessor Oratores audit.

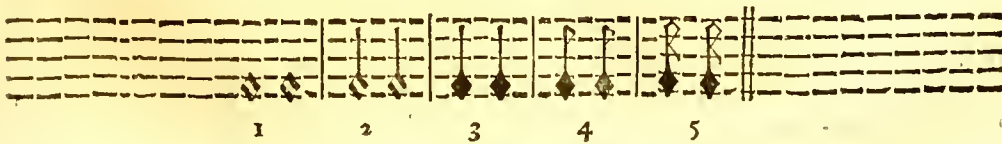
In hisce solus primus versus qui debitis suis pedibus constat, poeticus est; reliqui verò duo Musici sunt non seruantes pedum quantitatem, sed Rhythmi tantum saltus seruant versibus accomodatos. Separata syllabarum quantitate præter penultimam, quæ semper in hoc metro accentum acutum postulat.

Hæc autem omnia dicta sint de verbis siue polysyllabis nullis metrorum legibus adstrictis; vti fit, dum supra aliquem ex Sacra Scriptura, vel supra quemcūque alium verborum textum soluta oratione modulos concinnamus; Nam vt paulò antè dixi soluta & numerosa oratio non minus ad Rhythmicam pertinet, quam ligata, vt fit in metris poeticis.

Si quis verò harmoniam versibus & metris iuxta prosodię leges compositis applicet. quemadmodum nos in sequentibus ex professio docemus, tantò opus faciet absolutius quantò carmen siue metrum fuerit artificiosius, & in saltibus exactius.

Verùm vt videas, quomodo metricos pedes ad harmonicos reducere possis, tibi singulos pedes poeticos, in notis harmonicis exhibebimus, vbi prius ad meliorem rerū declarationem quędam præmiserimus.

Notandum igitur, quod sicuti apud Poetas vna tantum breuitatis & longitudinis syllabarum species consideratur, ita apud Musicos plures pro varietate valoris & diminutionis notarum: Exempligratià (*pænæ*) spondæus est & apud Poetas specie vnus est. apud Musicos verò multiplex esse potest, cum omnes hæ notæ sequentes spondæum exprimere possint.

Vt proinde vel ex hoc vnico exemplo pateat, Musicam multò Poeticà latius patere, maio-

maiolemque habere varietatem, & consequenter maiolem in concitandis hominum affectibus, energiam obtinere. Verùm paradigmata singulorum demus.

Pedes poetici correspondentes pedibus harmonicis.

	1	2	3	4	5	
Spondæus — —						mores
Choræus — ∪						musa
Pyrriehius ∪ ∪						bona
Iambus ∪ —						pares

Atq; hi sunt pedes harmonici qui correspondent pedibus metricis, in quibus hæc cum primis obseruanda sunt.

Primò, Non omnes huiusmodi pedes aptos esse pedibus metricis, neque omnes exhiberi posse omnibus. Nam si quis hunc pyrriehium (Cyclus) pedibus harmonicis in quarta vel quinta columna contentis adhiberet, difficilem prorsus & iniucundâ non sine exasperatione aurium prolationem causaret, quod ordinariè occurrit in bisyllabis in quibus frequentes sunt consonantes. vel in hisce bisyllabis, *constans, plenus, prorex, portant*; & similia quæ vt tarditatem in pronunciando amant, ita pedibus quoque longioribus respondere debent; cuiusmodi prima columna continet, contrâ in bisyllabis quæ vocalibus abundant, vt illæ celeritatem amant, ita productioribus quoque pedibus harmonicis constare debent, vt in hisce, *lege, fuge, mala*, & huius generis infinita.

Secundò, Notandum hæc bisyllaba notis harmonicis expressa vt tardiora, magis spōdaicum gressum; ita celeriora magis pyrriehium amare. Choræus verò melius faciliusque duabus notis puncto collisis, exprimitur. vel etiam syncope præmissâ pausa, vt in sequenti exemplo patet.

Sursum corda	Licitus	Aue Maris	Illicitus	Aue Maris	Licitus

Iambus autem, vix in anabasi siue ascensu tolerari potest ob accentum grauem, quæ in ascensu, vltimæ syllabæ affingit, quo nihil insulsius audiri potest. Quis enim non rideret, si quis hos duos iambos *Aue maris* barysona faceret. in quo tamē sæpè nostros Musicos impingere reperiō, pessimus in musica accentus, & supra quam dici potest absurdus. alis

§. I.

De pedibus harmonicis trisyllabis.

Primò, Triplex in trisyllabis pedibus harmonicis progressus considerari potest *ἀναβατος, ισόβατος & κατώβατος*. Progressus anobatus est, quando pes mouetur sursum siue id fiat per gradus, siue per saltus. Isobatos progressus est quando pes æquo supra eundem gradum passu incedit. Katophatos est, quando pes deorsum vel per gradus vel saltus mouetur, quæ triplex progressuum ratio tanti in metrica musica momenti est, vt sine ijs nihil rectè in Mufurgia constituatur. vt in sequentibus videbitur.

Secundò, Arseos & theseos maxima in trisyllabis habenda ratio est, qui enim Molossus *κατάτην δέσιν* inciperet, ridiculam prolationē faceret; secus fieret si *κατάτην ἀρσιν* eum proferret.

Tertiò, Quosdam trisyllabos pedes aptiores esse tempori perfectò, alij tempori imperfecto; quales verò hi sint paulò pòst videbitur.

Quartò, Notas puncto elisas multum facere in correptione vocum; Verùm rem propius inspiciamus. Vt igitur solidius in nostra Mufurgia progrediamur; pedes metricos pedibus harmonicis varijs modis accommodabimus; quibus visis examinatisque, deinde quis melior musicisque modulis aptior sit decernemus.

Primò itaque considerata est in trisyllabis cum primis media syllaba; quæ vel breuis est vel longa, inter eos verò pedes, quæ mediam breuem habent est *Dactylus, Tribra-chys, Anapestus, Creticus* quos & ideò mesobrachos vocât. Quæ verò mediâ longâ habêt, hi sunt; *Molossus, Bachius, Antibachius, Amphibrachys*; quos mesomacros ideò vocamus; hos primo modo quidam ita pedibus harmonicis accommodant, vt hisce signis quantitatis — o notæ perfectè respondeant; vt sequitur.

Trisyllabi pedes qui secundam corripunt siue Mesobrachyes.

Tribrachis		Dactylus		Anapæstus		Creticus	
1	2	3	4	5	6	7	8

Trisyllabi pedes qui secundam producunt siue Mesomacri.

Molossus		Bachius		Antibachius		Amphibrachys	
1	2	3	4	5	6	7	8

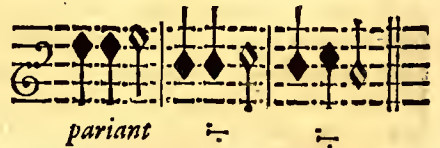
Ecce hic est modus quorundam, qui putant pedes metricos, ita modulis harmonicis adaptandos esse, vt syllabæ breues respondeant notis minoris temporis, longæ, maioris. Quod ego nulla ratione probo; ingentesque in syllabica harmonia errores & ridiculas omnino pronuntiationes causare potest; præsertim si ascensus descensusque notarum

E nulla

nulla ratio habeatur. Et hoc primum ostendo in pedibus, qui secundam corripunt; Si enim quis hunc dactylum *currere* iuxta notas in 3 & 4 columna cantandas cantando pronunciaret, is necessario secundam syllabam naturam breuem longiusculam efficeret, ut in exemplo è latere apparet. quæ res dici vix potest, quantum asperitatis auribus adferat. Idem dicendum est de tribracho & Anapæsto, qui in omnibus pari cum dactylo passu procedunt. Vnde vehementer miror, cur Merlennus pro dactylici Cantus paradigmate has notas proposuerit in harmon. Vniuers. fol. 405.

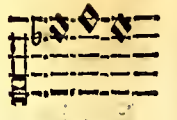
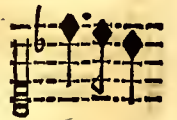
Quis enim non videt in hac dactylica pronuntiatione mediam semper ferè proferri longam cum maximo aurium cruciatu, quorum asperitas tanto plus crescit, quanto notæ fuerint temporis maioris, aut maioris saltus. Eadem inconuenientia accedit in Anapæstici cantus exemplo; In quo si quis anapæstos plures ordine iuxta notas ibidem positas conseruaret, is syllabicam cantus pronuntiationem faceret prorsus ridiculam; etsi enim secundam breuiusculam pronunciaret, vltimam tamen plus æquo acueret, singulisque Anapæstis in fine grauem accentum affingeret, non sine risu auscultantium. ut in exemplo apparet, vbi primus & secundus progressus, graui accentu effertur, latinæ pronuntiationi inutilis. in tertio verò exemplo, etsi vltima non barytona sit, media tamen ob saltum producitur.

Ex quibus ni fallor clarissimè patet, musicos modulos hac ratione metricis pedibus correspondere nullà ratione posse, cum sic sumpti infinitos solæcismos in pronuntiatione pariant. Qui verò feliciter in hoc negotio progredi volunt, sequenti methodo finem suum consequentur.

Modus certus & aptissimus, quo metrici pedes harmonici, exactè & naturaliter sine periculo & syllabice pronuntiationis solæcismo accommodari possunt.

Primo igitur notandum est, nullam nos in trisyllabis primæ & vltimæ syllabæ, sed mediæ tantum, siue ea corripatur siue producat, rationem habere, cum musicus progressus in trisyllabis mediæ tantum syllabæ quantitatem spectet. Pro vno igitur & eodem pede sumi possunt quatuor illi primi pedes, mesobrachi, siue quod idem est, mediam breuem habentes; Tres enim hæ notæ indifferentes sunt, ad quatuor dictos pedes; siue enim illis accommodè hæc verba *facere, parcere, siue hæc pariunt, competunt.* sèper pronuntiatio quadrabit. Idem dicendum est de quatuor pedibus Mesomacris, siue mediâ longâ habētibus. Siue enim hisce tribus notis accommodè hæc verba mesomacra *cōmendans, laborans siue hæc parata, Regina* semper idem accentus harmonicus percipietur.

Notandum *secundo*, Vt naturalis singulorum pedum accentus seruetur, magnam habendam esse rationem ascensus & descensus notarū. Si enim in trisyllabis pedum mesobrachorum fuerit anobatus siue ascensiuus quacumq; ratione siue per gradus siue per saltus, pronuntiatio, non carebit sollécismo; media enim brevis hoc progressu nescio, quam violentam productionem causabit, quæ tantò erit absurdior, quanto saltus fuerit maior, vt in præcedenti exemplo patuit? Contra progressus catobatos siue descensiuus quacunque ratione eorundem pedum accentum naturalem pariet.

Pedum Mesobrach. progressus illicitus. Pedum Mesobrachorum progressus licitus.

Vbi vides Isobaton æqualiter incedentē progressum tenere medium quasi æqualitatis, à quo quanto remotius recedes, tanto pronuntiationem facias imperfectiorem. ita vt omnium optimus progressus sit isobatus, deinde ille qui per gradus procedit, deinde quanto interuallis constiterit maioribus, tantò maiorem vim auribus inferet.

In trisyllabis verò pedibus Mesomacris siue mediam longam habentibus, progressus contrario modo se habet. Nam Anobatus progressus naturalem accentum quomodo-
cunque positus seruat; Catobatus verò eam destruit, nescio quid coactæ productionis in media syllaba affectando, quæ clarè in sequenti exemplo patent.

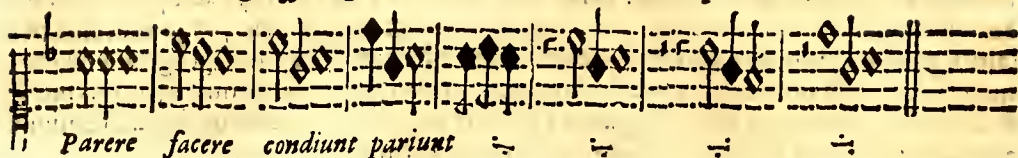
4 Pedum Mesomacrorum progressus illicitus. Eorundem licitus.

Notandum *Tertiò*, Quod sicuti Mesobrachorum pedum quantitas breuibus & semibreuibus notis non congruit, ita Mesomacrorum pedum quantitas non benè semiminimis, pessimè fufis & semifufis propter naturalem quandam *diuretiā* conuenit. Verùm his ita prænotatis iam regulas nonnullas trademus, quibus perfectum accentum harmonicis modulis dare possimus.

Regula I. Mesobrachi pedes sunt catobati vel isobati; Mesomacri verò pedes sunt cōtra anobati vel isobati. Mesobrachi pedes commodè omnibus post minimas minoris valoris notis applicantur, ob similitudinē celeritatis insitæ. Mesomacri verò omnibus semiminimās præcedētibus maioris valoris notis applicari possunt, tam anobato, quàm catobato progressu, ob naturalem tarditatem, quæ tam notis quàm syllabis inest.

Regula II. Pedes mesobrachi perfectum & naturalem accentum acquirunt, si media elidatur puncto, quod punctum tantum potest, vt in anobato progressu correptionem mediæ syllabæ saluet. Idem enueniet, si prima nota Mesobrachorū præmissa pausâ syn-
copetur. Effectum tamen meliorem habebit in catabasi, quàm anabasi. Mesomacri verò pedes perfectum accentum acquirunt; Si primam notam præcesserit pausa semiminima. Verùm exempla singulorum demus.

Progressus pedum Mesobrachorum permisi.

Optimæ & perfectissimæ pronunciationis sunt hi, quorum media eliduntur puncto.

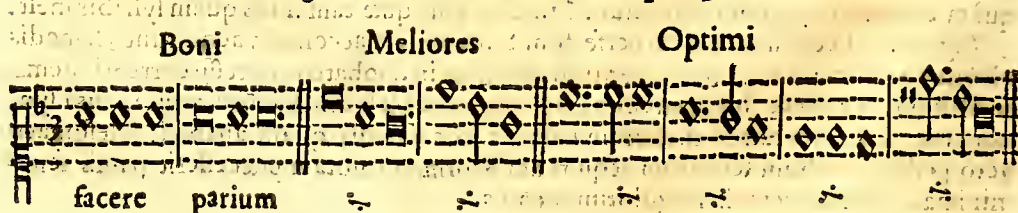

Quicumque hisce trisyllabis Mesobrachys usus fuerit, is nullum unquam se solœcismū commissurum sibi persuadeat.

Pedum Mesomacrorum progressus permixtus.*Optimus progressus & pronunciationis perfectissimæ.*

In hoc exemplo patet, quam mediæ concinnam pronunciationē acquirant per pausas & per syncopen.

Si verò notas prædictas redegeris in tempus perfectum, prodibunt hi pedes alio modo numeris suis constantes.

Pedes Mesobrachi secundum tempus perfectum.

Trisyllabi pedes Mesomacri secundum tempus perfectum.

In hoc exemplo vides huius generis tempus omne ferè vitium in syllabarum pronūciatione regere. Vides igitur quinam potissimum pedes harmonici ad perfectam enunciationem assumi debeant. quibus ita ostensis, iam ad tetrasyllabos progrediamur.

§. I I.

De pedibus tetrasyllabis, siue quatuor syllabis constantibus.

Pedes tetrasyllabi

Penultima longa

Pedes tetrasyllabi

Penultima brevis

Dispondeus	— — — —	Oratores	Procleusmaticus	o o o o	redimere
Dichoræus	— o — o	dimicare	Diāmbus	o — o —	resulferant
Antipestus	o — — o	amauere	Coriāmbus	— o o —	nobilitas
Ionius à minore	o o — —	liquefacti	Ionius maior	— — o o	miracula
Pæon tertius	o o — o	celebrare	Pæon primus	— o o o	aspicite
Epitritus primus	o — — —	reluctantes	Pæon secundus	o — o o	docebitur
Epitritus secundus	— o — —	contulerunt	Pæon quartus	o o o —	calamitas
Epitritus quartus	— — — o	fortunata	Epitritus tertius	— — o —	clamaueras

Ecce hi sunt pedes quibus in metris componendis omnes Poetæ vtuntur, quos quidam plus æquo superstitiosè valori notarum applicant; Nam notis minimis pedes longos, semiminimis breues pedes applicant quidam; sed qui in harmonica pronūciatione risum verius, quàm affectum concitare possent. Vnde iterum miror, cur Mersennus cœterum perspicax, in sua tamen harmonia vniuersali, hanc notarum cum metricis pedibus comparisonem eximium quid putat esse. Quis enim non rideat, huiusmodi harmonicam pronunciationem; dum Ionico maiori has notas ??? applicari debere putat.

Patet igitur in harmonica pronunciatione nullam lōgitudinis aut breuitatis syllabarum, præter solius penultimæ syllabæ, rationem habendam esse, Ita vt omnes octo paulò antè recensiti pedes penultimam producentes, pro vno & eodem harmonico pede sumi possint. Iterum octo pedes penultimam corripientes, pro alio pede harmonico accipi possunt, adeoque duo tantum sint tetrasyllabi pedes harmonici; Vnus qui penultimam corripit, alter qui producat eandem. Quomodo verò hi pedes notis applicandi sint, restat inquirendum.

Pedes penultima longa tam anabato, quàm catabato aut isobato progressu, harmonicam pronunciationem sustinent; vt in sequenti exemplo patet.

Pedes

Pedes harmonici penultimam longam habentes boni sunt & permisi.

Si verò notæ pausa præmissa syncopentur, aut puncto elidantur, acquirant perfectam pronunciationem, vt in sequenti exemplo patet.

*Hic tetrasyllaborum penultimam longam habentium
processus, optimus est.*

Tetrasyllaborum penultima longa secundum tempus perfectum.

Vides igitur in his paucis exemplis, quâ ratione pedes metrici penultima longa notis harmonicis adaptari debeant, vt perfectam enunciationem obtineant, nunc ad pedes harmonicis penultimam corripientes progrediamur.

*Pedes tetrasyllabi penultima breues non permittuntur, si procedant,
vt sequitur. Processus illiciti.*

Licitus

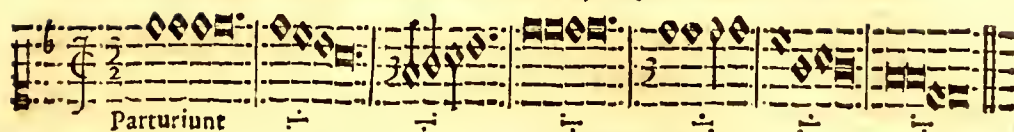
Si verò puncto elidantur, vel præfixa pausa syncopentur, optimam perfectamque enunciationem acquirunt, vt in sequentibus exemplis patet.

Optimi progressus.

Exem-

Exemplum secundum tempus perfectum.

Vides igitur ex hisce exemplis, qua ratione harmonia pedibus metricis adaptari debet; ut verba harmoniæ accommodata venuste pronuncientur.

C A P V T V.

De varietate Metrorum.

Metrū siue versus est oratio certo genere, numero & ordine pedū nō sine concētu alligata. Nā versus sine cōcētu nō distingueretur à solutā oratione, cū ea esse nō possit sine aliquo tandē numero, & ordine pedū. Et quemadmodū linea ex pūcti fluxu, & superficie ē lineæ motu, & corpus ex superficie productione exurgit, ita & pes ex syllaba & metrum ex pedibus constituitur. Qui pedes cū infinitam latitudinem habeāt, infinitam quoque metrorum varietatem constituere possunt. Quorum alij sumunt denominationem à numero pedum. Quidam ab excessu & defectu syllabarum; nonnulli à pedibus, alij à numero stropharum, & membrorum, de quibus singulis ordine. Versus à numero pedum instituti sunt plerumque Iambici & Trochaici, quorum primum est dipodium siue duorum pedum; Nullum enim metri minus habere potest duobus pedibus, aliās enim non metrum sed pes foret. Vnum igitur metrum dipodium est, Duo verò metra 4 pedibus constant, cuiusmodi sunt versus quos dimetros vocant, cōstantq; quatuor pedibus. Si verò sex pedibus constet versus aliquis trimeter, si octo tetrameter à Poetis dicitur. Quoniam nonnulli versus per syllabas quoque denominant, ut ab 11 syllabis, hendecasyllabos versus. Verū cū metra certo numero pedum non ita præcisè mensurentur, ut in fine subinde ijs non desit syllaba, aut eadem abundet, hinc Poetæ versus quibus in fine deest syllaba, vocant catalectos. quibus nihil deest Acatalectos vocant; quibus verò in fine abundat syllaba, versus hypercatalectos appellant; Si verò defuerit ijs in fine pes integer bibrachi catalecti dicuntur. atque hæc est prima versuum atque simplex dimensio. Secunda considerat multitudinem metrorum, quas odas vocant. quæ si careat strophis, dicitur Monostropha, id est cuius stropha vnico versu absoluitur; Si verò stropha duobus versibus absoluitur, distrophos; cuius tribus, tristrophos; cuius quatuor, tetrastrophos appellatur. Vel ratione diuersitatis metrorū diuisio metrorum considerari potest, si enim stropha duobus versuum generibus absoluitur, *δικωλον* id est, duobus metris heterogeneis, si tribus, tricōlon, si 4 tetracōlon dicitur, Potest igitur esse ut tetrastrophon sit dicolon, ut fit in sapphicis, quæ tribus versibus constant similibus, & vno videlicet Adonio dissimili.

Qui pedes
catalecti &
à catalecti.

Quid distrophos dico.
los.

Atque ex hisce luculenter patet, innumera versuum genera esse, quæ omnia hoc loco ostenderem, nisi hanc Poeticam Arsi nostræ combinatoriæ reseruassem, ibi enim fuisse de hisce agitur. Quare ad instituti nostri propria reuertamur.

De Metris immutabili pedum quantitate constantibus.

Sunt præterea aliqua metra, quæ varios pedes admittūt, id est, qui non habent certam & fixam pedum stationem, uti sunt Hexametra, Pentametra, Anapestica, Hendecasyllaba, Alcaica, Choriambica. & alia huius farinae, de quibus prosodiographos cōsule; Alia verò è contra sunt quæ certam & immutabilem pedum stationem seruant. Suntque sequentia,

1 Ado-

- 1 *Adonium*, quod semper in principio dactylo & spondæo constat.
- 2 *Glyconicum*, primo loco semper spondæo & choræo, deinde duobus dactylis constat, vt *Sidera cæli*.
- 3 *Alcaicum* dactylicum quod constat spondæo, iambo & cæsura longa, deinde duobus dactylis. [*Vides vt alta stet niue candidum*.]
- 4 *Afclepiadæum* choriambicum constans spondæo, dactylo, cæsura longa & duobus dactylis. [*Mecænas Ataus editæ regibus*.]
- 5 *Iambicum Euripedaum* est tribus iambis constans, potest tamen tertio loco etiam admittere spondæum & pyrrichium vt [*Aue maris Stella*.]
- 6 *Anacreonticum* est tribus iambis & syllaba constans, vt [*Roris vt sat bibisti dulci cicada cantu campos repleas amenos*.]
- 7 Denique *Iambicum Archilochicum*, tam catalectum quàm hypercatalectum [*Deus potenter astra vt prisca gens mortalium*.]

Hicce accedunt Phaleucium, hendecasyllabum; & sapphicum.

Atque hæc metra omniū aptissima sunt modulis harmonicis, cū numeri in ijs mularithmis contenti, illi perpetuò & sine errore applicari possint. Vt postea videbimus.

C A P V T V I.

De Applicatione poetica metricæ, seu Rhythmica ad poësin harmonicam.

IN præcedentibus fusè declaratum est in poetica harmonia, non præcisè spectari syllabarum quantitatem, sed accentuantium rationem haberi, qui potissimum in media aut penultima vocum syllaba elucescit. Verum vt Musicæ etiam quantumuis imperitus pariter tamen omnis generis metra in harmonicos concentus animare possit; hic primò declaranda sunt metra huic negotio potissimum apta & idonea. Nam vt supra quoque dictum est, non omnia carmina apta sunt harmonicis modulis, sed ea tantum quæ certam & immutabilem pedum stationem obtinent; Quemadmodum sunt Adonia, Glyconica, quædam Iambica, Phaleucium, Sapphicum, & alia huius generis; Hexametra enim & pentametra, Anapæstica cū variam pedum misionem sortiantur, & si dactylum cum spondæo in fine hexametri eximas, in reliquis locis nullibi fixum pedem habeant; hinc fit, vt modulis quoque harmonicis, non ita facillè accommodari possint, nisi quispiam eundem perpetuò pedum tenorem seruaret, quod tamen difficile negotium foret. Hexametra itaque & pentametra similiaque instabilium pedum metra non prosodiæ harmonicæ sed Rhetoricæ siue solutæ orationis numeris adscribenda censemus, quæ quomodo musicis modulis accommodanda sint, paulò post apparebit.

§. I.

De Carmine Adonio pentasyllabo.

QUAMVIS in rigore loquendo, ex duobus Iambis, Choræis, Pyrrichijs, & Spondæis composita vox metrum dici possit, vtpote pluribus quam vno, pedibus constans, quia tamen numerus tetrasyllabus ob temporis breuitatem aures eludens facillè euanescit, neque vsque adeò motus proportionem exhibet. ideo à Poëtis tanquàm metricæ ineptæ reijcitur. Nullum igitur tetrasyllabum propriè metrum dici debet. Metrorum igitur primum meritò pentasyllabum est; hoc enim pentasyllabum, primâ & nescio quam gratam motus proportionē auribus exhibet. cuiusmodi sunt pentasyllaba, Adonia nuncupata, cōstantq; duobus pedibus dactylo & spondæo, vt sequitur.

Nubi-

Nubibus atris	Mentis acumen	Metrometri Adonij Carminis
Vt Condita nullum	ita Ingenique	Tempus imperfectum.
Fundere possunt	Impedit atrox	⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄
Sydera lumen	Sollicitudo	⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄

Ostendimus iam metri Adonij qualitatem conditionemque, modò Adonij metrometri rationem explicare nobis incumbit; sic enim impofterum non pedes tantum metricos, sed & omnis generis metra, quæ Musurgica metra à poeticis distinguamus, appellabimus. Dum igitur dicimus Adonium Musurgicum [Metrometrum] Glyconicum Musurgicum, Iambicum Musurgicum, & sic de cœteris, notas intelligimus metrometras, accentibus metrorum poeticorum respondentes siue quæ carmen ipsum metiantur. Hæ enim notæ applicatæ verbis alicuius metri illud perfectè tum quo ad tempus, tum quo ad accentum mensurabunt: cuiusmodi hic posuimus. 12 Adonia Musurgica notis metrometris expressa, quæ omnibus & singulis Adonijs pro materia verborumque conditione pulchrè applicari poterunt, vt vel hinc Curiose Lector admirandam in harmonicis varietatem discas. Si enim vnum ex his 5, notarum Adonijs secundum diuersum valorem variè combines prodibunt 256. mutationes, quæ præcisè fieri possunt, etiam si statum & situm notarum non mutes, vt fusè suprâ in Musurgia combinatoria demonstratum fuit, adeò vt vnum adonium metricum 256 diuersis adonijs Musurgicis exprimi possit. Nos tamen hic ex 256. duodecim tantum magis idonea selegimus; quæ abundè symphoniurgo sufficient, ad adonia metrica qualiacunque exprimenda. Posuimus autem 8. adonia Musurgica temporis imperfecti, & 4 temporis perfecti, vt ad beneplacitum ijs vti possit Musurgus. Verùm de explicatione horum fusè in sequentibus.

Ad Adonia Primò reuocari possunt Iambica Anstophanica, quæ etsi duobus iambis constent, & vna in fine adiecta syllaba, quia tamen primæ tres syllabæ dactylum harmonicum exprimunt, pro adonijs Musurgicis vsurpari possunt. vt sequentes versus.

Fluit silenti	Parata nobis
Valles per imas	Sacrata mensa
Grata Metaurus	Qua mens supernis
Nec non susurro.	Assueta ferclis.
Grato Silurus	Caduca tenet.

§. II.

De Metro Hectasyllabo, id est, de metro Adonio dactylico, & Iambico Euripedæo.

Iam quod ordine Adonium sequitur est Adonium dactylicum sex syllabarum metrum, dicitur dactylicum quia constat duobus dactylis. Estque adeò vicinum Adonio vt vel inde nomen primò inuenerit. Si enim in Adonio spòdæum mutes in dactylum, habebis dactylicum. in Musurgicis verò si penultimā notam duplices, habebis Musurgica dactylica, vt hic apparet in sequenti exemplo.

Tollite lumina
Ad vaga sidera
Cernite Numinis
Lucida munera.

Metrometri Adonij dactylici.

⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄
⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄
⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄
⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄
⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄
⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄
⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄
⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄
⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄
⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄ ⋄

F

Secun-

Secundo loco sequitur Iambicum Euripedem. Metrometræ Iambici Euripidæi
 pariratione heftasyllabon, sed à præcedenti differt, Iambica Musurgica.
 quod dactylicum duobus constet dactylis, hoc tribus
 iambis, cuiusmodi est vulgatissimus ille Ecclesiasti-
 cus hymnus.

*Aue maris Stella
Dei mater alma
Atque semper virgo
Felix cœli porta.*

Estque hoc metri genus vt plurimum tetraſtrophō
monocolon vt in exemplo patet.

Hisce correspondentia Musurgica Iambica appo-
sumus, quæ metris dictis applicata, ea perfectè mensurât:
tum quoad tempus tum quoad accentum. Sunt autem
vt in præcedentibus 12. quorum vnumquodque singu-
lis strophis accommodari potest. V. g. vt harmonia æqualior sit singulis 4 strophis vnâ
ex hisce 12 hecasyllabis musurgicis Iambicis applicabis, vt in sequentibus fusius osten-
detur.

§. III.

De Iambico Anacreontico, metro heptasyllabo.

I Ambicum anacreonticum metrum heptasyllabon est, constatque tribus iambis & vnâ syllabâ. Estque duplex prius in principio semper Iambo, posterius semper anapæsto gaudet vtriusque exemplum in apposita figurâ contemplare.

I

11

O ter quaterque felix	Habet omnis hoc voluptas
Cicada, quæ supernis	Stimulis agit furentes
In arborum wiretis	Apiumque par volantum
Roris parùm ut bibisti	Vbi grata mella sudit
Cantare dulce gaudes.	Fugit & nimis tenaci
Sequuntur anapestica	Ferit ista corda morsu, &c.

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
 ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
 ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
 ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
 ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
 ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

Anapestico
 anacreon-
 tica in notis

Ex hisce duodecim Anacreonticis harmonicis quodlibet, singulis strophis accommodari potest; Cum verò posterius anapestum in principio stropharum habeat; habebis Mufurgica Anacreontica anapestica, si priores notas in singulis pentasyllabis in duas prioræquales diuidas, vt in exemplo apposito patet, vbi vides notas singulas priores in duas æquivalentes diuisas, vt anacreonticum anapesticum habeas & quamuis anapesticum octosyllabum sit, idem tamen cum Anacreontico heptasyllabo est siue accentum spectes, siue temporis prolationem.

§. I V.

De Iambico Archilochio metro octosyllabo.

Post heptasyllabum metrum sequitur octosyllabon, cantatissimumque carminis genus est, ita ut vix hymnus in Breuiario Romano occurrat, qui non hoc genere carminis constet, est enim si quod aliud Musicis modulis cum primis congruum, Huius generis sunt hymni.

Vexilla regis prodeunt.

Veni Creator Spiritus. Et illud

Sat funeri sat lachrymis

Sat est datum doloribus.

Musicę notę his accommodandę hic apponuntur; & cum huiusmodi metrum ut plurimum tetra-strophon sit vnum ex hisce 12 metrometris Musurgicis singulis applicari poterit.

Nota Metrometrę
Iambici Archilochij

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

§. V.

De Metro Enneasyllabo, siue nouem syllabarum.

Iambicum Archilochium dimetrum hypercatalectum est Enneasyllabum, cuiusmodi ex tetra-strophis Horatianis tertium quodque metrum est, videlicet.

Syluę laborantes geluque

Quando tamen solis quatuor iambis constat vna cum syllaba; Iambicum dimetrum Alcaicum est. ut

Amant Venenę parricide.

Vtriusque metrum notis metrometris Musurgicis iisdem mensuratur, ut patet in apposito Paradigmatē.

Nota Metrometrę
Iambici Archilochij

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

§. V I.

De metro decasyllabo.

Iambicum Alcmanium trimetrum. catalectum decasyllabum est, cuiusmodi est sequens versus:

Spernis decoros Virginis thoros.

Verum cum istiusmodi carmen variam misturam sortiatur, & pedem plus æquò mobilem habeat, idē illud ceu minus poesi harmonicę aptum reijcimus. Si quis tamen ijs uti vellet, is mensuram versus hic paulò antè positi perpetuò & immutabili passu seruare deberet. Quod si fieret, tunc illius metri generis syllabis nullo negotio præcedentes notas metrometras applicare poterit, si penultimam notam in duas diuisę æquiuales notas diuiserit.

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

Metrometra hendeca-
syllabi Horatiani.

§. VII.

*Meccenas Atavis edite regibus
Quod si me Lyricis vatibus inseris
Sublimi seriam vertice sidera.*

Si itaque Spondæum præfixeris Adonio, habebis carmen pherecratium.
 Si spondæum iterum præfixeris Adonio dactylico, habebis Glyconicum metrum.
 Si huic eidem spondæo præfixeris, nascetur Iambicum Anacreonticum.
 Si duo Adonia simul iunxeris nascetur Anapæsticum.
 Si duo Adonia dactylica simul iunxeris, habebis Asclepiadæum choriambicum.
 Si Adonio adiunxeris adonium dactylicum, habebis Alcmanicum dactylicum siue
 Horatianum.

Siverò Anacronstico præfigas Spondæum, habebis tertium metrum id est Horatianū, siue Iambicum Archilochium.

Spondæus præfixus Anacrontico generat Iambicum Alcmanicum.

Idem præfixus Iambico Archilochio generat phaleucium hendecasyllabum.

Vides itaque quod ut pes pedi, ita carmen carmini additum, aliud semper generet, quod negotium cum infinita propè combinationis sit, ulterius non producendum, sed curiosi Lectoris considerationi relinquendum duxi. Quæcunque autem hic diximus de notis tantum metrometris intelligenda sunt. Verùm de hisce fusiùs in ipsa practica compositione.

MVSVRGIAE MIRIFICAE

PARS III.

MVSARITHMORVM MELOTHETICORVM PRAXIN EXHIBENS.

CAPVT I.

De scopo & instituto Authoris.

Vm in præcedentibus methodum nos tradituros promiserimus, qua vnusquisque etiam Musicæ imperitus, ad perfectam componendi notitiam peruenire possit, hoc loco promissa soluere volumus vbi prius, in quo inuentum nostrum consistat, explicauerimus.

In omnibus
scientijs da-
tur vnū prin-
cipale fun-
damentum.

Cum frequenti experimento doctior, vrum in omnibus & omnia in vnum admirabili quadam ratione contineri obseruarem; id est in omnibus scientijs & facultatibus vnum aliquod principium, ad quod secundum analogiam, quandam reliqua omnia reuocarentur, sagaciùs perspexissem; illa verò sine perfecta combinationum scientia pertractari non possent; Artem combinatoriam condidi in qua mentis meæ sensa exhibens, omnium scientiarum principia, ita per varia orchemata, oculis repræsentauimus, vt nihil facilius videri posset, quam eorum ope breui tempore ad exactam rerum omnium notitiam peruenire: Cum verò tam mirabilem combinationis rerum vim vt in alijs omnibus; ita potissimum in Musica repperim; Nihil aliud desiderari videbatur, nisi vt principia Musicæ in præcedentibus fusiùs explicata, hic in methodicas tabulas, quas Musarithmos, siue harmonicos numeros intitulamus, redigeremus, quod vt animo conceptum, ita protinus executioni mandatum fuit.

Ne verò quicquam in Musica esset, quod etiam *ἀμύμον* id est Musicæ imperitum lateret; Tria tabularum syntagmata condidimus in quibus per complures Pinaces melotheticos quicquid in vniuersa Musica melothetica, siue compositoria rarum & egregium esset, eo ordine, & methodo, quæ sequitur, digessimus.

Ordo Tabu-
larum con-
structarum
pro Cantio-
num cōposi-
tione.

Primum Syntagma, continet decem pinaces siue tabulas quibus vniuersam Musurgiam poeticam siue metricam exhibemus, ita vt dato quouis versus genere super eo quacūque petita ratione melodiam componere possis.

Pinax I. exhibet nobis Musarithmos pedum polysyllaborum, à bysyllabis vsque ad heptasyllabos pedes; comprehendimus autem in hoc Pinace tantum polysyllabos, quorum penultima longa est, vt ipsa tabulæ frons demonstrat; in calce verò columnarum positæ sunt notæ metrometræ pedes datos mensurantes.

Pinax II. exhibet nobis Musarithmos pedum polysyllaborum vnà cum notis metrometris vnique correspondentibus, quorum penultima brevis est.

Pinax III. exhibet nobis Musarithmos pro metris Adonijs, dactylicis, & quorum formæ sunt: *Gaudia mundi, Tollite lumina.*

Pinax IV. Musarithmos pro Iambicis Euripedæis & dactylicis exhibet, cuius forma est decantatissimus ille hymnus *Aue maris stella*; pro tali ergo versu nullo negotio ope huius tabulæ desideratam melodiam perficies: reliqua minutiora tabulæ suis locis explicabuntur.

Pinax V. exhibet Musarithmos pro metris Anacreonticis quorum forma est, *O ter quaterque felix*, vnà cum notis metrometris vnique correspondentibus, in calce columnarum adiectis.

Pinax VI. exhibet Musarithmos pro Iambicis Archilochicis octosyllabis; quorum

quorum forma est, *Veni Creator Spiritus*, posuimus autem eos in quatuor columnis vnà cum tetraſtrophis id est per totidem ſtrophas vnà cum notis metrometris correfpondentibus vniciue.

Pinax VII. continet Muſarithmos pro Iambicis Archilochicis enneafyllabis, quorū forma est, *Amant venenaparricide*, ordinauimus autem eos in quatuor columnis tetraſtrophis iuxta quatuor ſtrophas, vnà cum notis metrometris correfpondentibus vniciue vt itabulę monſtrant.

Pinax VIII. continet Muſarithmos pro metris decafyllabis, quorum forma est verſus ille Prudentij: *Magne Creator rerum omnium*, iuxta columnas tetraſtrophas, & notas metrometras in calce adiectas, diſpoſitos.

Pinax IX. continet Muſarithmos pro metris Hendecafyllabis ſiue Phaleucijs, quorū forma est, *O Virgo glorioſa Mater Dei*: iuxta columnas tetraſtrophas vnà cum notis metrometris in calce adiectis diſpoſitos.

Pinax X. continet Muſarithmos pro metris ſapphicis, iuxta columnas tetraſtrophas vnà cum notis metrometris ordine diſpoſitos.

Pinax XI. continet Muſarithmos pro metris Aſclepiadeis Choriambicis dodecaſyllabis, quorum forma est. *Mecenas atavis edite regibus*, iuxta columnas tetraſtrophas ordine vnà cum notis metrometris, diſpoſitos.

Syntagma ſecundum, continet VI. Pinaces, quibus Muſurgiam poeticam ſiue metricā Syntag. II. Muſarithmis floridis & artiſcioſis exhibemus.

Pinax I. continet Muſarithmos pro metris Adonijs & dactylicis, florido & artiſcioſo vocum progreſſu, vnà cum notis metrometris vniciue Muſarithmo annexis, diſpoſitos.

Pinax II. continet Muſarithmos pro metris Iambicis Euripedæis, Heſtaſyllabis, florido & artiſcioſo vocum progreſſu, vnà cum notis metrometris ſingulis Muſarithmis annexis, diſpoſitos.

Pinax III. continet Muſarithmos pro metris Anacreonticis Heptaſyllabis, florido & artiſcioſo vocum progreſſu per notas metrometras vniciue annexas, diſpoſitos.

Pinax IV. continet Muſarithmos pro metris Iambicis Archilochicis octoſyllabis, florido & artiſcioſo vocum inęquali progreſſu per notas vniciue annexas, diſpoſitos.

Pinax V. continet Muſarithmos pro metris Enneafyllabis & decafyllabis florido & artiſcioſo vocum progreſſu diſpoſitos.

Pinax VI. continet Muſarithmos pro metris Sapphicis & Phaleucijs hendecafyllabis, florido & artiſcioſo ſtylo per notas metrometras vniciue annexas diſpoſitos.

Syntagma tertium, continet ſex Pinaces, quod tamen hoc in opere omittendum duximus ob rationes poſtea ſuo loco aperiendas; non tantum Muſurgiæ poeticę ſed & Rhetoricę accommodatos, quibus per ſyncopationem ſiue ligaturarum, artiſcioſumque Syntag. III. figurarum progreſſum, omnem Muſicę gratiam exprimimus.

Pinax I. continet Muſarithmos pedum polyſyllaborum, quibus ſingulis ferè notas metrometras anneximus.

Pinax II. continet prædictorum pedum Muſarithmos.

Pinax III. continet Muſarithmos ſyncopationum, & ligaturarū variarum magisque principalium, atque ad affectus concitandos aptiorum.

Pinax IV. continet Muſarithmos fugarum artiſcioſarum quibus initium alicuius cãtilenę inſtitui artiſcioſè poteſt.

Pinax V. continet Muſarithmos Polyphonorum, id est pro Melothefia pluribus, quàm quatuor vocibus inſtituenda.

Pinax VI. continet Muſarithmos melotheticos tam ſtylo recitatiuo quàm comico, theatralique accommodatos, præterea chromatico, enarmonicoque ſtylo muſicę componendę rationem continentes.

Atque hiſce tribus ſyntagmatis quicquid in vniuerſa Muſica rarum, elegans, pulchrū & affectuoſum meritò comprehendimus, vt in progreſſu operis Lector cum admiratione videbit.

Conſi-

In quo con-
sistat noua,
hec compo-
nendi ratio.

Consistit autem hæc noua nostra Musurgia potissimum in artificiosa columnarum melotacticarum compositione, ex qua quomodolibet facta necessario semper noua resultabit harmonia, ita vt cum compositiones huiusmodi sint infinitæ, infinita quoque harmonicarum variationum diuersitas nascatur v.g. primi pinacis combinationes tantæ sūt, vt totus mundus à terra vsque ad firmamentum facilius arena repleti possit, quam diuersitas harmoniarum inde resultantium exhauriri. imò si omnes Scriptores totius mundi ab orbe cōdito semper huiusmodi harmonicarū combinationum descriptioni incubuissent, necdum eas tamen exhausissent; Verum hæc solus numerorum mysterijs imbutiscum nota sint, amplius illa prosequi nolo, præsertim cum hæc in prima huius libri parte fusè demonstrauerimus; quæ etiam hic addere volui, vt quorundam Musicorum, practicum maledicentiam compescam, qui statim hisce visis obijciunt. Musicam semper eandem prodire. Verum horum ignorantiam non moramur, veritatem ipsa docebit experientia. Quicumque igitur columnas hæc, in mobiles tessellas artificiosè, iuxta regulas in quarta parte huius præscribendas adaptare, & numeros harmonicos in scalam melotacticam ritè transferre nouerit, is quoque tono quocumque dato & quibuscumque verbis datis quoscumque artificiosos modulos se nouerit compositurum, ita vt quemadmodum in Algebra logista regulæ tenorem sectando paradoxarum quæstionum elucidationes perficit, ea facilitate, vt operans ipse, quid fecerit, nesciat, adeoque inexpectatus effectus logista vix cogitante producat, ita hic regularū tenorem sectantibus Melothetis etiam *ἀμύσους*, desiderata tamen harmonia prodibit. Verum ne diutius auidum Lectorem suspendamus, iam ad artificij nostri Musurgici arcana propius accedamus.

C A P V T I I.

De Requisitis ad Melothetiam nostram Musarithmicam.

Musarithmum, vt in definitionibus dictum est, nihil aliud dicimus quam certum quoddam numerorum harmonicorum aggregatum, quo per notas metrometras musarithmo applicatas perfecta harmonia educitur, ad quod quidem cum excellentia præstandum hæc requiruntur.

Requisitum I.

Palimpsestus Phonotacticus.

Cum omnis scientia mathematica potiùs in demonstratione ad veritatem inueniendam, quam in vago multisque opinionum obscuritatibus obnoxio disputandi genere consistat; ad demonstrationes melius percipiendas sensibilibus eas signis representare necessarium fuit; Hinc puncta, superficies, corpora, numeros aliosque characteres infinitos reppererunt primæque sapientiæ Magistri, quibus in charta depictis, sensa mentis rerumque conceptarum significatione mproderent. Haud absimili ratione Musurgi, ad reducendas in actum speculationes demonstrationesque sensibus oggerendas, signa quædam inuenerunt, quibus soni cœteroquin imperceptibiles visibilium signorum positione innotescerent. Hos nos secuti ad speculationes nostras in praxin deducendas primò ordinamus Palimpsestum phonotacticum. Est autem Palimpsestus nihil aliud quam coriacea illa ex asinina pelle confecta membrana, qua pugillares siue scriptorij libelli passim cōficiuntur, & qua moderni Musici vt plurimum præ cœteris omnibus huic negotio aptissima vti solent; In hac enim vt faciliè scribitur, ita scripta facile delentur.

Quid Palim-
psestus.

Phono-

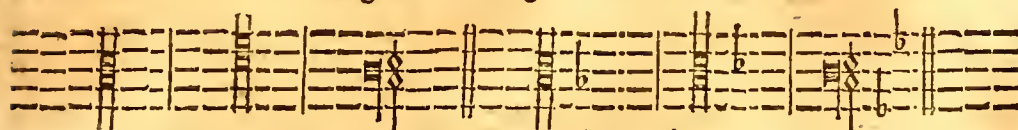
Phonotacticum verò appellamus quod voces singulæ in ea per sua pentagramma (ita enim vocamus pentades illas lineares, quibus notæ musicæ ad interualla harmonica, indicanda inseruntur) per scalas, clauēque vnicuique voci conuenientes adaptantur.

Cantus durus siue naturalis.

Cantus mollis siue fictus.

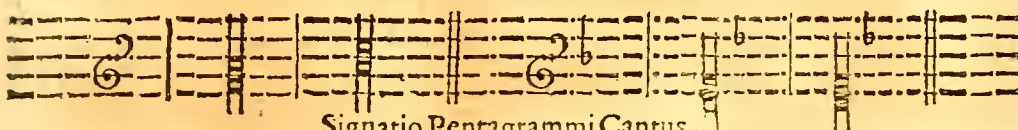
Signatio Pentagrammi Basis.

Signatio Pentagrammi Tenoris.

Signatio Pentagrammi Alti.

Signatio Pentagrammi Cantus.

Notantur autem Pentagramma potissimum tribus signis, quæ principia scalæ musicalis appellant, suntque F. C. & G. Signum F siue principium scalæ in Pentagrammo Basis ponitur vel in media linea vel in quarta vel in quinta. In transponendis cantionibus vt plurimum ponitur in media, & tunc basis altius intonat. Si ponatur in quarta linea tunc mediocrem vocibusque maximè naturalem semiditono inferiorem intonationem indicat; in quinta denique linea posita, quod rarò fit, profundissimam & semiditono à præcedente inferiorem denotat intonationem. Sequuntur huius basis constitutionem reliquarum vocum signationes, vt paulò ante patet. Atque hæc est prima signatio, quam duram seu naturalem vocant. Altera est mollis quam & fictam vocant & in nullo à præcedente differt, nisi quod singulis vocibus in spacio conuenienti apponatur b. vt in secundo ordine patet.

Nota hoc loco quod vbicumque hoc signum in basis pentagrammo positum reperies, ibi F clauem esse noueris; Ab hac enim sursum vel deorsum, numerando notitiam sedis clauium siue characterum 7. principalium ABCDEFG. quibus veluti clauis porta ad omnem modulationem aperitur, deuenimus.

In Tenore vbicumque reperitur hoc signum ibi C. clauem esse noueris; à qua

deinde sursum vel deorsum numerando deuenies in notitiam alterius cuiuscumque clauis quæsitæ; Quæ in Alto siue Contra-Tenore & Cantu quoque obseruanda sunt. In Cantu verò siue voce superiori à linea cui clauem G impositam videris, reliquarum clauium sedes auspicaberis, sed hæc Musicæ practicæ ignaris dicta sint, in quorum gratiâ totum systema palimpsesti phonotactici hîc adiungendum censuimus.

Characterismus siue varij modi signandi systematis phonotactici.

	1	2	3	4	5	6	7	8
	Pro cantu	Pro cantu	Pro cantu	Pro cantu	Pro cantu	Pro cantu	Pro cantu	Pro cantu
	Durus naturalis.	Mollis naturalis.	Durus non naturalis.	Mollis non naturalis.	Durus non naturalis.	Mollis non naturalis.	Durus trāspositus.	Mollis trāspositus.
Cantus Pētagrammū.								
Alti Penta-grammum.								
Tenoris Pētagrammū.								
Basis Penta-grammum.								

Atque hi sunt modi signandi 4 voces passim à Musicis vsurpati supra quos & nos tãquam supra basim & fundamentum Musurgiam nostram fundabimus, & quamvis aliæ signationes adhuc poni possint, quia tamen altiore aut profundiore intonationem, quàm ut humana vox ad eam perungere possit, denotant, ideo passim reijciuntur. Explicato igitur systemate phonotactico iam ad alterum Requisitum accedamus.

Requisitum I I.

Mensa Tonographica.

Sicuti præcedens systema phonotacticum materiale quoddam est modulationum ordinandarum principium, ita hoc non immerito formale earundem principium appellare possumus. & nihil aliud est, quàm 12 Tonorum iuxta 7. diapason species in columnis vnique tono proprijs, secundum numeros suos harmonicos repræsentatio. Verùm loco fusiorum verborum hic totum systema tibi ob oculos ponimus: ne quæ in præcedentibus libris de tonis eorumque natura & conditione fusè tractauimus, hic repetere cogamur.

Mensa Tonographica.

Qualitas Tonorum	Bellifolus.	Latus vagus	Lachrymosus.	Hilaris	Amp-nus	Plus religiofus.	Tristis querulus.	Vluptuosus.	Iucundus.	Fiducia plenus	Mollis vanus	Magnificus.	Seuerus va-hemens
Nomen antiqua.	Hypolydius.	Hypodorius.	Phrygius.	Lydius	Dorius	Dorius	Hypophryg.	Myxolydius.	Hypomyxolydius.	Ionius	Hypionius	Iastius.	Hypoiastius.
Signatio.	Mollis	Mollis	Durus.	Mollis	Durus.	Durus.	Durus.	Durus.	Mollis	Mollis	Durus.	Durus.	Mollis
Toni.	VI	II.	III.	V.	VIII	I	IV	VII	VIII	IX	X	XI	XII
F	8	7	6	5	4	3	2	7	4	3	6	4	8
E	7	6	5	4	3	2	8	6	3	2	5	3	7
D	6	5	4	3	2	8	7	5	2	8	4	2	6
C	5	4	3	2	8	7	6	4	8	7	3	8	5
B	4	3	2	8	7	6	5	3	7	6	2	7	4
A	3	2	8	7	6	5	4	2	6	5	8	6	3
G	2	1.8	7	6	5	4	3	8	5	4	7	5	2
F	1.8.	7	6	5	4	3	2	7	4	3	6	4	1

Hanc tabulam Tonographicam arcano quodam artificio ita contexuimus, vt infinitas prorsus harmonicarum modulationum combinationes paucissimis columnis comprehendimus, adeo vt hec mensa Tonographica non immerito basis & fundamentum totius nostrae Musurgiae mirifice dici possit; Atque Tonos quidem passim in Ecclesia, vsitatos quos & ideo Ecclesiasticos dicimus duodecim posuimus, ne quicquam curioso melotheta ad immensam modulationum varietatem deesset. Etsi in rigore non nisi sex sint Toni perfectas mutationes subeuntes; Coeteri enim Toni vel in eadem interualla incidunt, vel alia ratione mutationis duri in mollem, quam transpositionem vocant Musici, differentiam suam sumunt, vt postea dicetur; ordinem tonorum naturalem in mensa non seruauimus, vt ordo numerorum sicuti & differentia interuallorum melius pateret: & vt conuenienti nomine vnumquemque denominare posses; Veterum appellationes vnicuique apposui, vna cum natura vniuscuiusque, vt pro ratione thematis quod harmonia animare desideras, in ipsis tonis reperias affectus correspondentes; apposui tonum vnicuique (durus vel mollis) vt si quispiam tonus fuerit durus; Characterismo vteris cantui duro oportuno; si mollis molli; vt quoque conuenienti nomine quemlibet tonum denominare posses, vnicuique veterum appellationes adiunximus, vna cum natura cuiusvis, vt videlicet pro ratione thematis, quod harmonicis modulis animare desideras, affectus reperires correspondentes, scilicet gaudij, amoris, compassionis, doloris, luctus, dissolutionis, religionis, vanitatis, ferociae, indignationis, similibusque ad animos hominum concitandos opportunis. Nam vt modulatio iuxta primum tonum instituta, nescio quid efficaciae obtinet ad homines, ad pietatem, religionem amoremque diuinum incitandum, ita e contra militaris affectionis & ferociae magnanimitatisque scintillas excitare proprium sexti toni est. In prima vero columna ordine clauis per septem literas A B C D E F G. indicatas, veluti quandam totius opificij nostri Musurgici animam ducemque posuimus, haec enim columna tonorum columnas transuersum percurrens, singulorum in quouis tono interuallorum cum clauibus correspondentiam manifestat; vt postea in praxi videbitur.

Notanda circa Tabulam Tonographicam.

Requisitum I I I.

De valore notarum, & mensura temporis.

NE Musicæ imperitus in hoc Musurgico nostro negotio remoram aliquam reperiret, notarum quoque musicalium (quas nos in Musarithmorum tabulis notas metrometras appellamus) valorem hic apponendum duximus.

Aduertenda
circa Tacit.

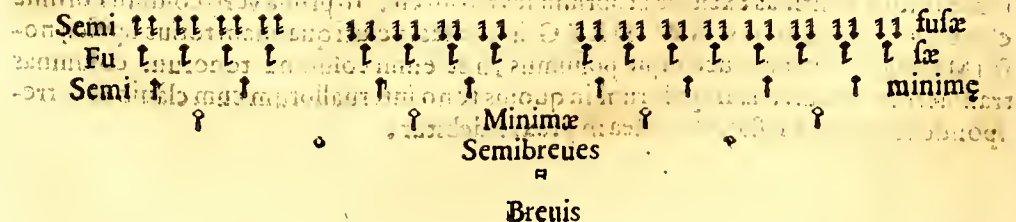
Cum itaque maxima sit motuum harmonicorum (qui omnes in vna modulatione plurium vocum conueniunt) varietas; ita vt quidam veloci, nonnulli tardo, aliqui moderato passu procedant, visum fuit Musurgis ad confusionem vitandam certum signum, iuxta quod Cantores vocem suam dirigerent, ordinare, quod quidem signum cum veluti regula quædam sit, harmonicorumque motuum amissis, illud immobile esse non conueniebat, ad motum igitur manus aut alterius cuiuscumque rei manu detenti eleuatione aut deprecatione quam *ἀρσην* & *θέσην* vocabant, mobile posuerunt; Itali vocant *la battuta*, Boetius *plausum*, alij *tactum* & *mensuram*, nos *Chronometron* intitulamus. Cōstat autem hæc mensura duabus partibus vna pōitione, quā *θέσην*, altera eleuatione manus, quam *ἀρσην*. Veteres dixere, respondentque motui sanguinis in corpore, quem Galenus *διαστολήν* & *συστολήν* appellat. Sicuti igitur ex diastole & systole vnus pulsus venarum, ita ex arsi & thesi vnum tempus siue mensura integra completur; Chronometri verò characteres sunt notæ illæ musicæ vulgò vsitatæ, quarum valorem hic vnico intuitu tibi ob oculos ponimus.

Tabula I.

Valoris Notarum.

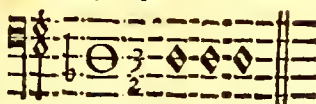
Prior notula duas denotat mensuras; secunda vnam; tertia mediam mensuram, quarta vnam quartam mensuræ partem, quinta vnam octauam & vltima vnam decimā sextam partem mensuræ denotat, singulis ab immediate præcedente nota in dupla proportionē decreſcentibus. ita semibrevis bis sumpta, constituit breuem; Minima bis sumpta constituit semibreuem; Semiminima bis sumpta minimam; Fusa bis sumpta semiminimam; Semifusa denique bis sumpta fusam; Iterum semifusæ sedecim, fusæ 8, semiminimæ 4, minimæ duæ, vni semper semibreui æquivalent. Verum hæc in typo sequenti patent.

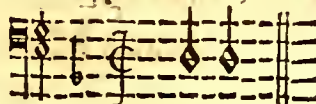
Verum

Verum ut hæc melius percipiantur de tempore hic primo aliquid indicandum. Est igitur tempus Musicum nihil aliud quam certa & determinata quantitas seu notarum siue figurarum minorum in vna breui vel semibreui contentarum ut in præcedenti schemate patet. Estque duplex perfectum & imperfectum: Tempus perfectum inuenitur in modulationis principio signato hoc caractere O quo indicatur breuem modulationem in omnibus esse perfectam, id est æquiualeere tribus semibreuib; ut hic è latere; at cum in principio cantilenæ ponitur medius cir-

Tempus perfectum

Imperfectum

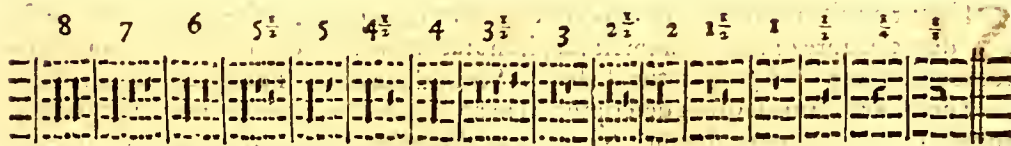
culus sic C ut è latere apparet; indicatur hoc caractere breuem esse imperfectam, id est æquiualeere duabus semibreuib; . Verum cum de hisce in præcedentibus fuisse dictum sit, hisce tantum dicta in memoriam reuocare voluimus.

De Pausis.

Denique cum nõ semper omnes voces in motu sint, contingit ut subinde quiescant. Hinc excogitata sunt notæ, quibus phonsæ indicatur, quantum temporis quiescere debeant, vocantque has notas græci $\mu\alpha\upsilon\sigma\alpha$, latini mutato nomine pausas. Verum ad harum intelligentiam nihil aliud requiri videtur nisi synopsis pausarum, quam tibi hic exhibeo.

Tabula I I.

Typus Pausarum.

Linæ pentagrammo insertæ significant in hoc schemate pausas, numeri suprapositi denotant valorem pausarum, id est quot tactibus quiescere debeant phonsæ; V.g. prima pausarum signatio ostendit octo tactuum quietem, secunda septem, tertia sex, quarta quinque cum dimidio, & sic usque ad vltimum; Nam vltima ostendit quietem $\frac{1}{2}$ temporis, penultima $\frac{1}{4}$ temporis; antepenultima $\frac{1}{8}$ temporis siue semitactu durare debere. Sed hæc uti facillima sunt & primis Tyronibus nota; ita quoque vltcrius explicanda non duxi, solum ea posui, ut Musicæ prorsus ignaris aliquam præberem introductionem.

Requisitum I V.

Musarithmorum notitia.

Musarithmum hoc loco nihil aliud dicimus, quam harmonicorum numerorum certis pedibus metricis correspondentium atque in pinaces seu tabulas methodicas redactorum aggregatum; Quo quidem nouo titulo maximè appposito, artem nouam cohonestare visum est. Est enim Musarithmus idem ac $\mu\upsilon\sigma\iota\kappa\acute{\iota}\varsigma \alpha\rho\iota\theta\mu\acute{o}\varsigma$ id est numerorum sonorum congeries harmonicis periodis exprimendis aptissima ut postea videbi-

debitur, quorum diuisionem cum in primo capite satis descriperimus, hic ijs recensendis longiores esse nolumus, sed ad eorundem praxim vsumque demonstrandum, neuidum Lectorem diutius suspenderemus, protinus nos accingere volumus.

C A P V T I I I.

De Contrapuncto simplici & quomodo is primi Syntagmatis Musarithmis à quouis etiam Musicę imperito confici possit.

SYntagma I. præter 10 continet duos pinaces polysyllaborū Musarithmorū, primus pinax continet polysyllaba penultima longa; Secundus polysyllaba penultima breui, quorum ope omnem contrapunctum simplicem facile expediat quouis etiam *mus* praxi paulò pòst explicanda, præmisimus autem hoc syntagma Musarithmorū tanquam reliquis simplicius, vt sic à facilibus simplicioribusque initium facientes minorem in reliquis secuturis difficultatē sentiremus, & ne in negotio didactico *am* procedere, mathematicorum stylum secuti, totius Musurgia nostrę artificium per propositiones prácticas seu problemata quædam demonstrare visum est. Rem igitur cum bono Deo auspicemur.

Problema I.

Dato quolibet verborum themate, & quouis tono, cantilenam petitam simplici contrapuncto componere ex primo pinace.

Nous com-
ponédi mo-
dus.

Sl igitur quispiam artis nostrę experimentum in contrapuncto simplici sumere desideret, is ante omnia Palimpsestum phonotacticum iuxta capitis secundi huius partes requisitum primò præparatum habeat. Secundò mensam Tonographicam. Tertiò Themata verborum seorsim descriptum teneat, iuxta quorum verborum energiam, tonum sibi eligat appropriatum. Sit igitur ad diuini Numinis gratiam implorandam primò thema verborum: *Veni Creator Spiritus*. Quæ verba cum spem & fiduciam in diuina misericordia denotant, hisce maxime sextus quadrabit tonus siue hypolydius. quicum mollissit quemadmodum dicti toni in tonographica mensa titulus demōstrat, Pentagramma vocum in palimpsesto phonotactico mollis cantus signabis caracteris, deinde è regione ad columnam clauium in mensa Tonographica seorsim exceptam Sexti toni columnam applicabis, stabitque schema vt sequitur.

Paradigma I.

Musarithmus I.

Colum Claviū	Tonus Mollis
F	8
E	7
D	6
C	5
B	4
A	3
G	2
F	1.8

Ve ni crea tor Spi ri tus

Præparato itaque palimpsesto phonotactico & scala claviū tono 6. selecto correspondente, pentagramma quatuor vocum in tot spacia distribuimus, quot in assumpto themate syllabæ sunt, vt schema docet. deinde melothesium ordiri poteris duplici modo. Vel per diuisa thematis verba, vel per coniuncta seu quod idem est per plures columnas diuersis thematis vocibus correspondentes, vel per vnam columnam integræ alicui periodi assumpti thematis correspondenti. Exempli gratia cū thema assumptum sit tetrastrophon sequens, veluti quatuor constans periodis.

Veni Creator Spiritus
Mentes tuorum visita
Imple superna gratia
Quæ tu creasti pectora.

Et vnaquæque strophæ seu periodus sit octo syllabarum; ex columna octosyllaba pinnacis octosyllabi excerpes quatuor musarithmos quatuor strophis correspondentes, siue ij in colūna recto siue interrupto ordine se sequantur, perinde est, nos hic accepimus Musarithmos I. 2. 3. 4. vt hic sequitur.

Musarithmus I.

II.

III.

IV.

Strophæ I.

Strophæ II.

Strophæ III.

Strophæ IV.

C.	55555555	33334334	33287667	54328878
A.	77778778	88888888	88235545	86543523
T.	22233223	55566556	33482222	34568555
B.	55538558	88864884	88765225	82346558

Nota primò quatuor in vnoquoque Musarithmo numerorum series esse, quæ quatuor vocibus, Cantui, Alto, Tenori, & Bassi semper correspondent & Bassi quidem vltima series semper & immutabiliter tanquàm fundamentum reliquorum representat. reliquæ tres voces prohibitu compositoris mutari possunt. Siue enim primam seriem pro Cantu, pro Tenore, aut Alto, siue secundam aut tertiam numerorum seriem deputes, perin-

Praxis com-
ponendi quā
libet cantile
nam in Con-
trapuncto sim-
plici.

perinde est; (nam in certis tonis vt naturalius vocum processus seruetur, subinde muta-
ri debent, vt alibi fuisse declarabitur) nos hic confussionis euitandæ gratiâ voces ordine
naturali iuxta literas è regione appositâs descripsimus: per C enim suprema vox siue
Cantus, per A *Altus*, per T. *Tenor*, per B. denique *Bassus* indicatur.

His obseruatis ponas ante te palimpsestum dictâ paulò ante ratione præparatum, vñâ cum scälâ clauium sexti tñi columnæ applicata; vt in præcedenti paradigmate patet. Quo factò melothesiâ ita auspicaberis à *Cantu* initiâ faciendo. Cùm igitur in primâ primi Musarithmi serie 5. o-
cties replicetur, Vide cui in columna clauium literæ respō-
deat 5. siue quinaris numerus; & reperies eidem respon-
dere C. in pentagrammo itaque *Cantus* in spacio cui C lite-
ram inscriptam vides, iuxta 8. syllabas octo puncta imprimes,
habebisque cantum effigiatum.

Melothesia primæ vocis
siue Cantus.

55555555
cc ccc ccc

Secundò pro voce *Alti* vide cui in columna clauium literæ respondeant hi numeri
77778778. & reperies 7 respondere literæ E. In parallelogrammo itaque *Alti* in spa-
cio seu linea litera E signata, 4 puncta imprimes, præterea cū 4 sep-
tenarios 8. sequatur; Vide cui literæ in columnæ clauium respon-
deat 8. & inuenies F. in spacio itaque seu linea pentagrammi *Alti* li-
tera F. signata imprimes punctum; cū verò post octonarium nu-
merum in serie numerorum duo postea 77 occurrant. 7 autem respō-
deat literæ E. duo alia puncta in spacio E imprimes, & cū vltimus
numerus musarithmi *Alti* sit octonarius, huic autem in columna clauium F respondeat,
imprimes in spacio *Alti* F. deputatò vltimum punctum, habebisque *Alti* vocem perfectâ.

Melothesia Alti.

77778778
EEEEFEEF

Tertiò cū *Tenoris* Musarithmus sit 22233223, vide cui literæ in columna clauium
binarius numerus respondeat & inuenies illum respondere *Tenori* G.
In spacio itaque Pentagrammi *Tenoris* spacio literæ G deputa-
to tria puncta iuxta triplicem binariū in Musarithmo *Tenoris* oc-
currentem imprimes; deinde vide cui literæ in columnæ clauium
respondeat 3. & inuenies A; Ternarius autē cū bis ponatur, impi-
mes in pentagrammi *Tenoris* spacio litera A signati in cellulis or-
dine sequentibus duo puncta, & iterum duo alia puncta in G. ob duos binarios sequē-
tes, & literam G. significantes; cū denique vltimus numerus ternarius sit, & A. literæ
in columna clauium respondeat, imprimes vltimum punctum in spacio litera A signatū,
habebisque confectam *Tenoris* vocem.

Melothesia Tenoris.

22233223
GGGAAGGA

Quartò eadem prorsus ratione cū Musarithmus *Bassus* hos numeros contineat
55538558. | 555 autem in columna clauium literæ C. respondeat; imprimes in penta-
grammi *Bassus* spacio huius literæ deputato tria puncta; deinde cum 3.
occurrat in serie Musarithmi; tria autem in columna clauium respō-
deat A. imprimes in pentagrammi *Bassus* spacio literæ A. deputatò v-
num punctum; deinde ob octonarium immediatè in Musarithmo se-
quentem aliud punctum in spacio pentagrammi F literæ designato
(8 enim literæ *Bassi* F. in columna clauium respondet.) postea alia duo
puncta ob duplicem quinarium immediatè sequentem duo alia puncta in spacio penta-
grammi literæ C. deputato (5 enim C. literæ respondet) & demum ob 8. literæ F. re-
spondentem in pentagrammo in spacio F. vltimum punctum imprimes; habebisque
Bassus vocem confectam, atque adeò omnium quatuor vocum interualla harmonica
suis punctis determinata sunt. Nihil igitur restat nisi, vt puncta singula notis suis metro-
metris vestias. Quod hac praxi perficies.

Melothesia Bassi

55538558
CCCAFCCF

Cū contrapunctus simplex sit, & consequenter *ισόχρονος*, id est æqualis temporis, si-
ue quod idem est in quo syllaba syllabæ & nota notæ exactè respondeat, atque adeò
singulæ notæ in quatuor vocibus ad eandem syllabam pertinentes eiusdem valoris sint;
accipies in calce columnæ octosyllaborum, quamcunque notarum seriem, quæ nisi er-
raturum

rātum sit, necessario tot habebit notas quot puncta spacijs pentagrammorum impressa sunt; hasque notas supra puncta *Basis* ordine impones; deinde hasce easdem notas pūctis *Tenoris*, & easdem punctis *Alti*, & easdem deniq; punctis *Cantus* inscribes, habebisq; primam themātis tui periodum siue stropham, omnibus numeris absolutam. Diligenter tamen obseruabis, vt notæ suis spacijs perpuncta indicatis præcisè imponantur. Verum inspicere paradigma in præcedente exhibitum, quod te membratim omnia, exactè docebit. Eadem prorsus ratione & methodo reliquas strophas siue periodos per Musarithmos suos in harmoniam animabis. In omnibus enim reliquis eadem prorsus praxis seruabitur. dato igitur verborum themate, & certo tono, contrapunctum simplicem expediuius, quod erat faciendum. Melothesia sequitur.

Verum obijcient hoc loco Musici practici, hac ratione semper eandem harmoniam prodituram, & consequenter non eam harmoniarum, quam Author præ tendit, varietatem refutaturam. Hisce facile os claudemus vbi admirandam diuersitatem vel in hoc vnico exemplo demonstrauerimus. Falsa igitur est obiectio. Nam hoc thema infinitæ variationis capax esse tunc patebit, vbi quædam primò præmiserimus.

Dico itaque quadrupliciter variari posse hoc prædictum thema. Primò quidem ratione transpositionis Musarithmorum; Secundò ratione tonorum. Tertiò ratione notarū apponendarum. Quartò denique ratione columnarum, quæ per diuersos pedes, quos vel vna strophæ habet, infinitas cōbinationes admittit; at singula seorsim examinemus.

Primò cum tetrastraphon hoc rhema quatuor Musarithmis polyphonis conficiatur, certum est ratione quaternarij numeri vti in prima parte huius Musurgie Probl. 1. fusè demonstratum est, esse vigesies quater variabile id est admittere 24 cōbinationes ita vt semper noua harmonia & à priori diuersa emanet. Nam quælibet ex dictis quatuor Musarithmis primum locum sexies occupare potest, reliquis semper variabilibus, quæ omnia cum citato loco demonstrata sint, eo Lectorem remittimus. Potest igitur hoc thema tetrastraphon primò vigesies quater ita mutari vt nunquam eadem sit harmonia.

Secundò ratione Tonorum duodecies iterum mutabile est. Nam clauium scala mobilis ad singulas Tonorum columnas admota, semper diuersas essentialiter harmonias pro varia tonorum ratione producet. Si itaq; 24 ducas in 12. habebimus iam 288 mutationes; quibus hoc memoratum thema tetrastraphon variabile est.

Tertiò mutari poterit ratione diuersarum notarum & iuxta 12 series notarum in calce columnæ positarum primò quidem iuxta simplicem positionem, 3456. iuxta cōbinationes verò notarum inter se quomodolibet factas (nascuntur 16554298160800 mutationes) atque tot modis possibilibus hoc vnicum tetrastraphon in rigore variabile est.

H

Quæ

Noua hæc componēdi methodusest capax infinitæ variationis.

Variatio ratione transpositionis musarum.

Quæ omnia cùm in primo libro demonstrata sint, hic amplius deducere superuacaneum esse ratus sum; cum ita hæc omnia in citato loco demonstrauerimus, vt quispiam ignarus de his dubitare impofterum minimè possit, ac debeat.

Quarto mutatio fieri potest in infinitum quasi variabilis, si videlicet per distinctos periodi metricæ pedes columnæ ordinentur. Rem exemplo declarandam duxi, sit igitur

Problema I. I.

ALIVS MODVS.

Per distincta membra, syllabasue assumptum thema in modulos animandi.

Alter modus est per distincta periodi mēbra, siue iuxta colūnarū pedibus metricis adaptatarum collectionem; Præparato itaque palimpsesto phōnotactico, spacijsque iuxta thematis assumpti syllabas diremptis, columnas ordinare incipies hoc pacto; Cùm assumptū thema, sit: *Veni Creator Spiritus*, & prima thematis vox *Veni* sit bisyllaba, columnam bisyllaborum pones; secunda verò vox *Creator* cùm sit trisylla penultima longa, accipies columnam trisyllaborum penultima longorum in pinace primo. apponesque ad columnam bisyllaborum. Cùm verò vltima vox *Spiritus* sit trisyllaba penultima brevis, accipies in pinace secundo columnam trisyllaborum penultima breuium, & eam ordinabis ad columnam præcedentem, habebisque tres colūnas iuxta tres strophæ pedes ordinatos.

Nota tamen hoc loco nō esse necesse semper accipere integras voces pro singulis pedibus, sed posse voci vni accedere syllabam vnā vel duas aut quotquot volueris ex voce immediatè sequente, vel etiam voces duas in vnum coniunctas, vnum aliquod polysyllabum vocabulum referre posse. Quæ, res iterum in infinitum quasi variabilis est. Verùm vt hæc melius intelligantur, hic vnum exemplum apponere visum est, vt ex eo mentem nostram in reliquis intelligeres.

- 1 | *Veni Creator Spiritus* |
- 2 *Veni* | *Creator* | *Spiritus*
- 3 *Veni* | *Creator Spiritus*
- 4 *Veni Creator* | *Spiritus*
- 5 *Veni Cre* | *ator* | *Spiritus*
- 6 *Veni Crea* | *tor Spiritus* |
- 7 *Veni* | *Creator Spi* | *ritus*.

Ecce schema variationis thematis quo ad pedes; Primum enim habet se per modum octosyllabi. Vti in præcedente exemplo ostensum fuit; Secundum per modum trium pedum. Tertium per modum duorum pedum, quorum primus est bisyllabus, scilicet *Veni* alter hectasyllabus, videlicet *Creator Spiritus*, per modum vnus vocabuli. Quartū habet in principio pedem pentasyllabum, & in fine trisyllabum penultima breui. Quintum ruptis sectisque vocabulis, in principio habet pedem metriam trisyllabum, videlicet *Veni Cre* | deinde bisyllabum *ator*; tertio trisyllabum *Spiritus*. Sextum ex abstractis de sequenti vocabulo duabus syllabis, quas cum primo adiungit conficit pedem tetrasyllabum, remanente altero tetrasyllabo *tor Spiritus*. Septimum verò vt medium sit. tetrasyllabum ab vltimo vocabulo syllabam mutuatur.

Vides igitur quomodo ratione diuersitatis pedum, quæ in assumpto themate considerari possunt, mutationes contingant. Visis itaque mutationibus, iam ad propositum paradigma reuertamur.

Sit igitur thema propositum ut supra *Veni Creator Spiritus*, coniungas singulorum pedum columnas, ut dictum est. Hoc peracto quomodocumque, hæc columnas disposueris, dummodò Musarithmi Musarithmis semper respondeant, semper nouam harmoniam prodire necesse est. V. g. in paulò antè positis tribus columnis; pro melothesia proposita tres pinaces primos, in columnis Musarithmorū accipiamus, quibus sequens schema correspondet.

Hoc peracto pone ante te palimpsestum phonotacticum. vnà cum columna clauium columnæ toni sexti, ut prius applicata, & vide numeros 23678223, ad *Cantum* pertinentes quibus literis in columna clauium respōdent, πρ 2, G; 3, A, 6, D; 7, E; 5, C; 4, B; & 2, G; 3, A. respondere inuenies, impressis itaque punctis in pentagrammo *Cantus*; Vide numeros hosce 78876778. quibus in columna clauium literis respōdeat, & inuenies 7 respondere πρ E, 8 πρ F, 7 πρ E; 6 πρ D. & denique 7 πρ E; impressis itaque in pentagrammo *Alti* in spacijs dictis literis deputatis punctis, habebis loca notarum. Non secus in *Tenoris* & *Basis* Musarithmis in Pentagramma propria transferendis procedes, quibus peractis, singulis pedibus notas in calce columnarum correspondentes, ex 12 quamlibet singulis vocibus appones, habebisque harmoniam perfectam. Verū exemplū te melius docebit, quàm Ego vel multis verbis declarare valeam.

Byfs.	Triflon.	Trifbre.
II.	III.	III.
23	678	223
78	876	778
55	421	555
51	456	551
Veni	Creator	Spiritus.

Col. VI. Toni	Clauis	Tonus
F	8	3
E	7	
D	6	8
C	5	7
B	4	6
A	3	5
G	2	4
F	1	3

Exemplum operationis.

Atque hæc eadem ratione reliquas ordine strophas expedies. Quicunque igitur exēpla hucusq; data benè intellexerit is nullū prorsus in reliquis secuturis difficultatē reperiet.

Vides igitur quanta facilitate quævis melothesia hac praxi expediantur. Et ne ignarus artis nostræ Musicus nobis obijcere posset, semper eandem cantilenam prodire, facillè illū conuincant ea, quæ de præcedentis paradigmatis infinitis ferè mutationibus demonstraui. Nam certum est, in harum trium columnarum transpositione variaque applicatione multò maiorem combinationum varietatem, quam in præcedente occurrere: Mutationes harum tantæ sunt ut humano ingenio comprehendimini valeant. Si igitur è trium columnarum varia applicatione tam inconceptibilis mutationum varietas nascatur, quantam ex 10. 20. aut 30. etiam columnarum transpositione varietatem emanaturam credimus? Verū cū ea vulgò paradoxa sint idè silentio potiùs inuoluenda, quam fusiùs declaranda duximus. Solum hoc loco specimen quoddam dabimus, qua ratione hæc eadem strophæ ratione diuersorū Tonorum mutationē subeat essentialē & primò quidem in omnibus 12 tonis excepto IV, qui ob intercurrentem falsam quintam, hanc clausulam non sustinet; nisi per Σ corrigatur.

Contrapuncti simplicis.

Voces Polyfyllabæ, quæ penultimam Breuem habet.

F	8
E	7
D	6
C	5
B	4
A	3
G	2
F	1

G	8
F	8 7
E	b6
D	5
C	4
B	3
A	2
G	1

I	II	III	IV	V	VI
Billyll.	Trillyll.	Terrallyll.	Pentallyll.	Hectallyll.	
22	555	3287	77823	233223	
87	778	8755	55578	788778	
55	223	5532	22345	555555	
85	551	8585	55321	531551	
23	445	3278	33434	565555	
78	667	8655	88878	888778	
55	223	5423	55676	343223	
51	225	8451	88654	848551	
33	334	2322	44323	232222	
88	888	7867	82878	781667	
55	556	5545	66555	555445	
81	114	5825	42351	515225	
65	223	3443	78222	543223	
11	778	8888	55667	321171	
43	555	5665	23445	865655	
48	551	1441	53225	123451	
23	443	4355	82778	665665	
55	888	6678	66555	888888	
78	665	2823	34123	443443	
51	448	2651	64551	448448	
32	555	3443	78778	233223	
87	778	8888	55555	788778	
55	223	5665	23223	555555	
85	551	8441	51551	531551	
55	334	4355	32778	543223	
87	888	6678	76555	888778	
32	556	2823	54223	365555	
85	884	2651	34551	141551	
23	442	4355	56555	222222	
78	667	6678	88888	767667	
55	223	2823	34223	505445	
51	225	2651	14551	575225	
55	223	3278	82778	845665	
78	778	8655	66555	688888	
23	555	5423	34223	463443	
51	551	1451	64551	441441	
65	665	3443	65443	543223	
88	888	8888	88888	788778	
43	443	5665	45665	225655	
48	441	1441	41441	523451	

Notæ correspondentes numeris Pinacis.

oo q q r r s s 3 oo 2 r oo	o o o q q o r r q s q o 3 o o o 2 o o o o o o	o o o o q q q o r r q q s q r o 3 o o o o 2 r o o o o o o o	o o o o o q q q q o r r r r o s q o o o 3 o o o o o 2 r o o o o o o o o o	o o o o o o q q q q q r r r r r s q q q o 3 o o o o o 2 r o o o o o o o o o
--	--	--	--	--

Tripl. Tripla
min. maior

Primum Schema.

Mutatio compositi thematis ex sexto in primum tonum clauium.

S Igitur quispiam desideraret hoc subiectum mutare in primum tonum, is columnā applicet ad columnam primi Toni, atque in palimpsesto phonoſtatico primò mutet characteriſmum mollis cantus in durum, quod ablatione b fiet, deinde diligenter obſeruet quibus literis in columna clauium respondeant iidem numeri quatuor Muſarithmorum ex tribus columnis excerptorum. Nam eoſdem ſemper Muſarithmos manere volumus; vt horum maior varietas pateſcat. Si enim in pentagrammis vocū ſpacijs literarum per numeros indicatarum puncta impreſſeris, notasque iuxta præcedens paradigma metrometras, vt dictum eſt, ſingulis appoſueris; habebis harmoniam in tono primo compositam, à ſexto tono eſſentialiter differentem, vt in primo exemplo ſequētis ſchematis vniuerſalis apparet.

Vbi nota primò in columna toni primi π 6 id eſt ſenario numero ſemper appoſitum eſſe b. qui numerus cū π B. in colūna clauium respondeat, ſemper loco clauis b. vbi-cumque & in cuiuſcumque vocis pentagrammā id repertum fuerit, ſcias notē illo in loco occurrenti præponendum b molle, vt in γ nota baſis ſchematis ſequentis in colūna prima primi toni apparet & in quinta nota Alti. & in tertia nota Tenoris. quæ omnia diligentiffimè notanda ſunt. Nam quæcunque hoc loco dicimus, impoſterum irrecuocabiliter ſeruanda ſunt.

Nota ſecundò in columna prædicta primi toni, numerum 7 eſſe ſignatum Σ ſigno ſemitonij, ac denotare, quod vbi-cumque & in cuiuſcumque vocis pentagrammā C litera inuenta fuerit, quam 7 numerus columnæ Toni primi in columna clauium indicat, illo in loco notæ occurrenti ſemper præfigendum eſſe ſignum Σ . Si tamen nota immediate ſequens aſcenderit aut finalis fuerit; aut pauſa immediate ſecuta fuerit; omittendū verò ſi deſcenderit niſi raris in caſibus, de quibus alibi. Quod etiam de aliorum tonorum columnis, in quibus 7 aut alijs quouis numerus hoc ſigno notatus repertus fuerit, intelligendum eſſe ſcias; exemplum habes in voce Alti, vbi primam & ſextam notam hoc ſigno Σ notatam reperies, ſequentē nota immediate aſcendente. In voce Cantus verò vltimam notam quod finalis ſit, hoc ſigno notatam reperies.

Schema ſecundum.

Mutationis compositi thematis ex ſexto tono in ſecundum mollem:

S I quis verò hoc compositum themā, iucundo & ſubblando adulatorioque ſtylo cōponere deſideret, is ſibi eligat ſecundum tonum, quod fiet, ſi columnam clauium applicuerit ad columnam toni π 1 hypodorij; Si enim in pentagrammis quatuor vocū literas per quatuor Muſarithmos in columna clauium indicatas, punctis notisque vt dictum eſt metrometris, ſignauerit, prodibit nouum harmoniæ genus iucundo quodam, ſubblando, & adulatorio ſtylo, quale ſecundus tonus continet, compositum, vt ſecunda columna ſequentis ſystematis vniuerſalis oſtendit: diligenter interim obſeruando, vt vbi-cumque in pentagrammis quatuor vocum in E clauī nota occurrerit, b molle, per numerum 6 in columna ſecundi toni, cui b adiuñctum reperies, indicatum iuxta monitum primum præcedentis, ei præfigas; Et vbi-cumq; litera per Σ 7 indicata occurrerit, huic notæ ſimili ratione ſemper Σ præfigas; Si tamen vt dixi nota ſequens aſcenderit aut finalis fuerit. Exemplum B. mollis habes in quinta nota Baſſi, & in tertia nota Tenoris; Σ ſemitonij verò exemplum habes in prima & ſexta nota Alti. exem. II. toni.

Schema tertium.

Mutationis compositi thematis ex sexto tono in tertium tonum durum.

Si porro quis compositum primò thema in sexto tono in tertium transmutare vellet tonum luctuosum, & rebus tristibus aptum; Intentum is obtinebit, si columnam clauium applicauerit ad columnam toni tertij siue phrygij. Si enim in pentagrammis literarum per numeros Musarithmorum in columna clauium denotatarum loca, punctis primò, deinde uti dictum est, notis metrometris signauerit, prodibit aliud nouum cantionis genus iuxta toni naturam quæsitum; uti tertia columna systematis sequentis pulchrè docet; obseruando tamen cum omni diligentia loca $\times$ semitoniorum, aut etiã $\flat$ & $\sharp$ iuxta præcepta in præcedentibus indicata.

Schema quartum.

Mutationis thematis ex sexto in quartum tonum.

Mutabis themà assumptum in quartum tonum, si columnam clauium applicueris ad columnam toni quarti. Si enim loca literarum in pentagrammis per numeros Musarithmorum indicatarum punctis, deinde verò notis appropriatis signaueris prodibit tonus fletui & planctui aptus, quæsitus. Vide schema toni IV. sequētis Systematis. Quare quicumque dictam cantilenam ex tono in tonum quemuis alium mutandi in hisce quatuor tonis methodum rectè intellexerit; is nullam quoque in reliquis formandis difficultatem habebit. Quare nihil restat nisi ut systema generale mutationis assumpti thematis secundum duodecim tonos, vnica synopsi ob oculos curioso Lectori ponamus; Ex hac enim quomodo in reliquis procedendum, clarè patebit.

*Systema vniuersale quo assumptum thema per XII. tonos
mutatur essentialiter.*

I. Tonij siue dorij

II. Toni hypodorij

III. Toni phrygij

IV. To-

IV. Toni hypophrygij

V. Toni lydiij

VI. Toni hypolydiij.

VII. Toni myssolydiij

VIII. Toni hypomyss.

IX. Toni Ionij.

X. Toni hypoionij

XI. Toni iastij

XII. Toni hypoiaastij.

Habes hic Lector vnus thematis in omnes tonos transformationem in vno systemate demonstratam vt vel hinc videas, immensam vel vnus Musarithmi varietatem; quibus si accedat diuersus notarum valor, eiusdem mutationum varietas emerget prorsus inconceptibilis, quæ omnia idcò hic fusiùs ostendere volui, vt artificij nostri καθολικισμός apertius pateret. Sed iam de valore notarum siue de mutatione temporis aliquid dicamus.

Schema V.

Mutationis notarum metrometrarum.

Qui primæ partis huius libri caput 8. ritè expenderit, facile videbit mutationum aliquius thematis iuxta diuersum tempus, vix esse finem. Est autem duplex tempus perfectum & imperfectum, de quo cum in Requisito tertio sat dictum sit, hic longior esse nolo, sed tandem explicabo quomodo illud themati nostro variè applicari possit. Notas temporis perfecti singulis columnis Musarithmorum subiunximus, quas & notas metrometras appellamus, eò quod numeris Musarithmorum, quoad numerum & tempus perfectè respondeant, & priores quidem sine numero proportionis notatæ significant tempus imperfectum; Ea verò quæ numerum proportionis temporis præfixum habent, vocantur notæ temporis perfecti, & vulgò tripla dicitur. Et quamuis vt supra dixi, ex octo notarum in Requisito tertio explicatarum mutua inter se combinatione infinita prorsus varietas emanet, nos tamen ad facilitandam, vt ita dicam, Musurgiam nostram ex omnibus duodecim tantum elegimus, quæ abundè ad dictam constituendarum modulationum varietatem sufficient. Thema itaque nostrum primò assumptum in præcedenti systemate duodecies replicatū, toties enim replicari poterit applicando singulis quatuor vocibus vnā notarum ex duodecim quarumlibet seriem. Quod vt intelligas notandum est, quod cum hoc loco contrapunctum simplicem tradamus *ἰσὺς* id est æquali tempore procedentem, in quo eadem notæ singulis quatuor vocibus applicentur; sufficere vnā notarum quatuor vocibus applicandarum quamcūque seriem, si enim quispiam diuersas series diuersis vocibus applicaret, iam tota harmonia destrueretur, cum ea tempus Musarithmis minimè congruum haberet. Hoc itaque prænotato, vt videas modum applicationis, hicque perfectius patefiat, nos basin assumpti thematis tantum diuerso valore notarum insignitum adducere volumus. Nam reliquas voces correspondentes eadem notarum serie & ordine insignire facile quilibet poterit. Vnica igitur synopsis artificium tibi ob oculos ponimus; Seruiet enim hæc temporis diuersi varietas, ad varios in modulatione affectus excitandos; Nam vt affectus tristicij, languoris, planctusque tarda, ita affectus gaudij, hilaritatis & dissolutionis, indignationisque, velocia, requirunt tempora.

Systema mutationis assumpti thematis supra sextum tonum compositi, quo ad mutationem notarum metrometrarum iuxta tempus imperfectum.

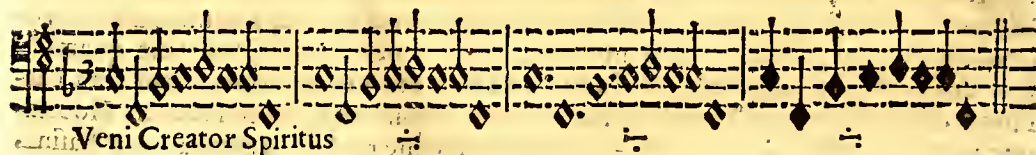

Ecce vides hîc 12 mutationes notarum, omnes differentes magisque principales, alijs innumeris relictis, quas Musicę peritis adiungendas relinquo. quamcumque igitur ex his duodecim seriem basi siue voci inferiori applicaueris, eadem lege reliquis vocibus eam ad *λογεῖας* tenorem, applicandam noueris. Sed iam temporis perfecti quoque paradigma monstremus.

Schema temporis perfecti siue Tripla maioris.

Schema temporis perfecti siue tripla minoris, siue hemiola.

Si quis igitur modulationem temporis imperfecti in perfectum mutare velit, is voces notasque methodo hic posita signabit, habebitque etiam mutationem ab omnibus reliquis differentem; huiusmodi autem tempus in calce tabularum reperiens, sub hoc titulo: tripla maior, tripla minor. Vtramuis igitur tibi seligere poteris, vbi tamen notari velim, in metris triplam per singulas strophas continuandam, neque permiscendam tēpori imperfecto, in verbis verò non metricis triplam arbitrio compositoris relinquimus.

Ex hisce paucis ni fallor satis patet, artificij nostri mira vis, quo ex ijsdem numeris triū Musarithmorum non mutatis, tam ingens & admirabilis varietas enascitur. Quęcumq; igitur hucusque de assumpti thēmat̃is melothesia dicta sunt, omnibus reliquis secuturis operationibus communia sunt; Nam modus operationis in omnibus idem est, vnde hic artificij methodum plenè pertractare visum est, ne in secuturis eandem rem toties repetere cogeremur, Lectorem igitur huc semper remitemus.

His igitur ita pręstitis, nihil restat, nisi vt an tequàm vltērius progrediamur, hîc caute- las quasdam apponamus, quas non meritò Canones totius artis appellamus; vt iuxta- eos, omnes difficultates occurrentes superare possimus, & ad perfectam componendi notitiam peruenire.

C A P V T I V.

De Canonibus Musarithmicis, siue Cautelis in Melotheticis operationibus adhibendis.

NE Musici nobis obijcere possent, aliquid in vniuerso Musicæ practicæ ambitu latere, quod aut non præuiderimus, aut alijs difficultatibus occurrentibus mederi non potuerimus, hic Canones totius artis directores apponendos duximus, quibus singulari studio obseruatis, nulla vnquam difficultas tanta occurret, quam non facile Tyro etiam ἀμυρος sit superaturus.

C A N O N I.

De Characterismis pentagrammorum siue de modo signationis vocum in palimpsesto phonotactico.

Claues harmonicæ, quas alij scalam appellant, varias sedes in pentagrammis obtinent, ideo cautè signatione illa utendum; Ne igitur Tyro huius artis in incertū erret, ita operabitur compositurus melothesium quampiam, primo seliget sibi certum ex duodecim suprâ præscriptis tonum, verborum significationi aptum, vti supra dictū est. Quo peractō videat in systemate mutationis duodecim tonorum caracterismos pentagrammorum, siue quæ clauium seu scalæ constitutio sit in columna toni quem elegit, & hoc eodem caracterismo pentagramma sua in palimpsesto delineata signabit, si durus fuerit caracterismus, duro; si mollis, molli suaderem tamen Tyronibus, vt sēper acciperent eam signaturam scalæ, quam obtinent in systemate vniuersali sex ordine toni immediatè sequentes; Hic enim reddit cantum magis naturalem, singulisque vocibus magis congruum; Si quis enim eo scalæ genere vtatur, quam habent primus & tres vltimi toni, hic voces reddet, plus è quo altas & vocibus Cantorum incongruas. in istamen tonis in quibus huiusmodi signatura offenditur, relinquenda est, scias quoque nos hic tonos duodecim posuisse passim in Ecclesia vñtatos, & quos iudicaui nostro proposito optimos, non ignarus maximam de tonorum qualitate controuersiam, quam & in præcedentibus libris satis discussimus.

C A N O N I I.

De Musarithmis eorumque ordinatione.

Quid Musarithmus sit in præcedentibus declarauimus, est enim certum harmonicorum numerorum aggregatum, quale continent singulæ cellulæ siue aræ columnarum, in quatuor numerorum series distributæ, quarum prima refert cantum siue primam vocem, secunda secundam id est Altum, tertia tertiam id est Tenorem, & quarta quartam id est Basin; Atque Basis series immutabilis est, neque vnquam locum alterius vocis subire, sicuti neque alterius cuiusvis vocis series in locum basis subire potest. Tres tamen series vltra basin, pro libitu, si necessitas compulerit, inuicem permutari poterunt. Dixi si necessitas compulerit; Cōtingit enim in certis subinde tonis, vt vox quampiam ex musarithmis nunc altior, nunc profundior euadat; cui vt mederi possis, voces permutandæ sunt; V. g. si Cantus vel Tenor nimis Altus forent, alterutra vox in Altum mutanda foret, & Altus vox in Cantum vel Tenorem scilicet al-

terutram vocem. Verùm rem exemplo ostendamus. In systematis vniuersalis colūna quinto tono notata omnes voces altius equo assurgunt; vt eas igitur ad mediocritatē quandam transferas Cantus in Altum, & hic in Cantum mutari debet, Tenor verò octauam infra tenebit, & habebis voces ad naturalem statum reductas, vt sequitur.

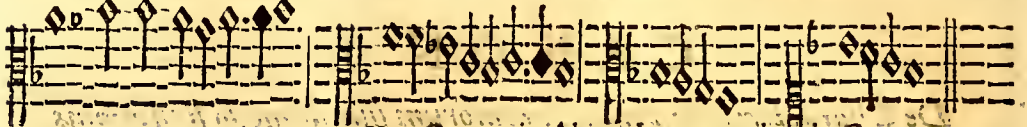
I. Praternaturalis. II. Reducta ad naturalem statum. III. IV.

Signatio vocum naturales terminos excedens.

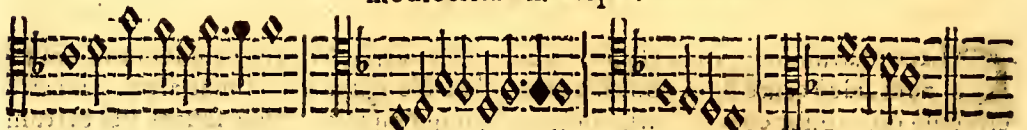
Vox Alti in Cantu mediocritatem adepta.

hæ mutandæ in Altum

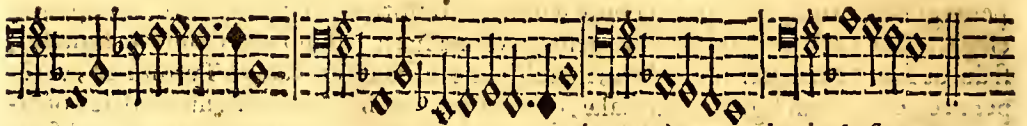
Vox Cantus in Alto mediocritatem adepta.

hæ mutandæ in Cantum

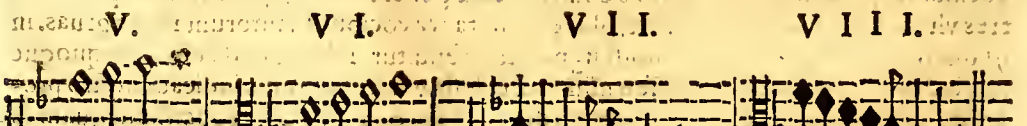

Vox Tenoris mediocritatem adepta.

hæ mutandæ in Altum

hæ verò mutandæ in 8. supra.

mutanda

in Altum.

mutanda

in Altum

mutanda

in Cantum

mutanda

in Cantum

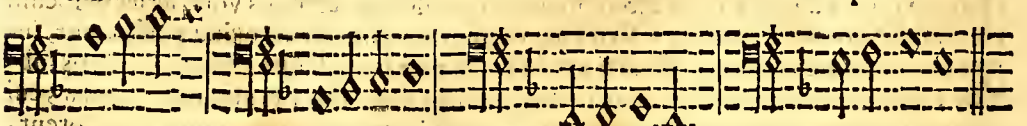

mutanda

in Altum.

mutanda

in 8 supra

mutanda

in 8. infra.

mutanda

in 8 supra

Posuimus hic 8. columnas, prima columna monstrat excessum vocum ultra naturalem constitutionem ascendentium; Secunda columna vocum ad mediocritatem reductarum mutationem ostendit, ita vides Alti vocem ut ad mediocritatem redigatur subire debere locum Cantus, & Catus ut mediocritatem habeat debere cedere in locum Alti; Tenorem vero si mediocritatem non habeat, octaua infra incedere debere. Quam regulam si strictè seruaueris, nullam amplius in proportionandis vocibus difficultatem reperiēs; Est enim ita comparatum vocibus à natura, ut vnà excedente mediocritatem, mutatio illius in aliam necessariò excessum reducat ad mediocritatem, quæ mutua transformatio maximè locum habet in Alto; siue enim Tenor, siue Cantus excesserit, alterutra vox in Altum migrans ad mediocritatem reducta censetur; transmigration tamen in octauam Tenori melius conuenit, quàm Cantui; si tamen ita descenderet profundè ut infra notas Basis incederet, ut in Tenore accidit, tunc Cantus cum Tenore sedes suas mutare poterit.

Porro hæc fusiùs declaranda sunt; si itaque quatuor voces hanc constitutionem haberent, quam tertia columna ostendit id est plus è quo singulæ descenderent; tunc mutandæ forent in voces in quarta columna primis correspondentes, ita videlicet Cantus in Altum; Altus in Cantum, Tenor & Basis 8 supra incedere deberent, ut quarta columna monstrat. Pari pacto, si voces altius æquo incederent ut quinta columna demonstrat, tunc mutandæ forent in voces, quales sexta columna monstrat. scilicet Cantus in Altum; Altus in Cantum; Tenor vel in Altum vel uti & Basis in octauam infra mutari deberet. Sed cum hæc clarè ex exemplis pateant, ijs non immorabimur, solum hic dubium Tyroni occurrere posset, quâ ratione statim illæ voces mutari possint.

Quomodo
transmutatio
vorum per-
agenda.

Respondet, nihil factu facilius esse. Si enim loca clauium siue literarum in pentagrammo Cantus, eadem in pentagrammo Alti vel alterius cuiusvis vocis, punctis notisque signes, habebis quæsitum. Sunt enim loca clauium singulis quatuor vocibus communia, & idem prorsus est, siue loca clauium Alti ponas in Cantu, siue Cantus vel Tenoris ponas in Alto; Vnde & sequitur quod in quolibet Musarithmo trium numerorum series ad tres reliquas post Basim voces pertinentes sunt indifferentes, ita ut prima series tam Alto, quam Tenori competat, secunda & tertia tam Cantui quàm Alto & Tenori; Indifferentia tantum in hoc consistit, quod in vna voce subinde altius aut profundius æquò incedant, & hoc casu voces dicto modo permutandæ sunt. Verùm ut Tyroni hic aliquam satisfactionem demus; Sit vox Cantus in præcedenti exemplo ab excessu suo ad mediocritatem redigenda, hoc est in Altum mutanda sit; ita operaberis, cum duæ primæ notæ Cantus consistant in F, tertia in E, quarta in C, quinta in B, sexta & septima in G, & octaua in D. Videbis vbi in Altipentagrammo sint dictarum clauium loca, in hisce enim notæ posite dabunt in voce Alti Cantum ad mediocritatem reductum; ita in omnibus alijs operaberis; Vbi etià notabis Tenorè & Cantum, ita similes esse, ut nullo prorsus scrupulo vna pro altera sumi possit; cum in pentagrammis non nisi vnico intervallo distent. Sola igitur transformatio ex alterutra in Altum fieri debet, qui à dictis vocibus, ut plurimum diatono aut diatessaron distat.

C A N O N I I I.

De signis b b & z intra columnas Tonorum occurrentibus.

IN columnis Tonorum subinde occurrunt in certis tonis hæc signa b & z. Quo ostendimus, illis literis, quæ per numerum cui hæc litera b. ascripta est, indicari quibuscumque in pentagrammis reperiuntur, semper b. præfigi debere, idem dicendum est de b quadrato, & de signo z semitonij maioris; hoc enim semper ferè 7. numero affixum est; litera igitur quæ per hunc septenarium numerum in scala clauium signatur, notam hoc signo affectam requirit, non semper quidem sed tunc cum nota sequens ascenderit,

derit, vel finalis fuerit, vel pausam habuerit sequentem; sed vide quæ de hisce signis fu-
sius tractauimus in schemate primo Mutationis VI. toni, in primum. Vbi & exempla
dedimus; Sed in gratiam Tyronis repetemus exemplum suprapositi in secunda colum-
na systematis vniuersalis.

Vides in hoc exemplo vltimam cantus notam quod finalis sit hoc $\otimes$ notari; In Alto
verò primam & sextam hoc eodem signo. cum enim hoc exemplum secundi toni sit; si
columnam clauium columnæ secundi toni applies, inuenies 7 hoc signo $\otimes$ affectum.
F litteram denotare; vbicumque igitur in pentagrammis F cocurrerit, ibi nota hoc signo
affecta ponenda est, vt in prima & sexta Alti nota apparet. Præterea in hoc tono, vt &
primo, numero 6. semper appositum b molle esse inuenies, quod cum E respiciat, deno-
tat in omnibus pentagrammis, vbi hæc littera occurrerit, ibi notam affectam esse debe-
re littera b. In primo verò tono ostendit notam in chorda b quantumuis dura, b molli
tamen signandam, vt in primi toni schemate superioris systematis clare patet, vbi quin-
ta nota basis b molli vt & 3. tenoris hoc signo affecta spectatur. Sed hæc clariora sunt,
quàm vt fusius tractari mereantur. quare ad alia.

CANON IV.

De Tonorum electione.

OMnes Musarithmi singulis duodecim tonis pro libitu & promiscuè adaptari nec
debent nec possunt, cum Musarithmi multi sint, qui certis tonis propter illicito-
rum interuallorum (de quorum notitia postea pluribus agemus) occursum, applicari
non possunt. Hinc vt tonorum commoditati faciliatque in operando consuleremus,
singulis columnis ascripsimus tonos appropriatos musarithmis dictarum columnarum;
quibus seruatis omnes procul dubio errores facile vitabuntur. Quartus & quintus raro
in vsu sunt, & paucis tantum Musarithmis accommodantur, ob sequentem vt dixi illi-
citorum interuallorum occursum. Reliqui omnes in vsu facile venire possunt. Hinc
suadeo vt Tyro primò se in sex tonis potissimum exerceat, videlicet 1. 2. 3. 6. 7. 8. hic-
nim cum principales sint, & ferè cum sex reliquis conueniant, ad omnem harmonicam
modulationem abundè sufficient, imò vix vlla assignari potest cantilena, quæ non iuxta
vnum ex his sex tonis composita sit. Si quis tamen reliquis sex quoque tonis ad ma-
iorem varietatem vti velit, illi non repugnamus, dummodò eà quæ dictum est, cautela
procedat. melius quoque fecerit Tyro, vt prius in II. & VI. tono se exerceat.

CANON V.

De illicitis intervallis evitandis :

Contingit subindè vt mutando tonum, literę in illicita intervalla incident, quę vt omni studio caueas, velim. Sunt enim maximum in Musica absurdum, & aures mirum in modum flagellant. Sunt autem sequentia.

Illicita intervalla.

Reductio illicitorum intervallorum ad licita.

Prima series intervallorum ostendit intervalla illicita: secunda, intervalla reducta. In prima & secunda columna vides *mi* contra *fa*, & *fa* contra *mi* absurdissimum intervallum, reduci per mutationem duri Cantus in mollem. In tertia & quarta columna vides *mi* contra *fa* in primo tono reduci per mutationem cantus duri in b. mollem. In quinta & sexta colūna vides illicita intervalla in câtu molli, reduci per mutationē câtus mollis in durū omisso utroq; b, vel ex duro in mollē utroq; admissio, & sic de cœteris.

Vides igitur quā ratione prohibita intervalla reduci debeant. Quandoeumque igitur in vnum ex hisce incideris, vel clausula mutanda est ex duro in mollem, vel ex molli in durum; vel quod consultius iudicaverim, Musarithmus mutandus erit: quod fiet; si alium quæsiueris Musarithmum cuius vltimi duo numeri in basi, diuersi à priori sint, & habebis negotium totum, sine tanta mutatione confectum. Vnde canonem sic formamus.

Quandocunque numeri Musarithmorum in prohibita intervalla inciderint; tunc 5 1 Musarithmus mutandus est, quod fiet, si alium acceperis, cuius duo vltimi numeri FB in basi diuersi sint. exemplum hoc sit.

Sint Musarithmo basis duo vltimi numeri 5. 1. qui in columna V. toni incident 4 in FB. & cantus sit durus, habebuntq; notæ cadentiam, quam secunda columna monstrat, scilicet prohibitam. Quære igitur alium Musarithmum basis cuius numeri non habeant 5. 1. sed v. g. 6. 2. hos si applices eidem columnæ clauium prodibunt duæ lite-

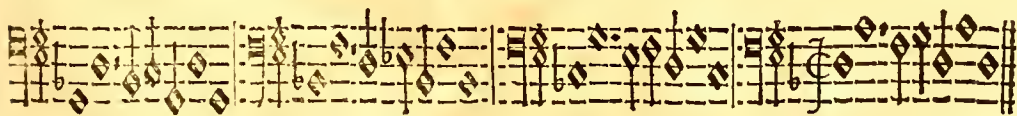
prouenietque clausula vt in secunda strophâ patet, nos hoc loco tantum experimenta in vna voce basis ponimus, reliquę enim voces componuntur eadem prorsus ratione, qua basis. Si iterum promoueas columnam numerorum per 5. gradus, ita vt 1 vel 8. respōdeat D. vt in columnarū secunda applicatione patet, deinde iuxta hāc metathesin pentagrammis puncta impresseris, prodibit II. toni mistura; & ad tertiam metathesin IX. toni mistura prodibit, vt tertia periodus ostendit; Quarta verò periodus, erit vt prior sexti toni. Nam vt diximus principium & finis semper debent respondere tono supra quem cantilena quāpiam principaliter composita est.

Vides igitur quā facili negotio tonorum fiat mixtura. In cantilenis igitur supra tonum mollis cantus compositi summo studio cauendum est, ne applicatio siue promotio columnę numerorum contingat in gradu, qui proprię cantui duro competat, & si cantilena facta fuerit in cantu molli, toni qui duro cantui competunt, miscere nulla ratione possunt aut debent, nisi certis ijsque rarissimis casibus, dum nimirum ingentem mutationem ex gaudio in tristitiam artificiosē innuere volumus. Ad agnoscendos verò tonos ritē permixtibilis hosce Canones 2 seruato, sed demus aliud exemplum.

Quandocunq; seligis pro quāpiam compositione perficiendā tonum II. scias eosdem secūdi toni musarithmos ter aut quater mutari posse per bacillos transpositorios, si enim primā alicuius Musarithmi notam vnā tertiā altius acceperis; habebis nouam clausulā & perfectam mutationem toni; item si vnā quartā altiore posueris; deinde vnā quintā; & denique in priorem tonum reuersus fueris: sed in exemplo res clarius elucescet. Sit huiusmodi Musarithmus propositus in notis secundi toni. hunc si mutari velis, applica columnam numerorum musarithmorum ad columnam clauium siue literarum musicarum; ita vt 1. respondeat primę notę musarithmi, videlicet in G. hoc pacto prodibit pro primo versu alicuius metri prima clausula secundi toni. si verò promoueas columnę numerum ad B, ita vt 1 respondeat B, & deinde numeros musarithmorum in notas resolueris, habebis primā mutationem prioris clausulę vt hic apparet. si verò columnam dictam numerorum numero suo 1 literę C in columna clauium applicaueris, deinde iuxta hanc applicationem numeros musarithmorum in notas resolueris, prodibit secunda mutatio clausulę vt hic apparet; si verò columnam numerorum numero suo radicali applicaueris ad D & iuxta hanc applicationē numeros in notas resolueris prodibit tertia mutatio, vt hic apparet. Quarta verò clausula erit eadem cum primā.

				8
			8	7
		8	7	6
	7	6	5	4
G	8	6	5	4
F	7	5	4	3
E	6	4	3	2
D	5	3	2	1
C	4	2	1	
B	3	1		
A	2			
G	1			

I. Musarith. II. Toni Prima Mutatio Secunda Mutatio Tertia Mutatio

Vnde hanc formamus regulā: In omni musarithmo II. toni, quatuor mutationes fieri possunt. prima contingit, si 1 numerum columnę numerorum applies vnā tertiā, vnā quarta, & vnā quinta altiore prima nota primi Musarithmi; proueniet enim perfecta tonorum mistio.

Aliud Exemplum mutationis tonorum.

C A N O N V I I.

De vitandis prohibitis interuallis.

I. **Q**uandocunque cantilena aliqua est signata characterismo cantus mollis, numerus 1. vel 8. columnæ memoratæ, nequaquam applicari debet supra literas A & E. cum enim hæc interualla propriè cantus duri sint, præterquam quod diuersæ naturæ tonis infereretur, etiam in interualla illicita inciderent. ad reliquas verò omnes literas dictus numerus 1. vel 8. applicari potest.

II. Si cantilena fuerit signata characterismo cantus duri, tunc numerus 1 vel 8. nequaquam statui debet supra B. & supra E, & hoc adhibitis signis $\otimes$ b nisi, non nisi raro: has duas regulas si ritè seruaris, sine periculo vllò in missione tonorum progredieris.

C A N O N V I I I.

De positione signorum chromaticorum b & $\otimes$.

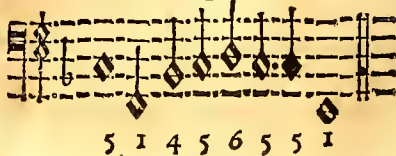
Verùm in vtraque columna dimera applicatoria inuenies signa chromatica tam literis quàm numeris affixa; quibus significauimus, quod, quandocunque tam numerus quàm litera iisdem signis notata occurrunt, tunc notæ istiusmodi signum præfigendum; Si verò alterutra cellula columnarū ijs fuerit vacua, omittendum erit. Ita in prima columna Cliteram signo $\otimes$ affectam reperies. 5. autem numerum correspondentem eodem priuatum, quo indicare voluimus C non esse afficiendum hoc signo, sed prorsus omittendum. Iterum in eadem columna septimum numerum pariter hoc signo $\otimes$ affectum reperies, cui E respondet cum præfixo b. quia verò litera priuatur signo $\otimes$ & numerus 7 priuatur litera b. signum tibi erit, vtrumque in hoc tono, tam literam b, quàm $\otimes$, omittendum. quæ omnia diligenter notanda sunt. Promota verò columna numerorum vno gradu v. g. ex F in G. reperies 6. numerum b signatum; 7 verò signo $\otimes$ affectum. quibus numeris, cum E & F respondeant iisdem signis notata indicabit tibi vti π E præfigendum b. ita F. præfigendum esse $\otimes$. adeò vt hæc vniuersalis regula esse possit. Quandocunque tam literæ, quàm numeri correspondentes iisdem signis affecti occurrerint, tum literas postulare affectionem signorum; si verò alterutra tantum vel litera vel numerus hisce signis affectus fuerit, literam nulla ratione eo signo notandam. Nota quoque signum $\otimes$ non semper, vti in Canone tertio monuimus poni debere, sed tunc, cum nota sequens ascenderit, aut pausa immediatè sequatur, aut etiam finalis fuerit. Sed hæc omnia fusiùs in sequente parte tractabuntur. quare eò Lectorem remittimus.

C A N O N I X.

De Multiplicatione Musarithmorum.

VT maiorem varietatem in Musurgia nostra monstraremus, hunc Canonem ordinauimus. Consistit autem multiplicatio in hoc, cum ex vno numero alicuius Musarithmi integrum Musarithmum formemus. Sit pro exemplo logarithmus *Basis* pro primo themate assumptus sequens 5 1 4 5 6 5 5 1. cui respondent literæ in colum. cl. CFBCDCCF. notæ verò in *Basis* respondent vt è latere apparet. Hunc Musarithmū infinitis modis variare poteris hac arte. Et primum quidem

Paradigma.

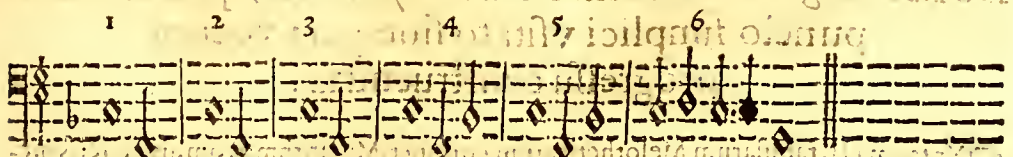
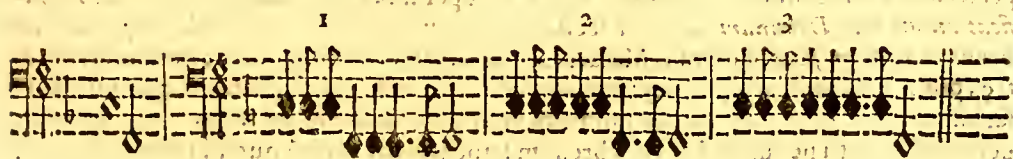

quidem si 5. octies pro multitudine syllabarum in assumpto themate. *Veni Creator Spiritus*, ponas, id est primam notam in C postam 8. replicas; & deinde alteram periodum similiter octies in F. & 3. similiter octies in B; & ultima vox ordinariam cadentiam seruet. Verum ex sequenti exemplo mentem nostram melius percipies.

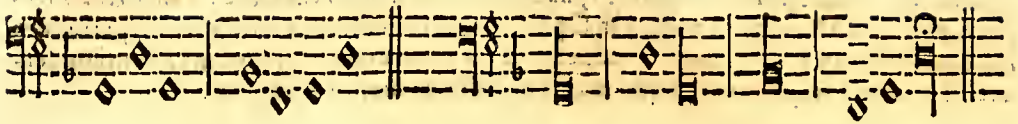
Veni creator spiritus mentes tuorum visita imple superna gratia, Quae tu creasti pectora, &c.

Vides in hoc exemplo superioris paradigmatis primam notam in C esse hic octies replicatam iuxta octo syllabas, secundam vero notam hic in F pariter octies multiplicatam tertiam, in B. similiter, quartam in C. ita tamen ut 3 primas notas in C, duas sequentes in D; & 2 in C, & ultimam tandem in F ponas, ut in paradiigmate. Ne vero in notis metrometris erres, accipere poteris, pro qualibet nota unam ex duodecim notarum in calce columnae octosyllaborum contentarum seriem. Secundo si integras periodos nolis, poteris Musarithmum diuidere quouis modo. Vel enim primam notam paradigmatis in C duplare vel triplare vel quadruplare vel quintuplare &c. & secundam notam in F. sextuplare, vel quintuplare, vel quadruplare, vel triplare vel duplare, ut in sequenti exemplo patet.

Veni Veni Veni Veni cre Veni cre ator Spiritus.

Ecce in hoc paradigmtate ex infinitis fere combinationibus pauculas tantum selegimus; primae tres clausulae respondent duabus notis superioris paradigmtatis, ut in praecedenti pentagrammo basis patet, quarta & quinta tribus notis superioris paradigmtatis, sexta quinque reliquis, atque haec omnia infinitis, ut dixi modis mutabiles & replicabiles sunt. Sicut enim primae, sic & ultimae multiplicabiles sunt, idque in tempore quouis dato. Verum cum de hisce in sequentibus fusius tractaturi simus, hic superuacaneum esse ratus sum ijs longius immorari. Ex his sequitur quam facili negotio hac methodo, centus illi quos vulgo [falso bordone] vocant fieri possint. Sint enim dativ. g. Musarithmi 1. 5. 1. & 3. 7. 1. 5. in notas translati, ut hic patet conficies, ut barbarè loquar, *falsum bordonem*, si primae & tertiae in primo membro, deinde primae in secundo membro, & quartae notae valorem per longam exprimas, ut sequitur.

Quibus quidem notis quosuis verborum hymnos, quosuis denique psalmos accommodare poteris. Atque hoc harmoniæ genere in psalmis hymnisque cantandis Musici passim utuntur, ut proinde cum vulgaria sint amplius pertractanda non censeam; Quare huiusmodi falsos bordones componendi methodum tantum tibi insinuasse sufficiat; ne quicquam in musica sit, in quod Musurgia nostra imperium suum extendere dici non possit.

CANON X.

De Verborum ad notas accommodatione.

IN Pinace I. posuimus polysyllaba quorum penultima longa; In secundo Pinace contra polysyllaba posuimus penultima breui; Quotiescunque igitur vox aliqua quotcunque syllabarum, occurrerit, cuius ultima syllaba longa fuerit, primi pinacis polysyllabis vteris; Si vero penultima brevis fuerit, secundi pinacis prout titulus demonstrat, Musarithmis vteris; In calce verò vtriusque tabule, hoc est in calce vniuscuiusque columnæ notæ positæ sunt Metrometre dictæ, eo quod datum qualescunque polysyllabum perfectè & multis modis metiantur. V.g. si sit super hæc verba componendum, *Magnificat anima mea Dominum* accipe in secundo pinace in columna tetrasyllaborum penultima breui pro *Magnificat*, quemuis Musarithmum; cui in calce respondent notæ metrometre; pro *Anima mea*, accipies in primo pinace in columna pentasyllaborum, quemuis Musarithmum, cui quælibet in calce notarum metrometrarum series respondet. hæc enim pentasyllaba etsi penultimâ natura breuem habeant, habet tamē quoad sonum longam. Vel pro libitu pro *Anima* trisyllabum; & pro *mea* bisyllabo uti poteris. quæ omnia iam supra declarata sunt.

CAPUT V.

De Musurgia Poetica metrica Rhythmica, quæ Contrapuncto simplici vsitato siue pari vocum progressu construenda.

SYNTAGMA II. tabularum Melotheticarum continet, Musarithmos omnis generis metris applicatos atque adeo hoc loco vniuersam Musicam poeticam, quantum fieri potest, tractabimus; ut nulla natio in mundo sit, quæ non possit supra quoslibet versus in natia lingua constructos Symphonias omnis generis (etiam si Musicæ fuerint imperiti) construere. Quod tanto facio libentius, quanto non ita pridem hoc à Syris & Arabibus, ac Patribus nostris Indis alijsque diuersarum Prouinciarum instantius à me fuisse requisitum, accessit quod à nemine id huc usque præstitum sciam. Nam cum non semper vbiuis locorum, qui artem melotheticam norint Magistri reperiantur, Cantilenæ tamen siue ad deuotionem hominum excitandam, siue in vsu theatrali aut etiam propriam recreationem seruientes, subinde necessarie sint; operæ precium me facturum existimaui, si hoc loco modum traderem, quo omnes populi se ipsis supra datis quoslibet in natia lingua constructos versus, quaslibet harmonias & quouis artificio adornatas componere possint; Quod quidem nulla ratione melius in effectum deduci potuit, quam per Musurgiam poeticam; quæ cum orationem siue certum verborum contextum

textum non vago ac soluto stylo, sed eundem metrica quadam amussi sub certo syllabarum pedumque numero liget & constringat; Metra autem omnibus linguis applicari possunt; Certè id nobis magnum sanè ad propositum nostrum pertingendum præbet compendii, sed omiſſis verborum ambagibus ad rem ipsam progrediamur à latinis versibus initium facturi.

Sicuti igitur corpus ex varijs membris, tabella ex varijs picturis, & harmonia ex diuersis vocibus oriuntur, ita ex varijs pedibus varij nascuntur verius, metra seu Rhythmi, vt proinde versus nihil aliud sit quàm oratio certo genere atque ordine pedum alligata, quorum quidem nouem species; nonnulli vigintiquatuor; alij plura, pauciora alij posuerunt; de quibus singulis fusè parte secunda huius libri: nos relictis hisce poetarum altercationibus, ea metrorum genera assumemus, quæ & ad animi affectiones excitandas plus energix, & ad Musicos numeros plus aptitudinis habere videbuntur. Ordine igitur naturali progredientes, à minimis versibus ad maximos vsque singulis Musarithmos appropriatos per tabulas applicabimus, vt sic dato quolibet versu, statim pinax cū Musarithmis versus dati inueniri possit. Cū verò plerumque non vnus versus aut strophæ, sed plures simul à coaceruentur, omnia versuum genera in tetraſtrophæid est quatuor strophas partiemur, vt sic faciliori negotio in arte Musurgica procedat Tyro.

Propositio I.

Datis metris Adonijs & certo tono Melothesium quamuis infinita quadam varietate componere.

Quamuis Adonius versus non nisi rarò polyſtrophus sit; sed vt plurimum sapphicis tristrophis in fine adiungi soleat, nos tamen hic pro themate tetraſtrophonæ assumpsimus, vt artem nostram illi melius applicare possēmus. Sit metrum tetraſtrophon Adonium datum, vt sequitur.

Adonium Tetrastr.

*Nubibus atris
Condita, nullum
Fundere possunt
Sydera lumen*

Dactylicum Tetrastr.

*Tollite lumina
Ad vaga sidera
Cernite Numinis
Lucida munera.*

Petitur super hos versus componi musica; ita operare.

Primò, feligatur Tonus verbis aptus, ex systemate vniuersali, vel ex mensa Tonographica.

Secundò, signetur systema phonotacticum characterismo cantus, quem tonus refert, duro si durus, si mollis, molli; id est singula quatuor vocum pentagramma suis scalis & clauibus vt in mensa Tonographica præscripsimus, & infra patet, signanda sunt.

Tertiò, Hoc peracto accipe Pinacem III. ante te, in quo prima columna Adonia; secunda Dactylica continet; excerpanturque quatuor Musarithmi quatuor strophis datis competentes, vt sequitur.

I.	II.	III.	IV.
5 5 3 5 5	5 5 5 4 5	6 6 5 5 5	6 5 5 6 5
3 2 8 7 8	7 7 8 6 7	8 8 8 7 8	8 3 3 8 8
5 5 1 2 3	2 3 3 2 2	4 4 3 2 3	1 3 5 4 3
8 7 6 5 1	5 1 1 2 5	4 4 1 5 1	4 3 3 4 1

Hos Musarithmos non ordine quo in columna sequuntur excerptimus, sed promiscuè, ut videret Tyro quoslibet Musarithmos accipi posse sine discretionē, & perinde esse siue ordine recto, siue ordine interrupto, siue transuerso, siue etiā obliquo eos accipias. quāuis consultius fecerit Tyro, si ordinem naturalem columnarum seruet. Excerptis Musarithmis, hac praxi eos in notas animabis.

Quartò, sit Tonus VI. supra quem melothesia construenda est; quare igitur columnam huius toni & iuxta eam applices columnam clauium, ut in margine patet.

Colum. Clauium	VI. Toni
F	8
E	7
D	6
C	5
B	4
A	3
G	2
F	1

Quintò, accipe primam Musarithmi primi seriem numerorum, videlicet 5 5 3 5 5. & vide cui literæ in columna clauium respondeant, & inuenies respondere CCACC; imprime igitur in pentagrammo cantus duo puncta in spacio C, & vnū in A. in discretis pro tribus syllabis [*Nu, bi, bus*] spacijs ut vides; deinde duo alia puncta in spacio C. eiusdem pentagrammij in discretis pro duabus syllabis [*astis*] spacijs. habebisque pro prima stropha consonantiarum loca determinata.

Nubibus atris condita nullum fundere possunt sidera lumen.

Sextò, pro Alto accipe secundam Musarithmi primi numerorum seriem 3 2 8 7 8. & vide quibus in columna clauium literis hi numeri respondeant, & reperies AGFEE. in secundo igitur pentagrammo Alto in tribus spacijs discretis spacio AGF. correspondētibz tria puncta imprimes, deinde vnum spacio E, & denique vnum iterum in spacio F. habebisque loca harmonica in pentagrammo Altii determinata.

Septimò, pro tenore accipe tertiam Musarithmi primi numerorum seriem 5 5 1 2 3. & vide quibus nam literis in columna clauium illa respondeant, & inuenies CCFGA. imprime igitur in totidem spacijs discretis puncta in locis quibus literæ affixæ sunt, videli-

cet prima duo puncta in spacio C; tertium in F. quartum in G. & quintum in A. habebisque loca harmonica Tenoris determinata.

Octauò, accipe pro Bassi quartam Musarithmi primi numerorum seriem 87651. & vide quibusnam in columna clauium literis respondeat, reperiesque FEDCF. imprime itaque puncta totidem in spacijs discretis, atque in locis, quæ clauibus correspondent in pentagrammo Bassi. & habebis loca basis determinata, vt in præcedenti schemate patet.

Nonò, positis punctis notas ijs suprapones, ea quæ sequitur methodo, accipe in calce columnæ quamcunque notarum seriem, notasque singulas singulis punctis applicabis, ita vt omnes notæ in singulis quatuor pentagrammis vni syllabæ respondentes sint eiusdem valoris; apparebitque prima strophæ harmonica, vt in superiori schemate patet.

Decimò, reliquas strophas eadem prorsus ratione & methodo, qua primam expediuius, expedies. Neque enim vlla diuersa operandi ratio in illis occurrere potest. Dato igitur metro Adonio tetraastropho, & dato tono cantilenam assignauimus, quod erat faciendum.

Notæ in pragmatiam peractam.

NOta primò, in huiusmodi metricis compositionibus, easdem prorsus cautelas regulasque obseruandas esse, quas in præcedentibus 10 canonibus tradidimus. Quos vt felicius in negotio progrediaris, perfectè callere debes, vt si difficultas aliqua occurrerit, quid faciendū sit deliberare possis; Soluimus enim in illis 10 canonibus quicquid in vniuersa Musurgia occurrere potest difficultatis. Verum in sequenti propositione aliquas particulares regulas assignabimus; quibus quicquid hic omissum est, vbertim recompenfabitur.

Nota secundò, huiusmodi musarithmos quibuslibet tonis accommodari posse, exceptis ijs, qui ob tritonum aut semidiapente eos non admittunt.

Nota tertio, sedes signorum accidentalium obseruandas. sine his enim facilè error contingere posset.

Nota quartò, vel per vnius musarithmi ad diuersis tonis applicationem, eundem effectum prodire, qui per 4 diuersos musarithmos diuersis strophis accommodatos.

Nota quintò, ad misturas tonorum artificiosius in 2 & 3 strophæ inferendas, ordinem columnarum naturalem seruandum; ita vt prima columna strophæ primæ; secunda secundæ; tertiæ tertiæ; quarta quartæ correspondeat; hoc enim pacto omnis in mixtura tonorum error vitabitur; & cantilena naturali processu constituta, dulcius aures feriet. Quæ omnia summo studio obseruanda sunt.

Sequitur Pinax Musarithmorum.

Propositio I I.

*Dato metro Iambico Euripedæo, & dato tono quolibet supra illud
quamlibet harmoniam componere.*

I Ambicum Euripedæum metrum hec syllabum est, cuius Musarithmos in quatuor columnis Pinacis IV. Syntagmatis secundi ordine, velut in totidem tetraastropha ordinavimus, ut titulus columnarum demonstrat. Assumamus pro themate metri vulgatissimum, faciatissimumque illum hymnum, qui sequitur.

*Aue maris stella
DEI Mater alma
Atque semper Virgo
Felix cæli porta.*

Super hunc itaque tetraastrophon quispiam desiderabit componere modulationem quatuor vocibus decantandam; is ita procedet. Primò columnas rescissas eo ordine, quo voluerit ordinabit vel etiam 4 Musarithmos quatuor strophis correspondentes excerptet seorsim; Sint autem quatuor Musarithmi ordine iuxta stropharum ordinem excerpti, ut sequitur.

II. Toni

G	8
F	7
E	6
D	5
C	4
B	3
A	2
G	1

I. Stropha

II.

III.

IV.

Musarithmi	{	123423	245545	328323	534123	}	tetraastroph.
		578878	765867	578777	556455		
		328855	713322	123345	331171		
		876458	543825	876373	334658		

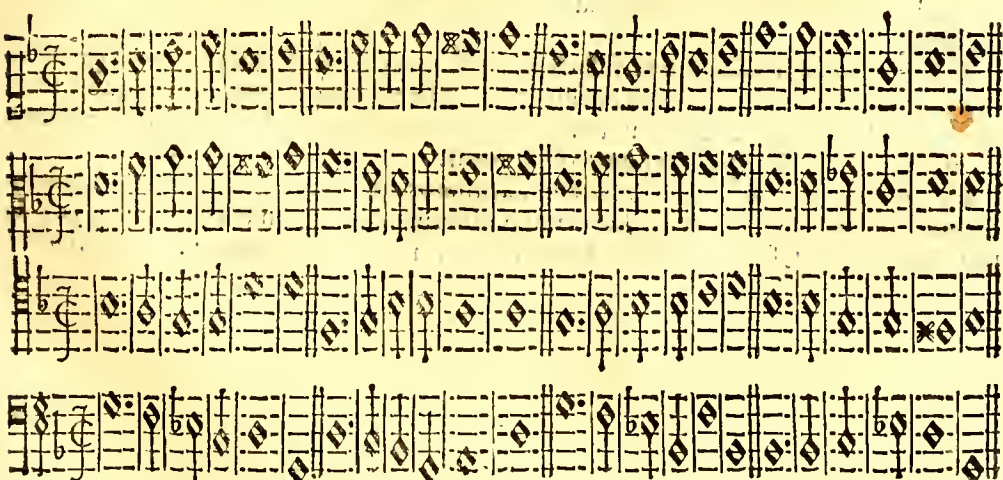
Excerptis Musarithmis, selige tonum, qui sit v. g. secundus, hic enim excitandæ deuotioni magis congruus est. deinde applicetur columnæ toni secundi columna clauium ut è latere appareat. Cum verò tonus mollis sit, systematis phonotactici singula pentagamma appropriatis clauibus & characterismis debitis (quas è præmissis petes) signabis, ut hic expressum vides.

I.

II.

III.

IV.

Aue maris stella Dei Mater alma atque semper Virgo felix cæli porta

Præparato phonotactico systemate discretisque pro singulis syllabis totidem spacijs, compositionem ordieris, vt sequitur.

Primò, expedies strophę primæ Musarithmum, deinde ordine reliquos. Vide igitur quibus literis in columna clauium respondeant primi Musarithmi prima numerorum series 123423. & inuenies GABCAB. harum literarum loca quære in pentagrammo Cantus, ibique puncta imprimes. vt vides, deinde vide quibus literis in columna clauium respondeat secunda numerorum in primo Musarithmo series 578878. & reperies DEFGFG. harum literarum loca quære in pentagrammo Alti, ibique puncta imprime: tertio vide quibus literis respondeat tertia numerorum series 321155 in eodem Musarithmo, & reperiẽeam respondere BAGGDD. harum literarum loca quære in pentagrammo Tenoris, ibique puncta imprime. Quartò vide quibus literis in columna clauium Basis Musarithmus 876458 respondeat; reperiẽsqne GFECDG. harum literarum loca in pentagrammo Basis diligenter nota, ibique puncta imprime. Quibus impressis accipe quamcunque notarum metrometrarum (quas in calce columnarum inuenies) seriẽm; eamque vnã & eandẽ singulis quatuor vocibus accommoda, videlicet, supra puncta singulis pentagrammĩs impressa; Nam hæc puncta ostendunt spacia in quibus notæ numero punctũque correspondentes poni debent, habebisq; primam stropham compositam; Reliquas ordine strophas eadem prorsus ratione expedies. Dato igitur Iambico Euripedæo tetrastropho & dato tono quęsito, datam melodiam composuimus, quod erat faciendum.

Notæ in Pinacem IV.

I. **V**T stropharum melodia sincerior habeatur, musarithmi ex stropharum columnis naturali ordine dispositis excerptantur. Quod ideo monemus ne musarithmi hinc inde, sine vlllo selectu excerpti, quosdam suppedient, qui minus suauis melodia influant. hinc prouidimus, vt musarithmi naturali ordine deprompti semper perfectam harmoniam, quę in exacta tonorum mistura consistit, exhiberent. quod & supra monuimus, & in omnibus secuturis pinacibus obseruandum est. Hoc non ideo dictum velim, quod in promiscuẽ depromptis musarithmis nulla harmonia prædeat; ea enim semper, quocunque ordine eos deprõpseris emerget; sed quod ij, non effectum parem ijs, qui ex columnis ordine naturali depromuntur, exhibeant. Si quis tamen, in hoc negotio exercitator fuerit; is ex dispositione numerorum facile quoque intentum, hinc inde eos depromendo, effectum consequetur.

II. Loca $\times$ & b. summo studio, iuxta præcepta in præcedentibus tradita, obseruanda sunt.

III. Vel vnicus musarithmus sufficiet ad 4 stropharum perfectam harmoniam; si vt in præcedentibus dictum est, per bacillos transpositorios diuersis tonis, vel quod idem est diuersis literis in columna clauium applicetur. hoc interim obseruando, vt vltima strophæ semper primæ quoad tonum respondeat.

IV. Hosce prædictos 4 stropharum musarithmos omnibus tonis in capite columnarum descriptis applicare poteris; hoc tamen obseruando, vt si in voce quapiam vox altior aut depressior, fuerit; tam cum altera voce, vt in canonibus dictum est, commutes.

P I N A X I V.

Iambica Euripedæa penultima longa.

Forma metrice. Aue maris stella.

Stropha I.	Stropha II.	Stropha III.	Stropha IV.
T.I.II.III.IV.IX.X.	T.I.II.III.IV.IX.X.	T.I.II.III.IV.IX.X.	T.I.II.III.IV.IX.X.
553233	543242	554323	543423
875777	775787	777577	775655
323455	323585	332345	323171
858733	378565	337873	378451
555555	333322	222287	554323
888788	777777	777755	775555
333233	555544	444432	331171
111511	333377	777785	334151
823655	767322	723545	776878
578378	245545	578777	554355
348423	785867	348323	338823
816451	543125	876373	334651
323217	323545	545432	876878
875755	578777	777787	654555
555432	348323	323455	331323
153485	876373	373217	634151
323455	323583	546545	882323
878277	578765	723287	657878
555233	348347	573582	114555
851733	876543	321765	432151
555455	323545	545432	354323
887875	578777	777787	876555
332123	348323	323455	331171
115651	876373	373287	634151
555555	555544	222232	554323
888788	777777	777755	776555
333233	333322	444435	331171
888588	333377	777785	334151
555544	555432	323545	656455
777777	777755	578777	888878
333322	223287	348323	834823
333377	553785	876373	484651
554455	543242	554323	543655
776878	775787	777777	775878
331123	323582	332345	323423
334651	378565	337873	378451
345423	323523	546545	882323
877655	578765	723287	657878
543878	348347	573582	884555
123451	876543	321765	432151

Nota Temporis.

---	---	---	---

Tripl. min. Tripl. maior

Propositio I I I.

Dato tetrastropho monocolo Anacreontici metri, super id quamvis harmoniam petitam componere.

SIt datum tetrastrophon ut sequitur duplex Anacreonticum propriè dictum, & Boetianum.

*O ter quaterque se felix
Cicada, quæ supremis
In arborum viretis
Cantare dulce gaudes*

Anacreonticum

*Habet omnis hoc voluptas
Stimulis agit furentes
Apiumque per volantum
Ferit acta corda morsu.*

Boetianum.

Quicumque igitur super hoc metrum harmoniam desiderat componere; is ita procedat. sit tonus VIII. datus pro forma cantus.

I. Accipe quoslibet Musarithmos iuxta 4. strophas dispositos in sequenti pinace, ut inferius patet.

II. Signentur pentagramma palimpsesti phonotacti characterismo cantus duri prout octavus tonus refert.

III. Applicata 8. toni columna ad columnam clauium, punctato in singulis pentagrammis sedes clauium per Musarithmos appropriatos indicatas, ea prorsus methodo & industria, qua in præcedentibus docuimus. & omnibus peractis prodibit tetraphonium siue quadricinium, ut sequitur. Notæ metrometre ijs applicatæ sint ex seriebus temporis partim perfecti partim imperfecti.

Ton. VIII.

F	7
E	6
D	5
C	4
B	3
A	2
G	1
F	7

	I.	II.	III.	IV.
Musarithmi	5556555	3426656	3566234	5445655
	8776878	8876888	8228282	8825878
	3231123	5653434	6223266	3465423
	1534151	8456414	6526762	8423451

Tetastropho

O ter quaterque felix Cicada quæ supremis &c.

Vides in hoc paradigma utrumque tempus imperfectum in primis duabus strophis; perfectum siue triplam in duabus sequentibus strophis; Melius autem facies si totum tetrastrophon sub eodem tempore vel perfecto vel imperfecto exhibeas.

Anacreontica penultima longa.

Notæ Temporis.

The image displays a page from a historical manuscript, featuring a grid of musical notation. The notation is organized into eight columns, separated by vertical lines. Each column contains a series of square notes, likely representing a specific musical composition or exercise. The notes are arranged in a regular pattern, suggesting a specific musical composition or exercise. The manuscript is written in a historical script, likely Latin or Greek, but the text is mostly illegible due to the focus on the musical notation.

Metri forma est. Oter quaterque sex.

Tr.minor Tr.maior

Propositio IV.

Dato Tetrastropho monocolo metri Iambici Archilochici, datoque tono harmoniam petita componere.

Datum sit Tetrastrophon sequens, hymnus scilicet in Ecclesia cantatissimus.
*Vexilla Regis prodeunt
 Fulget crucis mysterium
 Qua vita mortem pertulit
 Et morte vitam protulit.*

Sitque tonus primus datus, super quem quispiam desiderabit componere harmoniam, ita procedet.

I. Applica columnam clauium columnę toni primi. Deinde signabis quatuor vocum pentagrammij in palimpsesto phonotactico iuxta tonum primum, qui caracterismi duri est.

II. Accipe 4 Musarithmos quosuis ex Pinace sequenti ex quo nos 4 æquales musarithmos 4 strophis correspondentes accepimus.

I. Toni

F	3
E	2
D	8
C	7
B	6
A	5
G	4
F	3

I.	II.	III.	IV.
85766555	57755445	58765443	77766555
33334223	33282222	33287777	33388778
55588778	55487667	55533445	55543223
88564558	33785225	88563773	33348551

Vexilla regis prodeunt Fulget &c.

Deinde operare punctando pentagramma, vt in præcedentibus dictum est; deinde applica punctis quarumcunque notarum in calce columnarum seriem, nos hic triplam elegimus, & prodibit harmonicum tetrastrophon quæsitum; vt hic apparet; diligenter obseruando, positionem signorum chromaticorum & b. locis oportunis faciendam. Quomodo vero huiusmodi cantilenarum compositiones infinitis modis variari possint, diximus in canonibus, quos consule, & in propositione prima pinacis primi. Interim te summo studio notare velim, quod & supra in Canone II. monuimus; Si voces in aliquo tono plus æquo altius aut profundius descenderent, eas permutandas inter se, vt citato loco fusè docuimus.

PINAX

Iambica Archilochica octosyllaba penultima brevia.

Formametri. Veni Creator Spiritus

Propositio V.

*Dato Tetraſtropho metri Enneasyllabi datum ſuper eam
Melotheſiam perficere.*

Sit datum Tetraſtrophon monocolum enneasyllabum, vt ſequitur.

*Aue Regina Angelorum
Aue medela populorum
Salve ſons vitæ ſalve porta
Ex qua lux mundi nobis orta.*

Sit autem ſupra hoc metri genus componenda harmonia, tonuſque VII. datus ſit; Præpoſitis itaque ſignatisque pentagrammis palimpeſti, iuxta tonum datum. excerpe ex Pinace VII. quodlibet Muſarithmorum tetraſtrophon.

G	8
F	7
E	6
D	5
C	4
B	3
A	2
G	1

I.

II.

III.

IV.

354365355	552354322	321234545	554315355
886887678	882876867	876486567	886887678
534542123	334622545	331432522	334562123
112345651	887652125	856782325	112345651

Excerptis Muſarithmis applicabis columnam clauium ad columnam toni VII. & deinde operare vt in præcedentibus docuimus ſignando ſingula pentagramma ſuis punctis, quæ deinde notis vt prius veſties. cuius modi nos hic notas triplæ minoris accepimus, prodibit petita harmonia.

Tetraſtrophona vt petitum erat, & ſequitur.

Aue Regina Angelorū Aue medela populorū Salve &c.

Atque hoc paradigma iterum alijs infinitis modis variare poteris iuxta dicta in præcedentibus, ſed ne eadem ſemper repetere cogamur, Lectorem ad canones & ſchemata remittimus. Dato igitur tetraſtropho & tono, harmoniam petitam confecimus.

Propositio V I.

Dato versu decasyllabo, siue Iambico dactylico, harmoniam petitam conficere.

Sequens Pinax VIII. est ordinatus pro metris Iambicis Alcmanijs trimetris brachycatalectis cuiusmodi est sequens versus.

Spernis decoros Virginis thoros.

Si quis igitur super huiusmodi polytropham harmoniam contexere vellet, is sibi primò pro ratione thematis eligat Musarithmos; deinde operetur vt in præcedentibus dictum fuit, & consequetur intentum suum. Nos hoc loco tantum vnicam stropham exhibebimus paradigmatis loco compositurus igitur supra hoc v. g. thema.

Magna creator rerum omnium.

Accipe quosuis 4 ex toto Pinace Musarithmos, videlicet sequentes, deinde selige tonum vt hic nos VI. deinde applicata columna clauium columnæ toni sexti. operare iuxta præcepta tradita; & prodibit harmonia sequens.

5555534223

7787888778

2332356555

5315184551

Toni VI.

F	8
E	7
D	6
C	5
B	4
A	3
G	2
F	1

Tempus imperfectum.

Tempus perfectum.

Magna creator rerum omnium

Magna creator rerum omnium.

Hoc paradigma deinde consequenter per suas strophas continuare poteris. Seruando interim præcepta & regulas in præcedentibus fusè traditas. Dato igitur, &c. quod erat faciendum.

Metra Decasyllaba penultima breui.

Metri forma: Magne Creator rerum omnium.

Stropha I.	Stropha II.	Stropha III.	Stropha IV.
V. VI. VII. VIII. XI. XII.	V. VI. VII. VIII. XI. XII.	V. VI. VII. VIII. XI. XII.	V. VI. VII. VIII. XI. XII.
2332335555	3443664338	2322235445	3436554555
7887888778	8888882882	7876782222	8888887778
5555553223	5665446666	5554557667	5654331223
5315188551	8648442662	5152585225	1484186551
3343466555	3354347667	5654654334	8882324555
8888888778	8828222222	8878886888	5656878778
5665644223	5876765445	3421434556	3884558223
8641444551	8876525225	8456482884	1432156551
3432332778	5654656556	8728284334	3328878778
8887886555	8878888888	3566566666	8865635555
5655554223	3428434334	8243272882	5543221223
8415114551	8456414884	6526762662	1123456551
8887835545	2354532222	3544328222	3436554555
5565582882	7822287667	8282865667	8888888778
3322352367	5576755445	5765545445	5654331223
1345887665	58252585225	8567823225	1484186551
5555556565	2328768667	8882324555	2332356555
7777788488	7865545445	5656878778	7887888778
2222238888	5543223222	3114551223	5555534223
5555514341	5123521225	1432156551	5315184551
3333328878	5654654334	3443664334	7282334555
8888865655	8878888888	8888882882	5656888778
5555543223	3421436556	5665446666	2234551223
1111123451	8456414884	8648442662	5432186551
2332356555	2328768667	5654654334	3438543223
7887888778	7865545445	8878886888	8876765555
5555534223	5543223222	3421434556	5653388778
5315184551	5123521225	8456482884	8456341551
3288328778	2322232222	3544328222	8882324555
8656553555	7876787667	8282865667	5656878778
5438878223	5554555445	5765545445	3884558223
1234156551	5152515225	8567823225	1432156551
3443356555	8788328778	8882324555	3328878778
8828888778	5556553555	5656878778	8865635555
5665534223	3238878223	3114551223	5543221223
1423184551	8534156551	1432156551	1123456551
3288788778	5654656556	8728284334	5653278778
8656565555	8878888888	3566566666	8828653123
5432214223	3421434334	1243232112	3465421223
1234564551	8456414884	6526762662	8423456551

Notæ Merometræ.

The image displays a page from a manuscript, likely a rhythmic or musical treatise, featuring four columns of notation. Each column contains a series of rhythmic symbols (vertical strokes with flags) and a corresponding sequence of numbers (1-3) indicating the rhythm. The notation is arranged in a grid-like fashion, with four columns and multiple rows of symbols and numbers.

The first column shows a sequence of rhythmic symbols (vertical strokes with flags) and a corresponding sequence of numbers (1-3) indicating the rhythm. The second column shows a sequence of rhythmic symbols (vertical strokes with flags) and a corresponding sequence of numbers (1-3) indicating the rhythm. The third column shows a sequence of rhythmic symbols (vertical strokes with flags) and a corresponding sequence of numbers (1-3) indicating the rhythm. The fourth column shows a sequence of rhythmic symbols (vertical strokes with flags) and a corresponding sequence of numbers (1-3) indicating the rhythm.

Propositio VI I.

*Dato Hendecasyllabo tristropho petitam supra id
harmoniam conficere.*

Sit datum Hendecasyllabum tristrophon ex Horatio, vt sequitur.

Ternos vetusti congios salerni

Hausit potentum Romuli nepotum

Regnator audax, arbiterque Regum.

Præpara Phonotacticum palimpsestum & pentagrāma suis clauibus & scalę iuxta tonum datum (qui verbi gratia secundus tonus sit) adapta. Columnam columnę toni dati applica, & deinde excerpe quosuis ordine ex Pinace Musarithmos sequenti 3. deinde operare iuxta regulas datas. prodibitque harmonia quę sita.

II. Toni

G	8
F	7
E	6
D	5
C	4
B	3
A	2
G	1

I.

II.

III.

55323343545

53323543222

55565117171

77171111517

7777775545

77717655455

23555565212

35545321767

33335432123

53151858765

33373378525

33363415651

Ternos vetusti congios salerni &c.

Hoc paradigma quā ratione in infinitum variari possit percipies ex traditis in præcedentibus regulis; quā ratione quoque dato vno Musarithmo illum per mixturam tonorum variare possis; quando & ubi $\otimes$ loca ponenda, ibidem percipies. Vides igitur, quomodo dato metro Hendecasyllabo, harmonia inde desiderata resultet. Dato igitur tetrastropho hendecasyllabo, &c. Quod erat faciendum.

Musarithmos Melotheticos Poeticos continens
pro Phaleucij Hendecasyllabis.

Tonis I. II. III. IV. VII. accommodari possunt.

Pro-

Propositio V I I I.

*Dato carmine Sapphico tristropho dicolo illud in
harmoniam animare.*

IN sequenti Pinace Sapphicos ordinauimus Musarithmos, primæ tres colūne tristrophon cōtinent. 4 verò columnā Adonij Musarithmi continentur, quia Adonia post tria sapphica semper adiungi solent.

Si igitur quispiam hoc metri genere Musicis omnium aptissimo componere vellet, is non aliter operabitur ac hucusq; factum est. Sed rem vnico paradigmate declaremus.

Sit igitur thema Melothesiæ sapphicum tristrophon dicolon celeberrimus ille hymnus decantatissimus S. Ioannis Baptist. festo cantari solitus.

Vt queant laxis resonare fibris

Mira gestorum famuli tuorum

Solue polluti labij reatum

Sancte Ioannes,

Præparato igitur palimpsesto signatisque pentagrammis vocum, excerptæ ex pinace sequente quosuis tres Musarithmos cum Adonio, quos deinde applicata columnā clauium columnæ toni assumpti (qui hic secūdus tonus est) in harmoniam animabis; operando iuxta præcepta & regulas traditas, prodibitque sequens harmonia vocum.

Toni II.

G	8
F	7
E	6
D	5
C	4
B	3
A	2
G	1

I.

II.

III.

Adonium.

5512222171	313171125445	54323117123	34123
8887777555	887655577877	77555665355	55455
33355444323	565423343323	32177442171	32171
88655777851	863458875673	37853445651	86651

Iste Confessor Dñi sacratus

Pari industria infinitis modis hoc vnicum variare poteris, sed de hisce lege Canones & regulas superius traditas. Notare tamen hoc loco te velim præcedentem pinacem & hunc pro sapphicis promiscuè sumi posse; Musarithmi enim vtriusque vel sapphico metro, & phaleucio accommodari possunt. Dato igitur &c. quod erat faciendum.

Propositio I X.

*Dato quotlibet stropharum Asclepiadeo super id harmoniam
petitam conficere.*

Sit thema metri dictum illud Asclepiadæum Horatij.

Mecænas atavis edite Regibus &c.

Lubeat illud harmonicis exornare modulis, ita operare; Excerpe quotlibet ex sequenti pinacæ stropharum Musarithmos. Deinde applicata columna clauium ad columnam toni quem pro themate assumpsisti, operare iuxta præcepta & regulas traditas; habebisque intentum. Exemplum hic apponimus, reliqua industriæ & exercitio Tyronis Melothetæ relinquimus.

Atque hæc sunt, quæ de praxi pinacum siue tabularum Musurgicarum breuiter declaranda duxi, In quibus ubi se industrius Tyro aliquantulum exercuerit, non dubito quin maxima facilitate, quasuis sibi impositas compositiones nullo pene negotio sit confecturus; Nihil enim hic aliud, nisi exercitium continuum requiritur. suadeo tamen, ut diligentissimè perpendat ea, quæ de requisitis ad hanc artem fusè in principio tradidimus. Canones quoque primò, uti & regulas Musicæ poeticæ sibi familiares faciat. Quibus instructus nihil in Contrapuncto simplici tam abditum erit, quod ut dixi non facili negotio sit penetraturus.

3 5 4 3 3 4 4 4 3 2 2 3 3 3 2 3 3 4 5 3 3 2 2 2 3 3 5 4 3 4 3 3 2 2 3

8 2 2 8 8 2 8 8 8 7 7 8 8 8 7 8 8 8 7 8 8 6 6 7 8 6 2 8 7 8 7 7 8 7 7 8

5 5 6 6 6 6 6 5 5 5 5 5 5 5 5 6 5 5 5 4 4 5 5 5 5 6 7 6 5 5 6 5 5

1 5 2 6 6 2 4 4 1 5 5 1 8 8 5 8 8 6 3 7 8 2 2 5 8 8 7 6 5 4 5 3 4 5 5 1

Mecænas atavis &c.

P I N A X X I.

Dodecasyllaba penultima breuia.

Stropha I. I.V.VI.VII.VIII.XI.XII.	Stropha II. V.VI.VII.VIII.XI.XII.	Stropha III. V.VI.VII.VIII.XI.XII.	Stropha IV. V.VI.VII.VIII.XI.XII.
33 32 23 32 45 55 88 87 78 82 82 23 55 55 55 55 67 78 88 65 51 87 65 51	32 32 23 23 22 22 88 87 78 78 76 67 56 55 55 55 54 45 84 85 58 51 52 25	22 22 22 44 32 23 77 77 77 88 87 78 55 55 55 66 55 55 55 55 55 44 15 51	33 35 32 33 27 78 88 82 87 88 65 55 55 55 55 55 42 23 88 87 85 33 45 51
34 45 56 55 32 23 88 88 88 78 87 78 56 63 34 23 55 55 86 48 84 53 15 51	33 23 33 44 44 34 88 78 82 22 21 88 55 55 55 22 22 56 88 58 88 77 77 84	33 54 34 23 22 23 88 28 78 78 87 78 55 56 76 55 65 55 88 76 54 53 45 51	33 65 55 66 65 55 88 87 78 88 87 78 55 45 23 44 42 23 88 45 51 44 45 51
34 32 23 32 88 78 88 77 78 86 56 55 16 55 55 54 32 23 84 85 51 12 34 51	32 88 32 43 27 78 87 66 87 28 65 55 55 34 55 65 42 23 85 64 15 23 45 51	66 66 56 55 55 45 88 88 88 77 77 67 44 44 34 22 22 22 44 44 84 55 55 25	33 54 34 32 32 23 88 28 78 78 87 78 55 56 76 55 55 55 88 76 54 53 45 51
32 88 32 43 27 78 87 66 87 28 65 55 55 34 55 65 42 23 85 64 15 23 45 51	43 22 23 22 22 22 28 87 78 76 76 67 66 65 55 54 54 45 23 45 51 52 52 25	66 66 56 55 55 45 88 88 88 77 77 67 44 44 34 22 22 22 44 44 84 55 55 25	65 44 32 83 32 23 87 82 87 88 87 78 42 15 55 55 42 23 45 67 85 63 45 51
82 28 82 88 32 23 66 66 66 66 87 78 34 43 34 44 55 55 64 26 62 44 15 51	33 23 34 44 32 22 88 78 88 88 86 67 55 55 56 66 54 45 88 58 84 44 82 25	66 56 64 44 43 34 88 88 88 82 28 88 44 34 46 65 55 56 44 14 44 67 78 84	22 32 23 88 87 78 77 87 78 56 65 55 55 55 55 32 22 23 55 25 51 34 45 51
56 54 43 34 32 23 88 88 88 88 87 78 34 56 55 55 55 55 84 34 41 14 15 51	33 23 33 44 44 34 88 78 88 22 22 88 55 55 55 22 25 66 88 58 88 77 77 84	33 54 34 23 22 23 88 28 78 77 87 78 55 56 76 55 65 55 88 76 54 53 45 51	33 54 34 33 32 23 88 28 78 78 87 78 55 56 76 55 65 55 88 76 54 53 45 51
35 43 34 44 32 23 82 28 82 88 87 78 67 66 66 66 55 55 65 26 62 44 15 51	33 23 34 53 32 22 88 78 88 78 86 67 55 55 56 55 54 45 88 58 86 38 82 25	33 55 32 33 22 23 88 82 87 88 87 78 55 55 55 55 65 55 88 87 85 33 45 51	77 67 78 88 87 78 55 45 55 56 65 55 22 22 23 32 22 23 55 25 51 34 45 51
32 88 32 43 22 23 87 66 87 28 87 78 55 34 55 65 65 55 85 64 15 23 45 51	43 27 78 76 76 67 28 65 55 54 54 45 65 42 23 22 22 22 23 45 51 52 52 25	44 34 44 44 43 34 88 88 88 82 28 88 66 56 66 65 55 56 44 14 44 67 78 84	22 22 23 32 22 23 77 67 78 88 87 78 55 45 55 56 65 55 55 25 51 34 45 51
35 43 34 44 32 23 82 28 82 88 87 78 67 66 66 66 55 55 65 26 62 44 15 51	33 23 34 53 32 22 88 78 88 78 86 67 55 55 56 55 54 45 88 58 86 38 82 25	66 56 66 65 55 56 88 88 88 82 28 88 44 34 44 44 43 34 44 14 44 67 78 84	55 45 52 88 87 78 77 67 77 56 65 55 22 22 23 32 22 23 55 25 55 34 45 51
35 45 53 33 32 23 82 82 28 88 87 78 55 67 75 55 55 55 87 65 58 11 15 51	44 32 23 35 55 45 88 87 78 82 28 82 66 55 55 55 23 67 44 15 51 87 76 65	44 32 23 82 27 78 88 87 78 66 65 55 66 55 55 34 42 23 44 15 51 64 45 51	34 43 34 66 54 43 88 88 88 88 88 88 56 65 56 44 36 65 86 48 84 44 14 48

Notæ Metrometræ.

○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○
○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○
○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○
○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○
○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○
○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○
○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○
○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○
○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○
○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○
○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○
○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○	○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Regule in Musurgiam Poeticam.

NE semper eadem repetere cogamur, hic regulas quasdam ponemus, quibus in Melotheticis operationibus dirigamur, scopulolque difficultatum occurrentium facilius vitemus.

Regula prima. Cum Musurgia poetica per periodos polystrophas incedat; Notandum primò est hos números harmonicos basis 5. 1. vel 5. 8. ubicunq; occurrerint eidem tono applicatos idem semper producere v. g. in sexto tono, semper cadentiâ ex C in F. significat in secundo tono cadentiam ex D in G. & sic de cœteris. ne itaq; idem semper sonus tonusque percipiatur; Melotheta Tyro inter Musarithmos basis alios præter dictos quæret harmonicos numeros, quales sunt hi 2. 5. vel 7. 3. vel 6. 5. vel quicunque alij occurrerint, atque his semper pro secunda vel tertia strophâ uti poterit; Prima enim & vltima strophâ semper tonum initio assumptum tenere debent, ut tantò maior in harmonicis modulationibus varietas percipiatur. Exemplum dedimus in præcedenti compositione, ubi vides in Musarithmis 2. & 3. basis vltimas notas differentes esse à notis Musarithmi primi & vltimi, ex quo consequenter nascitur harmonia alterius toni, uti dictum est. Nam prima strophâ secundi toni formam habet, secunda strophâ, verò formam noni toni habet, tertia strophâ formam quinti toni, quarta denique iterum reflectitur in initio assumptum secundum tonum. Hæc itaque regula diligentissimè seruanda est. Si enim quis semper acciperet pro secundo tono eosdem numeros harmonicos, is semper eundem tonum faceret, quod quamuis licitum sit, auribus tamen non ita gratum accidit quàm si mixtura variorum tonorum interueniat, uti suprà quoque canone sexto docuimus. Si quis verò diuersos numeros non inueniret, is utetur praxi omnium facillimâ in canone sexto indicatâ, promouendo videlicet assumpti toni Columnam iuxta columnam clauium applicatam vno gradu vel duobus vel quatuor vel quinque gradibus altius, & Musarithmi continuò in aliam Tonorum formam abibunt. atque hæc omnium expeditissima ratio est mixturæ tonorum, adeoque apta & oportuna est cuiuscunque varietatis constituendæ; ut vel vnus Musarithmus immobilis per quaternam columnæ numerorum ad alios & alios gradus columnæ clauium promotæ applicationem in quatuor strophas harmonicas semper diuersas emergat. Sit e. g. Musarithmus basis paulò ante adductus 876451, vnus eisdem per variam tonorum mixturam in quatuor strophis exhibendus; Ita procede, vltimum Musarithmi numerum 1. vel 8. applica supra tonum assumptum scilicet secundum tonum, vel quod idem est supra G. & prodibit compositione harmonica strophâ primâ secundi toni. Iterum applica primum vel octauum numerum vltimum Musarithmi primi basis supra D. in columna clauium, & prodibit strophâ secunda supra nonum tonum composita. Applicetur deinde idem numerus supra B. ex compositione numerorum facta; prodibit tertia strophâ supra quintum tonum composita; applicetur denique in columna numerorum numerus primus vel octauus supra G. ut in principio, & prodibit iterum secundi toni strophâ vltima, seruando interim diligentissimè hæc duas regulas.

Regula secunda. Quandocunque cantus fuerit durus, numerus primus vel octauus nunquam statui debent supra B. vel supra F. & non nisi rarò supra E & quidem cum artificio. supra reliquas verò omnes literas illos promouere poteris.

Regula tertia. Quandocunque cantus est mollis, numerus primus vel octauus in columna numerorum, nunquam applicari debent literis A vel E; reliqui omnibus impune applicari poterunt.

Regula quarta. de positione signorum Chromaticorum b b quad. & vide quæ fusè diximus in Canone nono regula præcedentis capitis, & supra S. IV. de positione earumdem figurarum. Verum ne semper cogaris accedere dictas regulas, hic alias ponemus multò breuiores.

Quandocunque numeri 5. 1. vel quod idem est 5. 8. correspondent in columna clauium

Expedita ratio mutandi tonos.

uium literis C F vel G C. vel F B. siue cantus durus fuerit siue mollis, tunc nunquam clauis seu litera quæ septimo numero in columna numerorum respondet affici debet signo X.

Quandocunque verò numeri 51. vel 58. Mufarithmi basis, in columna clauium literis DG. EA. AD. responderint, tunc litera, quæ septimo numero respondet, iure suo postulat signum Σ . si tamen nota post notā hoc signo affectā immediatē ascenderit, vel finalis fuerit; descendente verò nota immediatē sequente, omittenda est. Rationem omnium horum in præcedenti libro fusè demonstraui.

Porro quodcumque in cantu molli 5. i. inciderint in DG. tunc litera quæ 6. respondet, ipsa ferè semper erit b molle, siue notæ in chorda B, semper b. præfigendum est, si verò fuerit cantus durus & numeri 5. i. inciderint in literas A D. tunc pariter litera quæ 6. respondet ordinariè b erit, siue notæ in chorda B ponendæ, b. molli signandæ sunt, videlicet in tono 2. & 1. Quas regulas si seruaueris, harmoniam produces nullo prorsus defectu obnoxiam.

Ex hisce sequitur primò, singulos Musarithmos tetraphonos, iuxta productas regulas per tonorum mixturam quater variatos, producere quatuor stropharum harmoniam, Coroll. 1. omnibus numeris absolutam, etsi enim in singulis strophis intervalla notarum sint eadem, propter tonorum tamen diuersitatem essentialiter mutantur, gratissimamque auribus harmoniam sistunt, quod tamen non fit, si Musarithmos diuersiorum intervallorū uni tono tantum applicarentur. Tanta vis est in tonorum diuersitate.

Regula quinta, de mutatione metri in metrum aliud. Sequitur quoque quâ ratione ex Iambico Euripædeo Catalecto, Hypercatalectum fiat.

Est autem Iambicus Euripedeum hypercatalectum illud cui vna in fine syllaba abūdat, vt in hoc sequenti tetraſtropho apparet.

Aue Virgo Virginum

Aue vita cælitum

Aue lux cœlestium

Vna spes terrestrium.

Quicumque igitur Musarithmos huius metri in tabulam particularem transferre cupit. Is nihil aliud præstabit, nisi ut penultimum numerum in omnibus Musarithmis Pinacis IV. Iambicis Euripedæis accommodatis, duplicet, id est, numerum datum bis ponat, habebitque pinacem Musarithmorum particularem Iambico hypercatalecto accommodatorum, sit v. g. Musarithmus trophe primæ Pinacis IV. ut sequitur.

Catalectus ♀ ? ♀ ♀ Ex catalecto fit hyper- ♀ ♀ ♀ ♀ ♀

	<i>Aue maris stella</i>	Mufarithmus	8887778	catalectus duplicatione	8887778
Hypercat.	° · · · ·	· · · °	catalectus	333223	penultimi numeri in fin

Aue Virgo Virginū

.888551 gulis Musar. vt sequitur. 8885551

Pari pacto notarum metrometrarum penultimam in singulis seriebus vel duplicabis, vel penultimam in duas æquivalentes ei bifecabis: habebitque notas quoque metrometras Iambico hypercatalecto accommodatas, vt in præcedenti notarum exemplo patere potest.

Hinc patet quoque paulò antè compositam compositionem Iambicam catalectam, facillimo negotio totam in hypercatalectam mutari posse; si singularum stropharum penultima nota in duas simul sumptas diuidatur dictæ penultimæ æquivalentes. Coroll. II.

Hinc patet denique quomodo unus & idem Musarithmus diuersis metris facillimo negotio accommodari possit, solà notæ initialis aut finalis diuisione in duas similes diuisæ æquipollentes. Atque hæc cum primis, antequàm vltcrius progrederer, annotanda duxi, vt Melotheta Tyro instructus in omnibus ad praxim se se expeditius accingeret. Multa hoc loco de multiplicatione Musarithmorū atq; varietate cōbinationum prope infinita dicēda erāt; Verū quia hæc omnia fusè in decē canonibus præcedentis capitis tradidimus, idē Lectorem ad eos remittimus; Nam quæcūque ibi diximus, huic Musurgix quoque poeticæ accommodari poterunt. Quare ad alia.

Coroll. III.

APPENDIX.

In Musurgiam Poeticam siue Rhythmicam.

TRactauimus hucusque de Musurgia poetica monocola id est, qua industria quoduis metri genus homogeneum Mulicis modulis animare possumus, iam verò ostendendum est quâ ratione & industria heterogenea diuersi generis metra simul iuncta, (quæ Profodiographi nunc dycola à mistura duorum versuum diuersi generis; iam tricola à trium metrorum; tetracolon à quatuor versuum diuersi generis mistura appellare solent) ad maiorem Musurgicarum operationum varietatem, constituendam, conuertenda sint. Totum negotium paucis synthesibus absoluemus.

Synthesis I. Si itaque Musarithmos ex columna I. Pinacis I. apposueris musarithmis columnæ I. Pinacis III. habebis Musarithmos pro metro Pherecratio, cuiusmodi est illud sequens.

*Grato Pyrrha sub antro
Nigris æquora ventis
Sperat nescius auræ.*

Synthesis II. Si I. Columnâ Adoniâ Pinacis III. bis posueris, habebis Musarithmos pro metris Anapæsticis, vt sequitur.

Cingite vates tempora lauro.

Synthesis III. Si II. Columnâ Dactylicâ Pinacis III. duplicaueris, id est bis posueris, habebis Musarithmos pro metro Asclepiadæo Choriambico, vt sequitur.

*Quod si me Lyricis vatibus inseris
Sublimi feriam sydera vertice.*

Synthesis IV. Si columnam primam Pinacis primi adiunxeris columnæ secundæ Dactylicæ Pinacis tertij, habebis Musarithmos pro metro Glyconico, vt sequitur.

*Spirans Aethera vocibus
Alas pegasus induit.*

Synthesis V. Si columnam primam & secundam Pinacis tertij simul iunxeris, habebis Alcmanicum dactylicum siue Horatianum, vt sequitur.

*Vides vt alta stet niue candidum
Sora Æte, nec iam sustineat onus.*

Synthesis VI. Si vni ex columnis Pinacis V. præfixeris primam columnam Pinacis I. habebis Musarithmos pro Iambico illo metro videlicet pro tertio versu Odes Horatianæ.

Syluæ laborantes geluque.

Synthesis VII. Si primam columnam Pinacis primi præfixeris vni ex columnis Pinacis VI. nascentur Musarithmi pro metro Iambico Alcmanico, vt sequitur.

Spernis decoros Virginis thoros.

Synthesis VIII. Si vni ex columna trisyllaba Pinacis I. postposueris columnam Pinacis V. habebis Musarithmos pro Sapphicis & Phalæucijs hendecasyllabis, vt sequitur.

Veterno resinaque pigrioris.

Synthesis IX. Si columnam quartam pentasyllaborum Pinacis I. præfigas columnæ Dactylicorum Pinacis tertij, habebis Musarithmos pro metris Horatianis cuiusmodi sunt quæ sequuntur.

Odi profanum vulgus & arceo.

Synthesis X. Si binas columnas Pinacis V. vel duas columnas heptasyllaborum Pinacis II. simul ponas, habebis Musarithmos pro pentametro dactylico.

Horridus ore scatens feruet Auernus aquis.

Atque

Atque hac praxi coniungendo columnas columnis, semper diuersa & diuersa metrorum nascentur genera. Exempli gratia ex pinacis primi & secundi, in quibus Musarithmos polysyllabos descripsimus, variâ combinatione omnis generis metra nascetur, quæ sicuti in infinitum propè excurrit dicta combinatio, ita infinitam quoque varietatem metrorum spectat. Columnæ verò pinacis primi & secundi, cum columnis poetica metrica combinatæ, iterum innumerabilem variationis harmonicæ sobolem pariet. Ut vel hinc immensam artificij nostri vastitatem intelligat Lector.

Polycola verò siue diuersorum membrorum metra siue Odas heterogeneas habebis, si diuersas diuersorum pinacum columnas coniunxeris. V. g. si quis super illam Horatianam Odam datam vellet harmoniam componere.

*Vides ut alta stet niue candidum
Soraſte : nec iam sustineant onus
Syluæ laborantes ; geluque
Flumina conſtiterint acuto .*

Ita operabitur, coniuges primam & secundâ columnam Pinacis III. bis; hisce appone vnâ ex columnis Pinacis VI. deinde vnâ columnam secundam Pinacis II. denique vnâ ex columnis Pinacis V. habebisque Musarithmos pro Ode data dispositos.

Non secus alias Syntheses perficies. Possunt autem assignari odæ polycolæ puræ vel non puræ. Odæ polycolæ puræ dicuntur, quæ singulos versus habent heterogeneos. Ut si quis Iambico-Euripedæo Anacreontica, affigeret Iambicum Archilochicum; & huic denique Adonium, is haberet tetraſtrophon tetracolon. Odæ non puræ dicuntur, quando vnius generis metra, bis, ter, quater ponuntur; & deinde aliud diuersi generis metrum adiungitur, ut fit in Horatianis Odis, vbi duo prima metra sunt eiusdem generis, duo verò sequentia sunt diuersi generis, vnde tetraſtrophon tricolon dicitur ut patet in Ode paulò antè citata. ita in sapphicis tribus versibus eiusdem generis adnectitur Adonium diuersi generis, vnde tetraſtrophon dyclon dicitur.

Eadem in omnibus nostræ Poeticæ Musicæ respondent, si quis enim vni ex columnis tetraſtrophis Pinacis IV. qui musarithmos Euripedæos cōtinet, & huic iterū aliam ex Pinace V. & huic aliam ex Pinace VI. deniq; huic subnecteret primam columnam Pinacis III. is haberet Musarithmos pro tetraſtropho tetracolo, quorum videlicet singula metra diuersi generis sunt, ordine dispositos. quorum primum esset Iambicum Euripedæum, alterum Anacreonticum, tertium Archilochicum, quartum denique Adoniū.

Ex quibus omnibus ni fallor clarissimè patet, infinita quædam vis ac potestas in mutua diuersarum columnarum combinatione elucescens. Verum hæc omnia fusiùs cum in sequentibus, tum in Arte nostra combinatoria si DEVS vitam annuerit, demonstrabuntur.

De Versibus Hexametro & Pentametro.

Hexametrum siue Heroicum metrum sex pedibus constat. quorum quintus semper dactylus est, reliqui omnes vel Dactyli vel Spondæi; Pentametrum verò quatuor pedibus constat, quorum omnes vel dactyli sunt vel Spondæi aut Choræi, Pyrrichij; Verum cum hoc metri genus ob maximam varietatem, quam admittit, inconstans sit, neque pedes certo loco fixos teneat, ideò illud tanquàm Musicæ minùs idoneum reijcimus; Si quis tamen supra similia metrorum genera symphoniam construere vellet; Is intentum suum facile obtinebit, si primi & secundi Pinacis Musarithmos iuxta metri pedes ordinauerit; V. g. Si quis supra hoc dyſtichon quippiam moliretur.

*Omnia sunt hominum tenui pendentia filo
Et subito casu quæ valere ruunt.*

Si inquam supra hosce versus tetraphonon componere vellet, is iuxta pedes vtriusque versus ex columnis Pinacis I. & II. Musarithmos excerpere. pro pede [omnia] accipe columnam II. Pinacis II. hic enim habet polysyllaba penultima breuia; pro altero pede

[sunt]

[*sunt hominum*] accipe columnam III. Pinacis eiusdem. pro [*tenui*] accipe iterum columnam II. Pinacis II. pro [*pendentia*] columnam III. Pinacis II. pro [*filo*] denique primam columnam Pinacis I. vel II. Coordinatis hac industria columnis quamlibet transversâ Musarithmorum seriem pro Melothesia petita seligere poteris; & deinde operare quæ admodum in præcedentibus præscripsimus, prodibitque hexametrum musicis modulis ornatum, ut petieras. Eadem prorsus ratione, Pentametrum expedies, est enim in omnibus eadem operandi ratio.

Confectarium.

EX his patet, primi & secundi Pinacis columnas, tam solutæ, quàm ligatæ orationi feruire posse. Dato si quidem quocumque themate verborum, siue ligatorum, siue solutorum, semper intra columnas polysyllabas pedes dati thematis assignabuntur.

C A P V T V I.

Syntagmatis II. explicatio siue Musurgia metrica
florida & artificiosa.

Quid sit Contrapunctus floridus in præcedentis sexti libri principio assatim demonstratum fuit, cum itaque hucusque rationem contrapuncti simplicis in Musurgia nostra metrica tradiderimus, hoc Capite modum ostendemus, quo quivis etiam Musicæ imperitus non simplici tantum Contrapuncto quamvis impositam sibi Melothesium perficere, sed etiam qua ratione artificioso quoque & florido stylo suas cantilenas adornare possit; ne Musici infima nos tantum artis Melotheticæ principia tradidisse, nobis obijcere possent, Vocamus autem Musurgiam floridam & artificiosam, eo quod in ea non puncto contra punctum & nota contra notam isobato gradu, uti hucusque præstitum, vocum procedat fluxus; sed qui idem varijs diuersarum vocum diminutionibus, notarumque consonarum dissonarumque certa concordia, veluti coloribus quibusdam depictus concentus, singulari gratia & voluptate aures auscultantium, mulcere possit. Posuimus autem ad hunc effectum VI. Pinaces Musarithmicos.

Primus Pinax continet Musarithmos floridos & artificiosos pro metris Adonijs & Dactylicis heptasyllabis.

Secundus Pinax continet Musarithmos pro Iambicis Euripæis.

Tertius Pinax continet Musarithmos floridos & artificiosos pro metris Anacreonticis heptasyllabis.

Quartus Pinax continet Musarithmos floridos & artificiosos pro metris Iambicis Archilochicis.

Quintus Pinax continet Musarithmos floridos & artificiosos pro metris Enneasyllabis & decasyllabis.

Sextus Pinax continet Musarithmos floridos & artificiosos pro sapphicis & quibuslibet hendecasyllabis.

Ecce hisce sex Pinacibus exhibemus tibi Musarithmos peculiare, harmoniosas succulentas, & Ecclesiæ aptissimas symphonias continentes.

Notæ Metrometræ unicuique vocis Musarithmo sunt peculiare, in quo differunt à notis Metrometris in I. Syntag. traditis, ibi enim ex 12 seriibus notarum metrometrarum vel una sufficit singulis 4 vocibus communis; Hic verò unuscuiusque Musarithmi vox peculiare sibi vèdicat notarum seriè, quæ mutari non debet. Sunt enim ita cõnexæ cum numeris, ut ab invicem separari nec possint, nec debeant. Hinc quot sunt in uno aliquo Musarithmo numeri, tot in correspondente notarum serie notas reperiri necesse est. Cæterum modus operandi, numerosque Musarithmicos harmonicis modulis exprimendi, in nullo prorsus differt, à modo in præcedente Syntagmate tradito. Imò multo faciliore in hisce quàm in prioribus operatione Tyrones Melothetas reperturos cõfido. Cæterum hisce obiter sic declaratis iam tandem totum negotium aliquot exemplis declaremus.

MVSVRGIÆ RHYTHMICÆ SYNTAGMA II.

Musarithmos Melothefias Floridæ & Artificiofæ continens

PINAX I. MELOTHETICVS

*In quo numeri harmonici pro metris Adonijs & Dactylicis inæquali quidem, sed Florido
& Artificiofo vocum progressu disponuntur.*

Stropha I.		Stropha I I.	
Toni V. VI. VII. VIII. XI. XII.		Toni V. VI. VII. VIII. XI. XII.	
54323	—•••••	7828767	•••••••
3217171	•••••••	567654545	•••••••••
55555	•••••	22222	•••••
87651	•••••	54325	•••••
54323	—•••••	22322	•••••
33827878	•••••••	7788767	•••••••
55623455	•••••••	5554545	•••••••
88451	•••••	55125	•••••
8886287878	•••••••••	3334545	•••••••
66655	•••••	11117122	•••••••
4444323	•••••••	5556567	•••••••
44451	•••••	88825	•••••
34534321171	•••••••••	82345323	•••••••
823888655	•••••••	55587878	•••••••
5654323	•••••••	32823455	•••••••
845678451	•••••••	87651	•••••
322878243323	•••••••••	55655	•••••
8666628878	•••••••••	888878	•••••
5443465555	•••••••••	33423	•••••
1226233451	•••••••••	88451	•••••
84321171	•••••••	44323	•••••
66655	•••••	88887678	•••••••
8284332123	•••••••••	66555	•••••
44451	•••••	44151	•••••
6656545	•••••••	8882787678	•••••••••
88888	•••••	66655	•••••
443484323	•••••••••	4444332823	•••••••••
44141	•••••	44451	•••••
8884323	•••••••	444321171	•••••••••
666717671	•••••••••	888655	•••••••
44423455	•••••••	66654323	•••••••
44451	•••••	44451	•••••
4444323	•••••••	324324323	•••••••••
88827878	•••••••	866646555	•••••••••
66655	•••••	5428782878	•••••••••
44451	•••••	122623451	•••••••••
55455	•••••	22322	•••••
7787678	•••••••	7711767	•••••••
22823	•••••	5554545	•••••••
55651	•••••	55125	•••••

Adonia, & Dactylica.

Strophai I V.		Strophai I V.	
Toni V. VI. VII. VIII. XI. XII.		Toni V. VI. VII. VIII. XI. XII.	
32171	⦿⦿⦿⦿⦿	3962323	⦿⦿⦿⦿⦿
1765656	⦿⦿⦿⦿⦿	8287878	⦿⦿⦿⦿⦿
33333	⦿⦿⦿⦿	555455	⦿⦿⦿⦿⦿
65436	⦿⦿⦿⦿	87651	⦿⦿⦿⦿
33433	⦿⦿⦿⦿⦿	22238282	⦿⦿⦿⦿⦿⦿
6665656	⦿⦿⦿⦿⦿	77766	⦿⦿⦿⦿
8822878	⦿⦿⦿⦿⦿	5555434	⦿⦿⦿⦿⦿
66236	⦿⦿⦿⦿	55562	⦿⦿⦿⦿
5554328282	⦿⦿⦿⦿⦿⦿⦿	33333	⦿⦿⦿⦿
77766	⦿⦿⦿⦿	1765656	⦿⦿⦿⦿⦿
2225434	⦿⦿⦿⦿⦿	32878	⦿⦿⦿⦿⦿
55562	⦿⦿⦿⦿	65436	⦿⦿⦿⦿
22322	⦿⦿⦿⦿	3554323	⦿⦿⦿⦿⦿
7788767	⦿⦿⦿⦿⦿	8287171	⦿⦿⦿⦿⦿
55564545	⦿⦿⦿⦿⦿⦿	523823455	⦿⦿⦿⦿⦿⦿
55125	⦿⦿⦿⦿	87651	⦿⦿⦿⦿
882878	⦿⦿⦿⦿⦿	65543	⦿⦿⦿⦿
66675656	⦿⦿⦿⦿⦿⦿	88888	⦿⦿⦿⦿
33433	⦿⦿⦿⦿	43365	⦿⦿⦿⦿
66236	⦿⦿⦿⦿	48841	⦿⦿⦿⦿
45565	⦿⦿⦿⦿	34554323	⦿⦿⦿⦿⦿⦿
88888	⦿⦿⦿⦿	823287171	⦿⦿⦿⦿⦿⦿
65543	⦿⦿⦿⦿	55555	⦿⦿⦿⦿
43341	⦿⦿⦿⦿	87651	⦿⦿⦿⦿
7788767	⦿⦿⦿⦿⦿⦿	55655	⦿⦿⦿⦿
55564545	⦿⦿⦿⦿⦿⦿	88827171	⦿⦿⦿⦿⦿⦿
22367822	⦿⦿⦿⦿⦿⦿	3344323	⦿⦿⦿⦿⦿⦿
55125	⦿⦿⦿⦿	88451	⦿⦿⦿⦿
2176722	⦿⦿⦿⦿⦿⦿	82343287878	⦿⦿⦿⦿⦿⦿⦿⦿
765454545	⦿⦿⦿⦿⦿⦿⦿	66655	⦿⦿⦿⦿
221767	⦿⦿⦿⦿⦿	443284323	⦿⦿⦿⦿⦿⦿⦿
54325	⦿⦿⦿⦿	44451	⦿⦿⦿⦿
3334545	⦿⦿⦿⦿⦿	3453654323	⦿⦿⦿⦿⦿⦿⦿
88887822	⦿⦿⦿⦿⦿⦿	823888827171	⦿⦿⦿⦿⦿⦿⦿⦿
5556567	⦿⦿⦿⦿⦿	543655	⦿⦿⦿⦿⦿
11125	⦿⦿⦿⦿	845678451	⦿⦿⦿⦿⦿⦿
88827171	⦿⦿⦿⦿⦿⦿	6656545	⦿⦿⦿⦿⦿⦿
66655	⦿⦿⦿⦿	88888	⦿⦿⦿⦿
4444323	⦿⦿⦿⦿⦿⦿	44345341234144323	⦿⦿⦿⦿⦿⦿⦿⦿⦿⦿⦿⦿⦿
44451	⦿⦿⦿⦿	44841	⦿⦿⦿⦿

Propositio I.

Dato metro Iambico Euripedæo & tono primo Melothesium super illud florido stylo consicere.

Expedies hanc propositionem operatione dupli, simplici & mista, vti in præcedenti factum est. Et simplicem quidem instituere poteris vel vnico Musarithmo vni metri strophæ respondenti, qui deinde per tonorum mutationem replicatus, impositæ Melothesium assignet, vti in prima præcedenti operatione præstitimus, vel pluribus Musarithmis, quorum tamen Musarithmus basis duos vltimos numeros habeat differentes à numeris 5. 1. vel 5. 8. vt dictum est, primæ vero & quartæ strophæ tonus idem sit, habebisque quæsitum. Sed demus paradigma promiscuum, ne semper duplicis operationis exemplum dare cogamur.

Sitigitur nobis Melothesia florido stylo perficienda supra Metrum Euripedæum, cuiusmodi Hymnus est. *Aue Maris Stella* &c. excerpantur Musarithmi diuersorum tonorū, cuiusmodi diximus esse eos, quorum numeri vltimi in Musarithmo basis sunt diuersa numeris 5. 1. vel 5. 8. velsi non reperiuntur, vnus Musarithmus per diuersos tonos replicetur.

56728767	2382878	7758776567	5787655
78234543282	554323	543322	12154323
287656765432155	776655	72876542545	34565687878
543785	534451	378825	8763458

Ecce 4 Musarithmos 4 strophis Iambicis metri correspondentes, nos ob spacij angustiam notas metrometras vniciuque in pinace sequenti appositas, studio omisimus; quas tamen summo studio Melotheta punctis in pentagrammis impressis super imponere debet, vt dictum est. In harmoniam igitur petitam dictos Musarithmos animaturus operare, vt in præcedentibus docuimus, & prodibit sequens Melothesia tetraphon.

Aue Maris stella

Recordare in hoc paradigmate regulæ de positione $\mathbb{X}b$. Cæterum nihil restat hoc loco amplius monendum.

P I N A X I I.

Musarithmi Melothesiæ Floridæ siue Artificiose pro metris
Iambicis, Euripedæis, Hectasyllabis.

Aue Maris Stella.

Stropha I.		Stropha I I.	
2432151767	○●●●●●●●	3217655	○●●●●●●●
76543282	○●●●●●●●	1765414323	○●●●●●●●
227755	○●●●●●●●	553388	○●●●●●●●
523715	○●●●●●●●	156341	○●●●●●●●
73327171	○●●●●●●●	823347	○●●●●●●●
556655	○●●●●●●●	551765	○●●●●●●●
28844323	○●●●●●●●	3283323	○●●●●●●●
534451	○●●●●●●●	876543	○●●●●●●●
57728767	○●●●●●●●	55543282	○●●●●●●●
345755	○●●●●●●●	772221717	○●●●●●●●
82343212	○●●●●●●●	255555	○●●●●●●●
173715	○●●●●●●●	557785	○●●●●●●●
888221717	○●●●●●●●	823545	○●●●●●●●
555555	○●●●●●●●	558777	○●●●●●●●
333232	○●●●●●●●	328332823	○●●●●●●●
888785	○●●●●●●●	876373	○●●●●●●●
543321123444321	○●●●●●●●	82332222	○●●●●●●●
567154567653	○●●●●●●●	516767	○●●●●●●●
82348782878878	○●●●●●●●	345545545	○●●●●●●●
8766654551	○●●●●●●●	888725	○●●●●●●●
6671171	○●●●●●●●	2328288767	○●●●●●●●
444555	○●●●●●●●	71564545	○●●●●●●●
882323	○●●●●●●●	544322	○●●●●●●●
442151	○●●●●●●●	5678225	○●●●●●●●
4321717671	○●●●●●●●	334565	○●●●●●●●
8766555	○●●●●●●●	567878888	○●●●●●●●
543284323	○●●●●●●●	3282345665554343	○●●●●●●●
54321445151	○●●●●●●●	87654341	○●●●●●●●
712323	○●●●●●●●	888767	○●●●●●●●
5571171	○●●●●●●●	5565545	○●●●●●●●
234555	○●●●●●●●	332222	○●●●●●●●
532151	○●●●●●●●	884525	○●●●●●●●
321717671	○●●●●●●●	832843254334332123	○●●●●●●●
765455	○●●●●●●●	71761771765	○●●●●●●●
5421232123	○●●●●●●●	3432543212312345	○●●●●●●●
345651	○●●●●●●●	565476587666543	○●●●●●●●
443323	○●●●●●●●	322222	○●●●●●●●
111117671	○●●●●●●●	176767	○●●●●●●●
665555	○●●●●●●●	5545545	○●●●●●●●
441151	○●●●●●●●	12345678227825	○●●●●●●●

Iambica Euripedæa stylo Florido omnibus
tonis commoda.

Stropha	I I I.	Stropha	I V.
2544322	○●●●●○	32827171	○●●●●○
71211767	○●●●●○	175655	○●●●●○
54325642545	○●●●●○	54384323	○●●●●○
567825	○●●●●○	123451	○●●●●○
54345545	○●●●●○	54432343455	○●●●●○
7171217	○●●●●○	1776567171	○●●●●○
5654523282	○●●●●○	54321712123	○●●●●○
328765	○●●●●○	8765434515651	○●●●●○
12345545	○●●●●○	5531215531321	○●●●●○
5456767	○●●●●○	8875567171	○●●●●○
328222	○●●●●○	55382823453	○●●●●○
876525	○●●●●○	8875658	○●●●●○
5565545	○●●●●○	712341432217171	○●●●●○
888787	○●●●●○	5765455	○●●●●○
334323282	○●●●●○	2711765676217323	○●●●●○
884565	○●●●●○	54123451	○●●●●○
72111767	○●●●●○	882323	○●●●●○
575645545	○●●●●○	6542555	○●●●●○
343322	○●●●●○	21171171	○●●●●○
371125	○●●●●○	432151	○●●●●○
3333323	○●●●●○	1171171	○●●●●○
771777	○●●●●○	665455	○●●●●○
553545	○●●●●○	442823	○●●●●○
3455655	○●●●●○	445651	○●●●●○
346555	○●●●●○	432175171	○●●●●○
771217	○●●●●○	666655	○●●●●○
54323282	○●●●●○	843282322	○●●●●○
328765	○●●●●○	445651	○●●●●○
553545	○●●●●○	444323	○●●●●○
171777	○●●●●○	666555	○●●●●○
3283323	○●●●●○	12171171	○●●●●○
856373	○●●●●○	445151	○●●●●○
33217171	○●●●●○	123544323	○●●●●○
865455	○●●●●○	5587655	○●●●●○
55432823	○●●●●○	3283827171	○●●●●○
845651	○●●●●○	8763451	○●●●●○
551231254312171	○●●●●○	5565414323	○●●●●○
88567565671655	○●●●●○	11176545	○●●●●○
5582384323	○●●●●○	334888	○●●●●○
8856756451	○●●●●○	884341	○●●●●○

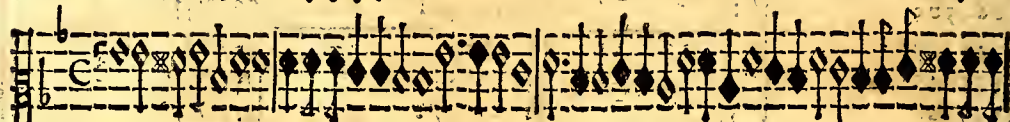
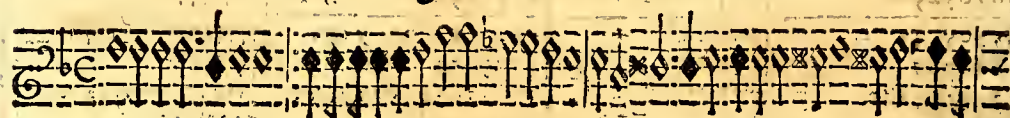
Propositio I I.

*Dato Anacreontico & tono secundo impositam sibi
Melothesiam Florido stylo perficere.*

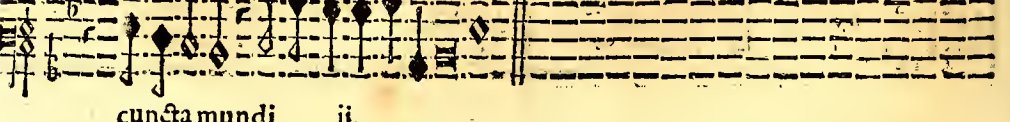
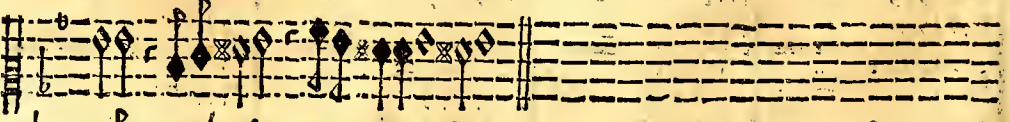
Sequitur Pinax III. pro metris Anacreonticis florido stylo concinnandis; In quo pinace eadem prorsus tibi obseruanda sunt, quæ in præcedenti.

Sit igitur supra aliquod huiusmodi metri tristrophon Melothesia instituenda; excerptis Musarithmis uti docuimus quibuslibet, una cum notis unicuique Musarithmo appositis, operationem simplicem vel mistam institues; Mista autem operatio institui poterit per Musarithmos simplices ex Pinacæ IV. anacreonticorum præcedentis syntagmatis excerptos, floridis huius pinacis Musarithmis apte insertos. Tandem hoc monemus, ut regulas in præcedentibus traditas diligenter serues, ut ad propositum finem tandem pertingas. Sed Exemplum ad meliorem rerum elucidationem apponamus.

Paradigma Melothesias.

Amor celestis aulæ amor felicitatis Beatorum cuncta mundi bona spernunt

cuncta mundi ij.

P I N A X I I I.

Musarithmos Melorhethias Floridæ siue Artificiose continens.
Pro metris Anacreonticis.

O ter quaterque felix.

Stropha I.		Stropha I I.	
Toni I. II. III. IV. IX. X.		Toni I. II. III. IV. IX. X.	
8782317	°°°°°°°°	7823217171	°°°°°°°°°°
5567765	°°°°°°°°	55677655	°°°°°°°°°°
3234542	°°°°°°°°	234544323	°°°°°°°°°°
858-345	°°°°°°°°	5873451	°°°°°°°°°°
8223+55	°°°°°°°°	8223232823	°°°°°°°°°°
54511117	°°°°°°°°	5677775677	°°°°°°°°°°
3228832	°°°°°°°°	3454345	°°°°°°°°°°
8877655	°°°°°°°°	8765434567873	°°°°°°°°°°
3325432	°°°°°°°°	23221171	°°°°°°°°°°
177655	°°°°°°°°	7177555	°°°°°°°°°°
54431717	°°°°°°°°	5545323	°°°°°°°°°°
8673455	°°°°°°°°	5123451	°°°°°°°°°°
2333454345	°°°°°°°°°°	782354323	°°°°°°°°°°
7711117	°°°°°°°°°°	5567655	°°°°°°°°°°
55554312	°°°°°°°°°°	2453127171	°°°°°°°°°°
5318765	°°°°°°°°°°	5173451	°°°°°°°°°°
222322443212	°°°°°°°°°°	55565545	°°°°°°°°°°
7771772176767	°°°°°°°°°°	1111717	°°°°°°°°°°
5555543244	°°°°°°°°°°	3334282	°°°°°°°°°°
5551576547	°°°°°°°°°°	8884565	°°°°°°°°°°
7887327171	°°°°°°°°°°	8233545	°°°°°°°°°°
5545655	°°°°°°°°°°	56771777	°°°°°°°°°°
212144323	°°°°°°°°°°	3425332123	°°°°°°°°°°
56653451	°°°°°°°°°°	8756373	°°°°°°°°°°
553654345	°°°°°°°°°°	23221171	°°°°°°°°°°
1111717	°°°°°°°°°°	7177555	°°°°°°°°°°
3354282	°°°°°°°°°°	5543323	°°°°°°°°°°
8884565	°°°°°°°°°°	5123+51	°°°°°°°°°°
234544323	°°°°°°°°°°	8282222	°°°°°°°°°°
71765655	°°°°°°°°°°	5717767	°°°°°°°°°°
5543217171	°°°°°°°°°°	34+4545	°°°°°°°°°°
5123451	°°°°°°°°°°	876-525	°°°°°°°°°°
84364323	°°°°°°°°°°	5766545	°°°°°°°°°°
65486655	°°°°°°°°°°	82823323	°°°°°°°°°°
8888888	°°°°°°°°°°	32445677	°°°°°°°°°°
4114341	°°°°°°°°°°	8 67773	°°°°°°°°°°
8432171	°°°°°°°°°°	32554232123	°°°°°°°°°°
6771755	°°°°°°°°°°	1771777	°°°°°°°°°°
8254323	°°°°°°°°°°	555366545	°°°°°°°°°°
4556/3451	°°°°°°°°°°	15,6773	°°°°°°°°°°

Anacreontica stylo Florido.

Strophæ I I I.
Toni I. II. III. IV. IX. X.Strophæ I V.
Toni I. II. III. IV. IX. X.

321761767	Y Y Y Y Y Y Y	55554345655	Y Y Y Y Y Y Y
87654454545	Y Y Y Y Y Y Y	11117671765717171	Y Y Y Y Y Y Y
543212567822	Y Y Y Y Y Y Y	55554321234543214323	Y Y Y Y Y Y Y
86756455342325	Y Y Y Y Y Y Y	888876145678565451	Y Y Y Y Y Y Y
777321232212	Y Y Y Y Y Y Y	1112323	Y Y Y Y Y
555543455456767	Y Y Y Y Y Y Y	66671171	Y Y Y Y Y
222172344	Y Y Y Y Y	4444555	Y Y Y Y Y
5551572347	Y Y Y Y Y	4442151	Y Y Y Y Y
3221712322	Y Y Y Y Y	5567765	Y Y Y Y Y
777556767	Y Y Y Y Y	1123327	Y Y Y Y Y
5443254545	Y Y Y Y Y	5567765545	Y Y Y Y Y
3771234543217125	Y Y Y Y Y	8823325438567825	Y Y Y Y Y
1244765	Y Y Y Y Y	555654323	Y Y Y Y Y
5712227	Y Y Y Y Y	777176555	Y Y Y Y Y
3424254345	Y Y Y Y Y	33333171	Y Y Y Y Y
8767525	Y Y Y Y Y	3634151	Y Y Y Y Y
1231777	Y Y Y Y Y	5443234323	Y Y Y Y Y
5776545	Y Y Y Y Y	17766567176567617171	Y Y Y Y Y
3425332123	Y Y Y Y Y	54432143212345654555	Y Y Y Y Y
8756313	Y Y Y Y Y	54432123451	Y Y Y Y Y
77777767	Y Y Y Y Y	33323127167171	Y Y Y Y Y
4445434	Y Y Y Y Y	7777654555	Y Y Y Y Y
2227712	Y Y Y Y Y	5554253142731323	Y Y Y Y Y
7773217	Y Y Y Y Y	3337564534151	Y Y Y Y Y
444432544443322	Y Y Y Y Y	534532173171	Y Y Y Y Y
2222877112211767	Y Y Y Y Y	271271675176517655455	Y Y Y Y Y
77775528855554545	Y Y Y Y Y	5345312345542112323	Y Y Y Y Y
777785566778825	Y Y Y Y Y	53453651	Y Y Y Y Y
78217171	Y Y Y Y Y	14345455	Y Y Y Y Y
5577555	Y Y Y Y Y	5176712171	Y Y Y Y Y
2345323	Y Y Y Y Y	14325425232123	Y Y Y Y Y
5173451	Y Y Y Y Y	5176651	Y Y Y Y Y
5366545	Y Y Y Y Y	5554323	Y Y Y Y Y
78823177	Y Y Y Y Y	7776555	Y Y Y Y Y
21443323	Y Y Y Y Y	333127171	Y Y Y Y Y
56478673	Y Y Y Y Y	3334551	Y Y Y Y Y
5354323	Y Y Y Y Y	1234321232127171	Y Y Y Y Y
7176555	Y Y Y Y Y	567176545677617655	Y Y Y Y Y
33311171	Y Y Y Y Y	12343217234544323	Y Y Y Y Y
3634151	Y Y Y Y Y	1234451	Y Y Y Y Y

Propositio I I I.

*Dato Iambico Archilochico metro, et tono quouis peluam Melotheseam
Florido stylo concinnatam exhibere.*

Sequens Pinax competit metris Iambicis Archilochicis, continetque Musarithmos florido stylo adaptatos; Cui igitur animus est supra hoc metri genus cantilenas adornare. Hic excerptos Musarithmos pro numero stropharum in harmoniam animet, operatione simplici vel mista per applicationem regularum, canonumque in præcedentibus præscriptorum.

Est autem hoc metri genus harmonicis modulis aptissimum; & passim in Breuiario Romano obuium; siquidem omnes ferè hymni hoc metri genere constant. Vti: *Iam Lucis orto fidere. Christe Redemptor omnium. Creator alme fiderum. Vexilla Regis prodeunt*, & similia huiusmodi. Distatque à præcedente anacreontico metro vna tantum syllaba, vnde si quis præcedentes Musarithmos hisce accommodare velit; is nihil aliud faciet, nisi vt penultimum vniuscuiusque vocis Musarithmi numerum duplicet. Notam verò numero correspondentem, hoc est penultimam diuidat in duas diuisas equipollentes; & habebit Musarithmos pro Iambicis Archilochicis quæsitos. Exemplum damus, vt Tyro habeat quo se exerceat.

Paradigma.

Stropha I.

Stropha I I.

Stropha I I I.

Stropha I V.

PINAX

P I N A X I V.

Melothefias floridæ & artificiofæ Muſarithmos continens.
Pre Iambicis Archilochijs.

Veni Creator Spiritus.

Stropha I.	
Toni V. VI. VII. VIII. XI. XII.	
17233223	○○○○○○○○
5567851171	○○○○○○○○
3245555	○○○○○○○○
154321551	○○○○○○○○
15345665432323432117671	○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○
5867144321767171216455	○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○
15345365432823	○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○
586784651	○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○
55543223	○○○○○○○○
87888878	○○○○○○○○
32365555	○○○○○○○○
15341551	○○○○○○○○
3332321171	○○○○○○○○○○
11171655	○○○○○○○○○○
55555432123	○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○
88853451	○○○○○○○○○○
32433223	○○○○○○○○
87211171	○○○○○○○○
55655555	○○○○○○○○
15234551	○○○○○○○○
55543223	○○○○○○○○
8887766536665555	○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○
5554433232822171	○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○
888776286543234563551	○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○
34345545	○○○○○○○○
11122117	○○○○○○○○
565223282	○○○○○○○○
84887665	○○○○○○○○
23443223	○○○○○○○○
71121171	○○○○○○○○
55655555	○○○○○○○○
58678551	○○○○○○○○
122314321171	○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○
5667586556655	○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○
8223823432353443243223	○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○
5667367115677164551	○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○
54443223	○○○○○○○○
21121171	○○○○○○○○
76655655	○○○○○○○○
56678451	○○○○○○○○

Iambica Archilochica.

Stropha I I I. Toni I. II. III. IV. IX. X.		Stropha I V. Toni I. II. III. IV. IX. X.	
235545223222	°°°°°°°°°°°°°°	7771234555	°°°°°°°°°°°°°°
71217766667	°°°°°°°°°°°°°°	55568878	°°°°°°°°°°°°°°
5523212445445	°°°°°°°°°°°°°°	33338323	°°°°°°°°°°°°°°
5876521225	°°°°°°°°°°°°°°	33366551	°°°°°°°°°°°°°°
71217766667	°°°°°°°°°°°°°°	232171222327171	°°°°°°°°°°°°°°
555545545545	°°°°°°°°°°°°°°	777554545565555	°°°°°°°°°°°°°°
2323212223222	°°°°°°°°°°°°°°	554328767843223	°°°°°°°°°°°°°°
58765521225	°°°°°°°°°°°°°°	5371234532534551	°°°°°°°°°°°°°°
55534555	°°°°°°°°°°°°°°	72348824345545	°°°°°°°°°°°°°°
77788878	°°°°°°°°°°°°°°	57765425678587678	°°°°°°°°°°°°°°
33331323	°°°°°°°°°°°°°°	2711767823328323	°°°°°°°°°°°°°°
33366551	°°°°°°°°°°°°°°	543218651	°°°°°°°°°°°°°°
327176717671	°°°°°°°°°°°°°°	5653554323	°°°°°°°°°°°°°°
1654545555	°°°°°°°°°°°°°°	88787655	°°°°°°°°°°°°°°
5421313223	°°°°°°°°°°°°°°	34288888	°°°°°°°°°°°°°°
1456341551	°°°°°°°°°°°°°°	84563411	°°°°°°°°°°°°°°
343232887671	°°°°°°°°°°°°°°	112173332223	°°°°°°°°°°°°°°
88878655	°°°°°°°°°°°°°°	56758888878	°°°°°°°°°°°°°°
6655543223	°°°°°°°°°°°°°°	34435556555	°°°°°°°°°°°°°°
6415341551	°°°°°°°°°°°°°°	14231184551	°°°°°°°°°°°°°°
7123454432171	°°°°°°°°°°°°°°	72878687678	°°°°°°°°°°°°°°
5765625545	°°°°°°°°°°°°°°	555554555	°°°°°°°°°°°°°°
27117671234321223	°°°°°°°°°°°°°°	3232383223	°°°°°°°°°°°°°°
5432186551	°°°°°°°°°°°°°°	3715341551	°°°°°°°°°°°°°°
432122343434	°°°°°°°°°°°°°°	56535432878	°°°°°°°°°°°°°°
286666711167111	°°°°°°°°°°°°°°	8878765555	°°°°°°°°°°°°°°
6543445654556	°°°°°°°°°°°°°°	3428887323	°°°°°°°°°°°°°°
23456228412114	°°°°°°°°°°°°°°	845634151	°°°°°°°°°°°°°°
5653543223	°°°°°°°°°°°°°°	772173847171	°°°°°°°°°°°°°°
8878765555	°°°°°°°°°°°°°°	55755566555	°°°°°°°°°°°°°°
34211176778	°°°°°°°°°°°°°°	235328822323	°°°°°°°°°°°°°°
8456341551	°°°°°°°°°°°°°°	5371234534551	°°°°°°°°°°°°°°
343233321171	°°°°°°°°°°°°°°	3278767878	°°°°°°°°°°°°°°
11711165555	°°°°°°°°°°°°°°	8654545555	°°°°°°°°°°°°°°
5655543223	°°°°°°°°°°°°°°	5428383223	°°°°°°°°°°°°°°
845111234551	°°°°°°°°°°°°°°	1456341551	°°°°°°°°°°°°°°
333211171	°°°°°°°°°°°°°°	71223171	°°°°°°°°°°°°°°
78864555	°°°°°°°°°°°°°°	56655455	°°°°°°°°°°°°°°
5554328323	°°°°°°°°°°°°°°	2667882323	°°°°°°°°°°°°°°
53146551	°°°°°°°°°°°°°°	55443651	°°°°°°°°°°°°°°

Propositio I V.

*Dato metro Enneasyllabo & quouis tono, petitam melothesium
Florido stylo concinnare.*

SI cui igitur animus est huiusmodi metra in harmoniam animare, is operabitur iuxta regulas in præcedentibus traditas, excerptis primò Musarithmis metro congruis; deinde notas unicuique Musarithmo appositas aptè pro impressis in pentagrammis pūctis distribuat. Quibus omnibus ritè peractis petitam sortieris Melothesium,

Pro decasyllabis metris penultima breuibis habebis Musarithmos, si penultimam vniuscuiusque Musarithmi sequentis pinacis duplex, notamque penultimam eorundem in duas diuisę æquipollentes partiaris.

Sit itaque forma metri data; *Amant venena parricide*, assignatusq; Tonus II. Excerpes ex pinace sequenti quoslibet musarithmos vnà cum notis unicuiq; proprijs, vt sequitur.

Stropha I.

Stropha I I.

Tonus II.

3454321 °°°°°°°°
56517655455 °°°°°°°°°°
111171232123 °°°°°°°°°°
143415651 °°°°°°°°°°

7121776267 °°°°°°°°°°
55554545545 °°°°°°°°°°
23232122222 °°°°°°°°°°
5876527125 °°°°°°°°°°

G	8
F	7
E	6
D	5
C	4
B	3
A	2
G	1

Stropha I I I.

Stropha I V.

565354323 °°°°°°°°°°
117176555 °°°°°°°°°°
342111711 °°°°°°°°°°
145634151 °°°°°°°°°°

56535434566545 °°°°°°°°°°
117176567111 °°°°°°°°°°
34211144323 °°°°°°°°°°
845634141 °°°°°°°°°°

Hosce musarithmos primo in propria vocum pentagramma transferes, deindè iuxta clauas, quos numeri indicant in dictorum pentagrammorum interuallis puncta imprimas, quibus notas singulis musarithmis respōdentes superimpones; & habebis quod quærebatur; Nam vt supra dictum est, habent singuli musarithmi tot notas è regione correspondentes, quot ipsi numeros habent; vnde si puncta pentagrammis impressa, vel plura fuerint vel pauciora, signum tibi manifestum sit alicubi erratum esse; vnde operationem tamdiu iterabis, donec votis tuis satisfiat. Exemplum in compositione non exhibemus, vt Musico Tyroni aliquam exercitij occasionem præberemus,

P I N A X V.

Melothefias Floridæ & artificioſæ Muſarithmos continens.
Pro metris Enneafyllabis & Decafyllabis.

Amant venena parricida.

Stropha I.		Stropha I I.	
Toni I. II. III. IV. IX. X.		Toni I. II. III. IV. IX. X.	
7132212323	°°°°°°°°°°	32117112345432123	°°°°°°°°°°°°°°°°°°°°
55554345655	°°°°°°°°°°	1765655567765677	°°°°°°°°°°°°°°°°°°°°
211171117671	°°°°°°°°°°	5432233432345	°°°°°°°°°°°°°°°°°°°°
531518451	°°°°°°°°°°	1234518737873	°°°°°°°°°°°°°°°°°°°°
34543217671	°°°°°°°°°°	713345555	°°°°°°°°°°
56517655455	°°°°°°°°°°	5556711171	°°°°°°°°°°
111171232123	°°°°°°°°°°	21123213323	°°°°°°°°°°
143415651	°°°°°°°°°°	531865551	°°°°°°°°°°
117176717671	°°°°°°°°°°	7121776767	°°°°°°°°°°
56543454555	°°°°°°°°°°	55554545545	°°°°°°°°°°
342131234323	°°°°°°°°°°	23232122222	°°°°°°°°°°
145634151	°°°°°°°°°°	5876527125	°°°°°°°°°°
25432321171	°°°°°°°°°°	2355452322	°°°°°°°°°°
71217176555	°°°°°°°°°°	7121776667	°°°°°°°°°°
555554323	°°°°°°°°°°	552321254545	°°°°°°°°°°
5678534151	°°°°°°°°°°	587652125	°°°°°°°°°°
347132171	°°°°°°°°°°	1712323323	°°°°°°°°°°
56455455	°°°°°°°°°°	55567765677	°°°°°°°°°°
112151712323	°°°°°°°°°°	323454345	°°°°°°°°°°
142345651	°°°°°°°°°°	1234518737173	°°°°°°°°°°°°°°°°°°°°
344333223	°°°°°°°°°°	1712431171	°°°°°°°°°°
56711117671	°°°°°°°°°°	555425455	°°°°°°°°°°
1125556655	°°°°°°°°°°	3211712323	°°°°°°°°°°
142318451	°°°°°°°°°°	853221651	°°°°°°°°°°
554543323	°°°°°°°°°°	11717671656	°°°°°°°°°°
111177655	°°°°°°°°°°	5554545643234	°°°°°°°°°°
33213217171	°°°°°°°°°°	342131111	°°°°°°°°°°
866543451	°°°°°°°°°°	845634414	°°°°°°°°°°
5651132171	°°°°°°°°°°	23454576665	°°°°°°°°°°
345655455	°°°°°°°°°°	7121722327	°°°°°°°°°°
1111712323	°°°°°°°°°°	533212545545	°°°°°°°°°°
143415651	°°°°°°°°°°	587652125	°°°°°°°°°°
721716712323	°°°°°°°°°°	7177677212	°°°°°°°°°°
5555543455	°°°°°°°°°°	554445444	°°°°°°°°°°
3232317171	°°°°°°°°°°	232127767	°°°°°°°°°°
371534151	°°°°°°°°°°	537423747	°°°°°°°°°°
7123411243455455	°°°°°°°°°°	1171767123434	°°°°°°°°°°
576542567171	°°°°°°°°°°	56545456545656	°°°°°°°°°°
27117671232123	°°°°°°°°°°	342131111	°°°°°°°°°°
543218651	°°°°°°°°°°	8456343214	°°°°°°°°°°

Enneasyllaba, & Decasyllaba.

Stropha I I I. Toni I. II. III. IV. IX. X.		Stropha I V. Toni I. II. III. IV. IX. X.	
71211722122	°°°°°°°°°°	777127171	°°°°°°°°°°
5555454545	°°°°°°°°°°	555665555	°°°°°°°°°°
232212765767	°°°°°°°°°°	333344323	°°°°°°°°°°
587652325	°°°°°°°°°°	333645551	°°°°°°°°°°
77217122323	°°°°°°°°°°	555344323	°°°°°°°°°°
5575545455655	°°°°°°°°°°	7771171171	°°°°°°°°°°
234321767171	°°°°°°°°°°	3333123455	°°°°°°°°°°
537123453253451	°°°°°°°°°°	333665551	°°°°°°°°°°
1117167171	°°°°°°°°°°	71217117671	°°°°°°°°°°
5545543455	°°°°°°°°°°	565445455	°°°°°°°°°°
33212312323	°°°°°°°°°°	267656232123	°°°°°°°°°°
866534651	°°°°°°°°°°	543221651	°°°°°°°°°°
565354323	°°°°°°°°°°	56535434566545	°°°°°°°°°°
117176555	°°°°°°°°°°	117176567111	°°°°°°°°°°
342111711	°°°°°°°°°°	34211144323	°°°°°°°°°°
145634151	°°°°°°°°°°	845634141	°°°°°°°°°°
2345452322	°°°°°°°°°°	344333217171	°°°°°°°°°°
711776717767	°°°°°°°°°°	567111655	°°°°°°°°°°
253212545545	°°°°°°°°°°	1125554323	°°°°°°°°°°
586552125	°°°°°°°°°°	142318451	°°°°°°°°°°
232127767	°°°°°°°°°°	721716717671	°°°°°°°°°°
554445444	°°°°°°°°°°	555554555	°°°°°°°°°°
777677112	°°°°°°°°°°	323231323	°°°°°°°°°°
837423747	°°°°°°°°°°	371534151	°°°°°°°°°°
733454317671	°°°°°°°°°°	5653543414323	°°°°°°°°°°
55565555	°°°°°°°°°°	11717656545	°°°°°°°°°°
2171232123	°°°°°°°°°°	342131111	°°°°°°°°°°
533221651	°°°°°°°°°°	845634141	°°°°°°°°°°
345432325+2323	°°°°°°°°°°	77217327171	°°°°°°°°°°
1765655671777	°°°°°°°°°°	557555655	°°°°°°°°°°
54312717123436545	°°°°°°°°°°	2343214323	°°°°°°°°°°
1234518736773	°°°°°°°°°°	537153451	°°°°°°°°°°
565544323	°°°°°°°°°°	3455443233	°°°°°°°°°°
117171171	°°°°°°°°°°	5876665455	°°°°°°°°°°
342132123455	°°°°°°°°°°	888888888	°°°°°°°°°°
145665551	°°°°°°°°°°	163441111	°°°°°°°°°°
232121776567	°°°°°°°°°°	1177642323	°°°°°°°°°°
777675344	°°°°°°°°°°	5655455655	°°°°°°°°°°
55444321712	°°°°°°°°°°	32212717671	°°°°°°°°°°
537473547	°°°°°°°°°°	845343451	°°°°°°°°°°

Propositio V.

*Dato iristropho Sapphico & tono quouis impositam sibi super eum
harmoniam Florido stylo construere.*

Sapphicum metrum omnium musicis modulis aptissimum est, & theatralibus festi-
uisque concentibus idoneum; quod si quispiam musicis modulis concinnare vel-
let; is Tenorem regularum in præcedentibus præscriptarum constanter sibi seruan-
dum sciat, intentumque obtinebit. Cum autem Sapphica hendecasyllaba sint; Musar-
ithmi hic descripti Phaleucijs hendecasyllabis quoque applicari sine ullo labore pote-
runt. Si quis igitur supra sequens Horatij Sapphicum componere velit.

*Iam satis Terris niuis atque diræ
Grandinis misit pater & rubente
Dextera sacras iaculatus arces
Terruit Urbem*

*Terruit gentes graue ne rediret
Seculum Pyrrhæ noua monstra quæstæ
Omne cum Proteus pecus egit altis
Visere montes*

Is eligat ex sequenti Pinace quoslibet musarithmos, eosque tono cui libet applicatos
in harmoniam. iuxta præcepta in præcedentibus tradita disponet, & obtinebit intentum;
V.g. Sit primæ strophæ musarithmus, Columnæ III. Toni applicatus, ut sequitur.

5564654234543543217765432121
3342434712321321765543217171
116748476437823451

♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯
♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯
♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯ ♯

III. Toni

A	8
G	7
F	6
E	5
D	4
C	3
B	2
A	1

Signatis itaque pentagrammis Cantus, Tenoris, Bassi congruis clavi-
bus; iuxta numerorum seriem singulis pentagrammij puncta imprimito,
quibus singulis e regione correspondentes notas superimpones & habe-
bis quæsitum.

I.

II.

III.

Iam sa tis Ter ris at que ni uis

P I N A X V I.

Musarithmos Melothesiæ Floridæ & artificiosæ continens.
Pro metris sapphicis quibuslibet Hendecasyllabis.

Vt queant laxis resonare fibris.

Stropha I. Toni I. II. III. IV. IX. X.	
3235434554342323	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
878875876567177	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
5533282382536545	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
85865345673	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
554323332344	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
7721788676567	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
55555551712	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
33715334541	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
8788735436545	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
55545556582323	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
323282887345677	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
15865345673	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
33345432217671	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
5556517655455	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
88888778232123	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
14341556651	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
4453255422282332282347554321717	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
77587337775777755876657717554345	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
4453455532833235543282	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
7758733758765443332151565	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
88887447777	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
55555665545	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
33332328223332823	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
1111544345673	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
767878823323	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
565555565677	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
2223233834545	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
54515334173	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
232171712325434323	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
77755455576765655	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
5543283334543438287878	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
5371563332173451	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
33321225842732115171	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
55171767167556555	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
8885653422844323	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
5147514551	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
77712332717171	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
555545845543455	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
2221776566733282823	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○
555321173651	○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

Phaleucia, & Sapphica.

Stropha I I.	
Toni I. II. III. IV. IX. X.	
5543212176667	°°°°°°°°°°°°°°°°
77121554545	°°°°°°°°°°°°°°°°
55675432822322	°°°°°°°°°°°°°°°°
237867852125	°°°°°°°°°°°°°°°°
233228766555	°°°°°°°°°°°°°°°°
77877554443232	°°°°°°°°°°°°°°°°
454443211717	°°°°°°°°°°°°°°°°
756773344515	°°°°°°°°°°°°°°°°
712348824321717671	°°°°°°°°°°°°°°°°
57654255455	°°°°°°°°°°°°°°°°
271176712332823	°°°°°°°°°°°°°°°°
543218651	°°°°°°°°°°°°°°°°
332177111767	°°°°°°°°°°°°°°°°
776555545545	°°°°°°°°°°°°°°°°
55543222322	°°°°°°°°°°°°°°°°
334551125125	°°°°°°°°°°°°°°°°
5554328233347	°°°°°°°°°°°°°°°°
777756771765	°°°°°°°°°°°°°°°°
3332345332823	°°°°°°°°°°°°°°°°
33371736543	°°°°°°°°°°°°°°°°
23322554323282	°°°°°°°°°°°°°°°°
777776555	°°°°°°°°°°°°°°°°
454443317151767	°°°°°°°°°°°°°°°°
75677334515	°°°°°°°°°°°°°°°°
11217333545	°°°°°°°°°°°°°°°°
55555771777	°°°°°°°°°°°°°°°°
332325533323	°°°°°°°°°°°°°°°°
11715336373	°°°°°°°°°°°°°°°°
888733271171	°°°°°°°°°°°°°°°°
55455665555	°°°°°°°°°°°°°°°°
33282884323	°°°°°°°°°°°°°°°°
86653445151	°°°°°°°°°°°°°°°°
432824334543217171	°°°°°°°°°°°°°°°°
217676765671132765455	°°°°°°°°°°°°°°°°
4328255765432823	°°°°°°°°°°°°°°°°
765444321112345651	°°°°°°°°°°°°°°°°
88278665555	°°°°°°°°°°°°°°°°
56655444323	°°°°°°°°°°°°°°°°
34443171171	°°°°°°°°°°°°°°°°
84451445151	°°°°°°°°°°°°°°°°

Pinax residuus pro Phaleucijs, & Sapphicis.

Stropha I I-I:	
Toni I. II. III. IV. IX. X.	
321716711171	°°°°°°°°°°°°°°°°
77555443455	°°°°°°°°°°°°°°°°
54323888232823	°°°°°°°°°°°°°°°°
37813446651	°°°°°°°°°°°°°°°°
34444327717671	°°°°°°°°°°°°°°°°
56677165455	°°°°°°°°°°°°°°°°
88822542823	°°°°°°°°°°°°°°°°
14234556651	°°°°°°°°°°°°°°°°
23323555655	°°°°°°°°°°°°°°°°
78887888887878	°°°°°°°°°°°°°°°°
5555533344323	°°°°°°°°°°°°°°°°
53151888451	°°°°°°°°°°°°°°°°
56535443323	°°°°°°°°°°°°°°°°
11717665555	°°°°°°°°°°°°°°°°
342838888878	°°°°°°°°°°°°°°°°
14563441151	°°°°°°°°°°°°°°°°
33287823655	°°°°°°°°°°°°°°°°
7775555117171	°°°°°°°°°°°°°°°°
554323284323	°°°°°°°°°°°°°°°°
33785876451	°°°°°°°°°°°°°°°°
3332171127171	°°°°°°°°°°°°°°°°
77775556655	°°°°°°°°°°°°°°°°
555432384323	°°°°°°°°°°°°°°°°
33378534451	°°°°°°°°°°°°°°°°
3332234554323	°°°°°°°°°°°°°°°°
55677176555	°°°°°°°°°°°°°°°°
333448833171	°°°°°°°°°°°°°°°°
88877634151	°°°°°°°°°°°°°°°°
33328772228767117333217114323	°°°°°°°°°°°°°°°°
555545577765434545777555655	°°°°°°°°°°°°°°°°
557112217655554323127171	°°°°°°°°°°°°°°°°
8887655533378534451	°°°°°°°°°°°°°°°°
5654345484323	°°°°°°°°°°°°°°°°
888888888888	°°°°°°°°°°°°°°°°
343656566545	°°°°°°°°°°°°°°°°
14841434411	°°°°°°°°°°°°°°°°
332171176553543717327171	°°°°°°°°°°°°°°°°
77755345432377755345655	°°°°°°°°°°°°°°°°
55432883127171532328384323	°°°°°°°°°°°°°°°°
3378566345133785663451	°°°°°°°°°°°°°°°°

NOTA

Regulas de commixtione diuersi generis metrorum in appendice capitis quarti traditas hisce pinacibus quoque applicari posse. Ita Phaleucium cum anacreontico modulis musicis aptissimum est. Verum vide quæ in dicta appendice fusè de huius combinationis negotio tractauimus

Absolutà itaque de Musica metrica eiusque ad varios versus accommodatione tractatu, nihil restat nisi vt modò ostendamus, quà ratione recensiti Musarithmi omnibus linguis communesesse queant, atque adeò nulla lingua, nullum idioma, in toto vniuerso sit tam barbarum, quod non hisce Musarithmis nostris ad omne genus metrorum harmonicis modulis animandum, vti possit.

Propositio V I.

*Datis metris Adonijs vel Dactylicis petitam super ea
Melothesiam perficere.*

Dvplex ope huiusmodi Musarithmorum operatio institui potest, Simplex vel mista, vel quod idem est homogenea, vel heterogenea; Simplex siue homogenea est, cum Musarithmis vnus pinacis tantum vtimur; Mista siue heterogenea, cum Musarithmos floridos miscemus Musarithmis Contrapuncti simplicis ex superioris Syntagmatis pinacibus excerptis. Explicemus vti amque methodum.

Prima operatio simplex.

Diximus simplicem operandi modum esse, cum vnus tantum Pinacis Musarithmis vtimur; Verum cum Musarithmi in pinacibus subinde ferè omnes, eandem terminationem habeant, id est cadentias easdem semper præbeant, sexti vel secundi vel alterius toni, quod cognosces ex duobus vltimis numeris Musarithmi basis, qui semper erunt 151 vel 58. vel 48. quam rem auribus ingratam in præcedentibus ostendimus; Hinc vt varietatem in Musica requisitam obtineas, Canonem sextum de mixtura tonorum diligenter seruabis; Sed ingratiam Tyronis cum hoc loco repetamus.

Paradigma I.

Sit itaque supra coaceruata adonia quæpiam Melothesia quodam stylo florido perficienda. Sintque verba sequentia.

Gaudia mundi, blanda remittit, sollicitudo, relligiosa.

Ad hæc verba in harmoniam floridam animandam vnus Musarithmus sufficere potest hoc pacto. Sit Musarithmus floridus sequens (tonusque datus VI.) ex sequenti pinacis excerptus.

Accipe columnam *diues* siue bimbrem in canone sexto propositam, statuaturque numerus primus vel octauus columnæ numerorum supra F in columna clausum, qui sexti v.g. toni character est. Deinde vides quibus literis Musarithmus primæ vocis 54321 respondeat, & inuenies respondere CBAGA. In pentagrammo itaque primæ vocis siue cantus totidè puncta imprimes; quibus singulis si notas è regione Musarithmi iam resoluti appositas vide.

videlicet $\sim \circ \sim \sim \sim$ ordine superponas habebis primam vocem compositam, vt in sequenti paradigmate pater. Nota hoc loco hæc $\sim$ signa denotare pausas, quas diligentissimè obseruabis hisce enim omiſſis tota harmonia in confusionem meritò abibit. Verùm ne hisce Tyro *ἀμυνοῦς* hallucinetur superiùs allegata hic repetam,

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Valor pau-																		
sarum																		Tèmpus
	10	9	8	7	6	5	5½	4	3	2½	2	1½	1	¾	¾	¾	¾	pauſarũ.

Vides in primo loculamento signum hoc 10 pausarum valo-

rem notare, in secundo loculamento 9. in 3. octo, in 4 septem, in 5. sex, in 6. quinque, in 7. quinque cum medio, & sic ordine, prout numeri adscripti indicant, ita signum in loculamento 13 $\sim$ vnum tactum, in 15. loculamento $\sim$ notat $\frac{1}{2}$ temporis vnius partem, & sic de cœteris ordine.

Quandocunque igitur inter notas metrometras pausa occurrerit, illa diligentissimè ponenda est, parùm autem inter est in quam pentagràmorum linea eam ponas, possunt enim in omnibus collocari, vsus tamen obtinuit, vt vel intra meditullium linearum, vel saltem intra spatiũ quod nota pausam immediatè sequens occupat, ponantur. Sed hæc breuiter & generaliter dicta de pausis sufficiant.

Porrò si musarithmos reliquarum vocum sequentium simili ratione, per applicationem columnæ Dimeræ & applicationem notarum ijs correspondentium in harmonicas formas resolveris, prodibit singularum vocum cantus vt sequitur in vno Adonio demonstratus.

Columna.

Δίμερη.

G	
ΣF	8
bE	$\Sigma 7$
D	b 6
C	5
B	4
A	3
G	2
ΣF	8
bE	$\Sigma 7$
D	b 6
ΣC	5
bB	4
A	3
G	2
F	1

I. mutatio.

I I.

I I I.

IV.

Gaudia mundi blanda remittit sollicitudo re li gio sa.

Porrò si continuare velis assumpta pro themate Adonia hunc eundem musarithmũ in alium tonum mutabis hoc pacto: applica in columna numerorum 1 vel 8. ad literam C. & habebis quæsitum; Nam numeri musarithmici iuxta literas quibus correspondet,

Q 2 in

in pentagramma translata ac per puncta signata, & denique notis correspondentibus insignita, dabunt alterum membrum adonij harmonici, vt in paradigmate patet.

Iterum si promoueas numerum 1. vel 8. supra characterem D in columna clauium; & deinde Musarithmos in harmonicas formas iuxta prædicta resolveris, nascetur tertia membri Adonij harmonica clausula.

Si denique vel primum Musarithmum repetieris in fine, vel alium quemuis ex pinace acceperis, & repetito VI. tono iuxta præcedentes regulas egeris, prodibit pro quarto Adonio, quarta harmonica clausula quæsitæ, vt patet.

In hoc exemplo clarissimè patet, quam gratiosa harmonia, vel ex vnico Musarithmo secundum diuersitatem siue mixturam tonorum emergat. Verùm ne vllum ampliùs dubium occurrere possit, neque vlla Tyroni hallucinationis occasio esse possit, hic primò per aliquot regulas eum præmunire statuimus.

Regula I. In cantu molli numeri 1. vel 8 in columna numerorum, nunquam applicari possunt, aut debent in columna clauium literæ B fa b nisi num. 4 in colūna applicatoria respōderit E simpliciter sine addito b molli; neque applicari potest numerus 1 vel 8. literæ A. si numerus 5. responderit literæ E cum addito molli sic b B; maximum enim errorem committeret Melotheta, qui hanc applicationem in mutatione tonorum adhiberet; In reliquis verò omnibus interuallis applicare impunè poterit, estque hæc regula vniuersalis; Vide quæ de huiusmodi fusè tradidimus in Canone V. de prohibitis interuallis.

A	8	A	
G	7	G	
F	6	F	5
bE	5	E	4
D	4	D	3
C	3	C	2
B	2	B	1
A	1	A	

Regula II. In cantu characteris moliduri numeri 1 vel 8. nunquam applicari debent aut possunt. b quadrato in columna clauium, itavt 5. numerus respondeat F in columna clauium; neque B molli applicari possunt, si 4 numerus respōderit E. In reliquis omnibus clauibus liberè applicatio dictorum numerorum contingere potest. vt proinde hæc duæ regulæ vniuersales sint.

Regula III. Quandoquicquid igitur in cantu molli pro tonorum mutatione applicatio numerorum 1 vel 8, fit in B. tunc E notam requirit b molli affectam, & quandoquicquid applicatio fiet in A tum E. necessariò carebit b.

Iterum cum in cantu duro applicatio numerorum 1 vel 8 fit in B. tunc hoc B necessario requirit sibi præfixum b. Si verò applicatio 1 vel 8 facta fuerit supra E tunc B necessario carebit b molli, ratione prorsus prioribus opposita; vt in columnis applicatorijs patet.

Regula IV. Vt verò scias, quando in mutatione tonorum signum X chromaticum ponendum sit, Canonem V. satis a nobis explicatum consule: Vbicumque enim in duabus columnis applicatorijs, tam in columna clauium quam numerorum duo X X occurrerint, tunc literæ illi necessario apponendum hoc signum X eo tamen pacto, si sequens nota ascenderit, cum verò vnum tantum in alterutra columna occurrerit, tunc omittendum.

Regula V. Principium & finis clausularum semper debent esse eiusdem toni, medium prohibitu variare potest tonos, prout dictum est.

Regula VI. Si in contextu verborum notæ Musarithmis appositæ syllabis non vsque quaque responderent, in defectu vnus syllabæ, notam vnā in duas partiri poteris, vt deficienti syllabæ locus detur, vel si abundaret syllaba, duæ in vnā contrahendæ essent. Sed hunc defectum facillè Cantores supplere possunt.

Regula VII. Si notas alicuius clausulæ duplo minuas, habebis nouas modulaminum variationes.

Regula VIII. Vbicumque occurrerit in Musarithmis basis numeri 5. 1. vel 5. 8, signū est, vnus & eiusdem toni clausulas, vbi verò inueniuntur in Musarithmis basis 25. 65. 75. signum est diuersorum tonorum ibi clausulas latere. His igitur ad varietatem harmoniæ sine vltiori mutatione toni per applicatoriam columnam faciēda, vt poteris.

Regula

Regula IX. Vbicunque hi ultimi in Musarithmo basis numeri 4.1 vel 4.8. occurrerint, horum numerorum clausulas nunquam in principio, neque pro medio, sed semper pro fine accipies.

Regula X. Diligenter obseruabis Canonem IV. vt voces, quando per aliquam mutationem tonorum plus æquo ascenderent vel descenderent, commutes Cantum vel Tenorem in Altum, & Altum in alterutram, vti in dicto Canone præscripsimus.

Regula XI. Si præterea contingat, vt cantus plus æquo descenderet, non interrompes fluxum eius in notis, sed integram clausulã ab 8. supra ordieris; quæ etiam obseruanda sunt, si cantus plus æquo ascenderet, non interrompes fluxum eius in notis, sed totam clausulam ab 8. infra ordieris.

Atque hæ regulæ abundè ad perfectionem artis sufficiunt, quare reuertamur ad institutum nostrum; Postquam igitur ostendimus quid sit operatio simplex, siue homogenea; modò ostendemus quoque quomodo operationem mistam siue heterogeneam institue. e debeamus.

Paradigma II. Operationis mixtæ.

Sint igitur eadem assumpti thematis verba, operatione mista siue heterogenea expedienda; ita operare pro principio clausulæ excerpe ex pinace III præcedētis syntagmatis contrapuncti simplicis Musarithmum adonium quemuis in columna prima contentum; pro secunda verò clausula ex pinace primo Contrapuncti floridi syntagmatis secundi Musarithmum floridum adonium excerpēs, & deinde iterum simplicis Contrapuncti Musarithmum pro tertia clausula, & tandem iterum Musarithmum floridū, pro quarta clausulã, stabuntque Musarithmi, vt hic vides.

<i>Musarithmus simplex</i>	<i>Floridus Musar.</i>	<i>Simplex</i>	<i>Floridus.</i>
6 6 5 5 5	44321	55345	144565434565
8 8 8 7 8	67867878	77867	45678888
44323	666655	22322	6654345654343
44151	44458	35125	444141
Gaudia mundi	blanda remittit	sollicitudo	religiosa

Vides igitur in hoc vnico exemplo, quomodo Musarithmi simplices floridis misceri debeant. Quis autem immensam combinationum multitudinem & varietatem ex hac Musarithmorum permixtione satis describat? Certè earum combinationes tot sunt vel in vno pinace, vt totus Oceanus plures guttas habere non possit, quot diuersas mutationes habebunt singulæ permixtionum combinationes. Nam numerus harum combinationum longè excedit numerum arenarum, quarum totus terrenus globus capax est. Quæ sanè meritò *admiranda* reputari possent, nisi irrefragabili Mathematici scrutinij veritate illa iam dudum confirmassemus.

Excerptis itaque mixtini Musarithmis, ex pinacibus appropriatis, applicatisque iuxta tonum datum columnis, transfer numeros vnã cum notis, iuxta regulas in præcedentibus traditas in pentagramma vocum, & prodibit sequens Melothesia.

Clausula Simplex

Florida

Simplex

Florida:

Gaudia mundi blanda remittit sollicitudo reli gio o sa

Ecce paradigma operationis mistæ, haud secus in omnibus alijs secuturis operaberis.

C A P V T V I I.

Panglossia Musurgica siue de Applicatione Musarith-
morum ad omnes alias linguas totius vniuersi.

§. I.

De linguæ Hebræicæ versibus & Rhythmis, ad Sacræ Linguae

Societ. IESV Professores.

De pedibus Versuum Hebræorum.

Lingua Hebræica vt fons & origo omnium cæterarum linguarum est ita primordia
Musurgicæ Artis ab eadem sumere visum est. Et vt peritiùs quoque hanc Hébrai-
cæ Musurgiam tractare possimus; De proprietate hebræicorum metrorum breuiter
nonnulla præmittemus; Poësis Hebræorum antiquissima est, vt alibi demonstrauimus,
cuius metra suis pedibus & syllabis constant, vt in latina; Pedibus in versibus suis duo-
bus tantum vtuntur, priorem vocant. חֲבוּרָה Thema id est mutatio, constatque vna
syllaba longa; Alter vocatur יָתֵד iathed hoc est clauus, & constat duabus syllabis, vna
breui altera longa, respondetque nostro Iambo; vt לֵךְ lecha tibi, מֵסֹר mefor, trade.
Atque ex hisce variè permixtis sunt alij tres videlicet Spondæus, Bachius, Creticus, vt
sequitur.

Creticus

Bachius

Spondæus

כּוֹרֵמִים

דְּבָרִים

דֵּבַר

Coremim

Deuarim

Debar

Quibus omnibus sua carmina metiuntur Hebræi.

Hebræi

Hebræi carmen vocant. בית baith id est domum, & plerumque ad finem vsque carminis binos versus coniungunt, vt in nostris elegijs & dystichis fieri solet. priorem versus דלת daleth id est portam; posteriorem רוגם legor id est clausuram, quia carmen claudit, appellant; vt in sequenti versu patet.

מרים שילדת לנו חן Maria quæ peperisti nobis gratiam
שירנו אותך ירנן Carmen nostrum te laudabit.

Porro carmen si decem versus non excedit dicitur. פסוק pasuc Si verò decem excedit, dicitur שיר schir siue canticum.

De Rhythmis Hebraicis.

Hebræi ad sua carmina condenda Rhythmum quasi salem adhibent; Fit autem Rhythmus tribus ferè modis. Primò cum solæ literæ simplices siue plures siue vna, nulla habita punctorum ratione, conueniunt, vt דבר ברך vocaturque Rhythmus עבר aber hoc est transiens siue vulgaris, quod ita transeat aures vt vix intelligatur. Quando conspicuus Rhythmus siue elegans. ראו Rau dicitur; cum in vtroque Rhyth-

mi membra similiter desinentia sunt; vt דרך ברך ^{genu vna} darech derech

Tertiò Rhythmus משובח siue laudabilis dicitur, quando duæ syllabæ similiter desinenter fiunt; vt שמים אזנים ^{aures celi} otnaim schamaim

אשאלכי גם בפים Leuabo cor meum, etiam manus
Asfelibbi gam caphaim

אל הושב בשמים Ad sedentem in coelis
El haiofcheu beschamaim

Verum quicumque plura de varijs hebraicorum versuum formis scire desiderat, legat Felicem Eliam Leuitam & R. Kimchi, aliosque; Nos ne limites Artis nostræ transilire videamur, ad institutum reuertamur.

Propositio I.

Dato metro Hebraico, tonoque quouis Melothesium
petitam perficere.

Sit igitur metrum hebraicum sequens. Tonus verò datus sit i.

אהיה קל כנשרוצבי Ero lenis instar Aquilæ & hinnuli
גם עז כנמראו לפי Etiam fortis vt Pardus aut Leo
אשום פני כחלמיש Ponam faciem meam vt flicem,
לעשות כרצון יאליאבי Vt faciam iuxta voluntatem DEI Patris mei

Posito

D	א
C	י
B	ב
A	ה
G	ו
F	ג
E	ד
D	א

Posito metro; ordinabis phonotacticum systema prorsus contrario modo, quo hucusque factum est & paradigma satis demonstrat.

Cum igitur hoc carmen sit tetra-strophon & Iambicum, Archilochicum, accipe Pinacem V. Contrapuncti simplicis excerptis Mularithmis quaternis seorsim, ut sequitur.

I. II. III. IV.

77857555	55765555	57765445	77764555
22454332	22543223	32783323	33388821
75672887	77511771	14587777	55541223
55437885	55348558	87563773	33346558

D	8
C	7
B	6
A	5
G	4
F	3
E	2
D	1

Hoc per actō, operare per Regulas & Canones in præcedentibus traditos, & prodibit Melothesia hebraica quæsitā, ut in superiori exemplo patet. Quod si Floridā desideres, Mularithmi ex Pinace II. Syntagmatis II. excerpti, & in harmoniam iuxta regulas ibidem præscriptas animati, dabunt quæsitum.

Nota cum Hebræi sicuti omnes ferè Orientales à dextris ad sinistram, more ceteris contrario suas litteras legant, signationem pentagrammorum, uti & notarum, fluxum, contrarium situm habere necessarium erat; Hinc retrogrado ordine melothesia cantanda est. In quo tamen hoc mirabile accedit, ut eadem recto ordine cantata, aliam toto cælo diuersam melodiam proferat, siue igitur recto siue retrogrado ordine illam cantes, semper Melothesia sua constabit perfectione.

Melothesia Hebraica tono hypodorio, recto & retrogrado ordine cantabilis.

Lafoth Kirxoneli abi Aschum pani Kehalamisch Gam az kenemer ulabi Eieh Kalkenescher vuzbi

אחיה קל כנשר וצבי גם עז כנמר אולביא אשום פני כחלמיש לעשות כרצון אליאב

ח	1
ז	2
ו	3
ה	4
ד	5
ג	6
ב	7
א	8

אחיה קל כנשר וצבי גם עז כנמר אולביא אשום פני כחלמיש לעשות כרצון אליאב

§. II.

De Poesi Syriaca siue Chaldaica siue de versibus, & Rhythmis Syrorum, & Chaldæorum:

Ad Societatis IESV in Syria Patres, & præsertim Maronitas Montis Libani incolas; quibus Syriaca lingua propria est.

Dato metro Syriaco & Tono quouis super eum melothesium petitam conficere:

Etsi multa ac varia apud Syros in libris præcipuè diuina officia continentibus, reperiuntur carminum genera; tamen ne in illis enumerandis sine necessitate tēpus teramus. cū ex ijs quæ dicemus facillè colligi possint; duo duntaxat eligimus tanquā omnium nobilissima, frequentissima, maximè necessaria, dignaque de quibus agatur, quibusque potissimū opera detur; Quorum quidem alterum à Sancto Iacobo, alterum à S. Ephremo eloquentissimis Doctoribus, ac maximistotius Orientis luminibus sunt constituta, sibiq; nomina sunt sortita, prius enim *ܐܝܬܐ ܕܝܥܐܩܒܐ* *Mschuchtho iaakuboitho*, id est carmen Iacobiticum; alterum *ܐܝܬܐ ܕܝܥܦܪܝܡܐ* *Ephreimoitho* id est Ephremiticum dicitur. Constat autem cāmen S. Iacobi ex tribus pausis, vt Syri loquuntur, quorum singulæ 4 syllabarum esse debent, vt in sequenti S. Iacobi Rhythmo patet.

ܕܥܠܝܬܐ ܕܝܥܐܩܒܐ ܕܥܠܝܬܐ ܕܝܥܦܪܝܡܐ

Dachlopheihun Chur baalotho Cur bachtohe

Quod pro illis Respice in sacrificia Respice in peccata

Verū vt metrum perfectum absolutumque esse dicatur, poeticaque orationis sensus cantusque ritè perficiatur, duo ferè carmina sex videlicet pausis compacta confici, scribiq; solent vt ex loco citato patet. Elegantius tamen & venustius comparēbunt, si *ὁμοφωνως* id est in similiter desinentia verba terminent, quod diuersis modis fit; Primò si prima vnius carminis pausæ primæ alterius pausæ, secunda secundæ, & tertia tertiæ respondeat.

ܕܥܠܝܬܐ ܕܝܥܐܩܒܐ ܕܥܠܝܬܐ ܕܝܥܦܪܝܡܐ
ܕܥܠܝܬܐ ܕܝܥܐܩܒܐ ܕܥܠܝܬܐ ܕܝܥܦܪܝܡܐ

Cmo sagyn, holcn thebre dognbotutho

Cmo kalilin Holen rehte Dobroiutho.

Vides quomodo singulæ pausæ, siue membra versuum *ὁμοφωνως* desinant; Vel tertia duntaxat vnius carminis, vel alterius tertia, vel certè omnes vtriusque carminis pausæ: vel denique nulla vllius carminis, vt altera similiter cedit. Verū vt dixi quo maior, ac frequentior est pausæ um desinendi si militudo, eo elegantiora atque venustiora habentur carmina; Est vix lingua vlla, quæ maiori gratia Rhythmos suos exhibeat, quā lingua Syriaca ob similiter desinentium terminorum multitudinem. Sed hæc obiter de pœsi Syrorum dicta sufficiant.

Propositio I I.

Dato metro Syriaco, siue Chaldaico tonoque quouis super eum petitam melothesium perficere.

SI quis igitur Syriaco metro Musarithmis nostris uti velit, is primò metrum componat, vel ex dictis SS.PP. decerpit compositum. Nos sequens metrum è lib. o S.E. phremi de amore scientiæ deprompsimus; Estque tetrastychon Anacreonticum heptasyllabum, ut sequitur.

Aloho hab iulsono Deus da doctrinam
Laino dorchem iulsono Qui enim amat doctrinam
Valrabo dmalef schafir Et Magistrum qui docet bonum,
Abdoh rabo bemalcutock Servus erit magnus in regno tuo.

الله اوى ملافا
 لاينا ووسر ملافا
 ملافا و ملافا ملافا
 دح دح و ملافا ملافا

Cum igitur dictum metrum tetrastichum anacreonticum sit; excerpes 4. ex Pinace IX. Contrapuncti simplicis pro Musarithmis anacreonticis, operare ut in præcedentibus doctus es, & prodibit sequens Melothesia Syriaca, in tono VI.

Musarithmi

5654323	5543222	5533456	6543223
8672578	7854767	8767278	8865878
3456355	2345545	3213433	6345655
1432151	5123521	8563236	4123451

Tetrastr.

F	8
E	7
D	6
C	5
B	4
A	3
G	2
F	1

Melothesia Syriaca tono hypolydio, recto & retrogrado ordine cantabilis.

Abdoh hab malcutock Valrabo dmalef schafir Laino dorchem iulsono Aloho hab iulsono

Hac methodo & industria Syriacæ linguæ peritus, omnis generis carmina quavis componere poterit, & deinde super data metra, petitam melothesium perficere; Qui verò sibi familiarem reddere voluerint artem, poterunt, numeros Musarithmicos in-

nume-

numeros Syriacos, qui nihil aliud sunt quàm 7. primę literę alphabetici Syriaci, vt in columna apparet, & artificium erit totum Syriacum, etiam pro fœminis, & Idiotis; etiã nil profusex latina lingua intelligant; Melothesia sic exhibita, recto & retrogrado ordine cantari poterit semper optima cum harmonia.

§. III.

De Poesi Arabica.

Ad Societ. IESV Patres in Ægypto, Syria & tota Asia commorantes.

Arabica Poësis argutia & elegantia versuum nulli alteri videtur cedere, neque admodum difficilis est; siquidem apud nullam Nationem maiorem in cudendis versibus licentiam, quàm apud hanc gentem reperi; Quæ omnia fusè declarare possem, nisi limitum transiliendorum metus ab ea me tradenda compesceret; B. euitur igitur & summatim eius rationem accipe.

Quemadmodum igitur apud Latinos & Græcos ex syllabis pedes, ex pedibus metra, ita & apud Arabes ex syllabis quoque pedes, ex pedibus versus nascuntur. Et pedes quidem duo apud Arabes sunt, quorum primus vocatur *شبه* *shabab* id est chorda, alter *وتر* *utrad* id est palus seu paxillus, similitudine desumpta à structura domus seu tentorij, ita structuram poematis dicunt *بيت الشعر* *beith alschaar*. Ex pilis enim & pelibus animalium sibi Arabes tentoria fingunt, sicuti enim domus seu tentorium operchoidarum & paxillorum extenditur, ita structura metrorum operpedū, quos ipsi chordas & paxillos dicunt, perficitur. Chorda constat ex duabus ex duabus literis consonantibus quarum prior semper habet vocalem, vt in hisce *من* *men* quis *لام* *lam*, id est non, patet; posterior verò vel vocalem habet, vel non habet; si non habet, vocatur *السبب الخفيف* *elsabab elchafif* id est chorda levis, vt in prædictis vocabulis patuit, si verò vtraque sit cū vocali tunc dicitur *السبب الثقيل* *elsabab eltrakil* — id est chorda grauis, vt in hisce patet *اب* *lab* pater *له* *Aho* illi. *هذا* *hade* hic.

Ex quibus versus apud Arabes consistent.

Paxillus verò constat ex tribus consonantibus, quarum duę habent vocalem, vna est priuata vocali; Si habentes vocalem sunt immediata, tunc vocant paxillum coniunctum vt *هذه* *hade* hic, si verò litera quiescens media inter vtramque notam vt *رجل* *raglo* vir —, tum vocatur paxillus distinctus. Quatuor itaque apud Arabes sunt pedes nec plures nec pauciores ad constituenda quorumcumque carminum genera; Atque ex his alternatim sibi succedentibus chordis & paxillis patres componuntur.

De Rhythmis siue metris particularibus.

Et si igitur Arabibus multi formes versuum species sint; magis tamen cum vulgaribus versibus quàm cum Latinis concordare videntur; habent præterea maiorem in pangendis versibus licentiam quàm vllæ alię gentes, & ne insignem aliquam & acutam in versibus allusionem negligant, neque integritatem quidem metri obseruant. Italis autem eadem semper est mensura, & hendecasyllabis vt plurimum vtiuntur, aut 12 vti ij sunt versus quos *sdruccioli* dicunt; Vti autem Italis sic & Arabes versus iungunt binos ita vt termini vtriusque in *موقفين* siue similiter sonantes pedes terminentur; quem Latini Rhythum, Arabes *كافية* *kaphieh* appellant, & terminus quidem prioris versus dicitur *العروض* *alaaruth*, id est propositio, terminus verò alterius versus similiter desinens dicitur *الضرب* *altarab* id est pulsatio, vterque aatem dicitur *مصرع* *mesraa* — id est ianua.

Verum qui de hisce plura desiderat, legat doctissimorum Arabum poetas Cazregi Almedinum, Locmanum, Dictionarium Camus, Hali Elchalil, aliosque complures. Versus autem distinguunt in certos circulos, ut alius circulus sit *مختلفة المدايرة* *mochtalses al daiereth* circulus varius; circulus compositus, circulus similis cuius iterum tres species sunt.

الهزاج elhazagi الرجز elragiazi لزم elrammeli
Cantilena siue siue Satyra Carmen breue sicuti
Madrigale . improuisa modulatio. arena ob succitias syllabas.

Reliqua de varijs metrorum formis, ut dixi, Lector curiosus consulat Poetas Arabes citatos.

Propositio I I I.

Dato metro Arabico tonoque I. Melothesium super illum petiam concinnare.

Sit Rhythmus sequens Arabicus sub forma Euripedæi heptasyllabi.

Deus misericors	الله الرحمان	Alla elrahmánó
Creauit hominem	خلق الانسان	Chalakallinschána
Docuit eum intelligentiam	علمه البيان	Almoh olbiána
Et posuit eum in libra voluntatis suæ	جعلهم ميزان	Gialoh bemizána

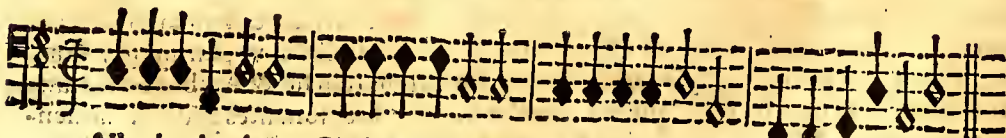
Hoc igitur tetraastrophon Euripedæum compositurus excerpe Pinace III. Contrapuncti simplicis quatuor Musarithmos datis quatuor Rhythmis respondentes, applicataque columna clauium ad columnam Toni I. operare ut hætenus, prodibitque sequens Melothesia Arabica. Qui verò Arabes ignaros latinitatis in hac Musurgia nostra instruere volunt, mutabunt Musarithmos pinacum in numeros arabicos, cuiusmodi columna numerorum hic apposita docet.

Tonus I.

F	ط
E	ق
D	ا
C	و
B	ي
A	هـ
G	ز

	I.	II.	III.	IV.	
Musarithmi	555555 888788 333233 888588	333322 777777 555544 333377	444432 77755 222287 777785	554328 776555 338878 334151	Tetrastrychi

Melothesia Arabica recto ordine cantabilis,
in Basi exhibita.

*Melothesia Arabica tono Dorio recto & retrogrado
ordine cantabilis.*

Vides in hoc paradiigmate insignem-facilitatem componendarum Arabicarum cationum, tam recto quàm retrogrado ordine concinnandarum.

§. I V.

De Poesi Samaritana.

Samaritani in omnibus Hebraicâ æmulâtur, quamvis vix inveniâtur libri apud eos. poetici, si paucos hymnos quos Gazeti in sacris decâtare solêt excipias, qui nescio quid Iambicum oleât, & ij quidem *δμοφωνως* consonant, sed in syllabarum identitate non sibi constant. Verum hoc idioma, vti & omnia alia facîle ad metra accommodari posset, si essent qui in huiusmodi poesi instauranda laborarent, vti in sequenti tetrastrycho patet, quod nos ad Rhythmorum normam hendecasyllaborum *δμοφωνως* cōposuimus.

Samaritanum tetrastryphon Rhythmicum.

מאמ מנב זכא זכא זכא
מאמ זכא זכא זכא זכא זכא
מממממממממממממממממ
מממממממממממממממממ

Schibbhu eloha colamme haarez.

Schibbhu talmez bearcha colma scharez.

Ki huhu maka colmabaf. mâim.

Hu poel colma beaur vemâim.

Laudate Deum omnes gentes terræ

Laudate factorem omne quod in terra serpit.

Quia ipse est Rex omnium in cœlo

Operatorque omnium in aere & aqua.

Super hoc igitur tetraastrophon Samaritanum compositamque cantilenam excerpas ex VIII. Pinace quatuor Musarithmos quotlibet. quos si iuxta regulas traditas in harmoniam animas, prodibit sequens melothesia. Musarithmi ex prima Pinacis VIII. serie excerpri sunt sequentes.

55323323212	33345543222	55533117171
77171185577	7777755545	77717655455
23555541235	55523321765	33335432123
53151858765	33373378525	33363415651

Melothesia Samaritana II. Toni recto & retrogrado ordine decantabilis.

Kihuhu malca colma besamaim Schibbhu talmes bearcha colma scharez Schibbhu eloha col amme haarez
Hu proel colma beaur vemaim

Vides igitur modum in peregrinis linguis procedendi; Atque huc usque exempla dedimus de linguis orientalibus, quæ contrarium occidentalibus linguis in legendo scribendoque modum sequuntur; Iam verò quarundam etiam orientalium linguarum paradigmata dabimus, quæ nobiscum eundem legendi modum habent.

§. V.

De Poesi Æthiopica.

Ad Societ. IESV Patres in Æthiopia.

APud Æthiopes alios hymnos non reperi, nisi eos, quibus in sacris utuntur, homophonique sunt ut plurimum. & Rhythmici, nulla tamen quantitatis aut numeri syllabarum habita ratione, ut vel hinc pateat, nullam Nationem adeò barbaram esse, quæ non insito quodam instinctu Poesin & Musicam in hymnis suis affectet. Verum ut specimè aliquod huius linguæ videas, tibi sequens tetraastrophon Æthiopicum composuimus ad formam Anacreontici accommodatum.

ገወን: ደለገ: ሽፀፀ ::

Gihon falach samai
Nilus fluuius cœlestis

ዘይፋለሽ: ውኄቱ: በፀፀ ::

Zaiflas watu bemai
Qui irrigat salubribus aquis

ፀፋር: ተፀፍኑ: ጸበ: በህበ: ::

Madur tamla bebala
Terram replens diuitijs

ወተፀበክ: ሽክሰኔ ::

Watamla saalanu
Nos vero abundantia satiat.

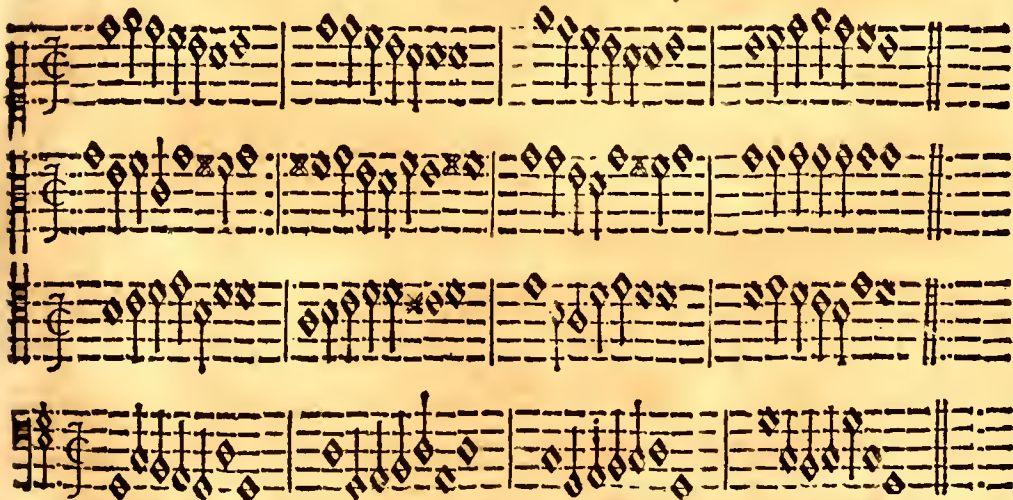
Compositurus igitur super huiusmodi linguam cantilenam, ex Pinace IV. excerptat quatuor Musarithmos quacunq̃ serie. vt sequitur. deinde assumpto tono quouis eos in harmoniam animabis iuxta p̃cepta tradita, prodibitque sequens Melothesia.

F	7
E	6
D	5
C	4
B	3
A	2
G	8
F	7

Melothesia Æthiopica tertij toni Rhythmica.

5654321	5543222	6543223	356543
8674878	7865767	856588	888888
3456355	2345545	6325655	5654365
1432151	5123525	4123451	8434541

Melothesia Æthiopica V III. toni, recto & retrogrado ordine cantabilis.

Gihon falach samai Zaiflas Watu bemai Madur tala bebala Watala saalanu.

Ecce paradigma Melothesias Æthiopice; eodẽ prorsus ingenio artificiosam & floridam supra dicta metra Melothesiam compones, si floridos è Pinace III. Syntagmatis II. Musarithmos excerpteris, & tradita methodo operatus fueris.

§. VI.

De Poesi Armenica.

Ad Soc. IES V, aliarumque Religionum Patres Armenos:

A Armeni in sua metrica facultate, in omnibus sequuntur Græcos; à quibus uti ritus, ita facultates quoque suas hauserunt. Inter reliquos tamen Poetas merito primas tenet Nierfès Armenorum Pat. iarcha & Poeta gentis suæ celeberrimus. Ex quo Melothesia nostræ themâ deprompsimus Tristychon; hendecasyllabum, ut sequitur.

Tristrophon hendecasyllabum Armenicum.

ՃոռազայԹ փոռոց նորսպէ զմեռաց լոյս
Աստուղծ տրեզական լոյս ծո գեաւ կարոյս
Փերկելըդ բող որեց զսո փառԹո փերիէլ

Garrachat parraz nuruche smidaz luhs
Ansdieziet ariechagin luhs dzachia huchus
Pirchiziet puguriz sésa puta pirchel.

hoc est:

Splendor gloriæ renouat mentis lumen
Increati itaque solis lux orire huic animæ
O Redemptor Vniuersi hanc sésina redimere.

Quicumque igitur supra hoc tristychū hendecasyllabū componere desiderat, is sibi ex Pinace VIII. seligat tres Musarithmos, solitoque tono operetur iuxta regulas præscriptas; & prodibit sequens Melothesia Armenica: sint tres Musarithmi sequentes, tonusque sit secundus.

55535542145	35434323322	11122331171
17117765877	55682176167	55577876555
32312567323	53457554145	33344654321
15865345673	33217152125	88877634151

G	8
F	7
E	6
D	5
C	4
B	3
A	2
G	1

Melothesia Armenica secundi toni.

Garrachat parraz nuruche smidaz luhs Ansdieziet ariechagā luhs dzachia huchus Pirchiziet puguriz sésa puta
pirchel

§. VII.

De Mufurgia Græca.

Dato metro Græco super illud Melothesiam petitam adaptare.

DE Poëſi Græcorum non eſt quod loquar, cùm & latina & omnis alia ab illa profluxerit; Sed exemplum tantum ſubiungam, ne hanc linguam præſtantiffimam, ex qua, quemadmodum dixi, cœu ex fonte omnes ſcientiæ, facultatesque tum potiſſimū Muſica profluxere, contemptim præteriſſe videamur.

Anacreont. Od. I. ἵς λυγρῶν

Θίλω λίγην Ατρεΐδας
Θίλω δὲ χερσὶν ἄδην
Αβάρβιτος δὲ χερσαῖς
Ερωτα μοῦνον ἔχῃ

ἡ μὲν φά νύερα πρώτην
Καὶ τὴν λύρην ἄπασαν
Κάγω μὲν ἦδον ἄθλος
Ἡρακλῆος λύρη ©

Ερώτος αὐτῶν
Χάριτε λοιπὸν ἡμῖν
Ἡρώες ἢ λυγροὶ
Μόνοι ἔρωτας ἄδῃ

Metrum Græcum.

Compositurus igitur supra sequens anacreonticum metrum stylo Florido, modulationem; Seligat primò tonum qui erit. v. g. secundus. deinde ex Pinace III. Musurgix Floridæ excerpatur 4 sequentes Musarithmos.

5557765	5345323	54321271323	55545342312712321
8782387	75577587678	555176777	777776655443555
3234542	2823555	3453545	33323127167567171
1587345	5873451	8756373	333756453423151

Excerptis Musarithmis vna cum notis appropriatis operare vt doctuses, & prodibit
sequens Melothesia.

Hanc Melothesium iterum multis modis variare poteris, notas duplo grauiore ponendo, vel transponendo eas in triplam vel per transpositionem, vel per translationes G in diuersos tonos, vt supra docuimus.

§. VIII.

De reliquis idiomaticis Occidentalibus.

Occidentales linguæ sunt & vocantur illæ propriæ, quibus Europa utitur; Suntque ferè Hispanica, Gallica, Italica, Germanica, e iusq; Filiæ (vt Belgica, Anglica, Scotica, Illyrica, à quâ veniūt Polonica, Ruthenica, Bohemica. Hæ omnes linguæ suas in cōdendis versibus metricas leges seruāt; Ita tamen vt plerumq; data metra Iambicis sint similia, tam heptasyllabis, quàm hendecasyllabis. Hexametrum enim, Pentametrum, Sapphicū, & omnia quæ dactylis & anapestis constant negligūt; habent præterea omnes Nationes hoc, vt Rhythmos suos faciāt homophonos id est similiter desinentes, vel immediate, vel in alternatim sibi succedētibus metris; adeo innata vel ab ipsa natura hominibus est Rhythmica Poesis; Verū, quæ metra Musarithmis nostris maximè quadrent, iam videamus, Itali maximè amant coniunctionem Anacreontici cum Phaleucio, id est heptasyllabi cum metro hendecasyllabo.

Metrum Anacreontico-Phaleucium. Italicum hexastrophon.

Rhythmus
Italicus.

Così dolce harmonia

Così bene alternata melodia

Imagini son vere

Del raggirar delle celeste sfere

Che girando la sù co' suoi contenti

Fan che godan qua giù l'humane menti.

Compositurus supra dictum metrum Melothesium Floridam, accipe tres columnas ex Pinacè II. Musurgia Floridæ & VI. Syntagmatis II. iuxta numerum, metrorumque, quæ alternatim sibi applicantur processum; ita vt prima columna sit Anacreonticorum, altera hendecasyllaborum. Tertia Anacreonticorum. Quarta Hendecasyllaborum. Quinta deniq; Anacreonticorum & vltima hendecasyllaborum; Quibus ita ritè collocatis excerpantur Musarithmi quolibet ordine, vti nos hos excerpimus nullo seruato ordine prout primò occurrerunt, operationeque peracta iuxta regulas præscriptas, prodijt sequens Melothesia. Hoc interim summo studio obseruandos, vt noras chronometras singulis punctis numerisque correspondentes superimponas, præpositis pausis, si alicubi occurrerint; Notæ singulis Musarithmis espondentes, tot sunt, quot numeri in musarithmo, cui respondent; vnde facilis, si erratum alicubi fuisset, correctio datur. Atque hæc tanto studio peragenda sunt, vt nisi omnia ad vnguem seruentur, desideratus compositionis scopus obtineri non possit.

Melothesia Italica metro adaptata.

Così dolce harmonia dolce harmo nia Ima gini son
Così bene alternata melo dia Del raggiar de

vere sono vere Che girando la sù co suoi contenti
le celesti sfere Fan che godan quà giù l' humane menti.

S. I X.

De Hispanico metro.

Hispani eadem prorsus ratione cum Italis versus suos fabricare solent, videlicet per aggregationem versuum Iambicorum vel monocolon, vel heterocolon, Rhythmica quadam consonantia *ὁμοιοπαύς* perfecta, ut in sequenti paradigmate patet.

Octostychon Hispanicum.

Si à Homero la Odissea tan nombrada
Si las Eneidas à Maron famoso
Tienen la sacra frente del generoso
Laurel tan iustamente coronada

No menos esta obra dedicada
Ciñe de honor eterno y belicoso
Tbero con mil batallas victorioso
Igualando la pluma con la spada.

Rhythmus
Hispanicus.

S. 2.

Vides

Vides igitur rationem poeseos Hispanicę; Si igitur quispiam supra eā Musarithmos nostros applicare vellet, is coniungat columnas iuxta polysyllaba metri, opereturque ut dictum est, prodibitque Melothesia quęsita. Melothesiam non apponimus, sed eam exercitio Tyroni eruendā relinquimus.

§. X.

De metro Gallico.

Metrum Gallicum Hispanico prorsus simile est; Verum ad hoc demonstrandum nihil aliud nisi exemplum requiri videtur.

Decastrophon Gallicum Rhythmicum octo-ennea syllabum.

De Gloria Paradisi.

Rhythmus
Gallicus.

*Là les sens fondent en delices
La dans la pompe & le bon'heur
L'ame triomphe avec honneur
De la deffaite de ses vices
La les Anges par des concerts*

*Accordans leur luths & leuraires
Chantent les los & la victoire
Dont tant de genereux guerriers
Ont fait dans le temple de gloire
Fleurir leur noms & leurs Lauriers.*

Super huiusmodi igitur metra heteracola compositurus Melothesiam excerpe ex Pinacibus metris singulis appropriatis Musarithmos metris correspondentes vel simplices vel floridos, operationeque iuxta prædictas regulas instituta prodibit desiderata harmonia.

§. XI.

De Germanico metro.

Germanicum idioma versibus & Rhythmis aptissimum est, vnde innumera ferè inveniuntur huiusmodi Germanicis Rhythmis composita volumina, in omni materię genere. Quod autem de Germanico dicimus, de Belgico, & Anglico quoque huius linguę filiabus intelligendum sunt. Sed vide exemplum sequens.

Tetraſtychon Germanicum Rhythmicum.

Rhythmus
Germanicus

*Nichts irdisch fult des menschen hertz,
Kein freWd, Kein lust es stillet;
Der lust, die freWd ist lauter schmerz,
Dan Gott allein es füllet.*

Hiverſus sunt Iambici Archilochici octosyllabi. Compositurus igitur supra huiusmodi harmoniam, accipe ex pinacibus quinto Contrapuncti simplicis vel tertio Contrapuncti floridi Musarithmos datis versibus correspondentes, operareque ut doctus es, prodibitque Melothesia petita. Exemplum facili sibi Tyro eruere poterit.

§. XII.

De metro Illyrico.

Illyrica lingua multa sobole gaudens (nam & Polonica & Bohemica aliæque plures eam agnoscunt matrem) versus suos non absimili modo Rhythmicè siue per metra similiter desinentia conficit; Vt proinde nihil aliud hic opus sit nisi paradigmate, suprà quo posito, si quis Melothesium desideret, is operetur, iuxta præcepta tradita & potietur scopo suo. Atque hæ sunt præcipuè linguæ totius Europæ quibus Ars nostra Musurgica applicari poterit. Si quæ verò aliæ linguæ fuerint, scias eas ferè dialectos esse vnius ex recensitis linguis, vnde difficultatem quoque nullam habebis in Musarithmis ad dictas dialectos accommodandos. Linguas verò Americanas non adduco cum earum notitiam non habeam; Quare hoc loco tantum Asiæ, Africæ, & Europæ præcipuas & Orientales linguas, quarum intelligentiam diuina bonitas mihi concedere dignata est, adducere volui; Idque in gratiam Patrum Nostrorum aliorumque Religiosorum pro honore Dei in diuersis mundi partibus desudantium, quæ omnia vt ad honorem Dei, Virginis Matris, proximique salutem vnice cedant, obnixè voueo.

C A P V T V I I I.

Musurgia Rhetorica.

P R O O E M I V M.

Tamet si Rhetorica multum in animis hominum in quamcunque partem inflectendis concitandisque possit, Musicam tamen maiorem in iisdem permouendis impressionem obtinere is solus ignorare poterit, qui veterum Scriptorum monumenta non legit. Nam audita quadam harmonicæ modulationis diuersimodè institutæ efficacia, ex furiosis mansuetos, ex libidinosis castos, ex grauissimis infirmitatibus ad integram sanitatem reductos, à Dæmone denique infessos, liberatos, legimus; De Rhetorica verò similia rarò percepimus. Maior ergo vis sub Musica latet, maior energia & in mentibus mortalium variè afficiendis efficacia, quàm in Rhetorica, cuius rei rationem cum huius loci non sit, in Musurgia Physiologica fusiùs tractabimur. Cum igitur hucusque de Musurgia Poetica variè, & inuisa methodo tractauerimus, ordo postulare videbatur, vt & Musurgiam Rhetoricam haud absimili methodo prosequentes, noua quoque & à multis hucusque desiderata ratione traderemus, quod diuini Numinis assistentia me hac in parte effecturum confido, & ne longiores simus, rem ipsam agredimur.

§. I.

De partibus constituentibus Musurgiam Rhetoricam.

Sicuti ex syllabis pedes, ex pedibus metra, ex metris Odæ, & denique ex his omnibus insigne poeticæ compositionis ædificium consurgit; ita ex verbis, nominibusque aptè dispositis, variæ nascuntur enunciationes, ex his periodi, ex periodorum artificiosè per tropos figurisue contextarum tandem nascitur oratio ad persuadendum appositæ, quæ quidem tripliciter institui potest, per genus iudiciale, deliberatiuum, & encomiasticum, Musurgia verò nostra parallela quadam ratione procedens, & dum Musarithmos verbis adaptat, pro significatione eorundem rationes varias producit, veluti

veluti enunciationes quasdam; Ex quarum continuatione harmonica nascuntur periodi, ex hisce deum artificiosè per Musarithmos floridos & coloratos ceu per figuras quasdam & tropos contextis resultat cantilena ad varias animi affectiones pro assumpti thematis significatione concirandas, efficacissima; Et tribus quidem dictis dicendi generibus aptè respondent tria modulandi genera; Deliberatiuum Enarmonico, Iudiciale Chromatico, Encomiasticum denique Diatonico. Sed hæc alibi fusiùs pertractauimus.

§. I I.

De varijs animi affectionibus ad quas musica inclinatur.

Sicuti Rhetorica varijs argumentis & rationibus veluti per figurarum troporumque varium contextum animum nunc delectat, nunc contristat, nunc ad iracundiam, iam ad commiserationem, modò ad indignationem, vindictam, impetus vehementes, aliosque affectus prouocat, & denique perfecta mentis commotione tandem ad id, quod Orator intendit, consentiendum Auditorem inclinatur. Ita & Musica pro vario periodorum contextu tonorumque diuersa dispositione, variè animum agit; Mouet autem animam nostram per tres potissimos affectus, ex quibus tanquàm ex radice quadà alij postmodum nascuntur; Sunt autem hi tres affectus generales sequentes, primus est lætitia, quæ sub se continet affectus amoris, magnanimitatis, impetus, desiderij, qui ex sanguine originem suam nanciscuntur, si verò lætitia dissoluta intemperataque fuerit, generat affectus propriè cholicos, iræ, odij, indignationis, vindictæ, furoris. Secundus remissionis affectus generalis cum tardo motu gaudeat, generat affectus pietatis, amoris in Deum, item constantiæ, modestiæ, seueritatis, castitatis, religionis, contemptus rerum humanarum, ad amorem denique cælestiū mouet. Tertius est misericordiæ affectus, sub quâ manent omnes ij affectus qui à phlegmate & cholera nigra profluunt, vti sunt tristitiæ, planctus, commiserationis, languoris, similesque, qui ad hanc classē reuocari possunt. Quomodo autem huiusmodi affectus vi Musicæ excitentur in anima, dicetur in physiologia harmonica; modò tandem ostendendum est, qui toni quæue clausulæ tropicæ sint, quæ figuræ dictis affectibus concitandis propriæ sint, & primò quidē dicemus de duodecim tonis; deinde de totidem tropis seu figuris harmonicis prout aptitudinem in se habent, ad animam nunc ad hos, nunc ad illos affectus concitandam.

§. I I I.

De duodecim tonis, eorumque natura & proprietate.

DE Tonis eorumque dispositione fusè in præcedentibus libris actum est, vt proinde nihil aliud hic opus sit, nisi vt paucis naturam cuiusuis declarem. Cum verò maxima sit Authorum de tonorum natura controuersia, nos in nullius verba iurantes, tonos iuxta propriam opinionem nostram hic determinamus, ita tamen vt vniciuique suum in hoc iudicium relinquamus.

Tonus igitur Primus, Si inrensiôr sit & dissolutior à natura aptus est choreis, saltibus, festiuis tripudijs. Si remissus fuerit pietati & amoris diuini cœlestiumque desiderio idoneus quoque esse poterit. super hunc tonum composita est Antiphona: *Alma Redemptoris mater*.

Secundus tonus, Teneritudini aptus est, pertinetque ad affectus misericordiæ exprimendos, qui si intensior sit, ad affectus lætitiæ seruire quoque poterit.

Tertius tonus, ad affectus tertij ordinis inclinatur, mœstitiæ, lachrymis, commiserationi aptus, super hunc tonum compositus est hymnus: *Salve Regina*.

Quartus

Quartus tonus, in omnibus ferè similis est præcedenti, eiusdemque classis affectus planctus, sollicitudinis, calamitatis, omnis generis ad miseriae exprimendas apta pathemata excitat.

Quintus, Ecclesiasticus est, maximo decore refulget, habet enim nescio quid grauitatis, & heroicæ maiestatis, qua mentes hilares & ad res graues & arduas prouocare videtur.

Sextus, ad affectus in prima classe contentos sollicitat, ferociæ militaris, si dissolutior, si remissior, ad omnes affectus concitandos seruire potest.

Septimus, Modestiam, iucunditatem, victoriam spirat.

Octauus, affectibus secundæ classis in animis hominum excitandis seruit, grauitatē, & maiestatem affectat.

Nonus, sibi vendicat verba lasciuia, voluptuosa, minacia, qui si intensior fuerit, furorem quoque & perturbationem suscitatur.

Decimus, Modestiam, mansuetudinem, cœlestium rerum meditationem, amorem diuinum spirat, rebus diuinis exprimendis aptissimus.

Vndecimus, Verba requirit dulcia, suauia, amœna & materiam delectationi præbentia.

Duodecimus, Eandem proprietatem cum sexto fortitur.

Atque hæc est proprietas duodecim tonorum iuxta opinionem meam; Quarum omnium rationes Deo dante assignabuntur in physiologia Musurgica.

§. IV.

De Partibus Rhetoricæ Musurgicæ.

VTi Rhetorica tribus constat partibus, inuentione, dispositione & elocutione, ita & nostra Musurgica Rhetorica; Inuentio Musurgicæ Rhetoricæ nihil aliud est, quam apta Musarithmorum verbis congruorum adaptatio; Dispositio verò est pulchra quædam eorundem per aptas notarum applicationes expressio. Elocutio denique est ipsa Melothesiæ omnibus numeris absolute, tropis figurisque exornatæ per cantum exhibitio. Quibus quidem tota artificij nostri Musarithmici forma patet.

§. V.

De Exordio Melodiæ

Exordium melodiæ est modulatio Auditoris animum idoneum ad reliqua reddēs. eritque proba si Auditorem excitet, & auidum ad reliqua faciat. hoc autem fiet, si exordium sit graue, suaue, sonorum & harmonica grauitate plenum; verbis congruis ab assumpto tono clausulas ordiens; vitiosum enim esset, si quis assumptæ super VI. tonum Melothesiæ principium ab alio quouis tono ordiretur, ita vitiosum exordium faceret, qui immòdicis vocum diminutionibus canticum inciperet, nisi forte verborum thema aliud suaderet, vt in ista cantilena Monteuerdij, *Fuge fuge dilecte mi*. in qua dum fugam exprimit, fugam vocum minutissimis notis adornat. Vitium quoque foret, si quis clausulam fini debitam, in initio cantus poneret.

§. V. I.

De Ornatu.

In quo consistat ornatus Musicus. Ornatus Musurgiae nostrae in hoc consistit, ut notarum, interuallorumque cōtextus verborum significationi respondeat, ut si celerem animi motum significant verba, eum notis celeribus, si tardum, tardis aptè exprimat. Contextus autem melodicus sit concinnus, sint periodi periodis benè cohærentes, vitetur eorundem interuallorum propinquitas; Verba attendantur, quorum alia, dum alijs consonantiora reperiuntur, consonantiorē quoque harmoniam efficient, ita voces [immanes] [concelebrare] [solicitudo.] (conturbabuntur) meliorem melodicæ dispositionis effectū, quam [magnus] [con cinere] [cura,] & similia sortientur.

§. V I I.

De figuris siue tropis.

Figuras in hac Musurgica arte nos aliter accipimus, ac Rhetores; Nam hic pro eadē re sumimus tropos & figuras. Consistit autem figura Rhetorica in varia eiusdem verbi additione, geminatione, multiplicatione siue repetitione, per modum alloquentis, interrogantis, increpantis, proponētis res magnas, altas, admirabiles, viles, indignas. Quæ non ita commodè nostro instituto seruire possunt, utpote vocibus concordantibus harmonicè, nimium dissipatis: etsi stylo recitatio id genus figurarum melius quadret, dum videlicet vna vox maiorem commoditatem habet eas exprimendi.

Rhetores porrò vocant Tropum sermonis à propria significatione in aliam cum virtute mutationem, qui cum Musurgiae nostrae difficulter applicari possint, nos tropos aliter sumentes, nihil aliud esse dicimus, quam certas Melothesiae periodos, certam animi affectionem connotantes; & tales iuxta duodecim tonorum diuersitatem duodecim quoque constituimus; Nam hinc, & antiqui tonos non aliter ac tropos appellandos censuerunt; cum diuersi diuersos animi affectus denotent, & sunt proprii Musicorū, suntque sequentes: amoris, gaudij, exultationis, dissolutionis, odij, ferociae, impetus, grauitatis, modestiae, temperantiae, religionis, compassionis, luctus, planctus, tristitiae.

Nomina bro- Figuræ verò, quibus nos propriè vtimur, sunt sequentes. Pausa, Repetitio, Climax, **porum.** Complexus, Polysyndeton, Symploce, Omoioptoton, Antitheton, Anabasis, Catabasis κύκλωσις, Fuga.

§. V I I I.

Explicatio figurarum.

Παύσις.

I. Παύσις idē quod quies est; Pausa tunc cōmodè adhibetur, cum vna persona nō multo censentur loqui; fitque tunc oportūnè; cum quis, vel interrogat, vel ad interrogata respondet, ut fit in dialogis harmonicis Viadanæ. Ad hanc reuocari potest *συνασμός* siue suspiratio, dum per pausas suas, aut semifusas, quæ & idē suspiria vocantur, gementis; & suspirantis animæ affectus exprimimus.

διὰ φωνῶν

II. Dicitur *διὰ φωνῶν* siue repetitio, cum ad energiam exprimendam vna periodus sæpius exprimitur, adhibeturque sæpē in passionibus vehementioribus animi, ferociae, cōtemptus, uti videre est in illa cantilena notā: *Ad Arma, Ad Arma; &c.*

III. Vocatur Climax siue gradatio, estque periodus harmonica gradatim ascendēs κλίμαξ. adhiberique solēt, in affectibus amoris diuini & desiderijs patriæ cœlestijs, vt illud Orlādi. (Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum) ad hanc reuocari potest itenasmus id est suspiratio, quæ varijs suspirijs per pausas, suspirantis animi affectus naturaliter exprimit.

IV. Συμπλοκή siue complexus est periodus harmonica, qua voces quasi in vnū si cōspirare videntur, adhiberique solet in affectibus machinationum, vt illud Clementis nō Papa, Astiterunt Reges terra aduersus Dominum, & aduersus Christum eius. συμπλοκή.

V. Ο'μοϊότητων siue similiter desinens figura, est periodus harmonica quæ similiter desinit in sæpius repetita, adhiberique solet in seria alicuius rei affirmatione, negatione, aut increpatione, vt illud Preneſtini; (Nos insensati.) ο'μοϊότητων.

VI. Antitheton, siue Contrapositum, est periodus harmonica, quæ oppositos affectus exprimimus; sicuti illud Iacobi Carissimi, quem Heracliti risum & Democriti planctum intitulat, & illud Leonis Leonij. Ego dormio, & cor meum vigilat. Αντιθέτων.

VII. Anabasis, siue Ascensio est periodus harmonica, quæ exaltationem, ascensionem vel resaltas & eminentes exprimimus, vt illud Moralis (Ascendens Christus in altum &c.) ανάβασις.

VIII. Catabasis siue descensus periodus harmonica est, quæ oppositos priori affectus pronunciamus seruitutis, humilitatis, depressionis affectibus, atq; infimis rebus exprimendis, vt illud Massaini. Ego autem humiliatus sum nimis, & illud Massentij, descendunt in infernum uiuentes. κατάβασις.

IX. Κύκλωσις siue circulatio est periodus harmonica, qua voces quasi in circulum agi videntur, seruitque verbis actionem circularem exprimentibus, vti illud Philippi de Monte, Surgam & circumibo Ciuitatem. Κύκλωσις.

X. Φυγή siue fuga periodus harmonica est, verbis fugam indicantibus apta, cuiusmodi illud: Fuge dilecte mi; seruit quoque actionibus successiuis exprimendis, cuius quidem omnium frequentissimus vltus est. Φυγή.

XI. Ομοίωσις assimilatio est periodus harmonica, quæ actiones rerum, propriè exprimuntur, vti dum periodi singularum vocum diuerſa referunt, vti illud: (Tympalizant, Cytharizant, pullant nobis fulgent stolis coram summa Trinitate) in hac cantilena basis Tympanum graue refert, cœteræ voces omnis generis instrumenta. Ομοίωσις.

XII. Repentina abruptio est periodus harmonica, qua rem citò peractam exprimimus, & vt plurimum locum habet in fine, vt illud (Desiderium peccatorum peribit.)

Ecce hi sunt tropi & figuræ, quibus Musurgi vt plurimum vt solent, quibus expositis, iam ad praxin nos accingamus.

SYNTAGMA III.

Musarithmos Musurgiæ Rhetoricæ exhibens.

PRæmissis ijs quæ ad Musurgiam Rhetoricam pertinet, nihil restat nisi vt modò quoque videamus, quomodo prædictis applicari possint.

Quemadmodum igitur in Musurgia metrica siue poetica per 16. Pinaces Musarithmicos totam artem comprehendimus; ita & in hoc tertio Syntagmate absolutam Musurgiæ Rhetoricæ rationem & methodum demonstramus, quod vt commodius foret Syntagma totum in 10. Pinaces diuisimus. Quorum.

I. Pinax bimembris est, continetque Polysyllaborum, prior quidem penultima longorum, posterior penultima breuium Musarithmos, idemque cum eo quem in primo Syntagmate exhibuimus. In hoc tamen differt; quod notas pleonasticè deductas annexas habet.

PINAX PLEONASTICVS.

Musarithmos Rhetoricæ Musicæ continens pro Contrapuncto
simplici variè adornando.

Bisfyl. laba.	I. Pleonasmus notar. quæ fluunt motu disiuncto.	Trisyl. laba.	II. Pleonasmus notarum fractus.	Tetrasyl. laba.	III. Pleonasmus notarum fractus.	Pentasyll. laba.	IV. Pleonasmus fractus.	
55 78 23 58	III III II III f, l, o f, l, f f, o, f f, f, l	555 878 323 858	III III V V f, l, l, f o, o, o f, f, o f, l, l, o	5555 7878 2323 5858	V V V V f, l, l, l, o f, f, o, o, o f, f, o, o, o f, f, o, o, o	55555 77878 23323 53858	VI VI VI VI f, l, l, l, f, f f, l, l, f, f, f f, l, l, f, f, f f, l, l, f, f, f	
55 78 24 54	IV IV V V f, l, l, l, o f, f, o, o f, l, l, l, o f, l, l, l, o	421 876 653 456	V V V V f, l, l, l, o f, l, l, l, o f, l, l, f, f f, l, l, f, f	5535 8787 3212 8565	VI V VI V f, l, l, l, l, o f, f, o, o, o f, f, o, o, o f, f, o, o, o	56654 88888 33434 86484	VII V VII I f, l, l, l, f, l, f f, l, l, f, l, l, f f, l, l, f, l, f, f f, l, l, f, l, f, f	
65 27 43 23	V VI VI VI f, l, l, l, f, f o, o, o, f, l, o f, l, l, l, l, o f, l, l, l, f, f	554 876 322 152	V VI VI VI f, l, l, l, f, f f, l, l, l, l, o f, l, l, l, l, o f, l, l, l, l, f	6523 2778 2555 2351	VI VI VI VII f, f, f, f, o, o f, f, f, f, f, f f, f, f, f, f, f f, f, f, f, l, f	55543 87765 32388 15341	VII I VIII () f, l, l, l, f, f, o f, l, l, f, l, l, f f, l, l, f, l, l, f f, l, l, f, l, l, f	
55 77 22 55	III III III IV f, l, f f, o, o f, o, o f, l, l, o	342 887 365 645	VI VI VI VI f, l, l, l, f, f f, l, l, l, f, f f, l, l, f, f, f o, o, f, f, o, o	3323 8878 3323 8858	VII V VII VI f, l, l, l, f, l, f f, l, l, f, l, l, f o, o, f, f, f, o, o o, o, f, f, f, o, o	55352 87872 32122 85652	VIII () VIII I f, l, l, l, f, l, f f, l, l, f, l, l, f f, l, l, f, l, l, f f, l, l, f, l, l, f	
43 68 45 21	IV V V V f, l, o, o f, l, l, l, o f, l, l, l, f, f f, l, l, l, f, f	323 878 555 151	VII VII VI VI f, l, l, l, l, f f, l, l, l, l, f f, f, f, f, f, l, o f, f, f, f, f, l, o	5423 5678 3155 3458	VII VIII VIII () o, o, f, f, f, o, o o, o, f, f, f, f, o, o f, l, l, l, l, l, f, f f, l, l, l, l, l, f, f	25423 45678 43128 23451	IX V X I f, l, l, l, f, f, f, f f, l, l, f, f, f, f, f f, l, l, f, l, l, l, f f, l, l, f, l, l, l, f	
28 55 78 58	VI VI VI VI f, l, l, l, l, f f, l, l, l, l, f f, l, l, l, l, f f, l, l, l, l, f	555 878 323 858	VII VII VII VII f, l, l, l, l, f o, o, o, f, f, o, o f, l, l, l, l, f f, l, l, l, l, f	5428 8878 3853 8458	VIII I VIII I o, o, o, f, f, o, o o, o, o, f, f, o, o f, l, l, l, l, l, f, f f, l, l, l, l, l, f, f	56555 88878 34323 84858	X I X I f, l, l, l, f, l, l, f f, l, l, f, l, l, l, f f, l, l, f, l, l, l, f f, l, l, f, l, l, l, f	
56 78 24 54	Nota sequentes fluunt motu con iuncto per repeti tionem.		Pleonasmus inte ger notarum motu isophono procede rum.		Pleonasmus integer notarum.		Pleonasmus inte ger notarum.	
43 68 45 21	III VI IV V f, l, f, l, f, f f, f, f, l, o f, l, l, l, f, f, f, f f, l, l, l, f, f, f, f	323 828 555 878 323 858	IV IV V V f, l, l, l, f, f, f, f f, l, l, l, f, f, f, f f, l, l, l, f, f, f, f f, l, l, l, f, f, f, f	5535 8787 3212 8565	V V V V f, l, l, l, l, o, f, f, f, f f, l, l, l, l, f, f, f, f f, l, l, l, l, f, f, f, f f, l, l, l, l, f, f, f, f	56654 88888 33434 86484	VI VII VII VII f, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, f, f, f, f, f, f	
55 78 28 58	VI VI VI VI f, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, f, f, f, f, f, f	655 878 423 458	VI VI VI VI f, l, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, l, f, f, f, f, f, f	5555 7878 2323 5858	VI VII VII I f, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, l, f, f, f, f, f, f	25423 45678 43128 23451	VIII VIII IX V f, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, f, f, f, f, f, f	
65 88 43 48	VI VII VII I f, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, f, f, f, f, f, f	543 888 345 848	VII VII VIII VIII f, l, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, l, f, f, f, f, f, f	4565 8888 6543 4848	VIII VIII VIII I f, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, l, f, f, f, f, f, f	56543 88888 34565 84348	IX V IX V f, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, f, f, f, f, f, f f, l, l, l, f, f, f, f, f, f	

II. Pinax continet Musarithmos Melothefias Floridæ varijs primæ classis affectibus concitandis aptos, verbisque polysyllabis penultima longis accommodatos.

III. Pinax continet Musarithmos melothefias floridæ, varijs idem secundæ classis affectibus concitandis aptos, pro varijs verbis polysyllabis penultimis breuibus accommodatos.

IV. Pinax continet alios Musarithmos floridos, syncopatos, diminutos, artificiosè ligatos, pro varijs affectibus tertiæ classis concitandis, aptos; verbisque polysyllabis penultima longa accommodatos.

*Pinaces Arcæ
Musurgicæ
reſeruati.*

V. Pinax continet Musarithmos pro ijsdem affectibus, sed verbis penultima breuibus accommodatos.

VI. Pinax Musarithmos continet Moteſtico, Eccleſiaſtico, & Madrigaleſco ſtylo accommodatos.

VII. Pinax Musarithmos continens, fugarum artificioſarum contextum exhibet.

VIII. Pinax Musarithmos Polyphonios, id eſt in 5. 6. 7. 8. 12. 16. vocibus tam ſimplicis, quàm floridi Contrapuncti exhibet.

IX. Musarithmos ſtylo recitatioe exhibet.

X. Musarithmos chromaticos & enarmonicos exhibet.

Atque hi ſunt Pinaces, quibus Arca noſtra Muſurgica conſtat, ad perfectam componendi notitiam perducentes, quos tamen in hoc libro, partim ne multitudine rerum opus plus æquo grauaremus; partim ne arcanum tam nobile cuius aperiremus, conſultò omiſimus.

EXPLICATIO PINACIS PLEONASTICI.

Contrapuncti ſimplicis pro Muſurgia Rhetorica.

Habet hic Pinax quatuor columnas quarum vnaquæque ſeries iterum in tres tripartita eſt; Prima ſeries vniuſcuiusque columnæ continet Muſarithmos Contrapuncti ſimplicis, in biſyllabis, triſyllabis, tetraſyllabis, pentaſyllabis, vt ſeries columnæ vniuſcuiusque oſtendit. Secunda ſeries continet numeros polyſyllaborum penultima tam longorum quàm breuium, & breuia quidem ita exhibemus. ^{III} hoc eſt, triſyllabū penultima breue; ^{IV} quatriſyllabum penultima breue; ^V pentaſyllabum penultima breue & ſic de cœteris; penultimam verò longam ita exhibemus. ^{III} triſyllabum penultima longa; ^{IV} quatriſyllabum penultima longa, ^V pentaſyllabum penultima longa. ^{VI} heptaſyllabum penultima longa & ſic de cœteris. Tertia ſeries notas continet, polyſyllabis ſingulis correfpondentes, quas notas nos pleonaſmos vocamus, atque nihil aliud eſt quàm multiplicatio Muſarithmorum in notis repræſentata. Produxiſmus autem Muſarithmos in hoc Pinace à triſyllabis uſque ad pentaſyllaba, eo quod hic 4. Muſarithmi ſufficientiſſimi ſint ad omnes quoscuque in cantilenis verborum contextus exprimendos. Verùm mirificum huius Pinacis uſum declaremus.

Nota igitur Melothetas non ſemper ijsdem cadentijs ſiue interuallis uti, ſed eandem clauſulam iuxta variam tonorum miſturam variè repetere, prout ſuprà in canone ſexto traditum eſt. Si enim quiſpiam tum ex hoc, cū ex ſequentibus Muſarithmis continuatim clauſulas iuxta dati thematis ſyllabicam quantitatem decerperet, is quidem faceret Melothefiam omnibus numeris completam, & artiſcioſo floridoque proceſſu adornatam; ſed cui gratia & nitor deſit. Idemque faceret, quod Tyro Rhetoricæ, qui dum varios ſoſculos & elegantias coaceruat, orationem quidem floridam, ſed cui cōtextus anima & decor harmoniæ deſit, componeret. Hinc Muſici peritiores & iudicio pollentes, vt ingenioſa periodorum concatenatione cantilenam ſiue moteſtū aliquod adornent, floridis & artiſcioſis periodis ſimplicis Contrapuncti clauſulas admixcere ſolent, eaſque per varia interualla repetitas, & ſic tandem cantilenam ſuis numeris abſo-

lutam constituunt. Hos nos imitari volumus totiusque artificij rationem in hoc pinace expressam demonstrare, ne quicquam ad Musurgiam nostram quouis modo pertinens obmisisse videamur.

Regula I.

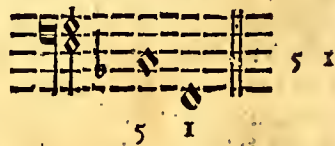
De Pleonasmō Musarithmico.

Quid pleonasmus coniunctus & disjunctus.

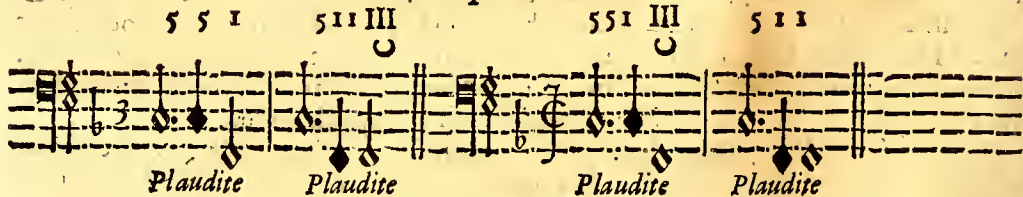
Pleonasmus Musarithmicus nihil aliud est, quàm multiplicatio cuiuscunque Musarithmi simplicis propositi. Potest autem hæc multiplicatio, quemadmodum suprà quoque in canone 6. tradidimus, dupliciter institui; Primò per Pleonasmum siue multiplicationem fractam, siue quod idem est, disjunctam, dum videlicet polysyllabialicuius vocabuli notæ pedometræ in diuersa interualla discriminantur. Secundò per Pleonasmum siue multiplicationem integram, siue coniunctam, dum videlicet polysyllabialicuius vocabuli notæ pedometræ in eodem interuallo constituuntur. vtrumque in columnis exhibuimus, vti inscriptiones docent. His igitur propositis, iam columnas Musarithmorum interpretemur. Prima itaque columna habet Musarithmos bisyllaborum, quæ in rigore non respondent nisi duabus notis pedometræ, vti in pinace Syntagmatis primi Contrapuncti simplicis ostensum est. Iam verò vt Rhetorica Musurgiam varietatis amans, maiore vbertate luxuriaretur, hunc pinacem ita disposuimus, vt columnæ Musarithmorum non tantum bisyllabis, trisyllabis, tetrasyllabis aut quattrosyllabis præcisè responderent, Sed vnusquisque ex dictis omni imaginabili polysyllabo respondere possit; ita primæ columnæ Musarithmi per Pleonasmum siue disjunctum, siue coniunctum, 3. 4. 5. 6. 7. 8. & quotcunque tandem volueris syllabarum vocabulo, siue penultimam longam habeant, siue breuem, accommodari possunt. Idem dicendum est de Musarithmis III. & IV. columnæ. Verùm paradiagmate proposito res clarior euadet.

Sit itaque Musarithmus bisyllabus hic 5. 1. in notis representatus vt patet; Hic Musarithmus in rigore tantum bisyllabis vocibus respondet. At nos hic asserimus, eum omni polysyllabo dato applicari posse, quod ita ostendimus. Si eum primò trisyllabo applicare velis, poteris id multiplici ratione in effectum ducere duplicando videlicet alterutrum numerum vel notam, ita

Exemplum I.

Exemplum I I.

Vides in secundo exemplo trisyllabum penultima breue in voce *Plaudite* exhibitum esse per Musarithmum 5. 1. si primum numerum huius Musarithmi duplex hoc pacto 5 5 1. & deinde notas pedometræ quascunque huic pedi correspondentes applies. Hoc pacto omnes series illarum metrometrarum, quæ in Pinace II. Syntagmatis Primi in fine columnæ secundæ continentur, huic trisyllabo penultima breui, applicari possunt. Sit iterum propositus Musarithmus 5 1. trisyllabo penultima longò applicandus, fiet hoc, si notas columnæ metrometræ in calce columnæ secundæ pinac. I. Syntag. I. exhibitas, multiplicato Musarithmo 5 5 1. applies. vt hic tertium exemplum docet.

Exem-

Exemplum I I I.

III

III

Idem Pleonasmus sub alijs notis.

Non secus, si Musarithmi propositi 5 1, vltimam notam duplex hoc pacto, 5 1 1, vel 5 8 8. deinde notas iuxta trisyllabi quantitatem ostensa paulò antè methodo, Musarithmicis numeris applicaueris, vt in hoc exemplo patet; habebis aliam variationem.

Exemplum IV. Per Pleonasmum coniunctum.

Si verò per Pleonasmum integrum siue coniunctum progredi cupias, totum Musarithmum trisyllabum 5. 1. duplicabis, ita vt primò Musarithmi numerus similiter triplicetur, hoc pacto. 5 5 5 1 1 1, deinde hisce numeris iuxta trisyllabi quantitatem notas metrometras pro libitu in citatis columnis contentas, apponere poteris, vt in exemplo patet. & hæc repetitio in omnibus reliquarum vocum Musarithmis æquali numerorum proportionem multiplicanda est, vt in assumpto Musarithmo patet.

Simplex	Multiplicatus	Pleonasmus coniunctus	Pleonaf. disunctus	Disunctus
55	555	555	555555	555555
78	778 vel 788	vel sic 777 888	vel di- 777778	vel 788888
23	223 sic 233	cōiun- 222 333	siūctim 222223	ali. 788888
58	558	cōiun- 555 111	iterum 555551	ali. 778888
		5 1		223333
				511111
				551111

Vides igitur quomodo à binario numero paulatim crescat Musarithmus bisyllabus tam per disuncta, quàm per coniuncta interualla; Vbi nota quartam seriem per coniunctum Pleonasmum iterum vigesies multiplicabilem esse, quarum nos 3 tantum ponimus vti in 5. 6. 7. serie apparet. Verùm notas vnique correspondentes apponamus.

Exemplum I.

I. II. III. IV. V. VI. VIII.

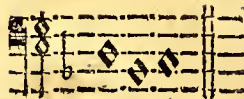

Plaudite Victori ij. plaudite ij. ij. ij. ij. ij. ij. victori.

Vides igitur vel ex paruo specimine inexhaustas Rhetoricæ nostræ Musurgicæ diuitias. Notæ autem in basi positæ debent esse eadē, prout numeri Musarithmorum in reliquistribus vocibus declarât. Quicunq; verò curiosius desiderat scire, quoties hic Musarithmus bisyllabus in vno trisyllabo mutari possit, is adeat primam partem huius problem. 3. combinat. vbi mira & prorsus paradoxa circa dicta reperiet. Denique quæcūque de vnico Musarithmo 5. 1. proposito dicta sunt, de singulis in illa columna Musarithmis bisyllabis intelligenda sunt.

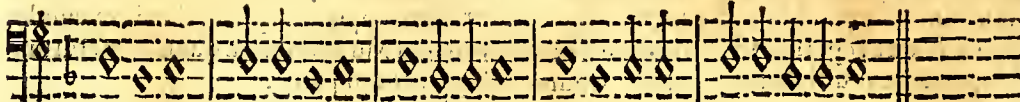
Exemplum I I.

SI tporro Musarithmus trisyllabus ex secundæ columnæ prima serie propositus 6 4 5. quartus in secunda columna Musarithmus. Hic Musarithmus trisyllabo respondens simpliciter, sic in notas resoluitur. Pleonasticè tamen in quemuis polysyllabum resolvable est, vel per notas coniunctas, vel per disiunctas. Vt si hunc citatum Musarithmum quadrisyllabo applicare velis, duplicare poteris, vel 1. vel 2. vel 3. vt in exemplo sequenti patet.

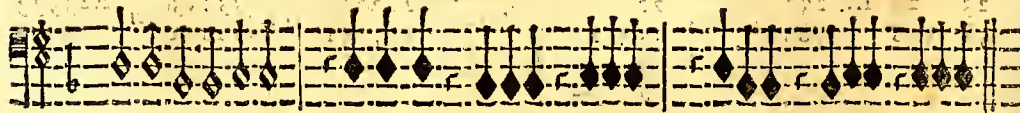
6 4 5

I. II. III. IV. V.

III IV IV V V

VI. VII. VIII.

VI III III III III III III

repetita

Vides hic in secunda serie primam duplicatam, in tertia verò serie secundam, in quarta tertiam ad pronunciationem tetrasyllabi formandam; in quinta verò serie pentasyllabum duplicat primam & secundam, in hectasyllabo singulas duplicat, vt in VI. serie patet. in VII. serie pleonasmus integer exhibetur; dum trisyllabum (*Creator*) in singulis notis replicatur. VIII. serie verò idem disiunctim ponitur, vt ex distinctione patet, qui modus in infinitum ferè variabilis est; nam in hoc exemplo prima nota responderet primæ in Musarithmo simplici, 3 verò notæ in secunda diuisione, secunda notæ Musarith-

arithmo simplici; & quinque notæ in tertia diuisione, tertiæ notæ Musarithmi simplici correspondent, qui modus in infinitum ferè variabilis est, vt in prima huius libri parte fusè ostendimus, hisce positis hanc formabis regulam.

Regula.

Dato polysyllabo quouis, Musarithmum quemuis trium numerorum ex columna secunda pinacis huius depromptum in datum polysyllabum Musarithmum conuertere; Sit periodus quædam Enneasyllaba data, hoc est 9: syllabarum; vti *Veni Redemptor Fidelium*; eum Musarithmo ternario exprimes, vel per coniunctum vel per disiunctum pleonasmum; si per primū, singulitres numeri triplicati dabunt quæsitum, vt in hic patet. Hisce si vnam ex seriebus notarum metrometrarum in columna Enneasyllaborum Pinacis primi vel secundi, Syntagmatis primi applicaueris, habebis quæsitum. Si per secundum; operaberis vt in III. IV. V. exempl. patet.

Simplex Musarithmus trysyllabis.

- I. 6 4 5
- II. 666 444 555
- III. 66666 45555
- IV. 66664 4455
- V. 6644444 5

I.

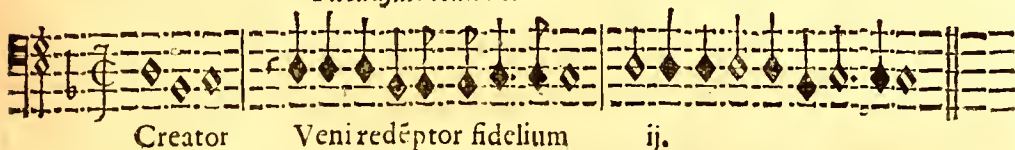
II.

III.

Trisyllabum I.

Enneasyllaba periodus
Pleonasmus coniuncto.

Pleonasmus disiuncto.

I V.

V.

Vides quomodo per multiplicationem Musarithmi simplices in quodlibet polysyllabum mutari possint, & quomodo notæ ijs correspondentes affigi possint; atque hoc infinitis modis. Sed rem aliquibus propositionibus declaramus.

Propositio I.

Dato Musarithmo simplici, & quolibet polysyllabo simplici siue composito, musarithmum ad datum polysyllabum accommodare, vt sequitur.

SIt Musarithmus simplex 4 numerorum vt sequitur 5 147. sitque thema polysyllabū 8 syllabarum (*Gaudeamus in Domino*) velitque quispiam componere supra datum thema in secundo tono; is duplici methodo propositum exequetur. Primò per Pleonasmum integrum, siue interualla coniuncta. Secundò vel Pleonasmum fractum, siue interualla disiuncta, vtrumque paucis exhibebimus.

Si

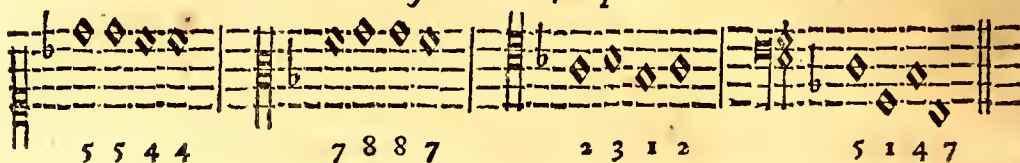
Si itaque quispiam per coniunctas periodos rem primò tentare voluerit, is Phonotacticum Systema primò in quatuor partes iuxta quadruplicem Musarithmi propositi numerum diuidet, deinde ex columna 4 pinacis huius quemuis excerpit Musarithmum, nos nonum proposito nostro conuenientem assumpsimus, vt hic patet. Deinde applicata columna clauium ad columnam roni secundi, in singulis pentagrammijs vocum puncta imprimes ita vt singula spacia pentagrammorum vnum punctum habeant. vt sequitur. Hoc peracto descende in secunda serie columnæ tertiæ, vsque dum ad ^{viii} signum octosyllabi, videlicet assumpti thematis, peruenieris, & accipe ibidem: V.g. penultimam notarum seriem, quam applicabis vnique notæ ex quatuor sequentium vocum notis vt hic factum vides:

II. Toni

G	8
F	7
E	6
D	5
C	4
B	3
A	2
G	1

5 5 4 4
7 8 8 7
2 3 1 2
5 1 4 7

Musarithmi simplices.

I. Exemplum.

Per Pleonasmum coniunctum.

Gaudeamus in Dño ij. ij. ij. ij.

Sequitur iam vt videamus, qua ratione hi 4 musarithmi simplices per pleonasmum disiectum disponere possimus. Quod quidem exemplum sequens te melius, quam multa verba, docebunt.

II. Exem-

I I. Exemplum.

Per Pleonasmum disiunctum.

Gaudeamus in Dño ij. ij. ij.

In huiusmodi igitur pleonasmis siue disiunctis siue coniunctis accipe quamcumque notarum seriem, ut nos hic ultimam †††††††† . Quo peracto spacijs Musarithmis correspondentibus puncta imprimes, singulisque punctis notas assignatas ita applices, ut istæ octo notæ ponantur omnes in chorda, quam in qualibet voce punctum obtinet in dictis punctis, uti in exemplo patet; prodibitque melothesia vel per coniuncta ut in primo vel per discreta intervalla, ut in altero exemplo patet.

Vides igitur replicationem octosyllabi compositi quater iuxta 4. numeros Musarithmi factam in primo exemplo, in secundo verò eandem replicationem, at diuisim; Nam primi Musarithmi notæ respōdent 5. notæ ††††† in D bassi. Secundi Musarithmi notæ respondent 3. in G. ††† . Tertiæ respondent aliæ 5. ††††† in C. & tres aliæ in F. quartæ denique Musarithmi notæ respondent. Ultimam verò periodum floridam ex columna VI. Syntagmatis II. Musarithmos floridos pro octosyllabis continentis excerptimus ad maiorem harmoniam cantilenæ conciliandam, quod semper optime fiet, si Musarithmis data ratione multiplicatis repetitisque deinde floridam, & artificiosam clausulam polysyllabo respondentem inferamus, ut iam dicemus.

Notæ in Pinaces Arcæ Musurgicæ reseruatos.

CUm iustis de causis tertij. syntagmatis artificiosæ musicæ pinaces, hic omittentes Arcæ Musurgicæ eos reseruauerimus; hoc loco tantum Notas quasdam ponere visum est; ut qui Arcam Musurgicam habuerint, aliquam vsus horum pinacum notitiam acquirant.

NOTA I.

In Pinacem Pleonasticum.

EX his fusius forsan quam par erat dictis satis patet, quomodo per anaphoram siue repetitionem quam nos inter tropos Musicos reposuimus, cantilenam aliquam ordinare possimus; Est enim hoc nihil propè in cantilenis communius, adeò ut vix vlla

V occur-

occurrat, quæ non huiusmodi repetitionibus scateat, ne autem qualibet repetitione cogantur integrum verborum contextum repetere Musici, hinc ponere solent huiusmodi signa ij. vel ij. queis & nos in columna pinacis primi huius partis ususumus; præsertim in Pleonasmis integris notarum, ubi in 3. columnæ tertia serie hoc signum bis ponitur ij. ij. per Pleonasmos coniunctos, ad significandum notarum præcedentium aggregatum bis repeti debere; ubi verò ij. ij. ij. ter ponitur, notas præcedens notarum aggregatum ter ubi ij. ij. ij. quater repeti debere signat; non tamen intelligas velim, hanc repetitionem instituendam supra eandem chordam, sed supra eas chordas, quas notæ numeri Musarithmi denotant, ut in præcedenti exemplo patuit.

Porro in notis Pleonasmis interrupti videbis notas variè diuisas, omnes tamen, in tot, quot Musarithmi numeros habent; v.g. in 4. colūna pinacis 1. post numerum qui heptasyllabum breue notat ^{VII} reperies has notas $\text{III}, \text{I}, \text{I}, \text{I}, \text{I}$, ut vides subdivisas, quo ostendimus 3. primas III pertinere ad primum numerum Musarithmi; quartam verò I pertinere ad secundam; quintam I ad tertiam; sextam I ad quartam; septimam denique ad ultimam Musarithmi figuram spectare. Atque hac ratione accipienda sunt notarum discrimina. Nam semper tot discrimina inuenies, quot Musarithmus notas continet, & notæ inter Singula spacia discriminantia positæ censendæ sunt ad eam Musarithmi notam spectare, quam ordo indicat. ita notæ omnes in primo spacio contentæ censentur ad primam Musarithmi notam spectare, omnes in secundo spacio contentæ ad secundam; & sic de cæteris.

N O T A I I.

De Pleonasmis usitato Ecclesiastico, quem vulgo [falsum Bordone] nos Isobatum dicimus, vocant.

EX his clarissimè patet, quomodo nullo pene negotio Falsi (ut barbarè loquar) Bordones fieri possint, expediri autè totum negotiū poterit Musarithmo vel unico quatuor vel 5. aut quotuis numerorum. Sunt autem falsi Bordones nihil aliud quam clausulæ quæpiam certarum notarum, quarum prima nota per longam aut maximam exprimitur, reliquæ verò sequentes in clausulam abeant finalem. Est autem huiusmodi psallendi ratio maximè usitata in psalmis, quorum versus cum bimbres plerumque sint, hinc fit, ut omnes falsi Bordones bimbres, id est binas clausulas quoque habeant; primæ pars respondet primæ parti versus alicuius psalmi; secunda secundæ. Cauendum quoque ne in falsis bordonibus clausulæ sint ὁμοίωσις τοι id est similiter desinentes; sed semper prima aliam terminationem sortiatur, ac secunda. Sed rem exemplo doceamus.

Propositio II.

Dato Musarithmo quatuor numerorum, pleonasmum usitatum Ecclesiasticum, siue [falso Bordone] siue ut nos dicimus isobaton constituere.

SIt datum thema (*Dixit Dominus Domino meo : sede à dextris meis*) supra quod pleonasmum usitatum construere oporteat.

Sintque Musarithmi singuli quatuor numerorum, qui sequuntur 8565, 73251. ex columna 4. huius pinacis deprompti, referantque Balsū; reliquos enim vocum Musarithmos breuitatis causâ omittimus, Si itaque hosce Musarithmos in notas resoluas, ita

N O T A I V.

Pinacis II. in Arca Musurgica Explicationem exhibens.

Pinax II. continet Musarithmos floridos, & artificiosos bisyllaborum trisyllaborum, & tetrasyllaborum, prout frons vniuscuiusque columnæ demonstrat; Nota tamen quod si quis ex hoc pinace decerperet varios Musarithmos themati appropriatos, is quidem harmoniam producturus sit artificiosam; sed ob eadem, & ἰσοφωνία interualla nec iudiciosam, nec auribus apprimè gratiā exhiberet, nisi quis vnō Musarithmū vti in præcedentibus declaratū fuit, per varias tonorum misturas deduceret; tunc enim harmonia vigorem decoremque suum retineret: Seruiet igitur hic pinax potissimum clausulis artificiosis, & floridis, contrapuncto simplici pleonasticè deducto inferendis, vti in paradigmate propositionis primæ huius vltima periodo patet; Quæ clausula florida pulchè claudit Melothesium ex vnico Musarithmo pleonasticè deductam; possunt autem clausulæ huiusmodi vbique interferi vel in principio, vel in medio, vel in fine, hac tamen cautela, vt tunc numeri basis 48 & 51 semper finem. 41. verò principio, medio, & fini, reliqui numeri 65. 21. tantum principio, & medio applicentur.

N O T A V.

Pinacis III. IV. V. in Arca Musurgica praxin exhibens.

In hoc pinace continentur Musarithmi floridi Ecclesiastico cantui, & moteſtico stylo maximè proprij; Si cui igitur animus foret Melothesium exhibere stylo Ecclesiastico, is hoc pinace maximè vtatur, habet autē hic pinax duas columnas, in quarum vnaquaque, Musarithmi vna cum suis notis correspondentibus exhibentur. Sitigitur.

Propositio III.

Dato qualicumque sacro verborum themate, super illud Melothesium ordinare stylo Ecclesiastico conuenientem.

Sit thema verborum v. g. *Aue Virgo gloriosa super omnes speciosa* velisque id exornare modulis harmonicis; ita age. Selecto v. g. tono III; excerpantur ex secunda columna octosyllaborum (tot enim vnum membrum thematis habet syllabas, quarum penultima longa) Musarithmi quilibet, qui deinde per applicationem co-columnæ clauium ad columnā dati toni, in modulos ope systematis phonotactici animabuntur ea prorsus ratione, qua hucusque semper factum est (Nam in modo operandi nulla prorsus à Contrapuncto simplici diuersitas occurrit) & prodibit sequens harmonia Ecclesiastico stylo accommodata. Summo verò studio curabis, vt notas correspondentibus vocum Musarithmis applies, & nihil eorum, quæ occurrunt, vt sunt puncta notis affixa, & caudæ fusarum semifusarumque omittas, quæ tamen Musicæ practicæ imperitis dicta sint.

A	8
G	7
F	6
E	5
D	4
C	3
B	2
A	1

Exemplum stylo Ecclesiastico.

Gau de Virgo glori o fa ij.

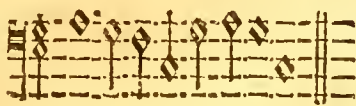
ij.

Super omnes speciosa ij.

ij.

Vides in hoc exemplo modum procedendi in alijs; Nota verò, Quòd si post periodū vnam atque alteram Contrapuncti simplicis Musarithmos ex pinacibus appropriatis, (v. g. ex Pinace V. iuxta thema verborum assumptum octosyllabum depromptos) variæ tonorum mixturæ inferueris, non tantum harmoniam suauiore, sed & p: oductiorem, reddes: v. g. hæc clausula ex Pinace octosyllab. Contrapuncti simplicis deprompta & inserta inter primam & tertiam periodum, gratiorem reddet harmoniam, præsertim si clausula fuerit alterius à priori clausula toni, vti nos hic ex tono III. in XI. desectimus. ponimus autem hic tantum basis clausulam, quod enim de vno, de aliarum vocum Musarithmis quoque intelligendum est. Atque ex hoc vnico exemplo liquet, quomodo in reliquis procedendum; Est enim hic modus infinitis ferè variationibus aptus, quas tamen peritiores facilius capient, quam ego vel multis verbis exaggerare possim.

NOTA

N O T A V I.

Pinacis VI. VII. VIII. Musarithmos fugarum continens, praxin exhibens.

Hic pinax continet artificia fugarum, cuicumque igitur animus est singulari eloquentia Melothesium quandam perficere, is ex hoc pinace Musarithmos sibi petere poterit, Verum rem unico paradigmatè declaremus.

Propositio IV.

Dato themate verborum quorumcunque Melothesium artificiosis fugarum texturis perficere.

Sit thema verborum datum: *Laudate Dominum omnes Gentes*, & Tonus VIII. Præparato phonotactico systemate, applicatisque columnis inuicem ex hoc Pinace Musarithmos excerpere verbis conuenientes; v. g. pro *Laudate* excerpere Musarithmum in prima cellula primæ columnæ; pro [*Dominum*] musarithmū primæ cellulæ secundæ columnæ, quos si iuxta prædictas regulas canonesque in notas vniciue adiunctas resolveris, prodibit se quens melothesia fugata; Si quis verò in fine artificiosè claudere velit *omnes gentes*, is accipiat ex Pinace II. huius partis, ex columna tetrasyllaborū quamcunque clausulam musarithmicam, & habebis cantilenam omnibus numeris completam, vt sequitur.

Melothesia fugata tono VIII. id est fuga diatona siue per secundam ascendens.

Laudate ij. ij. Dominum ij. ij. omnes gentes

Vides in hoc exemplo gratiam peculiarem in fugarum processu, si igitur cantum aliquem à fuga incipere desideres, suppeditabit tibi hic præsens pinax, quicquid circa fugas volueris: v. g. si tibi mandatum esset, vt fugam componeres diatessaron, id est per quartam ascendentem, dabit tibi columna fugarum diatessaron quæsitum. Nam Musarithmus inde depromptus, & tono selecto accommodatus dabit fugam in hyperdiatessa-

cessaron : Ita fugas in hyperdiapentē siue per ascensum in quintam ; Hoc pacto fugas hyperdiapason, diatonamque vti hæc præsens est, venaberis. Columnæ enim huius pinacis ostendent processum fugarum per singula interualla, tam ascendendo quam descendendo, & si quidem fuga descēderit tunc ea pro [Hypo] exprimitur, talis hypodiapason fuga est, quæ per integrā octauam vel compositam vel incompositam descendit. Si verò fuga ascēderit, tunc per particulam [hyper] exprimitur, vt hyperdiapason, fuga est per octauam vel compositam vel incompositam ascēdens. Verum columnæ totum negotium clarè exponit. Singulorum autem paradigmata, ne immensum opus et cæca, committenda consultò duximus.

N O T A V I I.

Pinacis VIII. IX. X. Polyphoniæ vocum Musarithmos continentis praxin exhibens.

PINAX VIII. continet Polyphonia, id est rationem qua non quatuor tantum, sed plurimum & quocumque vocum melothēsiæ quis perficere possit: Vt enim musurgia nostra esset omnibus numeris absoluta, & ne musici nobis obijcere possent, Ἀκρόν quidem quadricinia componere, sed ultra pertingere minimè posse; Eam ob rem hunc pinacem Polyphoniæ ordinauimus, vt non 4 tantum, sed & 5. 6. 7. 8. 12. 16. vocum cantilenam componere quis possit, etiam Musicæ prorsus imperitus, & eadem prorsus facultate, qua quadricinia, si itaque cuiquam animus foret, ad componendam 5. vocū cantilenam, is sibi ex columna pentaphoniorum Musarithmos appropriatos excerpere poterit, & in notas congruentes animare, habebitque quæsitum. Ita si eosdem Musarithmos ex columna heptaphoniorum hecaphoniorumque excerpserit proueniet Melothēsia 6. & 7. vocum. Verum quandoquidem hæc duæ polyphonia non ita frequentata sunt vt 4 & 5. vocum; hinc illa omittentes ad octo vocum cantilenas componendas calamus conuertamus. Est enim octicinium nihil aliud, quàm replicatum quoddam quadricinium, in duos Choros dispartitum, ita vocum 12. nihil aliud, quam quadricinium triplicatum, in tres choros distinctum, vt præcedenti libros de Nodo Musico demonstraui. Verum qui modum procedendi in octo vocibus bene perceperit, alios ignorare non poterit, est enim eadem prorsus in omnibus procedendi ratio, sed rem vnico paradi-gmate declaremus.

Propositio V.

Dato verborum themate, octophonam melothēsiam construere.

ANTEQUÀM vltiùs procedamus: *Nota Primò.* Nos in pinace hoc plurimum vocum Musarithmos partim Contrapuncti simplicis, partim compositi siue Floridi posuisse; Neque quispiam sibi persuadeat, octophonam compositionem in hoc consistere, vt tota cantilena perpetuo octo vocum personatione continetur, Absit, foret enim hoc auribus ingratum; Sed artificium hoc spectare, vt Chori bini, in quos quatuor voces distribuimus se artificiosè & alternis Choris insequantur; & vbi aliquantulum se insecuti fuerint, & deinde pro ratione verborum omnes octo consonent, quod vel in principio vel medio fieri potest, in fine autem omnes semper consonare debent, & quod de octo vocibus diximus, de 12. & 16. quoque intelligendum est.

Nota Secundò: Choros diuisos, siue quod idem est quadricinia posse esse, vel Contrapuncti simplicis vel Floridi; & proinde omnes hucusque propositos pinaces huic polyphonæ Melothēsiæ seruire posse. Musarithmi verò in hoc præsentī pinace dispositi, tantum

tum tunc feruunt, cum voluerimus 8. vel 12. vel 16. voces simul componere. Verum paradigma omnium rationem facile ostendet.

Si quis igitur supra hoc thema *Omnes Gentes, plaudite manibus*, Melothesium octophonam concinnare vellet, is primo duplicet systema phonotacticum, id est ubi primò 4. cōstituerat pentagrammia, hic octo constituat, ea characteris morum clauiumque signatione, qua in sequenti paradigmate factum est.

Verum ut breuitati consulamus, hic tantum duos Bassos primi & secundi Chori in notis suis representauimus, voces enim reliquæ eodem tenore eam sequuntur Bassi, supra quam constructæ sunt. Eadem igitur pausarum, eadem temporis omnium vnius Chori in omnibus ratio.

Octophonium siue Octicinium.

I. Chorus

Omnes gentes plaudite manibus

II. Chorus

plaudite manibus

I. Chorus

II. Chorus

Hoc peracto excerptat Musarithmos numerorum 8 vocum, pro tetrasyllabo *Omnes gentes*; deinde Musarithmos heptasyllabos pro *plaudite manibus*, ut in secunda columna patet; Hunc Musarithmum, quierit v. g. 888558, duplicatum ita disposuimus, ut vltima nota primi semper respondeat. primæ secundi Musarithmi, sintque eiusdem clausis notæ, ut hic vides. 888551.

In primo itaque Choro postquam columnam clauium columna toni II. quam pro forma Cantus selegimus, applicaueris, impressisque punctis in spacijs à Musarithmis in columna clauium denotatis, deinde in Basso secundi Chori, eadem puncta imprimes, ita tamen, ut dum Chori primi Basis currit, hæc secundi Chori vox Basis pro temporis, quam notarum valor monstrat, quantitate pauset, quæ in hoc exēplo pausa semibreuis est, ut pausa secundi spacijs basis inferioris ostendit; si verò mutationē toni inducere velis, accipe alium Musarithmum videlicet sequentem hoc pacto dispositum 888773.

operareque ut prius, & habebis aliam clausulam duobus Choris replicatam; denique cantilenam claudes Musarithmo octophono, ut vides. Verum Musarithmos ordine hic proponimus.

I. Chori	C	5553	333323	555443	125523
	A	8787	888878	555777	445555
	T	3212	555555	333445	888773
	B	1515	887558	888773	448558
II. Chori	C	1232	555555	333445	443221
	A	5758	888878	555777	888778
	T	5555	333323	555443	111221
	B	8585	888551	333773	441551

Vides igitur in hoc paradiſmate, Muſarithmum octo vocum accommodatum primò tetraſyllabis *Omnes gentes*; pro *Plaudite manibus* ſecundum Muſarithmum à 4. pro primo Choro, cui ſecundus Muſarithmus pro ſecundo Choro cum priori idem, proſus ita accommodatur, vt vltimæ notæ ſemper reſpondeat prima ſequentis Muſarithmi, & huius vltima primæ hunc ſequentis, vt patet; In fine tandem omnes octo voces denuò conſonant; Vt tùm in præſenti Schematiſmo Muſarithmico, tùm ſupra ex proceſſu duorum Baſſorum videre eſt; Verum exemplum ita clarum eſt, vt maiori explicatione non indigeat; Nihil igitur reſtat niſi vt aliquot hoc loco regulas ponamus, vt in compoſitionibus ſuis ſecurius procedat Tyro.

Regulæ in Polyphonij ſeruandæ.

Prima: Polyphonij totales Muſarithmi excerpti ſunt ex columnis appropriatis; partiales verò vel ex columnis appropriatis huius pinacis, vel ex pinacibus præmiſſis hac tamen cautela, vt numeri Muſarithmorum duarum baſium primi, & vltimi ſemper ſint iidem.

Exempli gratiâ ſi vltimus numerus Muſarithmi baſis primi chori fuerit 8. primus numerus Muſarithmi baſis ſecundi Chori pariter debet eſſe 8. vel 1. Si vltimus primi chori numerus Muſarithmi fuerit 5. primus ſequentis ſimiliter 5 eſſe debet. In pentagrammio verò baſis primi chori, notæ quibus Muſarithmi reſpondent, ita diſponi debent, vt vltimæ notæ prioris clauſulæ prima nota ſequentis in pentagrammio baſis chori ſecundi præciſè ſubdatur in eadem clauē, vt hic patet.

Exemplum Octophonij duobus Choris ludentis.

Vides in hoc appoſito paradiſmate notam vltimam clauſulæ primæ primi chori terminari in G, in qua clauē incipit nota prima clauſulæ baſis ſecundi chori; & hac finiente in B clauē, in eadem incipere ſecundam clauſulam primi chori, vltima demum vtriuſque baſis clauſula totaliter perſonante; vbi vides quoque, quod, dum clauſula prima primi chori perſonat, in ſecundi chori ſpacio correſpondente tot pauſæ ponantur, quot notæ eo in ſpacio comprehenſæ tempora continent, cuiuſmodi in primo ſpacio baſis ſecundi chori 4 poſuimus; quibus ſperactis nota prima clauſulæ ſecundi cho-

ri necessario concordabit cum vltima prioris, vti dictum est; primi verò chori basis tribus temporibus quiescit, & resonante primi chori basi, secundi chori basis tribus similiter temporibus quiescit. quibus peractis vltimam clausulam *ὁμοφωνῶς* intonant.

II. In totalibus Musarithmis duæ bases ita poni debent, vt cōtrarijs motibus ex octaua in vnisonū, & contra ferantur, quemadmodum vltima clausula demonstrat, neque interest, si duæ octauæ immediatē se cōsequantur; id enim in hoc casu licitum, libro præcedenti ostensum est.

III. Si quis ex pinacibus siue Contrapuncti simplicis, siue compositi Musarithmos tales excerpserit, & ita in phonotactico systemate eos resoluerit, vt vltimus numerus primi Musarithmi cum primo numeri secundi Musarithmi vnus & idem sit, erunt & notæ ijs impositæ cōsequenter vnisonæ; hi enim Musarithmi alternis choris repetiti octicinium dabunt perfectum; Nam hiscē duobus Musarithmis variē mutatis, iam per tōporum misturam, iam per mutationem notarū, nunc denique clausulis vtriusque Basis pleonastice deductis, vel longissimam cāntilenam producere poteris.

IV. In polyphona Melothesia constituenda, eādem prorsus regulæ & canones seruandi sunt, quos in principio huius partis præscripsimus.

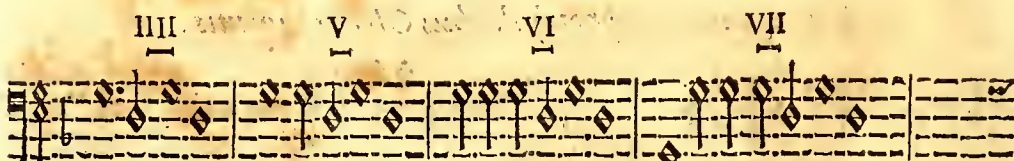
V. Signatio pentagrammiorum in primò Choro est eadem cum signatione pentagrammiorum in Choro secundo. Est enim nihil aliud, quàm replicatum quadricinium; Si quis tamen vnum Chorum altero altius constituere velit, erit hoc vnique liberū. Tunc enim duo Chori signandi sunt, vt in facie Arcæ Musarithmicæ sequentis, descripsimus.

VI. Obseruandum quoque in Musarithmis polyphoniorum numerum 1. in basi referre octauam infra, 8 verò octauam supra, quæ omnia diligenter notanda sunt.

VII. Vnus Musarithmus per Pleonasmos, quibuscunque polysyllabis seruire potest. Exempli gratia, sit pro exemplo clausula præcedentis paradigmatis: *Omnes gentes* hæc clausula omnibus polysyllabis per pleonasmum adaptari potest. Si enim primam & secundam in minimas vel semiminimas distribuas duabus vltimis immutatis; habebis omnis generis polysyllaba penultima longa. Si verò penultimam semibreuem mutaris in has notas *ῥ̣ ῑ*, reliquas verò præcedentes pro numero syllabarum periodi occurrentis, diuiseris, habebis omnis generis polysyllaba penultima breuia. Verū mentem nostram in sequenti exemplo melius percipies.

Subiectum

Penultima longa

Omnes gentes concelebrate Aue maris stella o ter quaterq; felix

Subiectum

Penultima breuia

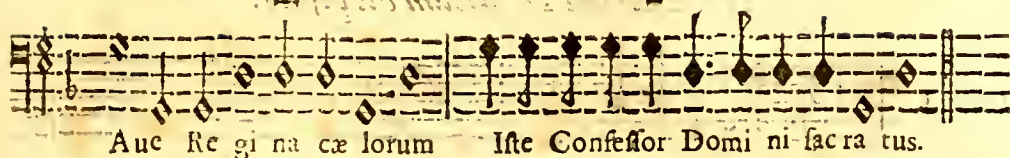

Concinite celebrabitis sollicitudine Redemptor fidelium,

Residuum.

VIII

XI

Aue Re gi na cæ lorum Iste Confessor Domi ni sacra tus.

VIII

XI

Exaudi voces supplicum, Hic est quæ legis il lo quæ concinis.

Confectarium.

IN hoc exemplo clarissimè patet, quomodo vel vnicus Musarithmus pleonasticè omnibus polysyllabis adaptari possit, etiam à Musicæ imperito; dummodò valorem notarum perfectè nouerit. Patet quoque ex hoc vnico exemplo, quomodo omnes Musarithmi contrapuncti simplicis, vel metrici, in quascunq; verborum periodos pleonasticè deduci possint.

VIII. Musarithmi contrapuncti Floridi haud absimili ratione quibuslibet polysyllabis adaptari possunt. Si enim quis referre velit polysyllabum penultima breue, penultima nota cuiusuis clausulæ diuidenda est in duas diuisæ æquales. In reliquis verò notas simplices pro variâ syllabarum quantitate dispescere poteris; interim diligenter obseruando, ne in syncopatis ligatisque notis quicquam alteres. Si verò penultima breuius in polysyllaba penultima longa mutare velis, has notas $\overset{\circ}{\text{f}}$, $\overset{\circ}{\text{g}}$, $\overset{\circ}{\text{h}}$ mutabis in $\overset{\circ}{\text{f}}$, $\overset{\circ}{\text{g}}$ habebisque quæsitum.

IX. In Musarithmis verò alternè per Choros dispositis, idem prorsus obseruandum est, quod in VII. regula præscripsimus. Nam quibuscunque polysyllabis pleonasticè adaptari poterunt; hac tamen cautela, vt quæ in prima regula præscripsimus, diligenter quoque obserues.

X. In 12 aut 16 vocibus, siue quod idem est, in 3 aut 4 Choris, ita procedes; in 12 vocibus siue 3 Choris, vnus Musarithmus ter repetitus seruire potest vt in exemplo propositionis V patet; vbi clausula (Plaudite manibus) in secundo Choro repetita dabit octicinium, si vero eadem in palimpsesto 12 pentagrámmorum, siue 3 Chorum, repeteretur haberes 12 vocum clausulam per actam; sed exemplū sequēs te docebit omnia; in quo Bassos tantum 4 Chorum posuimus.

III. Chorum 16 vocum dispositio.

Chor. I. Plaudite mani bus

Chor. II. Plaudite mani bus.

Chor. III. Plaudite mani bus

Chor. IV. Plaudite mani-

Chor. I. Plaudite mani bus

Chor. II. Plaudite mani bus

Chor. III. Plaudite manibus

Chor. IV. bus Plaudite manibus.

Ex hisce ni fallor, luce meridiana clarius patet, ratio constituendorum Chorum Polyphonorum.

CAPVT IX.

De secreto Canonis harmonici Musarithmorum
ope perficiendi .

P A R A D O X V M I.

S Vbiungam hisce aliud horum Musarithmorum arcanum ; quod tamen si eius conditionis sit, vt tanquam eximium , & vnicum secretum vulgari non debeat ; ne tamen id bono publico inuidisse videar, prodeat id sicuti cœtera omnia in lucem ; dabit diuina bonitas gratiam ad alia inuenienda abundantiorē . Est autem huiusmodi. Vidisti hucusque quomodo ex varia Musarithmicarum Columnarum metathesi , & transpositione innumerabiles nascantur diuersarum harmoniarum species ; modo ostēdam , quomodo vel in vno quaternario Musarithmico , id est , in singulis Musarithmis , (quorum decem singulæ columnæ continent) in quatuor voces dispartitis eadem ratio insit, adeoque Musarithmus quiuis in quauis columna , qui primò linearem situm ambiuerat, nescio quid circulationis, & infinitudinis ambiat ; Nouimus quanto cū sudore, quam intenso labore hucusque Musici laborent, quam in Canonibus harmonicis ingeniose concinnandis defatigentur ? adeò vt is ingeniosus præ cœteris Musurgis meritò habendus sit , qui dictos Canones facillimè , & ingeniosissimè concordare norit ; nos omni labore sublato hac noua nostra arte Musarithmica id sanè præstitimus , vt impossibile nihil facilius sit , quàm Canones huiusmodi concinnare ; ita vt vel vnus Musarithmus ad integrum hymnum , aliamque vel longissimam Canticionem pertexendam sufficere possit . ita autem operaberis . Extendantur quatuor Musarithmorum numeri in Continuum , siue in vnā lineam , siue pentadem pentagrammam à basi incipiendò , & habebis peractum . Verum exemplum vel vnicum , ad arcanum concipiendum dedisse sufficiat . Sint igitur quatuor vnus Musarithmi series , quas in Canonem disponere velis , sequentes .

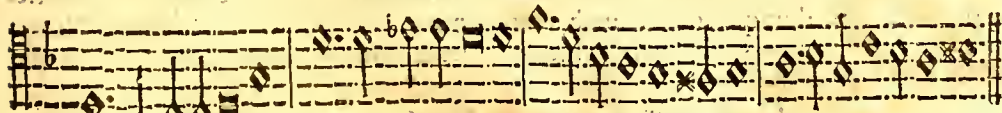
Has quatuor series si in vnā lineam disponas ordine , à Basi incipiendo , habebis Canonem dispositum , vt sequitur .

534451 556655 7532171 2314323

Hosce numeros si in notas resolveris vnus vocis & quatuor cuiuscunque , habebis sequentem Canonem circularē sine fine cantabilem cum optima & pulcherrima harmonia .

2314323 0.00000
7532171 0.00000
556655 0.00000
534451 0.00000

Magnum secretum in Musica.

Aue maris stella Dei mater alma atq, semper Virgo, felix Cœli porta.

Secunda vox post primam incipit post sex temporum pausas ; Tertia verò post secundam , totidem ; Quarta post tertiam totidem pausis Canonem incipit ; Cantabiturque hic hymnus cyclico quodam progressu in infinitum ; idem de quibuscunque alijs Musarithmis imaginabilibus in tabulis contentis dici potest ; adeò vt membra Musarithmi permutari possint pro libitu . Nihil dico amplius , arcanum reuelatum habes : videbitque ex hoc vel vnico specimine Musurgus sagax, quomodo non tantum Canones quatuor vocum , sed & 5. 6. 7. 8. 9. 10. 12. & quot voluerit vocum ordinare possit, quæ res nescio , an vlli vnquam Musicorum in mentem venerit . Atque hæc sunt, quæ Musicis communicanda duxi , secretum vt mirificum , ita ingentis in toto negotio har-

mo-

monico momenti. Vt vel hinc appareat immensus horum Musarithmorum usus. & quomodo vel vnicus simplicis contrapuncti Musarithmus, in quo nota contra notam simpliciter disponitur sine vlllo fugato artificio, fuga tamen & ea quidē perpetua euadere possit; quod meritò paradoxum musicum est, & peritis Musicis ἀπίστον imò factu impolabile, nisi ipsa res veritatem luculenter demonstrāret.

Nota secundo. Cum singuli Musarithmi in præcedentibus tabulis dispositi, Canonis formandi capaces sint; ex hoc ipso innumerabilem, & inexhaustam Canonum multitudinem nasci, qui omnes non tota, vt in plerisque alijs sit, sed suauissima harmonia aures auditorum feriunt.

PARADOXVM II.

Quolibet stylo musico excellenter, & exacte componere, paucis musicis concessum est, sicuti paucis ista à Deo gratia concessa est, vt in quacunque facultate sint excellentes, Poetas in Lyricis vel heroicis excellere videmus; Mathematicos in hac vel illa matheseos parte; Medicos in huius vel illius membri cura; vt autem intimam vniuersamque possideant singularum partium alicuius facultatis notitiā, paucis, vt dixi, concessum est. Sunt musici qui in motetico & Ecclesiastico stylo tantum præstant; sunt qui in Madrigalesco; sunt qui in Choraico, & Orchematico; non desunt denique qui solo stylo recitatio valeant: Nos verò in hac nostra Musarithmica arte aliud docemus artificium prorsus admirandum, & Catholicum siue vniuersale, quo quiuisset etiam musica imperitus, quouis imaginabili stylo suas melothesas perficere possit; Verum ad instantiam ipsorummet Principum, ipsorum etiam musicorum, consulto insigne arcanum silentio inuoluendum duxi; nè quod tanto nullo non tempore in precio fuit apud summos quosuis viros, publico iuri datum, vilesceret; sufficiat benemeritis Principibus illud ore tenus vel scriptis communicasse. Artificium prorsus à præcedentibus diuersum est, & ingenium requirit perspicax ad bene operandum. Verum nè quispiam me plura quam probare possim, iactare dicere possit, hic speciminis loco apponere visum est, ingeniosam compositionem, quam artis meæ ope perfecit. Illustrissimus, & Reuerendissimus Dominus Bernardinus Roccius. S. D. N. Innocentius X. Pontificis Maximi Referendarius, ingenij acumine, & præstantia insignis, qui tametsi musica practica imperitus, eas tamen artis nostræ notitiā peregit compositiones, quæ cum operibus summorum magistrorum merito comparari possint. Cuiusmodi inter alias illa est, quam infra apponimus, in qua vt nihil styloꝝ, nihil gratiarum, & deliciarum musicarum omitteret, primò in dialogi formam breuem contexuit compositionem, in qua & stylus recitatio affectibus pulchrè accommodatus respondet, deinde dyphonia amœnissima, postea triphonia, intermixtis semper hyporchematici styli symphonijs, denique sex vocum harmoniam; quatuor cantibus, & duobus barytonis institutam; totius harmoniæ veluti complementum quoddam contexuit, in quo nihil, quod in politissima melothesia desiderari posset, omisit; quamque in publico Eminentissimorum Cardinalium Conuentu, diuersisque in Ecclesijs summa omnium admiratione, eoque cum applausu, quem iure veluti suo postulare videbatur, cantari non semel curauit. Et nè quispiam ex maleuolis cauillari posset, aut meam aut cuiusuis alterius operam Compositori accessisse, hinc visum fuit testem huius oculatum adhibere Ginum Angelum Capponium Equitem Musica peritissimum; & operibus, quæ edidit clarissimum; qui componenti astitit, composita ab eodem mox reuidit, approbanitque. Quæ omnia hic adiungere visum est, ad dicas quorundam maleuolorum inuicem frangendas. Verum Lector peritus ex ipsa Melothesia inspectione melius, quam ego vel multis verbis non explicauero, quid præstiterit, comperiet.

Specimen
Melothesiæ
artificioz
ope nouæ
artis Musarith-
micæ pera-
ctæ.

Dialogus à 6. siue Melothesia, vario stylo Concinnata &
ab Illustris. & Reuerendis. D. Bernardino Roccio
SS. D. N. Referendario, ope nouæ Artis
Musarithmicæ peracta.

Symphonia à 3. siue præambulum.

Basso solo.

Vidi Angelum

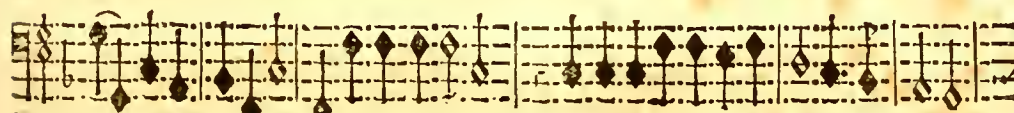
ij.

ascenden tem ij.

ab ortu

Bassus con-
tinuus.

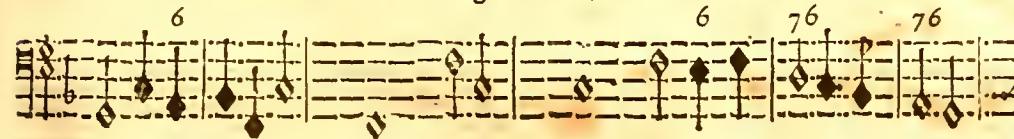

Solis ab ortu so lishabenté signū

ij.

Dei vi-

ui

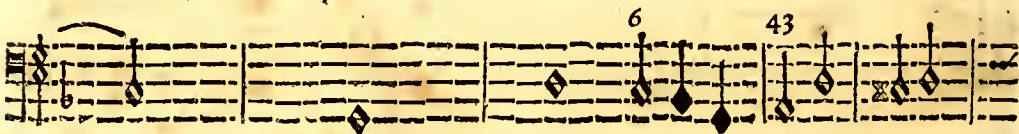
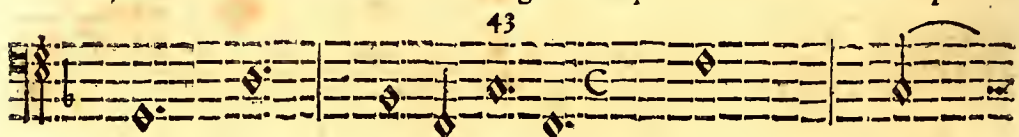
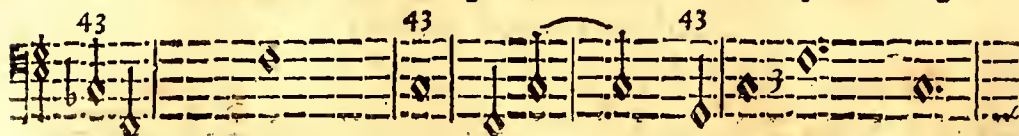
De-

i

vi ui

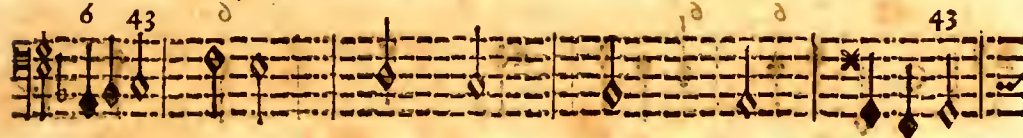
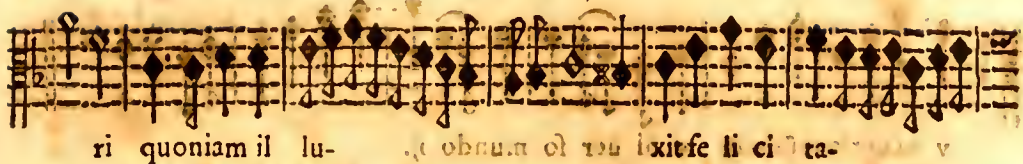
signū Dei

Alto solo

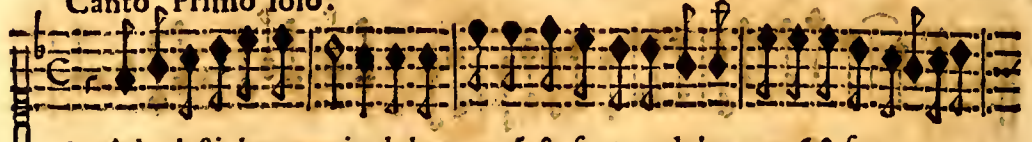

v ni uer so mūdo in v ni uer so mundo ij.

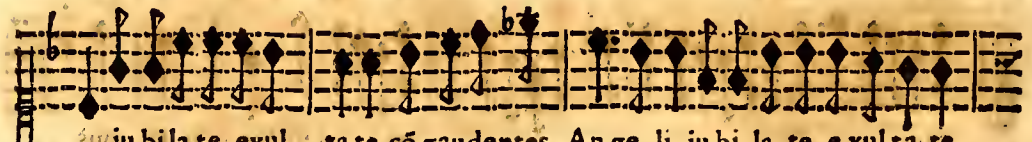
Canto Primo solo.

Ad celestis harmo niz dulce carmē & su a ue dulce carmē & sua

ue iu bi la te exul ta te iubi late exul ta te exul ta te ij.

iu bi la te exul ta te cō gaudentes Ange li iu bi la te exul ta te

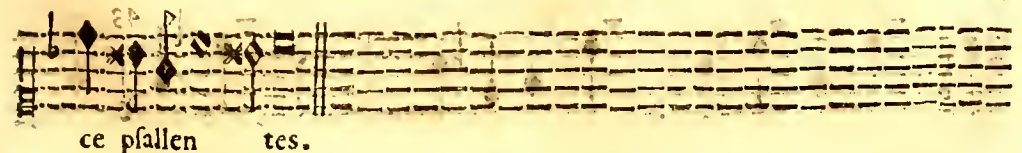

cō gaudentes Angeli tuba ij. ca- ni te tuba ij.

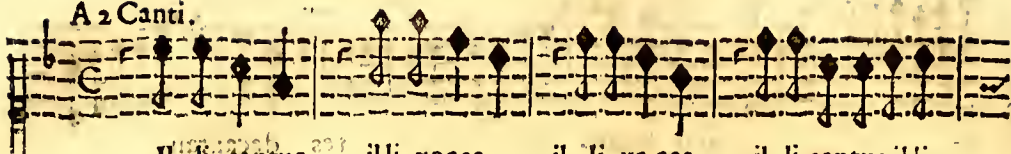

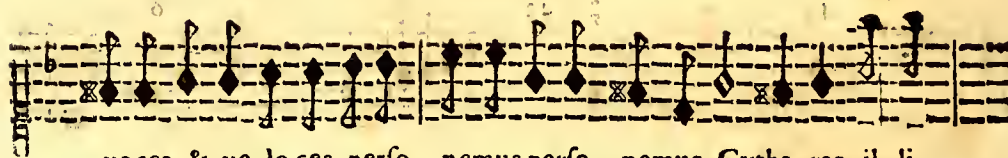
Canto Seconda Solo.

A 2 Canti.

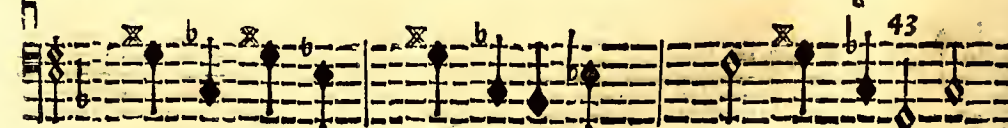
Il li cantus illi voces il li vo ces il li cantus il li

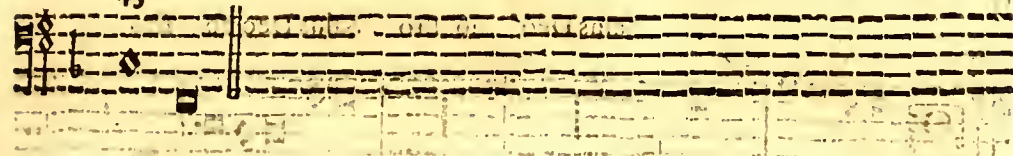
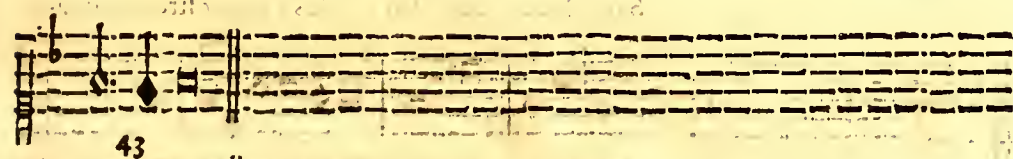
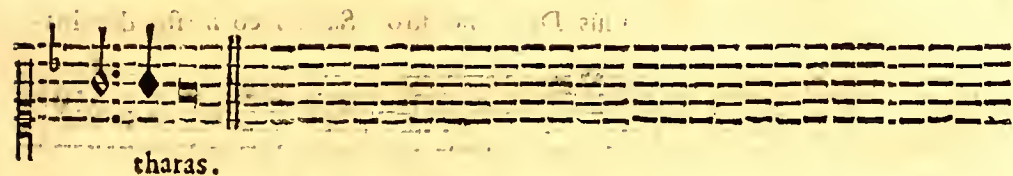
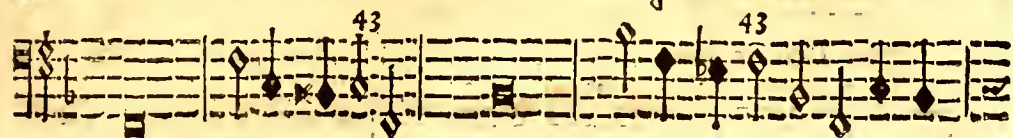
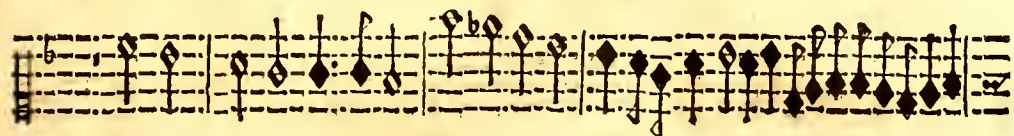
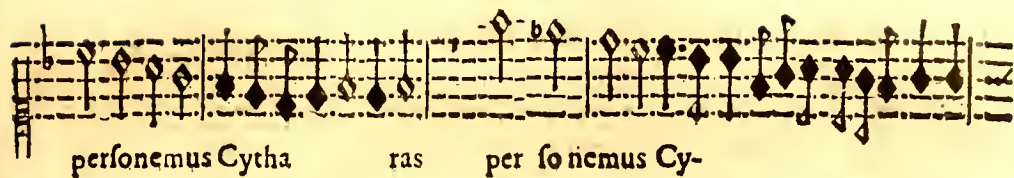

voces & ve lo ces perfo nemus perfo nemus Cytha ras il li

cantus il li voces & ve lo ces perfonemus perfonemus ij. Cytharas

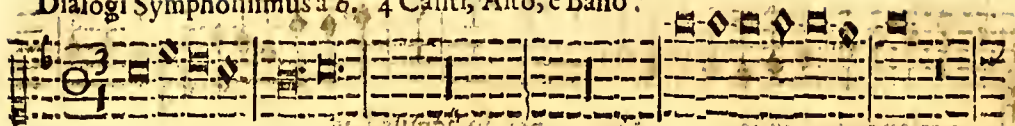

Symphonia à 3. 2 Canti, e Basso.

Dialogi Symphonismus à 6. 4 Canti, Alto, e Basso :

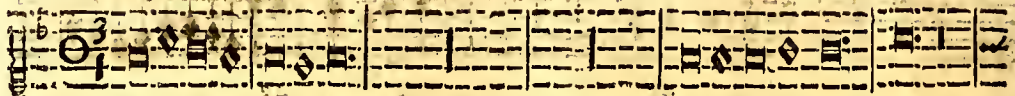
Cantus I.

Salus Deo nostro

Salus Deo nostro

Cant. II.

Salus Deo nostro

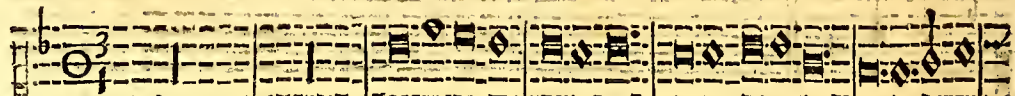
Salus Deo nostro

Cant. III.

Salus Deo nostro Salus Deo nostro domina-

Cant. IV.

Salus Deo nostro Salus Deo nostro domina-

Altus Ba-
rytonus.

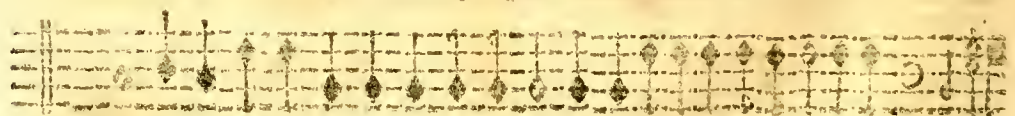
Salus Deo nostro Salus Deo nostro

Basis.

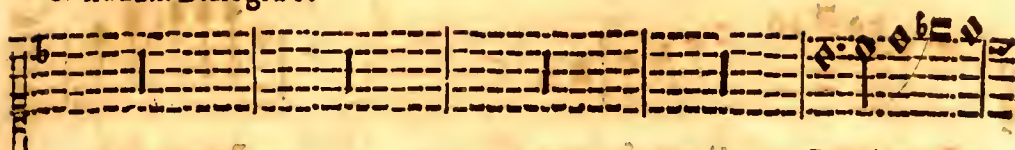

Salus Deo nostro

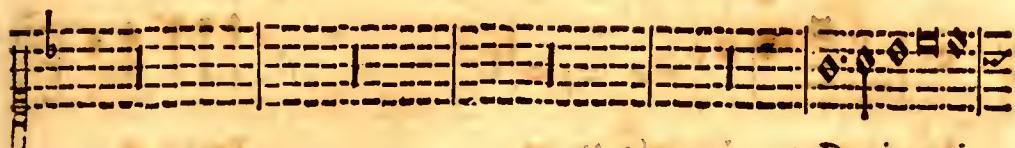
Salus Deo nostro

ad Orga-
num.

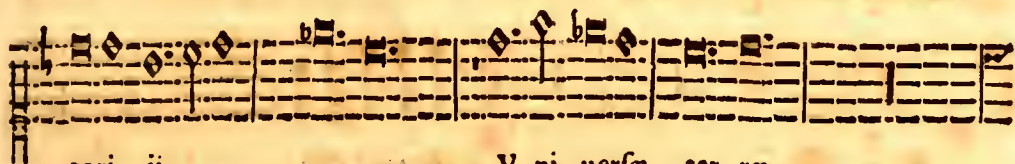
Residuum Dialogi à 6.

Domi na to ri

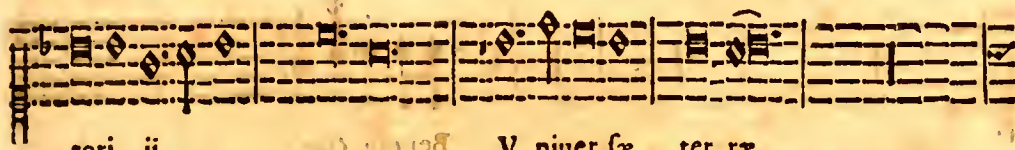

Dominatori

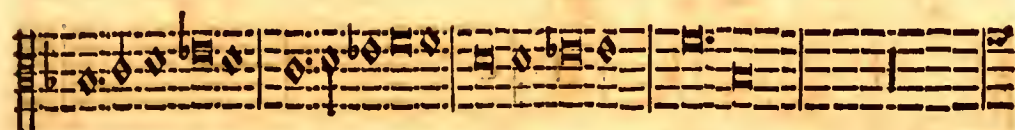
tori ij.

V ni uerſæ ter ræ

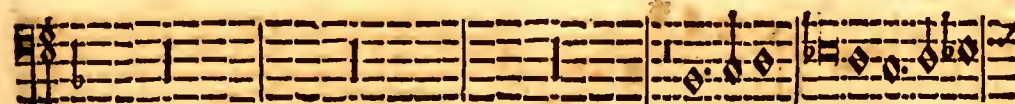
tori ij.

V niuer ſæ ter ræ

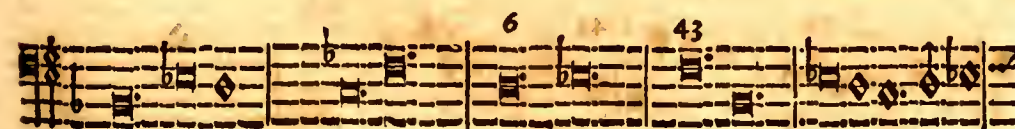

Domi na tori ij.

V ni uerſæ ter ræ

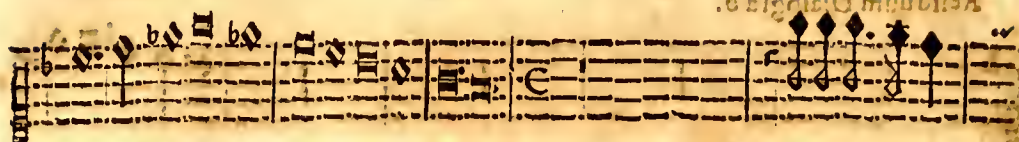
Domi na to ri ij.

6

43

Residuum Dialogi à 6.

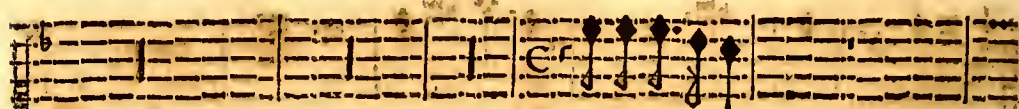
Domi nato ri Vniuersæ terræ.

Benedi cti o

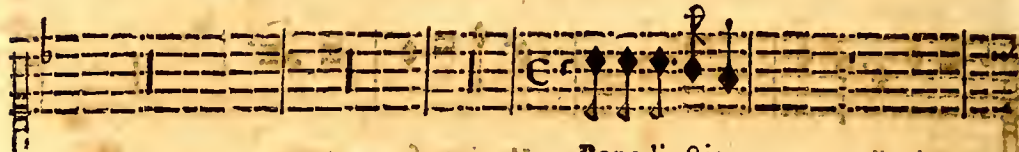

Domi nato ri Vniuersæ ter ræ.

Benedi cti o

Benedi cti o

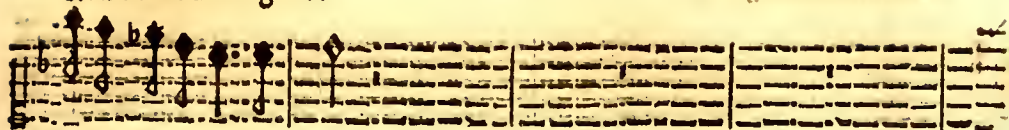
Benedi cti o

Domine clemens

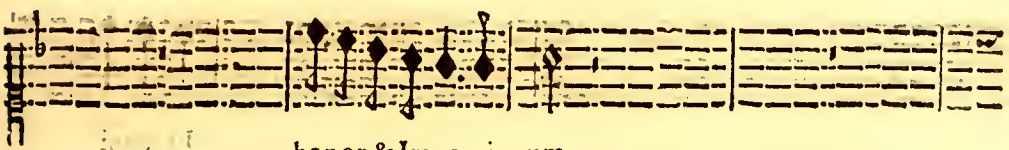
Residuum Dialogi à 6.

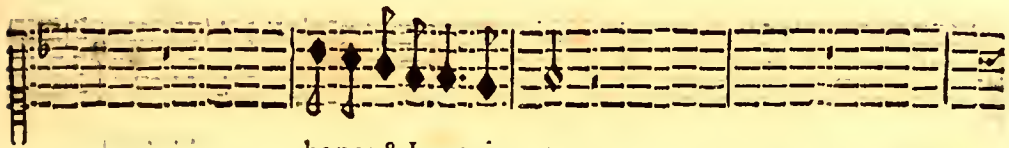
honor & Impe ri um

honor & Impe ri um

honor & Impe ri um

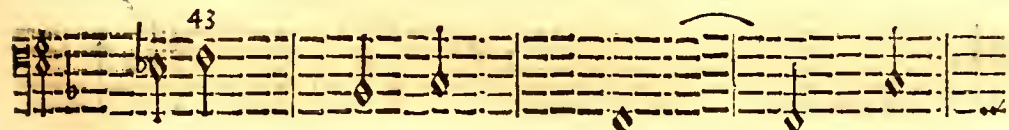
honor & Impe ri um

Et glori o sum no men eius

Et glori o sum no men eius

Construximus autem & peculiarem Arcam Musurgicam, plurimum ab illa, quam in sequentibus describemus, differentem; In qua, 5 styli generum eo artificio describuntur, ut si quis componere velit quocunque styli genere, is habeat, quo desiderium suum expleat; primus stylus est recitativus, cuius in primo loculamento continentur combinationes, verbis ita accommodatae, ut Musicae etiam ignarus facile quasvis siue comicae, siue tragicae materias prosequi possit; Atque ex hoc loculamento praecedentia paradigmata dedit Compositor huius Dialogi; Secundum loculamentum, continet; Ecclesiastici styli perfectam rationem; ita ut Musicae etiam imperitus possit Ecclesiasticas cantilenas summa industria peragere; Tertium loculamentum continet

Z

com-

Residuum Dialogi à 6.

Et regni

Et regni

quoniam magnus est Deus no- ster Et regni

quoniam magnus est Deus no- ster

43 43 6

combinationes fugarum, secundum intervallorum gradus continuatas, ita ut si quispiā fugam incipere velit ad intervallum secundæ, quam diatonam vocamus, habeat quod desiderabit; ita fugam diatritam, diatessaron, diapente, diahexachordam, diapason, hoc est per tertiam, quartam, quintam, sextam, octavam, iuxta artificium Magistris artis peritis notū institutam, summa facilitate perficiet; Quartum loculamentum continet combinationes choraico stylo aptas; ut si quis symphonias instrumentis solis exhibendas componere velit; habeat, quo id facile expediat; & talis est symphonia chelybus apta, quam Compositor huius Dialogi præfixit tanquam præludium quoddam fronti huius præsentis Dialogi; Quintum loculamentum Arcæ Musurgicæ, continet plurium

Residuum Dialogi à 6.

non e-

non erit ij. non

eius non e rit finis

eius non erit ij. non nō erit finis

eius non erit ij. non nō erit fi nis

non erit ij. non

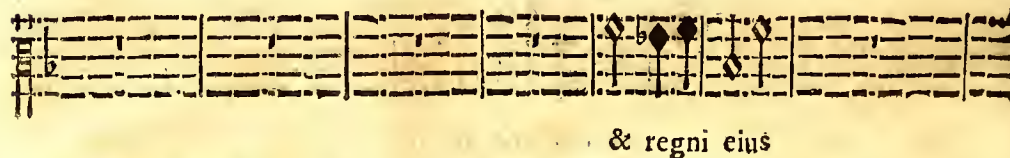
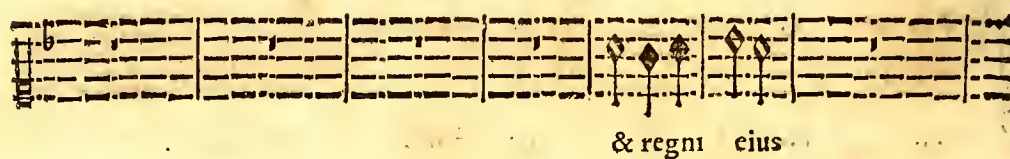
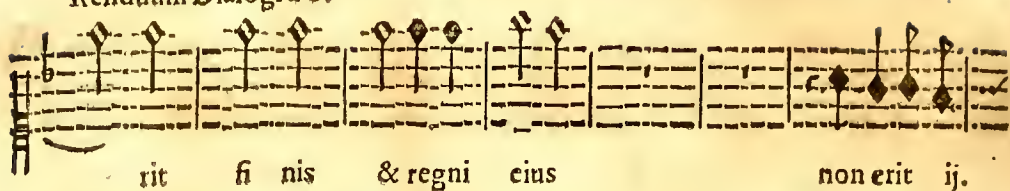
6 6 6 43 6 6

plurium vocum, siue polyphoniorum combinationes; vt si cui trium, quatuor, quinque, sex, septem, octo, vocum compositiones lubeat concinnare, is nullo negotio id expediat; continuauimus autem huiusmodi compositiones, vsque ad 16 voces; siue ad 4 choros ritè instituendos. Hoc itaque artificium vltèrius quoque producere potuiffemus; sed cum rarò compositiones 4 choros, siue 16 voces excedant, supernacaneum quoque esse ratus sum ijs componendis, atque in tabulas redigendis tempus perdere. Sed regulas, aliquot, ad innegotio subtili melius procedendum apponamus.

Regula I. In singulis columnis ex vna parte ponuntur notæ numericæ correspondentes quas summa cautela, punctis in pentagrammij impressis superimpones; Ne verò Tyro

Z z igna-

Residuum Dialogi à 6.

ignarus Musicæ in verbis apponendis errorem committat; si quidem notæ non singulis verborum syllabis, quemadmodum in contrapuncto simplici fit, apponuntur; sed una syllaba subindè per varias notarum fluxus continuata, vt in contrapuncto Florido passim fit, tandem post aliquot temporis mensuras ad alteram syllabam profilit; quemadmodum in stylo recitatio huius cõpositionis varijs in locis factum vides; Hinc vt Tyro rutiùs in negotio lubrico procederet; puncta singulis notis quæ syllabatim pronunciantur, subiecta reperijs; vbi verò fluxus notarũ continuatus vni syllabæ respondet, ibi puncta omisimus; quo indicare volumus post punctum vltimum discontinuum, syllabæ pronunciationem continuari debere, vsque ad alterum punctum, cui sequentem verbi syllabam

Residuum Dialogi à 6.

The musical score consists of six staves, each with a single melodic line. The lyrics are written below the staves, and some staves include figured bass notation (numbers 6, 43, 6, 6, 6, 43) below the notes.

Staff 1: non nō erit finis

Staff 2: e rit finis

Staff 3: non erit ij. non nō erit finis

Staff 4: non e rit fi nis

Staff 5: non erit ij. non non erit fi nis

Staff 6: non non erit fi nis

Figured bass notation: 6, 43, 6, 6, 6, 43

bam appones. Hæc si diligenter seruaueris, nullum te in ordinando verborum contextu errorem notabilem commissurum scias.

Regula II. In tonis quoque seligendis singularis industria adhibenda est; Exem. gr. In stylo recitatio nemo nescit, hoc vnicum curari debere, vt affectus per verba expressi, & conuenientibus Tonis, & clausulis correspondeant; si quis igitur affectus intentos exprimere velit; diligenter aduertet, quem affectum verba exprimant; deinde conuenientem ei tonum applicabit, vt in præcedentibus quoque dictum fuit; ne verò Tonorū mistura sit inconueniens, diligenter videbit in calce columnarum, quam quisq; Tonus misturam patiat; Nam non omnes toni, quibusue Tonis miscendis apti sunt; Nam:

Toni

Residuum Dialogi à 6.

non erit non erit ij. fi nis

non erit non erit ij. fi nis

nō erit ij. ij. fi-

non erit ij. ij. fi-

non erit ij. ij. fi-

non erit ij. ij. fi nis

43 43

Toni molli clauē signati, cum Tonis dura signatis, omnibus modis fugiendi sunt; nisi Artifex summa dexteritate eos certis occasionibus miscere nouerit. Fit autem hæc misura Tonorum hac industria; Columellæ clauium, ea columella, quæ tonum affectui exprimendo aptum exhibet, applicari debet, & hoc peracto, vt prius in compositione procedendum est, & habebis quæsitum, diligenter sedes semitoniorum, quæ per hoc signum indicantur $\times$. vt & b mollium notando. Cum enim hæc magnæ in affectibus exprimendis considerationis sint; eam quoque diligentiam, quam suo veluti iure postulant, adhibebis. Vt præterea Tyro cognoscat, quibus affectibus, quales clausulæ seruiāt; nos in columnis ferè semper Musarithmis apposuius literas dictos affectus exprimētes;

ita

Residuum Dialogi à 6.

non erit non erit ij. fi- nis non nō

non erit ij. ij. fi nis nō non

nis non erit ij. ij. fi nis

nis non erit ij. ij. fi nis

nis nō erit ij. ij. fi nis

nō erit non erit ij. fi nis

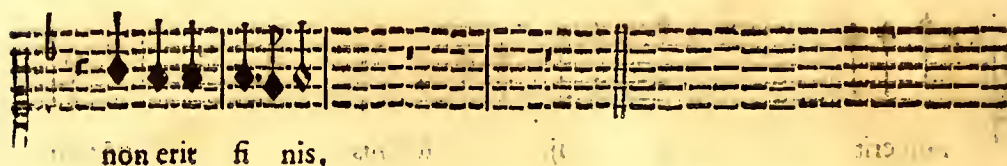
• ita A. amoris, G. gaudij, D. doloris, T. tristitię, I. indignationis affectus exprimunt.

Regula III. In polyphonij diligenter curet Musurgus; distinctionem vocum in palimpsesto & si polyphoniam compositionem octo verb. gr. aut 12 vocum perficere velit; Choros in palimpsesto diligenter distinguat; & pausas occurrentes oportunis spacijs ponat.

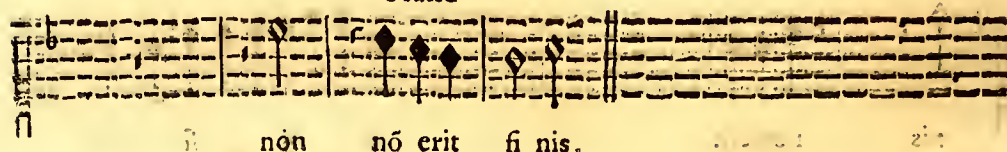
Regula IV. In fugis pariter hoc attendat, ut in palimpsesto, ordine iuxta pausarum sedes pulchrè exhibeantur; ne in tumultuaria distinctione confusionem incurrat. Fugarum verò species, instituto aptarum, frons columnarum pulchrè indicabit.

Residuum Dialogi à 6.

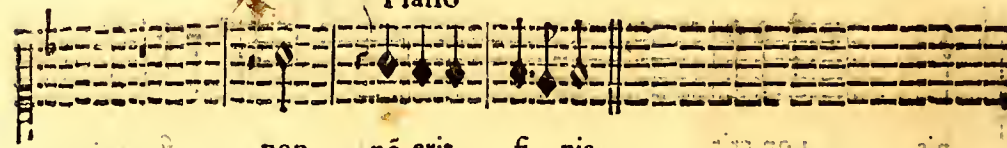
M. G. C. M. D. C. L. X. V.

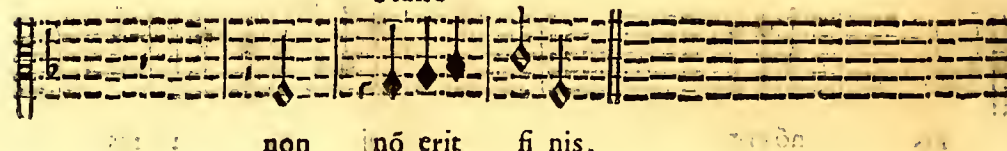
Piano

Piano

Piano

non erit si nis.

Piano.

Noucrit tamen Lector, nos, nè vnique hoc secretum vulgaretur, tabulas dicti artificij consultò in hoc libro omisisse; vt potè Solis principibus & benemeritis amicis reſeruatas. His itaque propositis, modò ad mechanicam nostram melotheticam progrediamur.

Tom 2 fol. 18r

The page contains a large grid of text in Voynich script, organized into columns and rows. The text is written in a dark ink on aged, slightly discolored paper. The grid is bordered by a decorative, repeating pattern. The page is labeled "Tom 2 fol. 18r" in the top right corner.

SCALA MUSICA

Cantus durus Cantus mollis Cantus metabolicus durus Cantus metabolicus mollis

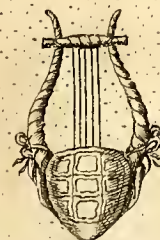
Altus durus Altus mollis Altus metabolicus durus Altus metabolicus mollis

Tenor durus Tenor mollis Tenor metabolicus durus Tenor metabolicus mollis

Bassus durus Bassus mollis Bassus metabolicus durus Bassus metabolicus mollis

Characterismus Vocum naturalis Characterismus Vocum accidentalis Characterismus Vocum metabolicus naturalis Characterismus Vocum metabolicus accidentalis

ARCÆ MUSVRGICÆ NOVVM INVENTVM

MVSVRGIAE MIRIFICAE

PARS V.

DE MVSVRGIA MECHANICA

SIVE

De varia mobilium Musarithmicarum columnarum Metathesi siue transpositione.

MVSVRGIA mechanica nihil aliud est, quàm certa quædam ratio à nobis inuenta, qua quiuís etiam *ἀμωσις* varia instrumentorum Melotheticorum applicatione cātilenas iuxta petítum artificium componere possit. Quam quidem mechanicam Musurgiam, qua fieri potest breuitate trademus, & ne præfando tempus teramus, à fabrica Arcæ Musarithmicæ ordiemur.

C A P V T I.

Fabrica Arcæ Musarithmicæ. *Vide Iconis. XIV. huic lib. præpositum.*

Arcam Musarithmicam vocamus receptaculum columnarum Musarithmicarum; Columnas verò Musarithmicas vocamus à Musarithmis pinacum in ligneis aut chartaceis virgis seorsim descriptas; Arcam igitur hac industria præparabis. Fiat receptaculum quoddam cuius longitudo altitudini æqualis, vtraque videlicet palmum integrum habeat, latitudo verò $\frac{1}{2}$ palmi partem habeat. hanc latitudinem iterum in tria alia particularia receptacula alijs asseribus discriminabis. Sit Arcæ longitudo incit: Iconismo AD vnus palmi; cui respondeat altitudo AI vel DV. latitudo verò AB vel DC $\frac{1}{2}$ palmi: vacuum verò intra AB & DC iterum in 3. æqualia loculamenta asseribus GE & FH per medium transactis discriminetur. Porro primum receptaculum HB. FC iterum in 12. partes æquales asserculis per medium concauum transuersim transactis dirimatur; vt 12. cellulæ numeris suis insignitæ clarè demonstrant. Secundum receptaculum GHEF in 6. receptacula asserculis per medium transuersim transactis, vt figura docet, diuidatur. 3. verò AGDE receptaculum in totidem partes seu receptacula, vt figura siue Iconismus XIV huic libro præfixus ostendit, diuidatur, in facie verò Arcæ systema phonotacticum, vna cum mensa Tonographica describes, eo ordine quo in principio huius partis tradidimus, & hic apparet; è latere verò DC alia loculamenta fieri curabis, vt LM demonstrat; in hiscè columellas tonorum Musarithmicas iuxta ordinem in mensa Tonographica descriptum impones. vt Icon. docet:

C A P V T II.

De columellis Musarithmicis, earumque in receptaculis præparatæ cistæ ordinatione.

Primò accipe omnes ordine pinaces contrapuncti simplicis numero. 12. horum pinacum columnas singulas seorsim in chartaceis aut etiam ligneis virgis aliquoties

Ordinatio
Tabularum
in arca mu-
surgicæ.

ties vt pote quater, quinquies, sexies, septies, octies, nonies, decies describes & nos hic quater tantum singulas columnas descripsimus v. g. Syntagma 1. duodecim tantum pinaces habet, quorum vnusquisq; continet columnas decem; primus pinax continet polysyllaba penultima longa, secundus polysyllaba penultima breuia; vnamquæque igitur horum pinacum columnam, aliquoties describes vna cum notis metrometris incalce columnæ annexis; ita tamen vt omnes columnæ æqualissimam habeant diuisionem, id est cellulae in quibus Musarithmi describendi sunt, omnes sint æquales, si enim inæquales forent, applicatio columnarum quomodolibet facta erroribus non esset caritura, atque hæc æqualitas non tantum in columnis primi Syntagmatis, sed & in columnis Syntagmatis secundi, & tertij, verbo in omnibus quibuscunque columnis obseruanda est. Cum vero diuersorum pinacum columnæ inæqualem habeant cellularum numerum, quædam enim 9 transuersas series, nonnullæ 8 tantum habent, vt artificium ordinatius euadat, Musurgo suaferim, vt singulas columnas in decem cellulas dirimat, & deinde in spatijs vacuis, Musarithmos quoscunque in eadem columna voluerit repetitos (quo nihil facilius) describat; Sic enim omnes columnæ æqualem sortientur cellularum numerum, artificium quæ omnibus numeris absolutius euadet; formatis itaque ex charta, crassiore vel ligno, columellis, descriptisque in iisdem Musarithmis eo quo dictum est ordine, singulas receptaculis suis peculiaribus inseres. v. g. in prima cellula dodecamorij AC (sic enim illam arcæ partem appellandam duximus, quæ Contrapuncti simplicis 12 cellis distincta est) in huius, inquam, prima cellula lignei bacilli vel taxilli siue chartaceæ columnæ pinacis primi collocentur; in secunda cellula, columnæ pinacis secundi. In tertia columnæ pinacis tertij, aliquoties multiplicatæ; in quarta verò cellula columnæ pinacis IV. aliquoties multiplicatæ; & sic de cæteris ordine vsque ad vltimam pinacis columnam.

In secundo verò Hectamorio siue sextu-partito GHEF spacio, ordine pones columnas Syntagmatis secundi contrapuncti floridi poetici in chartaceis vel ligneis bacillis aliquoties descriptas; Et prima quidem cellula seruiet Adonijis, & dactylicis; Secunda Iambicis Euripedæis; & sic ordine de reliquis, vt arcæ descriptio docet.

In Hectamorio verò tertio Arcæ spacio similiter sextipartito Syntagmatis III. omnes ordine columnas inseres; Intra cooperculum verò quod Arcam claudit columnas tonorum Musarithmicas seorsim descriptas, vna cum columna dimera epitomica, recondes, singulis verò receptaculis peculiare operculum affiges, in cuius extima superficie, columnarum ibidem latentium titulus scribatur, quorum vsus paulo post innotescet. Habebisque Arcam omnibus numeris absolutam; sequitur vsus.

C A P V T III.

De vsu Arcæ Musurgicæ.

Fabricam consequitur vsus, quem quoad potero breuissimis verbis describam. Compositurus igitur quispiam Cantilenam quampiam; Arcam omnibus necessarijs iam instructam ante se ponet, deinde ordinato in palimpsesto phonotactico systemate, thema Melotheticum seliget totius Melothésias fundamentum. Sit autem v. g. *Cantate Domino Canticum nouum, Laus eius in Ecclesia Sanctorum*. Primò itaque dirimat assumptum thema in certa polysyllaba, vti infra patet

Vfus Arcæ Musurgicæ.	VI. pen. breu.	V. penult. longa	III. pen. longa	V. pen. breu.	III. pen. longa
	<i>Cantate Domino</i>	<i>Canticum nouum</i>	<i>laus eius</i>	<i>in Ecclesia</i>	<i>Sanctorum</i>

Digesto sic themate in phonotactico palimpsesto & aperto cooperculo cui inscriptū est (hæc polysyllaba penul. breuia) quam ante te pones, deinde eximes columnā illam quæ
in-

Verum ut melius mentem nostram percipias, hic variæ transpositionis speciem dabitur. Sive igitur in prima, s. columellarum dispositione AB quascunq; series accipias; sive in secunda dispositione F G aliam quamcunque, sive denique in tertia dispositione X Y transueriam aut quamcumque aliam seriem; perinde est, semper Melothesia prodibit instituto tuo seruiens.

Confectarium I.

Multitudo
cōbinationū

EX hac ordinatione patet infinita combinationum multitudo, quæ ex varia harum quinque columellarum dispositione resultare potest, quæ ceterè tantæ sunt, ut si Angelus quispiam ab origine mundi eas cōbinare cœpisset, in hunc usque diē eas nondum finisset; quæ tamen clarissimè ex demonstratis in prima parte huius libri patent.

Confectarium II.

EX hoc itaque vnico paradigmate patet quomodo in reliquis omnibus thematibus assumptis procedendum sit; neque enim ratio in reliquis operandi diuersa est.

C A P V T IV.

De columnarum ad Musicam poëticam spectantium ordinatione.

Vfus & applicatio pinacum intra Arcam Musurgicā contentorum.

Sicuti in præcedenti exemplo columnas polysyllaborum in ordine ad quemcumque verborum contextum in harmoniam animandum disposuimus, ita modo docebimus, quæ ratione columnæ metricæ musurgicæ inscriptæ ordinari debeant.

Notandū autem primò si Thema assumptū fuerit polytrophon monocolon; Colūnas omnes ex eodem loculamento excerpendas esse; v. g. si quis hexastrophon anacreonticum pro themate assumeret, is sex columnas ex IV loculamento dodecamorij spacijs depromptas iuxta ordinem sex versuum coniunget, quomodolibet combinatas; & deinde procedendum iuxta regulas in præcedenti parte traditas, & prodibit Melothesia supra hexastrophon anacreonticum quæsita. Haud secus quodcumque metri genus polytrophon monocolon concinnabis. Si verò thema verborum fuerit polytrophon id est ex diuersis carminibus compositum, tunc ex cellulis dictis metris incriptis columnæ excerpendæ sunt. Sed exemplo res clarior fiet.

Si quis igitur polytrophon componeret, cuius prima strophæ hendecasyllabum phaleucium, secunda Anacreonticum, Tertia Archilochicum, Quarta Euripedæum; Quinta Alcmanicum; Sexta denique Adonium foret. Ita operare: clausis omnibus receptaculis, aperi cooperculū huius inscriptionis (pro Hendecasyllabis)

Hendecasyllabum	1.
Anacreonticum	2.
Iambicum Archilochicum	3.
Iamb. Euripedæum	4.
Iamb. Alcmanicum	5.
Adonium	6.

deinde aliud cooperculum huius inscriptionis (pro Anacreonticis) tertio cooperculum pro Archilochicis; Quarto cooperculum pro Iambicis Euripedæis. Quinto cooperculum pro Iambicis Alcmanicis; Sexto denique cooperculum huius inscriptionis, pro Adonijs, aperies. deinde ex singulis loculamentis eo ordine quo coopercula aperuisti, eximas ex singulis vnā columnam, singulas iuxta se, ut prius factum est, ordinando, dispositas hoc ordine columnas quomodolibet combinare poteris, & quamcumque transuersam Musarithmorum seriem pro Melothesia proposita seligere. Determinatis itaque Musarithmis operationem Melotheticam

ea prorsus ratione auspicaberis, qua in præcedente parte doctus es. habebisque quæsitum. peracta operatione singulas columnas, in receptacula appropriata repones, quas coopercula aperta pulchè docebunt.

Confectarium.

EX hac operatione clarissimè patet, nullum polystrophum dari posse, siue vnus siue diuersorum metrorum, supra quod dicto citius memorata ratione Melothesia concinnari non possit. Verùm rem paucis hisce declarasse sufficiat.

C A P V T V.

De Musarithmis poëticis floridis.

Continet Musicæ floridæ Musarithmos poeticos spacium G H F E hectamorum in cuius singulis receptaculorum cooperculis scribitur titulus siue genus metri, cui Musarithmi feruiunt. Si quis igitur v. g. sapphicum florido stylo componere vellet, is ex vltimo hectamori receptaculo depromat primò tres columnas tribus sapphice monocolis respondentes, deinde ex primo eiusdem hectamori receptaculo vnā columnam pro Adonijs, quibus ordinè collocatis determina quemlibet transuersum Musarithmorum in columnis quomodolibet combinatis ordinem, & procede iuxta regulas traditas, habebisque quæsitum.

Arcæ Musarithmicæ
pars Musicæ
artificiosæ.

Confectarium. I.

De Mixtura Musarithmorum poeticorum.

Si verò Musarithmorum contrapuncti simplicis in dodecamorio spacio contentorū columnas miscueris columnis in hectamorio spacio contentis, prodibit Melothesia ex florido vago, & artificioso, & simplici composita, semper diligentissimè regulas in præcedentibus traditas obseruando. Res clarior est, quam vt fusius declarari mereatur.

Confectarium. II.

EX quibus clarè patet, quam infinitis modis vel vnica cantilena mutari possit. Sed hæc ingenioso Tyroni vltèrius expendenda relinquo.

C A P V T VI

De Musurgia Rhetorica.

Tertium Arcæ receptaculum A G D E hectamorium Musurgicæ Rhetoricæ destinatum est, in cuius receptaculis columnæ sæpius descriptæ reponentur, iuxta titulos cooperculis inscriptos. Si quis igitur supra quoduis verborum thema Melothesiā artificiosā, & floridā concinnare vellet, is ita procedat: in phonotactico palimpsesto pentagrammij iuxta polysyllaba, & periodos prius distinctis, excerptantur columnæ themati magis congruæ; Ex primo quidem loculamento accipiantur columnæ Musarithmorum polysyllaborum (quos pleonasticè deinde deducere poteris, vt in præ-

præcedentibus dictum est) unde in columna Musarithmos inuicem ad pentasyllaba que extendimus; Nam reliquos per continuam additionem, vel multiplicationem pleonasticā facile habere poteris; deinde colūne ex receptaculo IV extractæ, & dato ro-
no applicatæ dabūt quæsitū; si verò per diminutiones procedere velis, columnæ ex V. loculamento extractæ & primæ coniunctæ dabunt quæsitum; Si stylo motectico Eccle-
siasticoue procedere desideras, columnæ ex II & III. receptaculo extractæ dabūt quæ-
situm. Si porro pluribus quàm quatuor vocibus cantilenam adornare volueris, colum-
næ ex V. receptaculo extractæ, dabunt intentum, dummodò regulas in præcedentibus
præscriptas de compositione polyphoniorum diligenter obseruaueris.

Quod si ex tribus spacijs columnas pro ratione thematis extractas mixtim ordina-
ueris, habebis Melothesium prorsus variam, & infinitis combinationibus refertam.
Verum cum de hisce & similibus fusè in præcedentibus dictum sit, hic ijs recensendis
longior esse nolui. Sed ad aliorum instrumentorum descriptionem progressum fa-
ciemus.

APPENDIX.

Novas methodos componendi tradens.

M O D U S I.

Rabdologia Musurgica, seu Abaci Musurgici descriptio.

Abacus ex-
pansus.
Abacus con-
tractus.

Linea quapiam in 8 æqualia spacia diuisa, describat̃ quadratum cum omnibus a-
reolis, quarum habebis 64. In quibus clauēs siue literas Musurgicas eo ordine
inscribes, quo hic factum esse vides, eritque Abacus Musurgicus descriptus, & hunc A-
bacum vocamus expansum. Abacum contractum ita conficies. Fiat parallelogrammū
quoddam, cuius latus longitudinis 8 spacia æqualia; Minus in 4 sit diuisum, ductisque
lineis fient cellulæ siue quadratula 32 in singulis columnis tantum ex litera ponantur,
quæ numeris signatæ sūt, habebisque Abacum contractum quæsitum, quæ, vt & abacu-
expansum in alias & alias columnas multiplicare poteris. Verum inspicere exemplum.

Abacus Musurgicus expansus.

8	A8	B8	C8	D8	E8	F8	G8	
	G	A	B	C	D	E	F	G
	F	G	A	B	C	D	E	F
5	E5	F5	G5	A5	B5	C5	D5	E5
	D	E	F	G	A	B	C	D
3	C3	D3	E3	F3	G3	A3	B3	C3
	B	C	D	E	F	G	A	B
1	A1	B1	C1	D1	E1	F1	G1	A1

Abacus contractus.

8	A8	B8	C8	D8	E8	F8	G8	A8
	G	A	B	C	D	E	F	G
	F	G	A	B	C	D	E	F
5	E5	F5	G5	A5	B5	C5	D5	E5
	D	E	F	G	A	B	C	D
3	C3	D3	E3	F3	G3	A3	B3	C3
	B	C	D	E	F	G	A	B
1	A1	B1	C1	D1	E1	F1	G1	A1

Literis in cellulis singulis in vtroque Abaco apponantur numeri eo ordine quo fa-
ctum vides, ita vt omnes supremi ordinis literæ habeant annexum 8. deinde quarto lo-
co distantes 5, & sexto loco distantes habeant 3. & calx columnarum habeat 1.

Hoc peracto vnāquāq; ex hisce columnis octo decies replicabis, id est vnāquam-
que columnam in 10 seorsim chartaceis columnellis vnā cum numeris describes, de-
scriptas

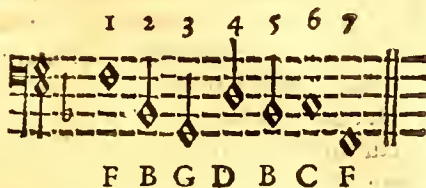
scriptas in capsula ad id p.eparata repones, habebis artificium pro Contrapuncto simplici quæsitum. Sed vno paradi gmate rem enucleasse sufficiet.

Propositio I.

Data basi in notis, supra eam reliquas voces componere:

SIt v. g. clausula sequens pro basi data, & iubearis reliquas voces super basin componere ita age. Primò singulis notis basi suppone clauem quam occupant, vt factum vides.

Deinde ex alterutro Abaco v. g. ex loculamento F vnâ, deinde ex loculamêto B alterâ, ex loculamento G. tertiâ, ex loculamento D quartâ, ex loculamento B quintam, ex loculamento C sextam, ex loculamento denique F septimam ordine eximes, quæ 7 columnę respondebunt 7 notis, quibus clausula basis componitur; Dispositis ordine columnis, si reliquas voces componere velis, ita agito; columnas sursum vel deorsum promouendo ita combinabis, vt spacia in quibus numeri continentur semper sibi respondeant, hac tamen cautelâ, ne vnquã duę 88, aut 55 aut 11. immediatè in columnis sese sequantur, quod vbi obtinueris, illam literarum seriem in systematis phonotactici quocunque (excepto basis) pentagrammio signabis.

Expansus Abacus.

Applicatio
Abaci tam
Expansi quã
Contracti.

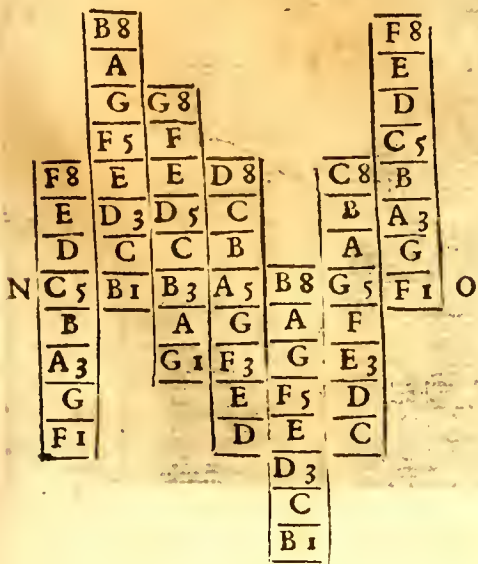
1	2	3	4	5	6	7
F8	B8	G8	D8	b8	C8	F8
E	A	F	C	a	B	E
D	G	E	B	g	A	D
C5	F5	D5	A5	f5	G5	C5
B	E	C	G	c	F	B
A3	D3	B3	F3	d3	E3	A3
G	C	A	E	c	D	G
F	B	G	D	b	C	F

Contractus Abacus.

A8	B8	C8	D8	E8	F8	G8	A8
E5	F5	G5	A5	B5	C5	D5	E5
C3	D3	E3	F3	G3	A3	B3	C3
A1	B1	C1	D1	E1	F1	G1	A1

Operatio I. per Abacum expansum.

Operatio II. per Abacum contractum.

Vides

Vides igitur in hac combinatione seriem transuersam NO continere vocem Tenoris

5 1 3 5 8 5 1
vel Cantus compositi videlicet in C B B A B G F. Si igitur notas easdem basis in pentagrammio cantus vel tenoris hisce clauibus deputatas applices, habebis iam vnam supra basin vocem quæsitam Cantum videlicet: Vt secundâ vocem habeas denuò combinandi sunt bacilli; ita tamen vt priores numeri eo ordine non concurrant, sed prorsus diuersum ordinem habeant, hac quoque cautela, ne denuò 55 aut 58. 58 aut 88 aut 81. 81. occurrant immediatè in diuersis operationibus, habebisque secundam vocem: pari ratione tertiam vocem per repetitam bacillorum Metathesin erues. Verùm hoc artificium, quamuis minimè cum arcano Musarithmorum artificio comparandum sit, hisce tamen adnectere volui, ne quicquâ in hac arte magna subterfugisse videremur.

Abacus expansus & contractus.

Deducimus autem artificium hoc per duplicem Abacum expansum, & Abacum contractum; primus Abacus etiam diminutionibus seruit. Abacus secundus in vnaquaque columna tantum quatuor literas habet, estque ideò facilius & expeditior; vtriusque operationem apposui. Cum igitur res facilis sit, vltius quoque eam declarandam non putauimus, cum vnusquisque vel mediocriter in musicis exercitatus ex operationibus hisce apposis, operandi methodum in omnibus alijs facillè peruidere possit.

M O D U S I I.

Abacus Contrapunctatiuus.

S E V

De Abaci expansi Contrapuncti simplicis in phonotactico systemate representatione.

Describantur iuxta 7 claues. 7. Columnæ, per quarum medium ducantur 4. vorum pentagrammia prout sequitur.

Abacus Melotheticus Contrapuncti Simplicis.

Cantus	A	B	C	D	E	F	G
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							
21							
22							
23							
24							
25							
26							
27							
28							
29							
30							
31							
32							
33							
34							
35							
36							
37							
38							
39							
40							
41							
42							
43							
44							
45							
46							
47							
48							
49							
50							
51							
52							
53							
54							
55							
56							
57							
58							
59							
60							
61							
62							
63							
64							
65							
66							
67							
68							
69							
70							
71							
72							
73							
74							
75							
76							
77							
78							
79							
80							
81							
82							
83							
84							
85							
86							
87							
88							
89							
90							
91							
92							
93							
94							
95							
96							
97							
98							
99							
100							
101							
102							
103							
104							
105							
106							
107							
108							
109							
110							
111							
112							
113							
114							
115							
116							
117							
118							
119							
120							
121							
122							
123							
124							
125							
126							
127							
128							
129							
130							
131							
132							
133							
134							
135							
136							
137							
138							
139							
140							
141							
142							
143							
144							
145							
146							
147							
148							
149							
150							
151							
152							
153							
154							
155							
156							
157							
158							
159							
160							
161							
162							
163							
164							
165							
166							
167							
168							
169							
170							
171							
172							
173							
174							
175							
176							
177							
178							
179							
180							
181							
182							
183							
184							
185							
186							
187							
188							
189							
190							
191							
192							

Ecce abacum expansum contrapuncti simplicis, quo uti poteris vel ex isto Abaco sic expanso vel in columna heptagona descripto, ut è latere patet, usus autem est qui sequitur.

Propositio I I.

Data voce Basis, quolibet super eam voces superstruere.

Sit clausula vox basis eadem quæ præcedens, quam in phonotactico pentagrammio basis pones per easdem notas, & claves distinctam ut in præcedenti operatione factum est. Hoc peracto cum prima nota sit in F. quære in fronte Abacicolumnam F. & in pentagrammio Cantus selige punctum quodcumque una cum numero eidem ascripto, quod in palimpsesti pentagrammum Cantus transferas. Deinde ex pentagrammio Altii simpliciter quoduis punctum una cum numero in palimpsesti pentagrammum Altii transferas. Similiter ex pentagrammio Tenoris quoduis punctum una cum numero ei correspondente in palimpsesti pentagrammum transferas: translatis punctis cum secunda nota clausulæ sit B, accipe in Abaco columnam B & procede ut prius. Deinde accipe columnam signatam G. & sic de reliquis clausulæ notis procedes, donec totam clausulam absolueris. Semper interim observando, ne duæ 88. aut duæ 55. immediatè in diuersis vocibus se consequantur, quibus punctis ita translatis, si notas easdem clausulæ basis supra imponas punctis in singulis vocibus, prodibit Melothesia quæ sita. Notandum quoque intervalla vocum quantum possibile est, vitatis omnibus inconditis cadentibus, vnita esse debere.

Praxis compositionis ex Abaco contrapunctatiuo.

Verùm hæc tam facilia sunt, ut vel prima inspectione capiantur, quare ulterius progrediamur.

M O D V S I I I.

Plectrologia Musarum.

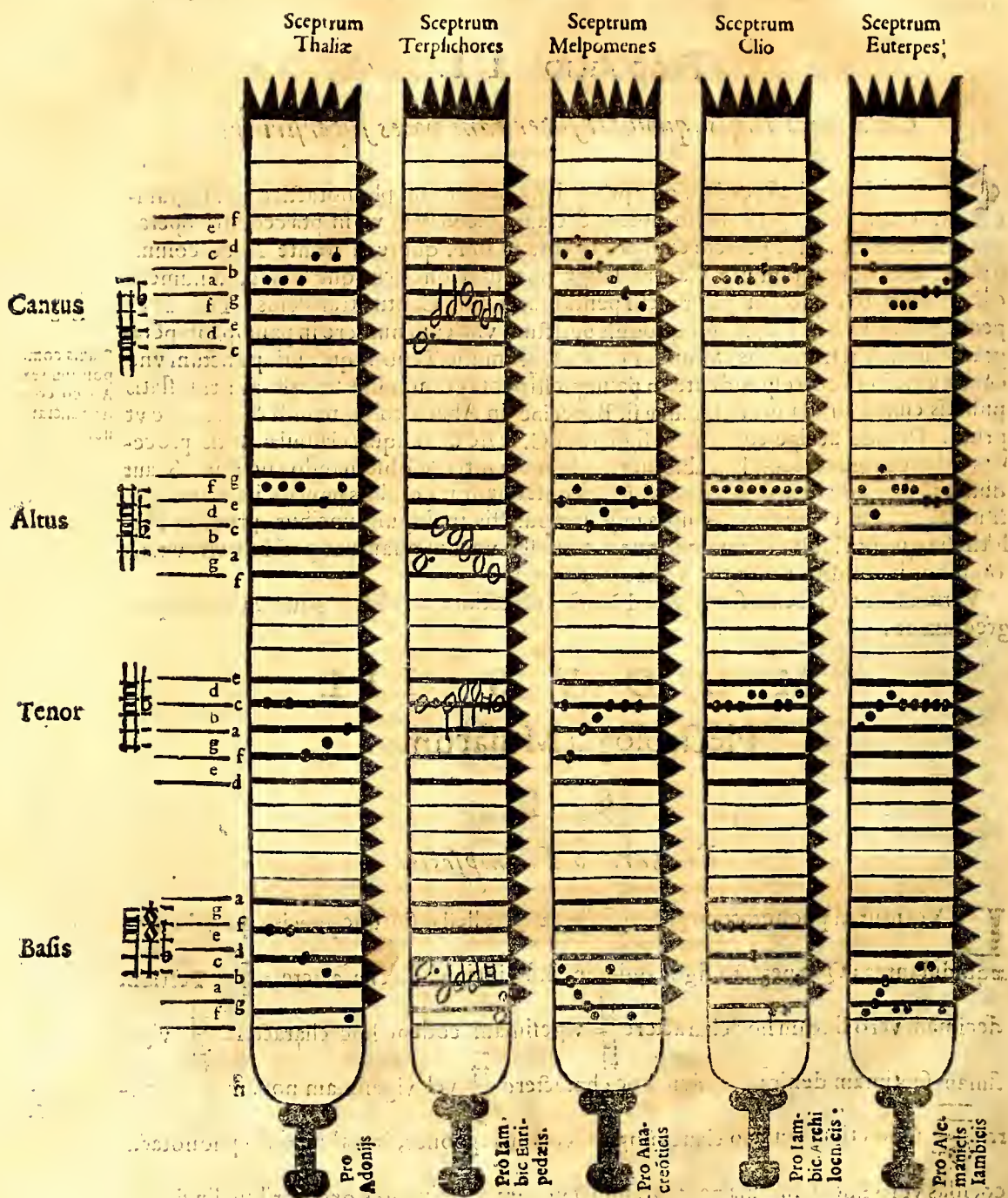
§. I.

Præparatio Palimpsesti.

DVcantur in phonotactico palimpsesto 32. parallellæ, sintque præcisè quoad spacia æquidistantes; Quo peracto signa quintam infra incipiendo caractere. Tertiã decimã verò lineam hoc caractere vigesimã eodem hoc caractere vigesimã septimã denique eodem hoc caractere vel vigesimã nonam caractere Quo etiã peracto claves singulis vocibus appones, in palimpsesto phonotactico, illas verò lineas singula pentagrammia vocum terminantes grossioribus lineis formabis, ut in subiecto paradigmate patet, eritque palimpsestus præparatus. Supra quem deinde plectra ad compositiones perficiendas applicabuntur; uti paulò post docebimus.

Signatio Sceptorum.

Typus Sceptiologia 9 Musarum.

Nota hoc loco, scalas clauium Cantus, Alti, Tenoris, Bassi, in palimpsesto phonotatico poni debere, & pentagrammia in palimpsesto produci quantum possunt; debent autem lineæ pentagrammiorum tantum inter se distare, quātum lineæ in Sceptris possint; hoc enim nisi exactè seruetur, frustra in componendo laborabis. Hoc facto Sceptrum,

Residuum Sceptrologia.

Sceptrum Calliopes

Sceptrum Polyhymniae

Sceptrum Erato

Sceptrum Vraniz

Cantus

Alcus

Tenor

Bass

Pro Trime tris lamb

Pro Pha leucis

Pro Sap phicis

Pro Sap phicis

rum, cuius versum pro themate elegisti, supra lineam assumpti Toni applicabis; ut si sextum tonum accepisti, applicabis primum punctum in inferiori baculo occurrens lineæ

Clause F signata; si 11 Tonum velis, applicabis dictum punctum supra spacium G; &

sic de cæteris, & sic plectrum relinques immotum, donec iuxta puncta in plectro occurrentia, in subiectis palimpsesti lineis notas correspondentes posueris; & prodibit melothesia quæ sita; non secus in alijs procedes.

S. I I I.

Vſus Sceptrologiæ Muſarum.

Notandum Primo hoc artificium ita conſtitutum eſſe, vt baſis dentes ſiue apices ſceptri, quomodocunque & cuiſcunque in ſubiecto palimpeſto clauium ſpacio applicentur, ſemper 4. vocum noua harmonia emergat: v. g. ſi vltimus dens baculi Thaliæ in palimpeſto phonotaſtico applicetur ſupra F. omnes reliquæ voces dabunt harmoniam in tono ſexto. Si dictum dentem applices ſupra clauem G in palimpeſto phonotaſtico, habebis aliam Melotheſiam videlicet quadricinium in ſecundo tono. Si dictum apicem iterum applices ſupra A, habebis Melotheſiam aliam quadricinium in nono tono, & ſic de reliquis; Mutatâ enim ſtatione baſis, reliquæ omnes voces ſtationem ſuam proportionaliter mutabunt.

uſus plectro-
rum in mu-
tatione to-
norum.

Notandum Secundo. Vnum latus ſceptrorum tenere contrapuncti ſimplicis clauſulas; Alterum latus contrapuncti floridi clauſulas; ſimplicis contrapuncti clauſulas ſolis punctis exhibuimus ob rationem paulò antè traditam. Floridi verò clauſulas ſingulas ſuis notis, vt in plectro *Terpſichores* apparet, ſignauimus, cuius rationem pariter in præcedentibus dedimus. His igitur obſeruatis; Si cui animus ſit Melotheſiam conſtituendi ſupra datum thema, ſi iuxta polyſyllaborum ordinem eadem prorsus induſtria, qua in Melotheſia Muſarithmica factum eſt, columnas ſiue plectra Muſarum, ordinabit. Sit autem thema v. g. ſequens.

Praxis inſti-
tuenda.

Seruite Deo omnes Reges terræ, quia hunc ſolum decet honor; prima clauſula *Seruite Deo* reſpondet Adonio pentasyllabo in plectro Thaliæ; ſecunda clauſula *Omnes Reges terræ* reſpondet Euripedæo hecæa ſyllabo in ſecundo plectro *Terpſichores*; Tertia clauſula *hunc ſolum decet honor* reſpondet plectro *Melpomenes* ſcilicet Anacreonticis heptasyllabis; accepimus autem tria plectra ordine ſe ſequentia, ne cogeremur aliam ſeorſim deſcriptionem facere.

Poſitis igitur ſic ordine plectris, compositionem ordieris hoc pacto; Selige tibi primo ex 12. tonis quemcunque volueris, nos hic ſeligemus ſextum qui cùm in F deſinat, ex demonſtratis ſupra cùm Menſam Tonographicam explicaremus, applicabis vltimū in plectro Thaliæ baſis dentem ſupra F inferius, & hoc ordine reliqua duo plectra, habebisque Melotheſiam perfectam.

Nam ſi in Palimpeſto phonotaſtico in ijs ſpacijs quæ punctis clauſularum in plectris deſcriptis corſpondent & congruunt, puncta impreſſeris, & deinde punctis ſignatis vnā ex duodecim ſeriebus notarum metrometrarum in calce columnæ I. pinacis III. Syntagmatis I. contentis ſuperindueris; prodibit Melotheſia quæſita. Et ſi artiſcioſam clauſulam ſimplicibus permiscere velis, verte plectrum, vt in II. plectro *Terpſichores* factum eſt; Nam ſi deinde ſitu immutato, notas ſingularum vocum in ſpacijs palimpeſti corſpondentibus deſcripſeris, habebis clauſulam artiſcioſè diſpoſitam, quam quærebas. Non ſecus in omnibus alijs periodis procedes. Quoniam verò in præcedentibus ingratum auribus futurum oſtendimus, ſi clauſulæ ſemper eandem habuerint cadentiam ſignalem ex C in F. facile hoc vitabis, ſi obſerues ea quæ de mutatione ſiue tonorū miſtura in præcedente parte fuſè tradidimus. Si enim v. g. plectrum II. clauſulæ floride vltimo ſuo dēte in palimpeſto ſupra G ſtatueris, ſtatim clauſula ex VI tono in II migrabit, & ſic varietas deſiderata naſcetur; Nam vt dixi paulò antè, vltimus dens baſis ſupra alias, & alias notas in baſi applicatus, ſemper nouas & nouas melodias producet; vbi tamen præceptum in præcedentibus traditum ſeruare debes, videlicet, vt prima, & vltima cantūs clauſula ſemper ſint eiſdem toni, medias verò pro libitu variare poteris. Quibus omnibus ſeruatis, tandem in palimpeſto prodibit ſequens melodia.

Paradigma Melothefias Plectrologicae.

Ser ui te DEO omnes Reges ter ra hunc de cet omnis honor.

Vides ex hoc vario paradigmate quomodo in reliquis procedendum sit. Verum ad maiorem inuentionis nostrae notitiam, quaedam studiosè obseruanda sunt.

§. I V.

Cautela & obseruationes adhibendae.

I. Plectra applicata ita firmentur supra palimpsestū, vt ne hilum quidem loco mo-
ueantur, secus enim totius harmoniae negotium corrueret.

II. In immissione tonorum obseruanda sunt, quae de signis X. b. diximus. Nam in prae-
senti paradigmate clausula secunda dum ex sexto tono in secundum migrat, certis
locis haec X. b. reperit. Vt igitur haec aptè omnia disponantur, & vt scias vbinam huius-
modi signa poni debeant, ita operare.

Explica antea praesentem Abacum, de-
inde vide vltimam notam alicuius clausulae
quam videlicet clauem feriat, quae in assum-
pto exemplo erit F, vt in prima clausula &
tertia patet. Quare igitur in hoc Abaco co-
lumnā quae ab f incipit & in f definit, &
vide si alicubi occurrat aliquid dictorum
signorum b & X & cum nihil horum occurrat,
ne quoque sollicitus sis de huiusmodi
signis ponendis: tonum enim ijs incapace
esse hoc certissimum signū habebis. Si verò
vltima clausula basis in g inciderit, vt in
secunda clausula paradigmatis apparet, tūc

Abacus mutationis Tonorum.

a	b	c	d	e	f	g	a
Xg	a	b	Xc	d	e	Xf	g
f	g	a	b	c	d	b e	f
e	f	g	a	b	c	d	Xe
d	e	f	g	a	b	c	d
C	d	e	f	g	a	b	c
B	c	d	e	f	g	a	b
A	b	c	d	e	f	g	a

quare columnā g in praesenti Abaco, & inuenies *ms* f ascriptum huiusmodi signum
X. *ms* e verò signum b. Quod indicat notam in f in quacumque voce praefixam habe-
re debere X, vt in paradigmate patet. Notam verò in e literam b. hac tamen cautela,
vt X non praeponatur notae in f. nisi cum immediatè subsequens nota ascenderit, aut
finalis

finalis fuerit. Et b non præponatur notæ in E, nisi subsequens immediata nota descenderit. Quibus quidem obseruatis securus procedes. Nam quod de vna columna diximus, de reliquis quoque in quibus hæc signa occurrerint, intelligendum esse scias.

III. Illicita intervalla in mistura tonorum summo studio vitanda sunt, de quibus cū canone 8 fusè tractauerimus, eo Lectorem remittimus.

IV. Quæ de pleonasmō, siue de multiplicatione notarum vnius clausulæ in alia omnia polysyllaba in præcedenti tradidimus, hiscē omnibus applicari quoque poterunt. Nam primam clausulā huius paradigmatis iuxta regulas pleonasticas, quibuscunq; polysyllabis verborū contextibus facile applicari posse videbit, qui præcedentia ritè intellexerit. Quod verò ad variam plectrorum combinationem attinet, illa prorsus eadem est cum ea, quam de varia columnarum Musarithmicarum ad inuicem applicatione tradidimus. Qui igitur præcedentem penitus scrutatus fuerit, is mysteria huius quoque plectrologiæ nescire non poterit.

§. V.

De comparatione Musurgiæ musarithmicæ, et huius plectrologiæ.

HAbent se hæc duo artificia Musurgica à nobis primū inuenta, vti excedēs & excessum; Musarithmicum inuentum in præcedenti parte traditum, vti vniuersalissimum est, & incredibili varietate refertum, ita hoc multo splendidius, ingeniosius, & consummatius est. Hæc plectrologia verò & si non ita vniuersalis sit vt præcedens, hoc tamen commoditatis habet, quod sit compendiosa, facilis, & sine vlla applicatione columnæ toni ad columnam clauium præuiā, statim cuiuscunque vocis processum in pentagrammij suis exhibeat; hoc tamen contra incommoditatis habet, quod in vna plectri parte non nisi vnica clausula, quæ vni ex nostris tetraphonijs Musarithmis in 4: voces dispositis respondet, describi possit. Hinc vt artificium vniuersalius efficeremus plectra vnius musæ multiplicanda duximus, vt sic maior clausularum multitudo, & copia Melothetæ suppeditaretur. Si quis tamen plectra ad 300 multiplicaret, is posset pertingere ad artificium prius Musarithmicum. Vbi & notandum, si quis tot plectra fieri curaret, quot in pinacibustrium Syntagmatum Musarithmi continentur, singulosque Musarithmos pinacum in plectra correspondentia transferret, is habiturus sit plectrologiam æquè latè extensam ac Musarithmicum artificium. Quæ ideò hic fusiùs declaranda duxi, vt Lector videret, quomodo huiusmodi plectrologiam ad summam perfectionem perducere, & planè vniuersalem reddere possit. Sed hæc ijs referuata sint, quibus maius otium est, quique facultatem hanc profitentur. Nobis in infinita quadam occupationum disparatissimarum varietate distentis non parum fuit & hæc inuenisse, & Musarithmos singulos propria industria calculasse, aliaque quæ posteritas, nisi fallor, mirabitur, pro ingenij mei tenuitate præstitisse. Semina hæc sunt, quæ aliorum me sequentium continua irrigatione in abundantissima germina luxuriatura nihil dubito. Atque vna hisce cum DEO, cuius bonitati omnia adscribimus, finem imponimus nostræ Musurgiæ mirificæ.

Differentia
Musarithmi-
cæ & Ple-
ctrologiæ.